Amersfoort Begroting 2016-2019

Begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019

Samen voor een solide en duurzaam beleid

De begroting 2016-2019 is gericht op resultaat. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 is een coalitie gevormd onder de titel *Samen maken we de stad*. De eerste helft van 2015 is hard gewerkt om snel en zorgvuldig naar een sluitende gemeentebegroting voor Amersfoort te komen. Op 2 juni heeft de raad de herstelbegroting 2015 vastgesteld. Daarin is voor bijna 18 miljoen aan ombuigingen afgesproken. Dat maatregelenpakket zetten wij door: de begroting 2016 staat in het teken van continuïteit. Wij nemen verantwoordelijkheid voor een solide en duurzaam beleid.
Wij bouwen verder volgens vastgestelde lijnen en principes. Wij maken een begin met een ander systeem van vervangingsinvesteringen, zodat wij in de toekomst de versleten wegen en bruggen, scholen en ICT-voorzieningen kunnen vernieuwen. Ook voor groot onderhoud moeten wij op termijn extra geld uittrekken. Pas volgend voorjaar, bij de kadernota, maken we de onderbouwde afweging over de middeleninzet. We houden ons weerstandsvermogen op peil en kiezen een voorzichtiger berekeningswijze.

Met de basis op orde ontstaat meer ruimte om flexibel in te spelen op nieuwe opgaven. Bijvoorbeeld het groeiend tekort aan betaalbare woningen. Wij trekken er extra geld voor uit. De samenwerking krijgt in deze begroting nadrukkelijk de aandacht. Wij willen ruimte geven en wendbaar zijn, maar ook opkomen voor wie een vangnet nodig hebben. Aan de vernieuwing in het sociale domein en het onderwijs geven we in 2016 een extra impuls.
Hieronder toegevoegd is een rode knop 'De rode draad' (van 'onze visie' tot 'nieuw in 2016') en een rode knop 'Financiële hoofdlijnen' (met veel linken naar Financieel beeld en Paragrafen), om het geheel beter in samenhang te kunnen blijven overzien.
Daarnaast staat een rode knop 'Programma's' waarmee u op de blauwe blokkengrafiek komt van de begroting als geheel met een (aanklikbare) tijdsbalk daaronder. U kunt dan op een van de blauwe blokken dubbelklikken, en u treft de ambities, doelstellingen en inzet op het begrotingsprogramma. De rode button helemaal rechts hieronder is een hele korte handleiding van deze site.

Onze visie en afwegingskader

Wij vinden dat de overheid moet bijdragen aan de ontplooiing van individuen, aan de zelfredzaamheid van gemeenschappen en aan een vitale en duurzame stad. Dat vereist een overheid die participeert en ondersteunt, die niet overneemt maar ruimte geeft aan gemeenschapszin en ondernemerschap.

'Samen maken we de stad' is de titel van het coalitieakkoord 2014-2018. Ons afwegingskader is opgebouwd uit de volgende elementen: samen investeren in de sterke stad; ondersteuning voor kwetsbaren en inzet op preventie; ruimte voor ondernemerszin; duurzaamheid is essentieel; en lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau. Wij nemen verantwoordelijkheid voor een solide en duurzaam beleid.

Vijf punten

Bij de herstelbegroting 2015 hebben wij ons afwegingskader geschetst in vijf punten. Wij houden daar aan vast, omdat we daarmee verantwoordelijkheid nemen voor een solide en duurzaam beleid. Die vijf punten zijn:

1. **Samen investeren in de sterke stad.** Amersfoort is aantrekkelijk, sterk en betrokken: Amersfoort en de Amersfoorters hebben kwaliteiten die ook in de toekomst van grote waarde zijn. Een sterke samenleving waarin mensen zich kunnen ontplooien, elkaar bijstaan en hun talenten benutten. Zo'n stad vraagt om een overheid die oog heeft voor de toekomstwaarde van allerhande voorzieningen en luistert naar wat mensen beweegt. Een overheid die duidelijke keuzen maakt als dat nodig is en consistent blijft als een betrouwbare partner. Samenwerking en openheid zijn essentieel om gezamenlijke doelen te realiseren.

2. **Ondersteuning voor kwetsbaren en inzet op preventie**. In het sociale domein houden wij vast aan: ondersteuning door maatwerk, niet door generiek beleid; zelfredzaamheid herwinnen boven afhankelijk houden; zorg dicht bij mensen brengen en daartoe de transformatie doormaken die nodig is met meer eigen verantwoordelijkheid voor mensen. Wij kiezen voor participatie en zorg waarbij voldoende financiële buffer bestaat om te voorkomen dat kwetsbare groepen tussen wal en schip raken, en zo veel mogelijk kunnen meedoen in de maatschappij. Wij zetten bij voorkeur in op preventie: doorgaans levert preventie aan de voorkant, verderop een veelvoud op.

3. **Ruimte voor ondernemerszin**. Een duurzame vitale stad is gebaat bij een overheid die de economie stimuleert en ondernemerszin ruimte geeft. Ook een sterk cultureel klimaat en ontplooiingskansen voor de jeugd dragen daar aan bij. Maatregelen die afbreuk doen aan de vitale duurzame stad die ons voor ogen staat, hebben niet onze steun.

4. **Duurzaamheid is essentieel**. Een stad die geen transitie doormaakt naar een duurzame stad heeft geen toekomst; het is essentieel om daarin het verschil te maken. Wij willen niet eenmalig een snelle slag slaan, maar een evenwichtig en meerjarig houdbaar beleid voeren op sociaal, economisch en ecologisch terrein. Gaandeweg moeten wij op al die terreinen een lineair denken (van productie naar afval) omzetten in een circulair denken, en meer rekening houden met de externe effecten van onze interventies. Ook daarin is samenwerking met de stad onmisbaar om voortgang te boeken.

5. **Lasten die reëel zijn bij het voorzieningenniveau**. Bij de kwaliteit en het voorzieningenniveau van een stad als Amersfoort horen lokale lasten die beperkt blijven, maar wél reëel en op een gemiddeld niveau zijn. Jarenlang hebben wij het voordeel van een efficiënte overheid kunnen vertalen naar lage lasten. Dat lage lastenniveau doorzetten ten koste van solidariteit en kwaliteit van de stad vinden wij niet verantwoord.

Om een aantrekkelijke stad te blijven om te wonen, leven en werken – ook als inwoners (tijdelijk) een zorgvraag hebben – is het van groot belang dat iedereen zich inzet om voor elkaar te zorgen, de voorzieningen op niveau te houden en te investeren in dát, waar ook generaties na ons profijt van hebben.

Maatregelen uit de herstelbegroting 2015

In de herstelbegroting 2015 is bijna € 18 miljoen aan maatregelen vastgesteld voor de komende jaren. Een aantal van die maatregelen gaat voor het eerst in per 1 januari 2016. Misschien de meest opvallende is de stijging van de lokale lasten, om deze meer in evenwicht te brengen met het voorzieningenniveau van de stad. Het gaat dan om Onroerend Zaak Belasting, Riool- en afvalstoffenheffing en indirect ook om belasting op kabels en leidingen (precario). Na die stijging zijn de lokale lasten nog steeds lager dan gemiddeld.

Er zijn nog veel meer maatregelen die pas in 2016 of in de komende jaren ingaan, waarvan het grootste deel betrekking heeft op bezuinigingen. Wij houden vast aan de afgesproken maatregelen uit de herstelbegroting 2015. Wij nemen verantwoordelijkheid voor een solide en duurzaam beleid. Over de voortgang van de maatregelen wordt in deze begroting op alle deelprogramma's gerapporteerd.

Maatregelen in 2016

Maatregelen die in de herstelbegroting 2015 zijn genomen en die in 2016 tot effect komen hebben vooral effect op lastenverhogingen. Uit alle landelijke vergelijkingen bleek dat de lokale lasten in Amersfoort in 2015 onder het landelijk gemiddelde liggen. Daarom is er uiteindelijk voor gekozen om een deel van de financiële opgave in te vullen met het verhogen van de lokale lasten, overigens zodanig van omvang dat de lasten ook na deze verhoging (van enkele tientjes per huishouden per jaar) voor Amersfoortse inwoners en bedrijven nog steeds lager zullen zijn dan dat landelijk gemiddelde. Deze lastenverhoging gaat in per 1 januari 2016. In de paragraaf ‘Lokale lasten’ wordt uitgebreid ingegaan op de precieze omvang van de verhoging, zowel absoluut als percentueel.
Andere maatregelen die nog moeten ingaan, hebben betrekking op bezuinigingen. Bijvoorbeeld:

- Het vragen van een financiële vergoeding voor de toets op vergunningvrij bouwen
- Het verlagen van de gemeentelijke bijdrage aan het kringloopcentrum
- Het vervangen van asfalt in woonstraten door klinkers bij groot onderhoud
- Het inzetten van minder personeel bij het Centrum voor Natuur- en Milieu-Educatie (CNME)
- Het besparen op bedrijfsvoering bij Sociale Zekerheid
- Het verlagen van de investeringskosten van het parkeerroute-informatiesysteem

Zo zijn er nog vele andere maatregelen. Bezuinigingen op langjarige subsidies gaan zelfs pas in ná 2016, omdat de gesubsidieerde partijen de mogelijkheid moeten hebben om hun activiteiten op een verantwoorde manier af te bouwen of op andere wijze te financieren. Wij houden vast aan de maatregelen die zijn afgesproken, ze staan in de herstelbegroting 2015 opgesomd. In deze begroting wordt daarover per deelprogramma gerapporteerd.

Vervangingsinvesteringen, betaalbaar wonen en meer

De stad is in de afgelopen vier decennia in bevolking verdubbeld en in gebouwde oppervlakte verdrievoudigd. Die groeispurt is grotendeels betaald uit eenmalig geld, uit rijksbijdragen en grondexploitaties. Inmiddels zijn de toen gebouwde wijken op leeftijd gekomen en moet op de gemeentebegroting structureel geld worden vrijgespeeld voor vervangings-investeringen voor bruggen en wegen, scholen, maatschappelijk vastgoed een ICT-voorzieningen.

Er zijn ook andere maatschappelijke opgaven die zich met enige urgentie aandienen, waaronder betaalbaar wonen. De wachttijd voor een sociale huurwoning is inmiddels opgelopen tot 8 jaar. Wij moeten in sommige gevallen een meer actieve en initiërende rol op de woningmarkt inzetten en daarbij is ook geld nodig.

Investeringen

Toekomstbestendig behoud van het bestaande behoeft periodieke investeringen. Wat ooit, in de groeifase van de stad, met éénmalig (incidenteel) geld is opgebouwd, is op een zeker moment versleten en moet dan gerenoveerd of vervangen worden. Er zijn destijds geen keuzes gemaakt met betrekking tot vervanging. Maar nu, met het ouder worden van de uitbreidingswijken van destijds, komen deze keuzes op ons af. Een duurzaam en solide financieel beleid leidt dan tot aanpassing van onze begrotings-systematiek, zodat wij steeds weer middelen beschikbaar krijgen voor toekomstige vervanging.

Op afzienbare tijd zullen wij onze begroting met een groeiend bedrag moeten belasten voor vervangingsinvesteringen. Een eerste langjarig doorkijkje geeft een indicatie van de benodigde investeringen als het gaat om openbare ruimte, onderwijs, maatschappelijk vastgoed en ICT:

Een eerste, globale inventarisatie van benodigde investeringen 2019-2049

Daarbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de toekomst fundamenteel onkenbaar is - en dat is meer dan een dooddoener. Voor deze schets zijn allerlei parameters waaronder inflatie, rente, inwonertal, leerlingen enzovoort naar beste vermogen ingeschat. Hoe die parameters beïnvloed worden door systeeminnovatie uit technologie, sociaal-politieke klimaatwisselingen, economische conjunctuur enzovoort kan slecht worden voorspeld. Een jaarlijkse *herijking* van deze prognoses zijn nog meer noodzakelijk dan een *doorrekening* tot achter de komma.

Wij moeten een systeemverandering in onze begroting doorvoeren, waarbij wij op termijn voldoende ruimte hebben om noodzakelijke vervangingsinvesteringen te kunnen financieren. Daarom willen wij vrijvallende kapitaallasten niet meer laten terugvloeien naar de algemene middelen maar via een gesloten systeem beschikbaar houden voor nieuwe investeringen. En belangrijker nog: ruimte in de begroting creëren, voor de kapitaallasten die samenhangen met de toenemende vervangingsinvesteringen. Voor vervangingsinvesteringen voor wegen en bruggen, scholen, maatschappelijk vastgoed en ICT voorzieningen is cumulatief tenminste € 1 miljoen nodig na 2019, dat wil zeggen: ieder jaar structureel méér. Voor de begrotingsjaren 2018 en 2019 samen willen we al middelen vrijmaken, zodat we in deze begrotingsperiode een begin maken met de beoogde systeemverandering in onze begroting.

Naast de vervangingsinvesteringen is voor groot onderhoud openbare ruimte, zoals voor bomen en lantaarnpalen, eveneens vanaf 2019 tussen de 1 en 2 miljoen euro per jaar extra nodig, omdat het huidige ‘potje’ (Voorziening groot onderhoud) dan zal zijn uitgeput. Wij willen, zoals gezegd, verantwoordelijkheid nemen voor solide en duurzaam beleid. Dat betekent dat wij ook voor onderhoud openbare ruimte extra middelen zullen moeten uittrekken, bovenop wat wij daaraan nu ieder jaar besteden.

De afweging hoe de middelen in de jaren vanaf 2019 zouden moeten worden besteed, maken wij het komende voorjaar bij de Kadernota, als wij meer zicht hebben op hoe de investerings- en onderhouds-plannen zich uitkristalliseren. Die plannen zullen overigens ook dan geen zekerheid geven over de benodigde investeringen tot en met 2049, maar wel voldoende om tot nadere keuzen te komen.

Inspelen op veranderingen

Met de basis op orde ontstaat ruimte om flexibel in te kunnen spelen op de snelle veranderingen in de samenleving. Een daarvan is de behoefte aan betaalbare woningen, omdat de wachttijd voor een sociale huurwoning inmiddels is opgelopen tot 8 jaar. De actuele vluchtelingenstroom verhoogt de urgentie verder. Er is een toenemende noodzaak om naast een faciliterende ook een actieve en initiërende rol te nemen op de woningmarkt. De corporaties leveren daarin hun aandeel, maar ook van onze kant is inzet nodig om de maatschappelijke opgaven van een passend antwoord te voorzien. Het gaat, naast de bestaande maat-regelen om de woningmarkt weer in beweging te krijgen, om het realiseren van meer sociale huurwoningen door bijvoorbeeld (bouw)locaties beschikbaar te stellen of de onrendabele top te mede-financieren. Wij reserveren daarom in 2016 € 1,5 miljoen incidenteel om een start te kunnen maken. Bij de Kadernota wegen wij af in welke mate wij ook in komende jaren middelen voor betaalbaar wonen kunnen en willen inzetten, incidenteel of structureel. Jaarlijks maken wij met de corporaties prestatieafspraken.

Een greep uit enkele andere opvallende zaken die in deze begroting 2016 aan de orde zijn, naast wat hierboven al is genoemd:

- Innovatie van de sociale basisinfrastructuur
- Vernieuwingen in het onderwijsbeleid
- Planning en onderbouwing van ‘toekomstig beheer in beeld’
- Samen creëren van garantiebanen (campagne *Let’s Work Mate* is gestart)
- Meer aandacht voor de regionale samenwerking
- Doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting verder verkennen
- Innovaties zoals digitale diensten voor maatschappelijke vragen in het FIWARE lab
- Met 033energie worden nul-op-de-meter woningen gerealiseerd

Lees verder in de begrotingsprogramma’s.

Is een kerntakendiscussie nog nodig?

Een veranderende samenleving vereist een andere, aangepaste overheid. Daarom is het adequaat om af en toe stil te staan bij wederzijdse rollen en taken. In het coalitie-akkkoord 'Samen maken we de stad' (april 2014) was afgesproken om daarover in 2015 een zogenoemde 'kerntakendiscussie' te voeren, als voorbereiding op een beleidsevaluatie in 2016 ('midterm review'), en tegen de achtergrond van een aanzienlijke financiële opgave in 2017 en 2018.
Omdat de provincie als financieel toezichthouder de begroting 2015 niet goedkeurde, zag de raad zich genoodzaakt de kerntakendiscussie op te schorten om snel en zorgvuldig naar een sluitende herstelbegroting 2015 te komen. In die herstelbegroting (vastgesteld 2 juni 2015) werd voor bijna €18 miljoen aan maatregelen genomen. Toch vond de overgrote meerderheid van de raad een kerntakendiscussie nog steeds nodig. Die kerntakendiscussie kan grote invloed hebben op de meerjarenraming 2017-2019 die nu wordt vastgesteld, en ook al op de wijze waarop de gemeente in 2016 taken aanpakt. Om goed te kunnen kiezen welke taken en rollen de gemeente in de toekomst zou moeten uitvoeren, is een goede oriëntatie nodig op wat er op Amersfoort afkomt.

Grote veranderingen

De veranderende samenleving vereist mogelijk een andere invulling van taken en rollen van de lokale overheid. De voorgenomen discussie over kerntaken kan komend voorjaar tot nieuwe afwegingen leiden in de wijze waarop de gemeente zijn rol en taak kiest en zijn middelen inzet. Die kerntakendiscussie moet dan wel gevoerd worden tegen de achtergrond van de grote veranderingen die op ons af komen.

De transitie naar een **duurzame samenleving** is er zo een. Het gaat dan om duurzame energie, het sluiten van materialenkringlopen, systeemveranderingen in onze mobiliteit, beschermen van natuurwaarden en verandering van ons voedselsysteem.

De samenleving verandert ook waar het gaat om de **arbeidsmarkt**. Het ‘human capital’ van Amersfoort wordt in de economie van morgen steeds belangrijker. Daarnaast is, samen met werkgevers, een serieuze inspanning nodig zodat ook de groep Amersfoorters die via de reguliere marktmechanismen niet automatisch binnenboord blijven, een zinvolle bijdrage aan de samenleving kunnen leveren en kunnen blijven meedoen.

Ook in het **sociale domein** is de vernieuwing in de rol van samenleving en overheid volop gaande. In 2016 willen we ten aanzien van de sociale basisinfrastructuur nog een grote innovatieslag maken. Van burgers wordt ondertussen meer gemeenschapszin en ‘samenredzaamheid’ verwacht, en dat kan nog wel eens op gespannen voet komen te staan met de individuele benadering die wij tegelijkertijd hanteren en waarderen.

De **schaal** en de **regiewijze** waarop de gemeente werkt en wil werken zijn eveneens een nadere verkenning waard, als elementen die in een kerntakendiscussie hun plaats kunnen vinden. Qua schaal gaat het om vragen rond regionale samenwerking en de effectiviteit daarvan op diverse beleidsterreinen. Qua regiewerkwijze gaat het om de samenhang met ontwikkelingen die vaak met Engelse termen (lees: internationaal) worden benoemd als *smart city*, *big data* en *governance*: grensoverschrijdende innovaties en maatschappelijke ontwikkelingen die ook de gemeentelijke werkwijze zullen raken.

Wie denkt dat Amersfoort van een groei- naar een beheersstad omschakelt waardoor nu alles rustig wordt, heeft het mis. Grote **transformatie-opgaven** in de gebouwde omgeving staan voor de deur. Het gaat niet alleen om de wijken waar in de komende jaren vervangingsinvesteringen nodig zijn, maar ook om zaken als kantorenleegstand, klimaatadaptatie en revitalisering van gebieden. De visieontwikkeling en jarenlange uitvoeringskracht die daarbij nodig zijn, zijn wellicht tegenstrijdig met onze huidige ‘uitnodigingsplanologie’, maar soms juist niet. Het zou goed zijn als een kerntakendiscussie, gevoed door praktijkkennis, hier extra scherpte in kan brengen.

De uitkomsten van deze discussie kunnen in de Kadernota 2017 leiden tot voorstellen voor een andere middeleninzet.

Nieuwe elementen in deze begroting

Ook al is er veel vernieuwd, toch ligt ook daarin de nadruk op continuïteit. We werken met een vierjaars-systematiek: met de eerste begroting van een raadsperiode wordt de basis neergezet - aansluitend op een nieuw coalitieakkoord - en in de drie jaren daarna worden vooral bijstellingen gedaan. Zo ontstaat meer rust en minder overbodig papierwerk. De begroting 2015 was de eerste van de cyclus. Bovendien is, na het uitblijven van een goedkeurende verklaring van de provincie als financiële toezichthouder, een herstel-begroting 2015 gemaakt die pas enkele maanden geleden is vastgesteld. Deze geldt voor ons ook als het kader voor de begroting 2016, inclusief de maatregelen die toen zijn afgesproken. Vernieuwingen die worden doorgevoerd zijn grotendeels het gevolg van het doorzetten van de lijn die in de herstelbegroting 2015 was gekozen.

Open en transparant

De keuzen uit de herstelbegroting 2015 worden in de begroting 2016 bestendigd, open en transparant. De voortgang in de maatregelen uit de herstelbegroting 2015, en de eventuele risico's die zich daarbij voordoen, worden bij elk deelprogramma beschreven. De ontwikkeling van de budgetten worden bij elk deelprogramma gevisualiseerd, zodat de ontwikkeling door de jaren heen in één oogopslag helder wordt. Daaronder worden de belangrijkste financiële mutaties stuk voor stuk tekstueel toegelicht.

De belangrijkste van die mutaties die op alle begrotingsprogramma's voorkomen zijn het gevolg van een andere omgang met rente en overhead in onze begroting. In plaats van die toe te rekenen en weg te schrijven naar vele afzonderlijke begrotingsonderdelen, wordt overhead begroot en verantwoord op één (nieuw) gemeentebreed begrotingsprogramma 'Bedrijfsvoering', en worden de rentelasten en -baten gemeentebreed zichtbaar op het begrotingsprogramma 'Financiën en belastingen'. In de deelprogramma's worden bovendien diverse onderdelen van bedrijfsvoering, zoals organisatieontwikkeling, informatietechnologie, huisvesting enzovoort meer uitgebreid toegelicht en de komende jaren van indicatoren voorzien.

Nieuw is ook een wijziging in de berekening van ons weerstandsvermogen. In dat weerstandsvermogen houden wij vanaf deze begroting geen rekening meer met de bestemmingsreserves, maar enkel met de algemene en sociale reserves. Ook dit voegt weer toe aan een solide, robuuste begroting.

Visueel en functioneel

Ook visueel en functioneel is een en ander aangepast: zo kan er genavigeerd worden tussen begrotingen van verschillende jaren. De 'baten' en 'lasten' kant van de begroting zijn niet meer via tabjes te vinden maar worden naast elkaar gepresenteerd.

Het verwarrende onderscheid tussen 'effect-' en 'prestatie'-indicatoren is vervallen, omdat het in de praktijk om een glijdende schaal gaat. Wel wordt steeds toegelicht wat de indicator aangeeft. Er zijn op meer plekken streefwaarden of prognoses toegevoegd. Het veranderen van indicatoren doen wij bij voorkeur niet in de begroting, maar bij het evalueren en vernieuwen van beleid. Een andere reden om dit jaar terughoudend te zijn met het aanpassen van indicatoren, is de wetenschap dat vanaf volgend jaar tussen de 50 en 60 verplichte beleidsindicatoren voor gemeenten zullen worden ingevoerd.

In de paragraaf 'Samenwerking' is meer aandacht besteed aan de rol van verbonden partijen. En er is een overkoepelend starthoofdstuk gekomen met de financiële en de beleidsinhoudelijke rode draad, waarvan deze tekst een onderdeel is, en een handleiding voor het gebruik van de *online* begroting.

Financiële hoofdlijnen

In het onderdeel Financieel Beeld geven we een beschrijving van een aantal ontwikkelingen, die een dwarsdoorsnede geven van onze begroting. Voor een verdere verdieping van een aantal van de hier genoemde onderwerpen, verwijzen we u graag naar het hoofdstuk financieel beeld en andere programma's en paragrafen van deze begroting.

Macro-economische en financiële beschouwingen

De Nederlandse economie groeit weer. Gemeenten merken dat doordat de gemeentefonds weer groeit. Desondanks zien we de tendens dat we steeds meer taken van het Rijk moeten uitvoeren, waar we onvoldoende middelen voor ontvangen. De mogelijkheden om extra inkomsten te genereren is daarbij beperkt. Daarnaast krijgen we minder beleidsvrijheid en moeten we ons aan steeds meer regels en richtlijnen houden. Binnen de beperkte mogelijkheden die we hebben, pakken we toch onze rol als gemeentelijke overheid goed op om alle taken op een goede en verantwoorde manier uit te voeren binnen de kaders die de gemeenteraad daarvoor heeft gesteld. Hierover leest u meer in het hoofdstuk Macro-economische en financiële beschouwingen.

Uitgangspunten begroting

Aan onze begroting liggen diverse uitgangspunten ten grondslag. Zo gaan we bijvoorbeeld uit van veronderstellingen met betrekking tot de loon- en prijsontwikkeling en de ontwikkeling van de rente. De uitgangspunten leest u in het hoofdstuk Uitgangspunten begroting.

Financieel solide beleid

Onder een financieel solide beleid verstaan we dat de begroting meerjarig materieel en structureel in evenwicht is en de risico's voldoende zijn afgedekt. Hierover leest u meer in het onderdeel Financieel solide beleid.

Risico's en weerstandsvermogen

Bij elke begroting inventariseren we de eventuele risico's die leiden tot een benodigde weerstandscapaciteit (om de risico's op te kunnen vangen) en geven we aan hoe we die kunnen opvangen (de beschikbare weerstandscapaciteit). De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal groter of gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit. Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen

Belastingopbrengsten

Naast de inflatiecorrectie van de OZB zijn de opbrengsten in 2016 met € 2,3 miljoen extra verhoogd. Daarnaast is ook de precariobelasting op kabels en leidingen ingevoerd, wat ook € 2,3 miljoen oplevert in 2016. In 2018 is hiervoor een verdere verhoging voorzien. Lees verder in de paragraaf Lokale lasten.

Maatregelen herstelbegroting 2015

Bij de herstelbegroting 2015 is een aantal bezuinigingsmaatregelen genomen. Naar de huidige inzichten ligt de uitvoering van nagenoeg alle maatregelen (op twee na) op koers. De stand van zaken met betrekking tot de maatregelen kunt u in het onderdeel Maatregelen herstelbegroting.

Ontwikkeling gemeentefonds

Veruit de belangrijkste inkomstenbron van onze gemeente is de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Inclusief de integratie-uitkeringen voor het Sociaal domein ontvangen we via het gemeentefonds ruim € 250 miljoen. Deze uitkering uit het gemeentefonds fluctueert met de rijksuitgaven. Geeft het Rijk meer geld uit, stijgt ook het gemeentefonds en vice versa. Lees meer in het hoofdstuk Meicirculaire gemeentefonds.

Verbonden partijen

Als gemeente Amersfoort doen we niet alles zelf. We werken veelvuldig samen met partners in en buiten de stad om onze burgers goede voorzieningen te kunnen bieden. In de *paragraaf verbonden partijen* leest u met welke partijen we samenwerken; per programmaonderdeel schenken we ook aandacht aan de belangrijkste verbonden partijen waar we mee samen werken.

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor aan welke regels gemeenten zich moeten houden, hoe de begroting en jaarrekening eruit moeten zien en wat daar minimaal in opgenomen moet worden. In 2013 is een aantal vernieuwingsvoorstellen gedaan, die de afgelopen jaren nader zijn uitgewerkt. Een deel van die voorstellen is reeds overgenomen en leiden tot aanpassingen van de begroting 2016; een ander deel van de voorstellen wordt pas bij de begroting 2017 verplicht. In het onderdeel Vernieuwing BBV wordt dit onderwerp verder toegelicht.

Programma bedrijfsvoering

Vooruitlopend op de nieuwe BBV-regelgeving die met ingang van de begroting 2017 een nieuw programma Bedrijfsvoering verplicht stelt, hebben wij in deze begroting reeds het initiatief genomen om de bedrijfsvoeringskosten op het nieuwe programma 13: Bedrijfsvoering te verwerken. Meer informatie staat in het onderdeel Vernieuwing BBV en bij de programma's vindt u het nieuwe programma Bedrijfsvoering.

Financiële mutaties begroting

Onze begroting is onderhevig aan veranderingen en mutaties. Hierover kunt u verder lezen in het onderdeel Begrotingsmutaties 2016-2019.

Vervangingsinvesteringen

De komende decennia wordt de gemeente Amersfoort geconfronteerd met een toename aan vervangingsinvesteringen. In de jaren tachtig van de vorige eeuw is Amersfoort aangewezen als groeistad. Dat betekent dat er sinds die periode vele wijken met bijbehorende voorzieningen zoals scholen gebouwd zijn. Die voorzieningen zijn nu, veertig jaar later, aan vervanging toe. Dat betekent dat er de komende jaren ruimte gevonden moet worden om de bijbehorende structurele kapitaallasten te kunnen dekken. Lees verder in het onderdeel Vervangingsinvesteringen en de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

Macro-economische / financiële beschouwingen

Wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Macro-economie

In het jaar 2015 was er, na jaren van economische krimp, eindelijk weer sprake van herstel van de Nederlandse economie. Hoewel er recent nog wel onrust was over de Europese munteenheid en de deelname van Griekenland daaraan, lijkt de rust inmiddels weergekeerd. Voor de komende jaren verwacht het Centraal Planbureau een doorzettend herstel van de economie. Dit jaar groeit onze economie (uitgedrukt in het Bruto Binnenlands Product, ofwel BBP) met 2,0% en volgend jaar met 2,1%. Dit positieve beeld is in lijn met de ontwikkelingen elders in Europa, waarbij de groeicijfers van Nederland aan de bovenkant van de bandbreedte zitten. De inflatie neemt volgend jaar ook weer toe met 1,2%. De werkloosheid daalt naar 7,0% dit jaar en 6,7% in 2016. Het begrotingstekort (EMU-tekort) komt in 2016 naar verwachting uit op 0,8%.

De Nederlandse economie groeit dit en volgend jaar met respectievelijk 2,0% en 2,1%. Alle bestedingscategorieën dragen bij aan het herstel. De relevante wereldhandel groeit met 4,0% in 2015 en met 5,2% in 2016. Deze versnelling past in het beeld van aanhoudend herstel en gaat gepaard met een versnelling van de uitvoer. In 2015 trekken ook de consumptie van huishoudens en de investeringen van bedrijven aan.

In het kielzog van de aantrekkende economie neemt de werkgelegenheid toe. In de marktsector groeit de werkgelegenheid in 2015 met 0,9% en in 2016 met 1,5%. De werkloosheid daalt naar 625.000 personen in 2015 en 600.000 personen in 2016. Naar verwachting laat deze dalende trend zich ook in Amersfoort zien. De inflatie in Nederland is evenals in de rest van Europa laag, maar neemt de laatste maanden toe door veranderende olieprijzen en een lagere koers van de euro ten opzichte van de dollar. Op basis daarvan is de raming voor dit jaar omhoog bijgesteld naar 0,2%. Volgend jaar komt de inflatie uit op 1,2%.

Het overheidstekort neemt dit jaar af tot 1,9% bbp en volgend jaar tot 0,8% bbp. Het voortgaande economische herstel heeft een positief effect op de belastinginkomsten, terwijl er minder uitgaven zijn voor werkloosheidsuitkeringen. De lage rentetarieven drukken de rente-uitgaven van de overheid. Deze drukkende factoren worden deels geneutraliseerd door afnemende aardgasbaten. Een hogere rente en lagere gasbaten vormen dit en volgend jaar een risico voor het EMU-saldo.

Gemeentelijke financiën

Ondanks de verbeterende vooruitzichten voor de Nederlandse economie in zijn geheel, is er ook in 2016 nog steeds geen reden tot optimisme over de gemeentelijke financiën. Het effect van de verbeterde financiële positie van het Rijk op het gemeentefonds is namelijk relatief beperkt. Zolang de hogere belastinginkomsten niet worden uitgegeven, profiteert het gemeentefonds daar (via de trap-op-trap-af-systematiek) niet van. Sterker nog: als de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen lager zijn, heeft dit een negatief effect op de omvang van het gemeentefonds. Het gemeentefonds groeit daardoor de komende jaren nauwelijks.

In 2015 is er sprake van een (forse) daling van het gemeentefonds, vanwege achterblijvende rijksuitgaven voor de jaren 2014 (wat doorwerkt naar het volgende jaar) en 2015. Voor 2016 wordt er wel weer een bescheiden groei verwacht.

De afgelopen periode heeft laten zien dat de ontwikkelingen van het accres (groei) van de algemene uitkering van het gemeentefonds een grillig verloop kent.

In onderstaand overzicht wordt de beweeglijkheid van de accressen weergegeven waarbij de kolommen van boven naar beneden gelezen moeten worden:

Groei van het gemeentefonds van circulaire op circulaire (bedragen x €1 mln.)

GF circulaire	2014	2015	2016	2017	2018	2019
dec-2012	791	62	173	170		
mei-2013	974	15	139	88	88	

sep-2013	691	-158	49	124	9	
mei-2014	482	105	184	147	32	
sep-2014	456	20	290	153	73	262
mei-2015	332	-200	637	-50	98	296

Zo werd in mei 2013 toen de begroting 2014 gemaakt moest worden, voor dat jaar een groei van het gemeentefonds verwacht van € 974 miljoen. Achteraf kende de landelijke eindafrekening (in mei 2015) van de algemene uitkering van het gemeentefonds een accres van € 332 miljoen. Een verschil van -/-€ 642 miljoen. Dat betekent een forse tegenvaller, maar illustreert ook de beweeglijkheid van de rijksuitgaven, waar we als Nederlandse gemeenten mee om moeten gaan. In tijden van groei van de economie en groei van het gemeentefonds is dat geen probleem. En ook in deze tijden van economische achteruitgang lukt ons dat doorgaans goed. Maar wanneer er ook nog allerlei kortingen worden toegepast op het gemeentefonds, buiten alle afspraken om, wordt het voor ons steeds meer een uitdaging om een raming te maken waarbij de jaarrekening na afloop niet al te veel afwijkt.

De 'beweeglijkheid' van het gemeentefonds ontstaat mede door 'grepen in de kas' van het Rijk. Buiten alle afspraken over de groei van het gemeentefonds om, is er de afgelopen jaren en wordt de komende jaren een aantal aanvullende uitnames uit het gemeentefonds gedaan. De verlening van de geldigheid van paspoorten van 5 naar 10 jaar heeft geleid tot verhoging van de gemeentelijke afdracht voor Rijksleges, zodat voor hen de opbrengst gelijk blijft. Landelijke wetgeving verbiedt echter het verdisconteren van de meerkosten in de gemeentelijke leges. Daarnaast is er de opschalingskorting (gemeenten moeten meer samenwerken en herindelen zodat er grotere gemeenten ontstaan) die oploopt tot een korting van bijna € 1 miljard op het gemeentefonds in 2025, terwijl hier geen wegvallende taken tegenover staan. Dit heeft een structureel effect van € 10 miljoen voor Amersfoort. Met andere woorden: dezelfde taken met minder geld. Hoewel de wetgeving uiteindelijk niet is doorgegaan, is de opschalingskorting wel gehandhaafd. Dat betekent dat gemeenten en dus ook Amersfoort, wanneer we sec naar het gemeentefonds kijken, verder moeten bezuinigen om toch een sluitende begroting te kunnen presenteren.

Ook zien we de tendens dat we steeds meer taken van het Rijk moeten uitvoeren, waar we onvoldoende middelen voor ontvangen. Daarnaast blijven onze mogelijkheden om extra inkomsten te genereren, beperkt. Daarmee verworden we feitelijk een Lokaal UitvoeringsLoket van de Landelijke Overheid. Als eigenstandig bestuursorgaan zien we een toename aan regels en richtlijnen, met minder beleidsvrijheid. Binnen de beperkte mogelijkheden die we hebben, pakken we toch onze rol als gemeentelijke overheid goed op om alle taken op een adequate en verantwoorde manier uit te voeren binnen de daarvoor door uw Raad beschikbaar gestelde middelen.

Naast de genoemde ontwikkelingen spelen er nog ander zaken. Met ingang van 2016 wordt er vennootschapsbelasting (Vpb) geheven over de winsten van overheidsbedrijven. Tot 2016 waren die overheidsbedrijven ‘vrijgesteld van Vpb, tenzij’. Vanaf 2016 zijn ze ‘belast, tenzij’. Dit betekent dat gemeenten voor die overheidsbedrijven ook een fiscale balans en winst- en verliesrekening moet opstellen. De fiscale waarderingsgrondslagen luiden echter anders dan de waarderingsgrondslagen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waar gemeenten zich ook aan te houden hebben. Vooralsnog gaan wij er van uit dat de te betalen vennootschapsbelasting marginaal is. Een exacte berekening van de winsten en verliezen van alle overheidsbedrijven is momenteel nog niet voorhanden, omdat er in de zomer van 2015 nog veel onduidelijkheid was over de fiscale behandeling van onder andere grondexploitaties en grondbedrijven. We hebben dit onderdeel meegenomen in onze risicoparagraaf.

Uitgangspunten begroting

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

De volgende uitgangspunten liggen ten grondslag aan deze begroting:

- De loonkostenbijstelling in 2016 bedraagt conform het Coalitieakkoord 0,5% ten opzichte van de begroting 2015;
- De loonbijstelling van de gesubsidieerde instellingen bedraagt conform het Coalitieakkoord voor 2016 0,5% ten opzichte van de begroting 2015;
- De prijzen van de gemeentelijke uitgaven 2016 stellen we ten opzichte van de begroting 2015 bij met 0,5%, eveneens conform het Coalitieakkoord;
- Het prijsgevoelige deel van de gesubsidieerde instellingen wordt in 2016 conform het Coalitieakkoord bijgesteld met 0,5% ten opzichte van de begroting 2015;
- De toegepaste inflatiecorrectie voor de tarieven van OZB en andere belastingopbrengsten bedraagt 2%;
- De tarieven voor leges en retributies worden bepaald op grond van de afgesproken kostendekkendheidspercentages. De tariefaanpassingen is daarmee een resultante van de kostenontwikkelingen;
- Alle ramingen zijn in constante prijzen. De baten en de lasten van de jaarschijven 2017 tot en met 2019 zijn gebaseerd op het loon- en prijspeil van 2016.
- De functionele doorbelasting van de rentekosten via de rente- omslag is in de begroting 2016 afgeschaft. De rente wordt verantwoord op programma 12 (Financiën en belastingen);
- Aan grondexploitaties, investeringen in riolering en afval (en andere onderdelen waar tarieven voor worden gevraagd) wordt wel rente toegerekend. Dat percentage wordt voor 2016 vastgesteld op 4%
- Aan reserves wordt met ingang van 2016 geen inflatievergoeding toegekend;
- De overheadtoerekening aan de onderscheiden programma's wordt afgeschaft. Aan investeringen en projecten worden nog wel uren en overhead toegerekend. Voor het overige is de overhead op het nieuwe programma 'Bedrijfsvoering' verantwoord;
- De prognose voor de woningbouw is als volgt: in 2015 worden 450 nieuwe woningen opgeleverd; in 2016 en 2017 verwachten we jaarlijks 575 nieuwe woningen op te leveren en in 2018 350. Dit is exclusief onze extra inspanning ten behoeve van de sociale woningbouw;
- Voor de afschrijving van de activa verwijzen wij naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.
- Voor de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen onderscheiden we twee voorzieningen:
  - Een voorziening voor wachtgelden van ex-wethouders;
  - Een voorziening voor pensioenen van wethouders.
- Aangezien de overige jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks van vergelijkbaar volume zijn, zijn hiervoor geen voorzieningen gevormd maar zijn deze via de begroting afgedekt;
- Onze begroting voldoet aan de Begrotingsrichtlijnen zoals de Provinciale Toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2016-2019.
- De bedragen in de tabellen in deze begroting luiden in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

Met de wetenschap dat de CAO die voor 2016 afgesloten gaat worden, wel eens wat forser zou kunnen worden dan we de afgelopen jaren gewend waren, heeft dat zeker consequenties voor de begroting die we volgend jaar gaan opstellen. Het is immers niet verantwoord om het ambtelijk apparaat hier verder mee te belasten. Eventuele CAO-loonstijgingen zullen ten laste moeten komen van de algemene middelen. We zullen u hierover bij de Kadernota 2017 nader over informeren.

Financieel solide beleid

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Onder een financieel solide beleid verstaan we dat de begroting meerjarig materieel en structureel in evenwicht is en de risico's in voldoende mate zijn afgedekt. Volgens de eisen van de provinciale toezicht houder is het formeel gezien voldoende wanneer of het eerste begrotingsjaar of het laatste begrotingsjaar materieel en structureel in evenwicht is. Wi hebben aangegeven hierin verder te willen gaan en per jaarschijf van de komende meerjarenbegroting een materieel en structureel sluitende begroting te willen hebben. Dat wil zeggen dat in elk jaar de structurele baten hoog genoeg zijn om de structurele lasten af te dekken en dat het weerstandsvermogen voldoende groot is om alle geïnventariseerde risico's die er zijn, het hoofd te kunnen bieden.

Uw Raad heeft er ook voor gekozen om de 'lucht' zo veel als mogelijk uit de begroting te halen. Dat brengt echter wel een risico met zich mee. Daar waar voorheen nieuwe wensen of tegenvallers nog wel eens met die 'lucht' gedekt konden worden, is dat nu niet of nauwelijks meer mogelijk. Dat kan betekenen dat overschrijdingen in de toekomst sneller tot tekorten zullen leiden. Uiteraard zullen we dit zo goed mogelijk in de hand trachten te houden door de *checks & balances* op de juiste wijze uit te voeren.

Risico's en weerstandsvermogen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

De belangrijkste financiële risico's die we lopen, hebben betrekking op het sociaal domein. Voor een uitgebreide beschrijving verwijzen wij u naar de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is er een weerstandscapaciteit nodig van € 31,1 miljoen.

Voor de beschikbare weerstandscapaciteit willen we een andere definitie hanteren dan tot nog toe gebruikelijk was. Er was immers jaarlijks discussie over het wel of niet meetellen van de bestemmingsreserves in de beschikbare weerstandscapaciteit. Wij stellen voor om die met ingang van begrotingsjaar 2016 niet meer mee te tellen en de beschikbare weerstandscapaciteit te laten bestaan uit de saldireserve en de reserve sociaal domein. Dat is ook in lijn met het advies van de commissie Begroting en Verantwoording van uw Raad. Wij hebben dit dan ook conform verwerkt in deze begroting.

De Saldireserve en de reserve sociaal domein vormen samen een beschikbare weerstandscapaciteit van € 68,5 miljoen. Met een benodigde weerstandscapaciteit van € 31,1 miljoen, komt de weerstandsratio op 2,2 en komt hiermee ruim boven de 1 uit.

Belastingopbrengsten

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

In het pakket aan maatregelen dat in het voorjaar is vastgesteld in het kader van de herstelbegroting zijn ook de lokale lasten betrokken. Naast de invoering van de precariobelasting op ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven, die indirect bij de Amersfoortse burgers en bedrijven in rekening zal worden gebracht, zijn er ook maatregelen genomen ten aanzien van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De volgende maatregelen zijn voor 2016 vastgesteld en verwerkt in de begroting 2016-2019.

OZB

De peilaanpassing voor de OZB is vastgesteld op 2%. Daarnaast is in de herstelbegroting opgenomen dat de OZB-inkomsten in 2016 met € 2,3 mln. worden verhoogd, naast de al eerder in de meerjarenbegroting opgenomen verhoging van € 0,7 mln. Rekening houdend met een gemiddelde WOZ-waarde van € 215.000 per woning zorgen deze maatregelen samen voor een verhoging van de gemiddelde aanslag OZB € 30,- per aanslag.

Afvalstoffenheffing

Het is in onze gemeente al vele jaren het beleid om de kosten voor afvalverwijdering en -verwerking door te berekenen in de afvalstoffenheffing. Dit beleid van volledige kostendekking continueren wij ook in 2016. Eveneens continueren wij de gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens.

In de herstelbegroting is opgenomen dat de mogelijkheid om de kosten voor straatreiniging verder door te berekenen in de tarieven wordt geëffectueerd. In een recent arrest heeft de Hoge Raad bepaald dat 40% van de kosten voor straatreiniging mag worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Amersfoort hanteerde 25%. Optrekken naar 40% betekent dat € 0,3 mln. aan de kostenbasis afvalstoffenheffing wordt toegevoegd. De overige kostenontwikkeling (inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen) is zeer gematigd. Door de economische crisis wordt er wel meer een beroep gedaan op kwijtschelding. Binnen de afvalstoffenheffing is dat € 0,15 mln. De tarieven stijgen in totaal met ongeveer 5% (€ 7,- voor eenpersoons- en € 12 voor meerpersoonshuishoudens).

Rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing, is ook bij de rioolheffing sinds vele jaren het beleid om de kosten voor beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel door te berekenen in de rioolheffing. De kosten van kwijtschelding, oninbaarverklaringen, het grondwaterbeheer en een deel van de kosten van straatreiniging worden in de heffing betrokken.

Ook ten aanzien van de rioolheffing is in de herstelbegroting een maatregel opgenomen. Besloten is om de toerekening van de beheerkosten van wegen en watergangen te maximaliseren. Dit was eigenlijk al afgesproken bij het Rioleringsplan 2013. Het extra toe te rekenen bedrag is € 2,25 mln. Daartegenover staat het vervallen van de kapitaallasten binnen de rioolheffing met ingang van 2016 voor een bedrag van € 1,6 mln. Bovendien wordt de compensabele BTW verhoogd. Het resultaat van deze maatregelen is dat de rioolheffing zal stijgen met 11%, wat voor een gemiddeld huishouden een stijging van de aanslag met € 7,- betekent.

Precariobelasting

Met ingang van 2016 wordt de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven ingevoerd. Dat betekent dat nutsbedrijven aan de gemeente een bijdrage gaan betalen voor het hebben van kabels en leidingen in de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Met deze invoering zijn inkomsten geraamd in 2016 van € 2,3 mln. Voor gas en elektra geldt dat de precario door het nutsbedrijf worden opgenomen in het algemene, niet specifiek aan Amersfoort gebonden, tarief. Dat betekent een verhoging van de lasten bij inwoners en bedrijven (van het hele beheers- en verzorgingsgebied) van enkele euro's.

De ontwikkeling van de woonlasten ziet er als volgt uit. Daarbij is rekening gehouden met de ontwikkeling ten opzichte van de bij de burger laatst bekende aanslagen:

Eenpersoonshuishoudens	2015	2016	Mutatie (in €)

OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	50	56	+6
Afvalstoffenheffing	194	201	+6
Lasten huurders	**244**	**257**	**+13**
OZB-eigenarendeel	285	315	+30
Rioolheffing-eigenarendeel	63	70	+7
Lasten eigenaren / bewoners	**592**	**642**	**+50**

Meerpersoonshuishoudens	**2015**	**2016**	**Mutatie (in €)**
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	50	56	+6
Afvalstoffenheffing	240	252	+12
Lasten huurders	**290**	**308**	**+18**
OZB-eigenarendeel	285	315	+30
Rioolheffing-eigenarendeel	63	70	+7
Lasten eigenaren / bewoners	**638**	**693**	**+55**

Niet woningen (bedrijven)	**2015**	**2016**	**Mutatie (in €)**
OZB-gebruikersdeel	1.452	1.606	+154
Rioolheffing-gebruikersdeel	360	400	+40
Lasten huurders	**1.812**	**2.006**	**+194**
OZB-eigenarendeel	1.777	1.965	+188
Rioolheffing-eigenarendeel	486	540	+54
Lasten eigenaren	**2.263**	**2.505**	**+242**

De precariobelasting is in bovenstaand lastenplaatje niet verwerkt. Aangezien de precariobelasting uitgesmeerd mag worden over het totale verzorgingsgebied van bijvoorbeeld Stedin, stijgen de lasten voor een gemiddeld Amersfoorts huishouden hierdoor met ongeveer € 1,- per jaar.

De totale lastendruk komt in 2016 rond de € 693,- per huishouden te liggen. Dat is nog onder het bedrag van € 716 dat geldt als landelijk gemiddelde in 2015, zoals we dat hebben aangegeven bij de herstelbegroting 2015.

Tot nog toe mochten de OZB-opbrengsten van alle gemeenten samen niet te veel stijgen. Die werden beteugeld door de zgn. macronorm OZB.

Het kabinet is voor 2016 en verder voornemens om samen met de VNG te komen tot een woonlastennorm. Die norm is, zoals de naam al aangeeft, breder dan alleen de OZB en kijkt naar de totale woonlasten.

Voor het jaar 2018 is een verdere verhoging van zowel de OZB als de precario-inkomsten voorzien van elk € 3,6 miljoen euro.

Maatregelen herstelbegroting

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Bij de begroting 2015 zijn bezuinigingsmaatregelen c.q. taakstellingen getroffen. Ten behoeve van de bepaling van onze feitelijke financiële positie worden alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen c.q. taakstellingen op hardheid en haalbaarheid beoordeeld.

Hieronder een samenvattende tabel met de te bezuinigen bedragen per programma en de stand van zaken met betrekking tot de realisatie daarvan. Per (deel)programma is hier een nader overzicht van opgenomen.

Maatregelen / amendementen uit de herstelbegroting

Programma	Saldo 2016	Saldo 2017	Saldo 2018	Saldo 2019
01. Bestuur en dienstverlening	223	321	543	543
02. Veiligheid en handhaving	446	491	491	491
03. Stedelijk beheer en milieu	1.360	1.527	1.693	1.693
04. Sociaal Domein	879	1.884	2.114	2.114
05. Onderwijs	690	800	785	785
06. Sport	-35	-35	-50	-50
07. Ruimtelijke ontwikkeling	156	176	156	156
08. Wijken en wonen	122	174	204	204
09. Mobiliteit	418	428	423	423
10. Economie en duurzaamheid	93	103	103	103
11. Cultuur	207	307	307	307
12. Financiën en belastingen	2.939	3.455	3.720	3.720
Eindtotaal	7.498	9.630	10.489	10.489

Bezuinigingsmaatregelen, exclusief Precario en OZB

Uit bovenstaande tabel blijkt dat, naar de huidige inzichten, alle herstelmaatregelen worden gehaald. Dit laat onverlet dat de komende jaren kan blijken dat er wellicht andere maatregelen ook niet ingevuld kunnen gaan worden. Ons voornemen is dan ook om de komende jaren in de begroting en jaarrekening de voortgang van de realisatie van de maatregelen te monitoren en waar nodig aanvullende maatregelen te treffen.

Per deelprogramma treft u een nadere duiding van de bezuinigingsmaatregelen aan.

Meicirculaire gemeentefonds

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds: Meicirculaire 2015

Hieronder volgt een overzicht van de budgettaire ontwikkelingen. Dit zijn ontwikkelingen ten opzichte van de herstelbegroting 2015-2018 inclusief de ontwikkelingen van de laatste meicirculaire. Deze bedragen zijn opgesteld in constante prijzen, prijspeil 2016. Uw Raad is hier reeds eerder over geïnformeerd bij Collegebericht 2015-084

Elk jaar reserveren we 2,5% van de inkomsten van de algemene uitkering voor loon- en prijsstijging. Het Rijk rekent de accressen namelijk in lopende prijzen, dus voor een deel zit in deze bedragen ook inflatie van lonen en prijzen. Onze uitgaven rekenen we in constante prijzen. We houden dan geen rekening met mogelijke stijging van lonen en prijzen. De beheerders van het gemeentefonds houden rekening met de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product, welke van de provincie ook minimaal gehanteerd moet worden. Die ligt beduidend lager dan onze 2,5%. Hiermee ramen wij de algemene uitkering dus behoudender dan op grond van de provinciale richtlijnen zou mogen.

Budgettaire wijzigingen (bedragen x €1 mln.)	2015*	2016	2017	2018	2019
Update van de maatstaven		0,6	0,6	0,4	
Accres mei-circulaire	-3,7	-0,2	-1,9	-1,7	-3,5
Voordeel groot onderhoud		0,4	1,3	1,4	1,4
Diverse suppletie-uitkeringen		-0,4	-0,3		-0,3
Totaal budgettaire ontwikkelingen	-3,7	0,4	- 0,3	0,1	-2,4

NB: Dit zijn bedragen met als prijspeil 2015. De begroting 2016 is in prijspeil 2016; dat prijspeil ligt € 3,6 miljoen hoger dan 2015. Kiezen we prijspeil 2016 dan zien de budgettaire ontwikkelingen er als volgt uit:

Totaal budgettaire ontwikkelingen	4,0	3,3	3,7	1,3

Toelichting

Update van de maatstaven

Om te berekenen wat het totaalbedrag is dat we aan algemene uitkering kunnen verwachten, maken we een inschatting van onze maatstaven, zoals bijstandsgerechtigden, inwoners, jongeren, ouderen etcetera. Een keer per jaar, ter voorbereiding op de nieuwe begroting, herijken we deze maatstaven naar de nieuwste inzichten. Deze herijking van de maatstaven levert, ten opzichte van de (herstel)begroting 2015-2018 een voordeel op in 2016 t/m 2018. Dit doen we alleen voor de jaren van de nieuwe begroting. Voor het lopende jaar (2015) rekenen we met de eerder ingeschatte maatstaven.

Accres meicirculaire

Deze rij laat de ontwikkelingen zien van het accres zoals die gepresenteerd is in de mei-circulaire. Het totale budget voor de algemene uitkering groeit of krimpt mee met de rijksuitgaven. Het accres is het bedrag waarmee de algemene uikering groeit (of krimpt). Zowel in 2014 als in 2015 geeft het rijk minder uit dan verwacht. Dit verklaart de sterke verlaging van het accres in 2015. Deze is namelijk opgebouwd uit een eindafrekening van 2014, het structurele effect van 2014 en het structurele effect van 2015. Het jaar 2019 is een nieuwe jaarschijf. Ook dit accres is opgesteld in prijspeil 2016.

Voordeel door groot onderhoud

Het rijk heeft in twee fasen de verdeling van het gemeentefonds aangepast: groot onderhoud gemeentefonds. De eerste fase was in mei 2014. Nu is de tweede fase. De verdeling van het gemeentefonds is aangepast aan de verschillen in kosten tussen gemeenten. De laatste jaren was er een scheefheid ontstaan waardoor de huidige verdeling niet volstond. Het gaat om een herschikking in maatstaven en bedragen per eenheid. Deze aanpassingen van de tweede fase leveren Amersfoort vooral in de jaren 2017 t/m 2019 een voordeel op.

Diverse suppletie-uitkeringen

Door de bovengenoemde herverdeling als gevolg van het groot onderhoud zijn er gemeenten die hierdoor een nadeel hebben. Zij krijgen hiervoor compensatie via een suppletie-uitkering, die jaarlijks afloopt. De gemeenten die een voordeel hebben betalen hieraan mee. Omdat Amersfoort een voordeelgemeente, moeten we dus betalen. Bij de eerste fase van de herverdeling waren we een nadeelgemeente en zouden we dus suppletie-uitkering ontvangen. De hier getoonde bedragen zijn het saldo van dit voordeel (dat wegvalt) en het nadeel.

Daarnaast ontvingen wij, vanwege de afschaffing van de OZB voor niet-eigenaren, als nadeelgemeente, een suppletie-uitkering. De hoogte van deze uitkering loopt jaarlijks af. In 2019 ontvangen we de laatste tranche.

Integratie-uitkering sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein is een integratie-uitkering voor de jaren, 2015 tot en met 2018. Het rijk is van plan om de verdeling na die drie jaar via de maatstaven op te nemen in de algemene uitkering. Wij ontvangen de integratie-uitkering als één uitkering. Hierbinnen gaat het om de volgende onderdelen: Wmo, Jeugd en Participatiewet.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste mutaties in de integratie-uitkering sociaal domein ten opzichte van herstelbegroting 2015-2018. Omdat in deze begroting 2019 nog niet was genoemd, zijn de bedragen van 2019 ten opzichte van de septembercirculaire weergegeven.

Wijzigingen integratie-uitkering sociaal domein (bedragen x €1 mln.)	2015	2016	2017	2018	2019
Jeugd	1,4-	1,5-	0,8-	0,6-	0,5-
Wmo	0,8	7,6-	5,5-	5,1-	4,6-
Participatiewet	0,2	0,2-	0,5-	0,8-	0,9-
Totaal wijzigingen	0,5-	9,4-	6,8-	6,5-	6,1-

Toelichting

Deze verlaging van de budgetten kent een aantal oorzaken:

1. In tegenstelling tot de afspraken wilde het Rijk het basisjaar voor de bepaling van de budgetten voor Jeugd en Wmo verplaatsen van 2013 naar 2014. Dat betekende een forse greep uit de gemeentelijke kas voor 2015 en voor de komende jaren. Het feit dat het budget in 2015 ongemoeid is gelaten betekent niet dat het rijk het voornemen om het startpunt naar 2014 te verleggen, laat varen. Vanaf 2016 en verder is het budget voor Jeugd en Wmo gebaseerd op de uitgaven in het jaar 2014. De VNG staat nog steeds op het standpunt dat dit tegen de bestuurlijke afspraken is en heeft dit ook steeds kenbaar gemaakt. Het basisjaar voor de berekening van de budgetten zou immers 2013 zijn. Daar zijn gemeenten vanuit gegaan bij het afsluiten van contracten en het inrichten van hun sociale infrastructuur.
2. In de meicirculaire wordt de rijksvergoeding voor Jeugd en Wmo verlaagd met €135 miljoen met ingang van 2015. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat als gevolg van een aangenomen motie in de Tweede Kamer (2014) 13.000 cliënten zijn benaderd die konden aangeven alsnog gebruik te willen maken van de Wet Langdurige Zorg. Deze groep wordt nu via deze regeling bekostigd. Mogelijk staan hier aan de uitgavenkant besparingen tegenover staan omdat deze groep geen aanspraak maakt op het gemeentelijk budget. Hoe dat in Amersfoort zal doorwerken is nog onzeker en moet worden afgewacht.
3. In 2015 worden de budgetten voor jeugd en Wmo verdeeld op grond van historische gegevens. Eerder heeft het Rijk meegedeeld dat we vanaf 2016 stapsgewijs zullen overgaan op 'objectieve verdeelmodellen'. Dit model is recent voor Wmo en beschermd wonen gepresenteerd. Voor Jeugdzorg wordt nog gewerkt aan een objectief verdeelmodel. De effecten van het verdeelmodel voor Wmo zijn relatief beperkt (0,6 miljoen per jaar).
4. De effecten van de aanpassing van het historisch verdeelmodel van Beschermd Wonen zijn aanmerkelijk groter. Over de rijksvergoeding voor Beschermd Wonen is tussen Rijk en VNG afgesproken dat de budgetten voor 2015 worden herverdeeld volgens een nieuw model op basis van de bestanden van de gegevensoverdracht inclusief het effect van een - op verzoek van

gemeenten - toegepaste ‘reality check’. Elke centrumgemeente heeft daarnaast inkomsten uit eigen bijdragen. Als voor een centrumgemeente het totaal van de uitkering uit het model en de opbrengst uit eigen bijdragen lager is dan de verplichtingen, wordt de rijksuitkering opgehoogd tot het niveau van de geïnventariseerde verplichtingen. De middelen die daarvoor nodig zijn worden onttrokken aan de rijksuitkering van die gemeenten waarvan het begrote uitgavenniveau (zoals geïnventariseerd) lager is dan het totaal van de uitkering uit het model en de opbrengst uit eigen bijdragen. De herverdeeleffecten zijn in de meicirculaire gepresenteerd. Voor Amersfoort leidt dit tot een fors nadeel (€ 5 miljoen). Wij doen hier nog nader onderzoek naar, omdat wij ons niet herkennen in deze uitkomsten. Tussen Rijk en VNG is afgesproken dat er een nadere onafhankelijke toets op de verdeling plaats zal vinden. Op basis daarvan kunnen eventueel nog bijstellingen plaatsvinden, die vervolgens - bij overeenstemming - in de septembercirculaire kunnen worden verwerkt, op grond waarvan zal worden herverdeeld. Staatssecretaris Van Rijn heeft toegezegd dat, als blijkt dat er toch sprake is van een macrotekort voor beschermd wonen, hij zijn verantwoordelijkheid zal nemen. Voor 2016 geldt voor de verdeling het nieuwe model.
5. Bij de participatiewet daalt het budget door toepassing van het nieuwe verdeelmodel. Amersfoort scoort met name voor de verdeling van het re-integratiebudget op de verdeelfactoren lager opgeleiden, gebrek aan werk en omvang totale doelgroep lager dan het landelijk gemiddelde.

Onderstaande tabel laat zien hoe de integratie-uitkering Sociaal domein in de meicirculaire 2015 is opgebouwd.

Bedragen integratie-uitkering sociaal domein in meicirculaire 2015 (bedragen x €1 mln.)	2015	2016	2017	2018	2019
Wmo nieuwe taken alle gemeenten	16,0	16,1	15,7	15,1	14,9
Wmo nieuwe taken centrumgemeenten (Beschermd wonen)	32,4	26,3	27,5	28,3	29,0
Jeugd	40,0	39,0	38,5	38,8	38,8
Participatiewet: re-integratie	4,2	4,0	3,8	3,9	4,0
Participatiewet: Wsw	20,5	18,9	17,4	16,0	14,9
Totaal integratie-uitkering Sociaal domein	113,1	104,4	102,9	102,0	101,7

Overige taakmutaties

Naast de integratie-uitkering sociaal domein is er nog een aantal overige taakmutaties.

De meeste hiervan hebben ook betrekking op het werkveld sociaal domein. De belangrijkste taakmutaties vindt u in onderstaande tabel.

Wijzigingen taakmutaties (bedragen x €1 mln.)	2015	2016	2017	2018	2019
Implementatie participatiewet	0,5	0,4			
huishoudelijke hulp	0,5	0,5			
maatschappelijke opvang		0,3	0,6	0,6	0,6
Wmo		0,3	0,6	0,6	0,6
Bodemsanering*	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

*) Loopt door t/m 2020

Toelichting

Implementatie participatiewet

In het kader van de implementatie Participatiewet ontvangen de 35 centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio’s voor de periode 2014 – 2016 in totaal € 35 miljoen. De centrumgemeenten worden op deze manier in staat gesteld, in samenwerking met UWV en werkgevers, de regionale werkbedrijven in te richten.

Huishoudelijke hulp

Het beschikbare bedrag voor de decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage (HHT) voor 2015 en 2016 is verhoogd voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, om zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden.

Maatschappelijke opvang

De uitkering maatschappelijke opvang is per 2015 verhoogd door toevoeging van voormalige AWBZ-middelen aan de decentralisatie-uitkering. Het gaat daarbij om budget dat samenhangt met voormalige extramurale AWBZ-functies die door opvanginstellingen worden geboden. Deze middelen zijn in 2015 verdeeld op basis van historische kosten. In 2016 is de verdeling voor de helft op basis van de historische budgetverdeling en de helft op basis van de objectieve verdeelsleutel en in 2017 geheel objectief. Voor dit objectieve verdeelmodel is Amersfoort dus een voordeelgemeente.

Wmo

Het macro budget voor de Wmo is toe genomen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- de definitieve nominale index 2015 is vastgesteld op 0,1% (er was geen sprake van voorlopig toegekende indexatie);
- met de VNG is bestuurlijk afgesproken de volume-index 2016 net als voorgaande jaren op basis van de bestuursafspraken uit 2011 vast te stellen op 2,38%;
- de beschikbare groeiruimte 2017 wordt nu volledig toegekend. Door het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten (zzp's) voor nieuwe gevallen, blijven mensen langer thuis wonen waardoor het beroep op de Wmo zal toenemen.

Bodemsanering

Het jaar 2015 is het laatste jaar van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. Onlangs zijn de nieuwe budgetten voor 2015 bekend gemaakt. Ook voor de periode 2016 tot en met 2020 is sprake van een decentralisatie-uitkering. Het bodembeleid voor deze periode is opgenomen in het convenant “Bodem en Ondergrond”. Het convenant is ondertekend door het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Met de ondertekening van het convenant wordt ook de definitieve stap gezet naar de verdere decentralisatie van de middelen. Met de middelen kunnen de gemeenten de beleidsafspraken uit het convenant uitvoeren.

Vernieuwing BBV

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

In 2013 heeft een commissie onder leiding van de toenmalige wethouder Financiën van de gemeente Eindhoven, Staf Depla, voorstellen gedaan ten behoeve van de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Er zijn zeven adviezen uitgewerkt door diverse subwerkgroepen:

1. Naast een vrije programma-indeling komt er een vaste indeling van 50 taakvelden;
2. Er komt een landelijke set van ruim 50 beleidsindicatoren die alle gemeenten in de begroting zouden moeten opnemen;
3. Naast de beleidsindicatoren moeten gemeenten ook verplicht een aantal financiële kengetallen opnemen, welke in samenhang bezien worden maar niet worden genormeerd;
4. De voorgaande zaken zijn ook van toepassing op verbonden partijen. Verbonden partijen worden niet geconsolideerd in de gemeentelijke begroting;
5. Er komt nader onderzoek naar de huidige vormgeving van de accountantscontrole, aangezien die nu niet effectief en efficiënt is;
6. De overhead komt in een apart programma; de paragraaf bedrijfsvoering kan hiermee vervallen, want die is niet langer verplicht;
7. Investeringen met een maatschappelijk nut worden voortaan geactiveerd en over de levensduur afgeschreven;

Ad 1. Vaste taakveld-indeling

De vaste taakveld-indeling is verplicht voorgeschreven met ingang van de begroting 2017. De 50 nieuwe taakvelden vervangen de circa 105 oude IV3-functies. Gemeenten krijgen tot 2018 de tijd om de nieuwe functie-indeling in de gemeentelijke administratie op te nemen. Het is onze planning om dit bij de begroting 2017 geregeld te hebben.

Ad 2. Prestatie-indicatoren

Het doel van de nieuwe indicatoren is: meer transparantie, een betere vergelijking tussen gemeenten en het relateren van de maatschappelijke effecten aan de begroting. De indicatoren zijn getoetst aan de volgende uitgangspunten:

- De indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontale toezicht en stellen raadsleden in staat te sturen op maatschappelijke effecten. Daarmee lopen ze parallel an de opzet van de 3W-vragen in de programmabegroting;
- De indicatoren zijn in alle gemeenten van toepassing;
- De indicatoren zijn gebaseerd op reeds bestaande landelijke bronnen, zodat er geen extra uitvraag bij gemeenten nodig is en alle gemeenten automatisch deelnemen aan de indicatorenlijst;
- De indicatoren zijn afkomstig uit bestaande bronnen waarvan de beschikbaarheid gegarandeerd lijkt;
- De indicatoren zijn actueel, worden met regelmaat gepubliceerd en kunnen binnen deze termijn ook een verandering laten zien;
- De basisset indicatoren uit de Monitor Sociaal Domein wordt overgenomen.

De ontsluiting van de indicatoren gaat plaatsvinden via www.waarstaatjegemeente.nl en kent hoogstwaarschijnlijk een verplichtend karakter om ze op te nemen in begroting en jaarrekening.

Ad 3 Financiële kengetallen

De financiële kengetallen stellen uw Raad in staat om de kaderstellende rol te versterken en geeft uw Raad meer inzicht in de financiële positie van de gemeente. Daarnaast geven de kengetallen inzicht in welke mate we over voldoende financiële ruimte beschikken om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

Onze gemeente heeft daartoe de afgelopen jaren al de nodige stappen gezet met onze ‘Financiële ijkpunten’ die nu ook deels voorgeschreven worden in de financiële kengetallen. De volgende kengetallen worden nu bij de begroting 2016 (en jaarrekening 2015) verplicht gesteld:

- Netto schuldquote (netto schuld/totale baten)
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (netto schuld -/- doorgeleende gelden/totale baten)
- Solvabiliteitsratio (Eigen Vermogen/Totaal Vermogen)

- Grondexploitatie (Bouwgrond in exploitatie + niet in exploitatie genomen gronden / totale baten)
- Structurele exploitatieruimte (structurele baten – structurele lasten + structurele onttrekkingen reserves – structurele toevoegingen reserves / totale lasten)
- Belastingcapaciteit (woonlasten gemeente/ landelijk gemiddelde woonlasten)

Hoe de kengetallen worden beoordeeld in relatie tot de financiële positie van de gemeente is aan de gemeente zelf, hier is geen normering van rijkswege op van toepassing.

Voor zover de financiële kengetallen nog niet tot onze reeds eerder geformuleerde ijkpunten behoren, zullen wij die hieraan toevoegen. Daar waar de definitie net iets anders is, zullen we de ijkpunten en definities conform BBV hanteren.

Ad 4 Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen zou zoveel als mogelijk beperkt moeten blijven tot de financiële aspecten van de verbonden partijen. Een deel van de informatie over verbonden partijen zou dan in een visie- of kaderdocument opgenomen moeten worden dat aan het begin van een raadsperiode wordt opgesteld. In de programma's moeten we opnemen in welke mate het realiseren van de doelstellingen afhankelijk is van (de) verbonden partij(en). In de begroting wordt aangegeven wanneer er belangrijke risico's bekend zijn dat de beleidsdoelstellingen niet worden gerealiseerd door een verbonden partij, met vermelding van de mogelijke oorzaken daarvan en welke maatregelen hierop worden genomen. Bij meerjarige beleidsdoelstellingen wordt hierbij tevens de inschatting voor de komende jaren vermeld. In de jaarrekening moet gemeld worden welke belangrijke beleidsdoelstellingen niet zijn gerealiseerd door de verbonden partij, met vermelding van de oorzaken daarvan.

In de paragraaf Verbonden partijen moeten de volgende partijen worden opgenomen:

- Gemeenschappelijke regelingen waarin wordt deelgenomen;
- Stichtingen en verenigingen waarin een financieel en bestuurlijk belang is;
- Coöperaties en vennootschappen waarin een financieel en bestuurlijk belang is.

De navolgende informatie moet in ieder geval worden vermeld in de paragraaf verbonden partijen:

- De wijze waarop de gemeente met de organisatie bestuurlijk en financieel is verbonden, inclusief evt. garantstellingen;
- De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- De materiële financiële risico's met een verwijzing naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ad 5 Accountantscontrole

Ten aanzien van de accountantscontrole heeft een werkgroep een aantal adviezen uitgebracht:

- Er is meer aandacht voor de kwaliteit van het opdrachtgeverschap van de Raad nodig;
- De controlerende accountant moet over voldoende gemeente-specifieke kennis beschikken;
- De accountant moet goed aansluiten bij de controlebehoefte van gemeenten (gemeenten kunnen dus ook over een eigen interne accountantsdienst beschikken);
- Het college is verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting; het college doet daarom mededeling over de financiële rechtmatigheid, welke vervolgens door de accountant gecontroleerd wordt;
- Er moet een eenduidige en specifieke interpretatie van de Nadere Voorschriften Controle en Overige Standaarden (NV COS) komen die aansluit bij de eigenheid van gemeenten;
- Ook de toezichthouder op accountants die de gemeenten controleren dient over specifieke kennis te beschikken van de governance structuur en het juridische en financiële kader van de gemeenten;
- Gemeenten kenmerken als organisaties met een OOB-status (Organisatie van Openbaar Belang) heeft volgens de werkgroep een toegevoegde waarde.

Ad 6 Overhead en kostentoerekening

Met ingang van de begroting 2017 moet de overhead centraal begroot en verantwoord worden in de begroting en jaarstukken in een separaat programma. Wij lopen hier op vooruit door bij de begroting 2016 al een dergelijk programma voor de overhead op te nemen. Het uitgangspunt hierbij is dat direct toe te rekenen kosten onderdeel uit maken van de directe producten en derhalve niet onder de overhead vallen. Overhead mag wel worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen of andere projecten, voor zover anders een begrotingstekort zou ontstaan. Een aparte paragraaf bedrijfsvoering is niet meer verplicht. In de paragraaf lokale heffingen moet wel een verplichte passage over de kostendekkendheid van de lokale heffingen komen. Voor het berekenen van de

kostendekkende tarieven moet echter wel rekening gehouden worden met de feitelijke rente en overhead.

Wat hierboven over de overhead beschreven staat, geldt ook voor de rentetoerekening. Het ramen van bespaarde en toegerekende rente vindt niet meer plaats. In plaats daarvan ramen we de werkelijke rentekosten in programma 12 Financiën en Belastingen. Meer informatie over de rente is te vinden in programma 12 en in de Financieringsparagraaf.

Ad 7 Investeringen met maatschappelijk nut

Voor investeringen vanaf 2017 geldt dat investeringen met een maatschappelijk nut (dat wil zeggen, investeringen in goederen die niet verhandelbaar zijn en waar geen tarief voor gevraagd mag worden, zoals bruggen en wegen) voortaan over de levensduur afgeschreven worden. Voorheen konden die investeringen nog in één keer ten laste van bijvoorbeeld de voorzieningen gedekt worden. Vanaf 2017 mag dat dus niet meer. Ook op dit punt lopen wij iets voor op de regelgeving door dit reeds in de begroting 2016 te verwerken.

Overigens zullen de reguliere wijzigingen van het BBV zoals te doen gebruikelijk gevolgd en verwerkt worden in de begroting en jaarrekening.

Nieuw programma Bedrijfsvoering

Vooruitlopend op de nieuwe BBV-regelgeving, die per begroting 2017 een nieuw programma Bedrijfsvoering verplicht stelt, hebben wij in deze begroting reeds het initiatief genomen om de bedrijfsvoeringskosten (ook wel overhead genoemd) op een nieuw programma 13: Bedrijfsvoering te verwerken.

Het uitgangspunt hierbij is dat direct toe te rekenen kosten onderdeel uit maken van de directe producten en derhalve niet onder de overhead vallen. Overhead mag wel worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen of andere projecten, voor zover anders een begrotingstekort zou ontstaan. Een aparte paragraaf bedrijfsvoering is niet meer verplicht. In de paragraaf lokale heffingen moet wel een verplichte passage over de kostendekkendheid van de lokale heffingen komen. Voor het berekenen van de kostendekkende tarieven moet echter wel rekening gehouden worden met de feitelijke rente en overhead.

Door deze nieuwe methodiek zijn de bedragen in onze begroting per (deel)programma niet meer goed vergelijkbaar met de bedragen per (deel)programma van de afgelopen jaren en jaarrekening. Toen waren die bedrijfsvoeringskosten immers verwerkt in de afzonderlijke programma's. Nu zijn die kosten daaruit gehaald en op een apart programma geplaatst. In de financiële toelichting per deelprogramma, zullen we echter wel toelichten om welke bedragen het hier gaat.

Deelprogramma	Specificatie	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Bedrijfsvoering Algemeen	Personele lasten	13.741	13.711	14.271	14.271
	Overige kosten	4.096	4.678	4.087	3.835
	Reservering vakantiegeld	1.791			
Informatievoorziening	Informatie- en communicatie technologie	5.719	5.410	5.435	5.385
Facilitair en huisvesting	Huisvesting	3.422	4.324	4.403	4.373
	Facilitair	1.735	1.741	1.750	1.750
	Subtotaal	*30.503*	*29.864*	*29.945*	*29.614*
Overige ondersteuning	Af: overige opbrengsten	-853	-753	-1.038	-1.038
	Totaal overhead	**29.650**	**29.111**	**28.907**	**28.576**

Rente

Wat hierboven over de overhead beschreven staat, geldt ook voor de rentetoerekening. Het ramen van bespaarde en toegerekende rente vindt niet meer plaats. In plaats daarvan ramen we de werkelijke rentekosten in programma 12 Financiën en Belastingen. Meer informatie over de rente is te vinden in programma 12 en in de Financieringsparagraaf.

Begrotingsmutaties 2016 - 2019

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Bij de herstelbegroting 2015-2018 hebben we een forse financiële opgave ingevuld. De opgave en de invulling ervan geven we hieronder nog even recapitulerend weer:

Begroting 2016 – Stand Herstelbegroting (bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Financiële opgave	-12,1	-14,2	-17,7	-17,7
Bezuinigingen Raad	0,1	0,1	0,1	0,1
Bezuinigingen excl. lasten	7,5	9,6	10,4	10,4
OZB verhoging	2,3	2,3	3,6	3,6
Precario kabels/leidingen	2,3	2,3	3,6	3,6
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Na het vaststellen van de (herstel)begroting 2015-2018 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die geleid hebben tot de huidige stand van de meerjarenbegroting 2016-2019.

In dit onderdeel lichten we de belangrijkste ontwikkelingen kort toe.

De herstelbegroting is op een paar punten gemuteerd:

Belangrijkste mutaties herstelbegroting (bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Beheerkosten BCF BTW riool/afval	0,5	0,5	0,5	0,5
0,5 fte precario last ipv baat	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Verminderen aantal fte's (2019)				0,6
Totaal	**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,0**

Zo is het de bestendige gedragslijn om de bij het BTW-compensatiefonds geclaimde BTW ook door te berekenen in de tarieven aan de burger. Daar is bij de herstelbegroting nog geen rekening mee gehouden. Door dit wel te doen, levert dit een structurele besparing op van € 0,5 miljoen.

Daarnaast was in de herstelbegroting rekening gehouden met een halve fte die belast was met de invoering van de precariobelasting. Deze is echter technisch onjuist als een bate opgenomen in plaats van een last. Dat wordt nu gecorrigeerd.

Nieuw is nu ook de jaarschijf 2019 die in beeld komt. Dan manifesteert zich de voorgenomen bezuiniging van 5 fte binnen het Sociaal Domein. Hier is een bedrag (inclusief overhead) mee gemoeid van € 0,6 miljoen structureel.

Daarnaast heeft zich een aantal autonome ontwikkelingen voorgedaan, zoals aanpassing van wet- en regelgeving die financiële consequenties voor ons heeft. Dit noemen we de ontwikkelingen bestaand beleid.

Ontwikkelingen bestaand beleid (bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Afschaffen PV-vergoeding	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15
Areaaluitbreidingen	-0,1	-0,1	0,0	-0,3
Kwijtschelding belastingen	-0,15	-0.15	-0,15	-0,15
Fte normeringssysteem burgerzaken	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Verhoging kostenbasis afval/riool	0,1	0,1	0,1	0,1
Handhaving fysieke leefomgeving	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Regiotaxi	0,0	-0,1	-0,1	-0,2
Diversen (incl. afronding)	0,0	0,2	0,0	-0,2
Totaal	**-0,6**	**-0,5**	**-0,6**	**-1,2**

Een van die ontwikkelingen is het afschaffen van de proces-verbaal vergoedingen. Tot nog toe ontvingen we van het Rijk altijd een vergoeding voor het uitschrijven van proces-verbalen voor o.a. zgn. 'Mulderfeiten' door buitengewoon opsporingsambtenaren. Die vergoeding is nu vervallen. Dat levert ons een structureel nadeel op van € 150.000. De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen levert hetzelfde nadeel op. De groei van de stad kost ons in 2016 en 2017 € 0,1 mln. extra; hetzelfde geldt voor de handhaving van de fysieke leefomgeving.

Daar staat tegenover dat er meer kosten toegerekend kunnen worden aan de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De regiotaxi daarentegen kost ons met ingang van 2017 weer extra geld.

Los van de ontwikkelingen bestaand beleid zijn er nog andere ontwikkelingen.

Overige ontwikkelingen (bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Taakstelling 0,5%lijn	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Reservering vakantiegeld	-1,8	0,0	0,0	0,0
SBG Zorg	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Diversen/afronding	-0,1	-0,4	-0,4	0,0
Totaal	**-5,6**	**-4,1**	**-4,1**	**-3,7**

In het coalitieakkoord is afgesproken om de gemeentelijke budgetten en dus ook de subsidies in 2016 met 0,5% te indexeren, in plaats van de werkelijke loon/prijsindex. Dat betekent een nadeel van € 3,5 miljoen. De budgetten (inclusief die ten behoeve van de gesubsidieerde instellingen) zijn hiermee aangepast.

De medewerkers hebben op grond van de CAO-afspraken met ingang van 2017 recht op een zogeheten 'Individueel Keuzebudget'. Dat betekent dat ze voortaan zelf mogen kiezen wanneer ze het vakantiegeld en eindejaarsuitkering uitbetaald willen krijgen. Hiervoor moeten we in 2016 reeds een bedrag in een voorziening storten ter grootte van naar verwachting € 1,8 miljoen.

Bij SBG/Zorg moet nog een eenmalige investering in automatisering worden gedaan; de last die daarmee gemoeid is bedraagt jaarlijks € 0,2 mln.

Dat brengt ons bij de volgende stand van de meerjarenbegroting:

Stand meerjarenbegroting (bedragen x €1 mln.)

Omschrijving	2016	2017	2018	2019
Stand Herstelbegroting	0,0	0,0	0,0	0,0
Mutaties herstelbegroting	0,4	0,4	0,4	1,0
Indexering	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ontwikkelingen bestaand beleid	-0,6	-0,5	-0,6	-1,2
Algemene uitkering	4,0	3,3	3,7	1,3
Rente	3,5	4,0	4,9	5,9
Overig	-5,6	-4,1	-4,1	-3,7
Totaal begrotingssaldo	**1,6**	**3,0**	**4,1**	**3,2**

De ontwikkelingen van de algemene uitkering zijn hierboven bij het onderdeel gemeentefonds reeds toegelicht.

Op het terrein van de rente spelen twee zaken. Ten eerste is besloten geen rente meer toe te rekenen aan de reserves en ook niet meer over de bestaande investeringen, wat voorheen wel gebruikelijk was. Door dit niet meer te doen, pompen we ook minder geld rond. Deze zaken kunnen nagenoeg budgettair neutraal tegen elkaar worden weggestreept. Wat voortaan bepalend is voor de rentelast, is wat we per saldo aan de bank moeten betalen over onze leningen. Dat bedrag wordt deels ook beïnvloed door het financieringstekort. Voorheen gingen we voor dat financieringstekort er van uit dat alle investeringen die voor dat jaar gepland waren, ook gerealiseerd werden. Er werd dus uitgegaan van een fors bedrag dat geleend moest worden, met hoge geraamde rentelasten. In werkelijkheid bleek het investeringsvolume altijd lager te zijn en nu is ook het aantal projecten en grondexploitaties afgenomen. Door nu de investeringen meer feitelijk te ramen, wordt ook het geraamde financieringstekort lager. Dat betekent ook een rentevoordeel in de begroting, dat de komende jaren langzaam oploopt.

Daarnaast is er sprake van per saldo vrijval van kapitaallasten bij de investeringen.

Die kent de volgende reeks

Omschrijving (bedragen x €1 mln.)	2016	2017	2018	2019
Vrijval kapitaallasten	0,6	0,5	0,1	0,6

De kapitaallasten en vrijval daarvan willen we voortaan als een ‘gesloten systeem’ beschouwen. Tot nog toe gingen we hier anders mee om. Voorheen werd de vrijval van kapitaallasten als algemene dekking van de begroting gebruikt. Vanaf de begroting 2016 hanteren we voor de investeringen een gesloten systeem. Dat wil zeggen dat de kapitaallast die vrij valt, uitsluitend ingezet kan worden als dekking voor nieuwe investeringen. Daarbij gaan we deze nieuwe investeringen pas afschrijven in het jaar nadat ze gereed gekomen zijn. Gezien de hoeveelheid vervangingsinvesteringen die de komende decennia en vooral vanaf 2017 op ons af gaan komen op de terreinen onderwijs, ICT, maatschappelijk vastgoed en de openbare ruimte, is het verstandig uit hoofde van prudent begrotingsbeleid daar nu reeds op te anticiperen. Daarom stellen wij voor om voor de jaren 2018 en 2019 extra middelen uit te trekken ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de vervangingsinvesteringen, zodat in de jaren 2018 en 2019 jaarlijks een gelijk bedrag (ongeveer € 0,8 mln.) beschikbaar is ter dekking van de kapitaallasten. Overigens zet deze reeks zich ook na 2019 door. Dat betekent dat er in 2017 voor een bedrag van ongeveer € 10 miljoen geïnvesteerd kan worden op de terreinen onderwijs, ICT, maatschappelijk vastgoed en openbare ruimte. Om in 2018 en 2019 jaarlijkse € 0,8 mln. aan kapitaallasten te kunnen dekken, is er naast de vrijval van kapitaallasten in 2018 nog € 0,8 mln. en in 2019 nog € 0,2 mln. extra nodig. De bedragen die hiermee beschikbaar komen, nemen we vooralsnog als stelpost op. Bij de Kadernota die we begin 2016 maken voor 2017 zullen deze bedragen nader worden ingevuld, op basis van actuele vervangings- en onderhoudsplannen.

Voor de jaren 2016 en 2017 houden we de vrijval van kapitaallasten beschikbaar als incidentele dekking ten behoeve van vervangingsinvesteringen. Deze bedragen zullen daartoe in een reserve gestort worden.

Dat leidt tot de volgende staatjes:

Beschikbaar voor kapitaallasten

Omschrijving (bedragen x €1 mln.)	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Vrijval afschrijvingen	0,6	0,5	0,1	0,6
Extra nodig voor vervangingsinvesteringen			0,8	0,2
Totaal beschikbaar vervangingsinvestiringen	**0,6**	**0,5**	**0,9**	**0,8**

Ook na 2019 zijn er additionele middelen nodig ter dekking van de vervangingsinvesteringen. Het is onze intentie om deze reeks ook na 2019 door te laten lopen.

Daarnaast hebben wij de ambitie om een 'vliegwiel-effect' te creëren voor de sociale woningbouw. Er moet op korte termijn meer en sneller betaalbare huurwoningen op de markt komen. We willen als gemeente onze rol hierin pakken en meer inzet plegen. Zowel in woord als in daad. Daartoe stelt ons College in 2016 incidenteel € 1,5 miljoen beschikbaar. Of en hoe dit bedrag structureel gemaakt moet of kan worden, moeten we bij de komende Kadernota afwegen. We realiseren ons dat er de komende jaren meer inzet op dit terrein nodig is. Die afweging maken we echter pas bij de komende Kadernota.

Daarmee komt het begrotingssaldo uit op:

Omschrijving (bedragen x €1 mln.)	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Begrotingssaldo (oud)	1,6	3,0	4,1	3,0
Extra nodig voor vervangingsinvesteringen			-0,8	-0,2
Sociale woningbouw	-1,5			
Eindsaldo Begroting 2016-2019	**0,1**	**3,0**	**3,3**	**2,8**

Ons voorstel is om deze bedragen vooralsnog te doteren aan de Saldireserve. Bij de integrale afweging op basis van actuele investeringes- en onderhoudsplannen die we bij de komende Kadernota maken, betrekken we wel deze beschikbare bedragen. Er liggen immers nog aanzienlijke opgaven. Niet alleen op het terrein van de sociale woningbouw en bij de gemaakte afspraken voor VERDER en knooppunt Hoevelaken, maar ook voor het planmatig onderhoud van de openbare ruimte (de bomen en lantaarnpalen). De huidige voorziening loopt tot en met 2018. Vanaf 2019 is echter structureel nieuw onderhoudsgeld nodig. Dit ligt in de orde van grootte van tussen de € 1 en € 2 mln. Daarbovenop lopen de vervangingsinvesteringen in de jaren ná 2019 nog verder op, zodat daar structureel en cumulatief extra ruimte voor gevonden moet worden. Eerste berekeningen wijzen uit dat hiervoor ongeveer gemiddeld € 1,5 miljoen per jaar extra (dus cumulatief) over een lange periode nodig is.

Tot slot zijn er nog de nodige onzekerheden. We wijzen nogmaals op de grote fluctuaties in de algemene uitkering uit het gemeentefonds, die het lastig maken om een goede meerjarenraming te maken. Daarnaast gaan we er in de begroting nog steeds van uit dat de lagere inkomsten binnen het sociaal domein opgevangen moeten en kunnen worden door lagere uitgaven. Dat brengt wel een risico met zich. Daarnaast zijn we in de begroting ook wat scherper aan de wind gaan varen, waardoor op diverse plekken lucht uit de begroting gehaald is, zoals bijvoorbeeld bij het financieringstekort en de rente. Wanneer de rente plotseling weer gaat stijgen, lopen we ook hier een risico. Des te meer reden dus om met de grootste voorzichtigheid om te gaan met de huidige saldi van de meerjarenbegroting.

Ons voorstel is dan ook om deze begrote eindsaldi vooralsnog vooralsnog niet in te zetten, maar te betrekken bij de Kadernota voor 2017. Met het niet inzetten van deze bedragen verminderen we ook het risico dat we flink moeten snijden wanneer het financieel gezien weer wat minder gaat.

Vervangingsinvesteringen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Vervangingsinvesteringen: bruggen en wegen, scholen, maatschappelijk vastgoed en ICT

Amersfoort is in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw aangewezen als groeistad. Er is in die tijd dan ook veel geïnvesteerd in de (uitbreiding) van onze stad. Nu, veertig jaar later, is er daarom sprake van een grote vervangingsvraag omdat veel bruggen, wegen, gebouwen, etc. aan vervanging toe zijn.

Uit onderzoek is gebleken dat in de periode vanaf 2019 tot 2049 extra geld nodig is voor vervangingsinvesteringen. De financiële dekking voor deze investeringen ontbreekt nog in de jaarschijven van de begrotingen vanaf 2019. De behoefte is ontstaan doordat in het verleden veel investeringen zijn betaald zijn uit incidentele middelen, zoals rijkssubsidies of zijn gedekt door de verkoop van grond binnen grondexploitaties. Het gaat om vervangingsinvesteringen voor de aandachtsgebieden: openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting en ict. Voor de investeringen in 2018 en 2019 is de dekking wel vastgelegd in de begroting.

Wij verwachten dat de kapitaallasten in 2018 en 2019 stijgen met ca. € 0,8 miljoen als gevolg van de vervangingsinvesteringen. De stijging van deze kosten loopt elk jaar op, gedurende 30 jaar, tot 2049. In de begrotingen van 2018 en 2019 hebben we stelposten opgenomen van respectievelijk € 0,9 en € 0,8 miljoen. Wij hebben als uitgangspunt gekozen dat het systeem van kapitaallasten een gesloten systeem is, waarmee we bedoelen dat de vrijval van kapitaallasten (door vertraging van projecten) wordt besteed aan de kapitaallasten van toekomstige investeringen. De dekking voor de extra kosten van € 0,9 miljoen in 2018 bestaat daarom voor € 0,1 miljoen uit vrijgevallen kapitaallasten en voor € 0,8 miljoen uit het voordelige saldo van de begroting. In 2019 bestaat de dekking voor € 0,6 miljoen uit vrijval en € 0,2 miljoen uit het voordelige resultaat.

Bij de Kadernota 2017 werken we per aandachtsgebied uit welke investeringen en onderhoud nodig zijn, zodat duidelijk wordt welke investeringen er vanaf 2019 nodig zijn en welk beslag dat legt op de budgettaire ruimte voor de kapitaallasten. Zie ook deze pagina van de rode draad.

Reserves en voorzieningen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

	Saldo begin 2015	Saldo begin 2016	Saldo begin 2017	Saldo begin 2018	Saldo begin 2019	Saldo begin 2020
A. Reserve ter afdekking van risico's	39.847	66.221	70.724	78.050	83.336	87.716
B. Reserves ivm meerjarig beleid	4.204	15.455	15.143	15.911	16.679	17.522
C. Reserves voor beleidsprioriteiten	18.145	9.802	4.521	5.423	6.647	7.871
D. Egalisatie reserves	1.187	735	735	735	735	735
E. Financieel-technische reserves	53.354	15.782	14.779	15.683	16.391	17.398
F. Overige reserves	2.301	3.401	3.401	3.401	3.401	3.401
Totaal reserves	**119.038**	**111.395**	**109.302**	**119.203**	**127.189**	**134.643**

	Saldo begin 2015	Saldo begin 2016	Saldo begin 2017	Saldo begin 2018	Saldo begin 2019	Saldo begin 2020
Voorzieningen onderhoudsegalisatie	14.758	12.241	9.102	8.517	2.050	1.845
Middelen derden	12.548	11.616	4.793	2.639	3.652	1.734
Verplichtingen, verliezen, risico's	21.415	20.683	20.682	20.680	20.679	20.678
Totaal voorzieningen	**48.722**	**44.539**	**34.576**	**31.837**	**26.382**	**24.258**

Bekijk hier het uitgebreide overzicht van Reserves en voorzieningen

Hieronder worden de reserves verder toegelicht. Voor uitgebreidere informatie verwijzen we naar de IJkpuntennota 2013.

De reserves nader toegelicht

A. Reserves ter afdekking van risico's

Saldireserve

Het doel van deze reserve is het fungeren als buffer voor mogelijke tekorten bij de begrotingsuitvoering. Bij de herstelbegroting 2015 is de reserve sociaal domein aangevuld met € 5,4 miljoen aangevuld vanuit de saldiriserve. Gezien het maximum van de reserve van €10 miljoen vindt bij de zomerrapportage 2015 een technische correctie plaats van € 2,08 miljoen.

Bedrijfsvoeringsreserve

Doel van deze reserves is het opvangen van extra bedrijfsvoeringskosten, zoals ziektevervanging, tijdelijke vacaturevervulling, opvang van piekbelastingen e.d. Verder zullen de implementatiekosten van de ombuigingen op de organisatie (in het kader van de €

10 miljoen-operatie) uit deze reserve worden afgedekt. De maximale omvang is door de raad bepaald op 5% van de loonsom.

Bedrijfsvoeringsreserve Crematorium en begraafplaatsen Amersfoort (CBA)

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van eventuele verliezen en of overschotten op de exploitatie van het CBA. De reserve fungeert, conform de Nota ijkpunten financiële positie, als bedrijfsreserve voor het CBA.

Reserve calamiteiten budgetsubsidiëring

Doel van de reserve is afdekking van calamiteiten bij instellingen met budgetsubsidiering. Als aanbepaalde criteria is voldaan kan een instelling bij eventuele calamiteiten op deze reserve een beroep doen. Jaarlijks wordt circa 1% van het te ontvangen subsidiebedrag in de reserve gestort.

Reserve Participatiebudget

De middelen in de reserve Participatiebudget worden in het kader van de continuering van het re-integratiebeleid 2015 in het licht van de implementatie aangewend om de budgetten voor re-integratie de eerste jaren te handhaven op begrotingsniveau (17 februari 2015: nr. 4873002).

B. Reserves i.v.m. meerjarig beleid

Reserve Wijkse voorzieningen Vathorst

Deze reserve is gevormd ter dekking van (incidentele) gemeentelijke kosten samenhangend met de realisering van wijkse voorzieningen in Vathorst. De reserve wordt gevoed met (incidentele) restanten op de begrotingsposten die dienen ter dekking van de structurele lasten van de betreffende voorzieningen. Met de gereserveerde bedragen moeten de voorziene faseringskosten worden opgevangen.

Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI)

De reserve is gevormd als instrument voor de ruimtelijke ontwikkelingsstrategie. Via deze reserve kunnen voordelen in de sfeer van de grondexploitaties opzij worden gezet om daaruit later kosten te kunnen dekken die niet via exploitaties kunnen worden goedgemaakt, een en ander in zoverre passend binnen de door de raad vast te stellen ruimtelijke financieringsagenda. Voor de aparte toelichting op (het verloop van) deze reserve zie de toelichting bij het programma Ruimtelijke ontwikkeling.

Reserve Maatschappelijke opvang

De reserve maatschappelijke opvang wordt gevoed door eventuele jaarlijkse overschotten op het budget maatschappelijke opvang en wordt ingezet voor de realisatie van fysieke voorzieningen voor de maatschappelijke opvang. Begin 2015 is de opvangvoorziening aan het Smallepad opgeleverd. Bij de jaarrekening zullen we met een voorstel komen voor de inzet van middelen uit de reserve. Dit wordt in samenhang bekeken met het voor de gemeente nieuwe terrein van beschermd wonen om zo de wachtlijstproblematiek en risico's op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang te kunnen aanpakken.

Reserve Sociaal programma Amersfoort Vernieuwt

Deze reserve is bij de nota reserves en voorzieningen 2010-2013 door de raad ingesteld. De reserve vergroot de flexibiliteit van de projecten over de jaargrenzen heen en helpt om de beschikbaarheid van budget voor de doelstellingen van Amersfoort-Vernieuwt te garanderen.

Reserve Sociaal Domein

Bij de herstelbegroting 2015 is de reserve sociaal domein gevormd uit de sociale reserve en de reserve WMO. Deze is met aangevuld vanuit de saldireserve. Conform afspraken storten we jaarlijks € 0,59 miljoen in de reserve sociaal domein. In 2016 begroten we onttrekkingen van in totaal €0,98 miljoen. Dit betreft € 0,7 miljoen voor huishoudelijke hulp en € 0,28 miljoen voor amendementen zoals aangenomen bij de herstelbegroting 2015. De maximumnorm voor de reserve is €10 miljoen. Twee maal per jaar ontvangt u een risicoanalyse. Indien zich een toename van risico's voordoet, zullen we u een voorstel doen teneinde de reserve sociaal domein te handhaven op een minimaal risicodekkend niveau, aangevuld met een buffer van 25%.

C. Reserves voor beleidsprioriteiten

Specifieke Beleidsreserve

Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van middelen voor geraamde incidentele begrotingssaldi en voor (incidentele) beleidsprioriteiten die specifiek door de raad zijn benoemd. De geraamde omvang van de reserve is precies toereikend om de (door de raad vastgelegde) bestemmingen te kunnen afdekken. Deze reserve vertoont ultimo 2014 een klein tekort. Deze reserve dient echter ook in samenhang met de Saldireserve bezien te worden.

Reserve stedelijke voorzieningen (RSV-1)

Deze reserve is in het leven geroepen ter dekking van grootschalige investeringen. Elders in dit jaarverslag wordt uitgebreid ingegaan op het verloop van de reserve. De RSV (1) bestaat uit de compartimenten groen, bereikbaarheid en overig.

Reserve stedelijke voorzieningen (RSV-2)

Deze reserve is gevormd als ”opvolger”van de RSV-1 ter dekking van grootschalige investeringen. De in deze reserve aanwezige middelen worden de komende jaren ingezet binnen de huidige meerjarenbegroting.

Reserve knooppunt Hoevelaken

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van co-financiering Planstudie Hoevelaken tbv Amersfoortse wensen (€ 10 miljoen). De dekking komt voor de helft uit de verhoging van de OZB in de periode van 2014 t/m 2030 en voor de andere helft uit bezuinigingen en incidentele meevallers. Die incidentele meevallers kunnen ook voor 100% van de jaarlijkse bijdrage zorgen. Hierdoor hoeft er niet te worden bezuinigd cq de lasten te verhogen.

Reserve verkoop gerestaureerde woningen

De reserve wordt gebruikt ter dekking van uitvoeringskosten voortvloeiend uit de nota Monumentenzorg.

Reserve Armandomuseum

Met het Raadsbesluit ‘Verplaatsing Armando Museum naar Oud Amelisweerd’(reg.nr. 3931924) d.d. 6 december 2011 heeft de raad budget gereserveerd om de overgang van het Armando Museum naar het nieuwe Museum Oud Amelisweerd mogelijk te maken. Daarmee kan een structurele bezuiniging op de Amersfoortse musea gerealiseerd worden met ingang van 2014. Belangrijk doel is dat de collectie van de Armando Stichting en de kerncollectie van de gemeente Amersfoort ook in de toekomst voor het publiek toegankelijk blijven. De tijdelijke steun van de gemeente Amersfoort maakt het voor het nieuwe museum mogelijk om zich te ontwikkelen tot een geheel zelfstandige stichting.

Reserve evenementen

Bij de herstelbegroting 2015 is er een reserve voor evenementen ingesteld. Hierin is € 0,3 miljoen gestort. Daarmee wordt het mogelijk om snel in te spelen op mogelijkheden eenmalig landelijk evenementen (zoals bijvoorbeeld Serious Request, the Passion etc) naar Amersfoort te halen.

D. Egalisatiereserves

Egalisatiereserve 1/3 regeling sport

Deze reserve is ingesteld om de kosten van de 1/3 regeling sport te kunnen egaliseren. Naar zijn aard leidt uitvoering van de regeling immers tot overschotten in het ene jaar en tekorten in het andere.

E. Financieel-technische reserves

Algemene dekkingsreserve

Het doel van de algemene dekkingsreserve is het genereren van renteopbrengsten ter dekking van de exploitatie.

Reserve BTW-Compensatiefonds

De reserve is in 2003 gevormd om de budgettaire effecten van het BTW-compensatiefonds op te vangen. Jaarlijks vindt er een (aflopende) onttrekking plaats ten laste van de reserve. De omvang van de reserve is toereikend voor de tot en met 2017 benodigde onttrekkingen.

Reserve kapitaallasten

In de herstelbegroting 2015 is besloten om de reserve kapitaallasten op te heffen en het saldo ten bate te brengen van de saldireserve.

Reserve uitvoering bodembescherming en stedelijke vernieuwing

Doel van deze reserve is het gereserveerd houden van de middelen die wij de komende jaren zullen ontvangen voor de uitvoering van de Wet Bodembescherming en voor stedelijke vernieuwing (ISV-3). Deze reserve is wenselijk vanwege het meerjarig karakter van de uitkeringen en van de betreffende kosten (die vaak moeilijk in de tijd zijn te plannen en vaak over de jaargrenzen heen lopen). De betreffende rijksuitkeringen zullen aan de reserve worden toegevoegd (op programma 12). De betreffende uitgaven zullen op de inhoudelijke programma's worden verantwoord, met daartegenover een even grote onttrekking aan deze reserve. In zowel de begroting als het jaarverslag zal jaarlijks een separaat overzicht worden opgenomen van het verloop van de inkomsten en uitgaven (zie programma 3, onderdeel milieu).

Reserve Banenplan

Deze reserve is gevormd voor de besteding van het positieve liquidatiesaldo van Stichting Banenplan conform de goedgekeurde plan van aanpak door het College van Burgemeesters en Wethouders(zie collegebesluit 4664314). In de ASV is vastgelegd dat als er sprake is van een batig liquidatiesaldo bij ontbinding van een instelling, de instelling toestemming dient te vragen aan Burgemeester en Wethouders voor de bestemming van het saldo, voor zover dit mede is gevormd door subsidiegelden van de gemeente. Het budget is na goedkeuring door het College van de aanpak/besteding , door Stichting Banenplan, aan de gemeente ter beschikking gesteld. Door de instemming van het College van de plan van aanpak verplicht de gemeente zich het geld de komende jaren conform dit plan te besteden.

Reserve Openbaar vervoer (RIS)

Doel van deze voorziening is het voor het openbaar vervoer beschikbaar houden van dat deel van de rijksbijdrage openbaar vervoer dat als vrije beheersruimte wordt aangewend. Vanaf 2006 is de Voorziening vervanging reizigersinformatiesysteem (RIS) hierin opgenomen.

Reserve VERDER

De reserve is in het leven geroepen voor de dekking van de bijdrage aan programma Verder. In 2014 is er minder onttrokken doordat er gelden zijn ontvangen van de provincie die eerder waren onttrokken aan de reserve.

Reserve Maatschappelijk vastgoed

Deze reserve is gevormd als buffer voor risico's (kosten tijdelijk beheer, huurderving) bij het maatschappelijk vastgoed. De voeding vindt plaats via de netto verkoopopbrengsten van het maatschappelijk vastgoed.

Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen

Bij de begroting 2016 is afgesproken om een 'gesloten systeem'te vormen voor (vervangings-) investeringen. De vrijval van kapitaallasten van (oude) investeringen kan daardoor ingezet worden als dekking voor nieuwe investeringen. In de jaarschijven 2016 en 2017 ramen we een vrijval van kapitaallasten waar nog geen concrete lasten tegenover staan. De reserve toekomstige vervangingsinvesteirngen wordt hiermee gevormd, zodat we enige buffer hebben om de toename van vervangingsinvesteringen na 2019 te kunnen dekken.

Reserve exploitatie stadhuiscomplex

Doel van de reserve is gedeeltelijke dekking van de exploitatielasten van het stadhuiscomplex. De omvang van de reserve is toereikend om gedurende de termijn van de leaseconstructie "oudbouw stadhuis" met het ABP (d.w.z. t/m 2014) te beschikken over deze reserve (jaarlijks € 632.000) ter dekking van een deel van de leasekosten.

Reserve voorziening onderhoud

Deze reserve is gevormd aangezien een aantal onderhoudsvoorzieningen op grond van uitspraken van de commissie BBV niet meer mogelijk zijn. Het is daarvoor wel toegestaan om de bedragen uit die voorzieningen over te hevelen naar een nieuwe reserve 'voorziening onderhoud'.

Het betreft hier de voormalige voorzieningen onderhoud CBA; onderhoud de Dissel, onderhoud gebouwen brandweer en onderhoud schoolgebouwen.

F. Overige reserves

Ombuigingen

De bedoeling van deze reserve is het reserveren van middelen ter dekking van invoerings- en overgangsmaatregelen en faseringskosten van de ombuigingsoperatie van € 10 miljoen (begroting 2011- 2014) en van de ombuigingsoperatie van € 20 miljoen (begroting 2012-2015). Voor de € 10 miljoen-operatie zijn toereikende middelen aanwezig en voor de € 20 miljoen operatie zijn de faseringskosten in de begrotingsramingen 2012-2015 afgedekt.

De voorzieningen nader toegelicht

Voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. De voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording zijn hiervoor bepalend. De feitelijke situatie ten aanzien van de voorzieningen is dat wij, waar deze noodzakelijk zijn, voorzieningen hebben die de benodigde omvang hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Groot onderhoud openbare ruimte

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van voorzieningen in de openbare ruimte. De voorziening bestaat uit een viertal onderdelen, te weten: wegen, baggerwerken, groen- en speelvoorzieningen en openbare verlichting. Het onderdeel riolering is opgenomen bij de categorie voorzieningen middelen derden. Deze voorziening zal de komende jaren worden afgebouwd.

Onderhoud gebouwen stadhuisplein

Het doel van deze voorziening is het egaliseren van de (groot)onderhoudskosten van de kantoorgebouwen rondom het Stadhuisplein.

Onderhoud MFA's

De berekende eigenaarslasten voor de multifunctionele accommodaties (MFA's) bedragen ca. € 900.000 per jaar. Hierbij zijn de uitgangspunten zoals opgenomen in collegebesluit 4837342 gehanteerd. Het onderhoudsdeel uit deze eigenarenexploitatie wordt jaarlijks gestort in een onderhoudsvoorziening, waaruit het eigenarenonderhoud wordt gefinancierd. Dit betekent dat voor deze MFA's geen onderhoudsinvestering in de gemeentebegroting meer behoeft te worden geraamd.

Deze voorziening bestaat uit de onderdelen onderhoud Icoon, De Laak, De Bron en Het Eemhuis.

Middelen derden

Onderhoud riolering

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud van rioleringen.

Voorziening groot onderhoud CBA/ Begraafplaatsen en afkoopsommen onderhoud graven

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van groot onderhoud ten behoeve van het Crematorium. Op grond van uitspraken van de commissie BBV is het handhaven van deze voorziening niet meer mogelijk. Het is wel toegestaan om de bedragen uit deze voorziening over te hevelen naar een nieuwe reserve 'voorziening onderhoud'.Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van onderhoud aan graven door het Crematorium en de Begraafplaatsen Amersfoort

Verplichtingen, verliezen en risico's

Implementatiekosten

Doel van deze voorziening is het dekken van de kosten van boventallige medewerkers en andere kosten die voortvloeien uit de

reorganisatie en de ombuigingen per 1-1-1997.

Regeling verlofsparen

Tot 2006 werd medewerkers van de gemeente Amersfoort de gelegenheid geboden om verlof te sparen. Hierdoor is bij de gemeente Amersfoort een latente betalingsverplichting ontstaan.

Wachtgelden en pensioenen wethouders

Dit betreft een voorziening voor (latente) wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor wethouders. Jaarlijks wordt een berekening gemaakt van de benodigde omvang van deze voorziening.

Voorziening grondexploitaties

Ten behoeve van de extra kapitaalstorting in OBV welke in de toekomst voldaan moet worden, is een voorziening ter grootte van dit bedrag gevormd.

Voorziening grondexploitatie Podium

Gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van de BV Grondexploitatiebedrijf Amersfoort b.v die voor 1/3 participeert in VOF Podium (met verhaalrecht van 2/3 op de partners in VOF). Gezien de gerechtelijke uitspraak is nu een voorziening gevormd.

Onderhoud buitenkant schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig over de jaren verdelen van de kosten van het onderhoud van de buitenkant van scholen, waarvan de onderhoudsplicht bij de gemeente ligt.

Bekijk hier het uitgebreide overzicht van Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen - uitgebreid overzicht

Grote tabel: daarom in twee delen

De meerjarige ontwikkeling van de reserves en de voorzieningen ziet er als volgt uit:

	Saldo begin 2015	Er bij in 2015	Er af in 2015	Saldo begin 2016	Er bij in 2016	Er af in 2016	Saldo begin 2017	Er bij in 2017	Er af in 2017
A. Reserve ter afdekking van risico's									
Saldireserve	14.548	61.805	18.285	58.068	13.963	9.554	62.476	8.455	1.289
Bedrijfsvoeringsreserve	2.694	0	355	2.339	0	66	2.273	0	0
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	813	0	0	813	0	0	813	0	0
Calamiteiten budgetsubsidiëring	1.599	160	258	1.501	160	0	1.661	160	0
Participatiebudget	0	3.500	0	3.500	0	0	3.500	0	0
Rekeningsaldo	20.193	0	20.193	0	0	0	0	0	0
Totaal risicoreserves	**39.847**	**65.465**	**39.091**	**66.221**	**14.123**	**9.620**	**70.724**	**8.615**	**1.289**
B. Reserves ivm meerjarig beleid									
Wijkse voorzieningen Vathorst	-5.979	7.710	1.389	343	1.036	858	521	722	544
Ruimtelijke investeringen (RRI)	2.253	0	1.551	703	0	100	603	0	0
Maatschappelijke opvang	1.142	600	0	1.742	0	0	1.742	0	0
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.644	0	355	2.289	0	0	2.289	0	0
Reserve Sociaal Domein	4.143	6.370	135	10.378	590	980	9.988	590	0
Totaal reserves meerjarig beleid	**4.204**	**14.680**	**3.429**	**15.455**	**1.626**	**1.938**	**15.143**	**1.312**	**544**
C. Reserves voor beleidsprioriteiten									
Specifieke beleidsreserve	-53	1.756	710	993	1.150	1.500	643	0	0
Stedelijke voorvoorzieningen (RSV-1)	14.207	6.220	16.564	3.863	2.367	7.567	-1.337	700	325
Stedelijke voorzieningen (RSV-2)	1.106	2.070	2.192	984	0	0	984	0	0
Knooppunt Hoevelaken	2.300	854	0	3.154	600	0	3.754	600	0
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76	0	0
Armandomuseum	510	23	100	433	20	75	378	17	90

Evenementen	0	300	0	300	0	275	25	0	0
Totaal reserves beleidsprioriteiten	**18.145**	**11.223**	**19.566**	**9.802**	**4.137**	**9.417**	**4.521**	**1.317**	**415**
D. Egalisatie reserves									
1/3e regeling sport	1.187	0	452	735	0	0	735	0	0
Totaal egalisatiereserves	**1.187**	**0**	**452**	**735**	**0**	**0**	**735**	**0**	**0**
E. Financieel-technische reserves									
Algemene dekkingsreserve	5.339	267	3.933	1.673	0	1.673	0	0	0
BTW-Compensatiefonds	1.103	0	519	584	0	369	215	0	215
Reserve kapitaallasten	34.540	1.000	35.540	0	0	0	0	0	0
Uitvoering bodembescherming en sv	3.996	0	1.806	2.190	787	569	2.409	787	389
Banenplan	0	238	0	238	0	0	238	0	0
Openbaar vervoer (RIS)	0	363	0	363	0	0	363	0	0
Reserve VERDER	6.005	100	100	6.005	2.000	2.000	6.005	1.500	1.500
Maatschappelijk vastgoed	70	0	0	70	0	0	70	0	0
Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen	0	0	0	0	600	0	600	500	0
Reserve voorziening onderhoud									
-Onderhoud schoolgebouwen	0	2.358	0	2.358	0	0	2.358	0	0
-Onderhoud geb brandweer	1.134	0	0	1.134	96	0	1.229	96	0
-Groot onderhoud cba	747	0	0	747	100	0	847	100	0
-Onderhoud de dissel	421	0	0	421	25	0	446	25	0
Totaal financieel-technische reserves	**53.354**	**4.326**	**41.898**	**15.782**	**3.608**	**4.611**	**14.779**	**3.008**	**2.104**
F. Overige reserves									
Ombuigingsreserve	2.301	1.100	0	3.401	0	0	3.401	0	0
Totaal overige reserves	**2.301**	**1.100**	**0**	**3.401**	**0**	**0**	**3.401**	**0**	**0**
Totaal reserves	**119.038**	**96.794**	**104.437**	**111.395**	**23.493**	**25.586**	**109.302**	**14.252**	**4.352**

	Saldo begin 2015	**Er bij in 2015**	**Er af in 2015**	**Saldo begin 2016**	**Er bij in 2016**	**Er af in 2016**	**Saldo begin 2017**	**Er bij in 2017**	**Er af in 2017**
Voorzieningen onderhoudsegalisatie									

Groot onderhoud openbare ruimte									
-groot onderh openb ruimte baggerwerken	-94	611	788	-272	611	249	90	611	470
-groot onderh openb ruimte groen	-166	867	1.323	-623	917	1.077	-783	767	427
-groot onderh openb ruimte wegen	8.116	2.985	4.016	7.085	1.620	4.868	3.837	1.595	3.233
-groot onderh openb ruimte verlichting	2.442	587	1.440	1.590	563	1.773	380	534	711
onderhoud gebouwen stadhuisplein	4.009	0	0	4.009	1.411	295	5.125	1.214	464
voorziening onderhoud mfa icoon	128	0	0	128	76	76	128	76	76
voorziening onderhoud mfa de laak	166	0	0	166	73	73	166	73	73
voorziening onderhoud mfa de bron	91	0	0	91	51	51	91	51	51
voorziening onderhoud mfa eemhuis	67	0	0	67	33	33	67	33	33
Totaal Onderhoudsegalisatie voorzieningen	**14.758**	**5.050**	**7.568**	**12.241**	**5.356**	**8.495**	**9.102**	**4.954**	**5.538**
Middelen derden									
groot onderh openb ruimte riolering	11.146	4.160	5.342	9.963	5.660	12.483	3.140	5.660	7.814
voorziening groot onderhoud cba - afkoop graven	1.403	250	0	1.653	250	250	1.653	250	250
Totaal middelen derden	**12.548**	**4.410**	**5.342**	**11.616**	**5.910**	**12.733**	**4.793**	**5.910**	**8.064**
Verplichtingen, verliezen, risico's									
implementatiekosten	185	0	90	95	0	8	87	0	8
regeling verlofsparen	5	0	0	5	0	0	5	0	0
wachtgelden wethouders	495	0	93	403	0	93	309	0	93
voorziening pensioenen wethouders	5.280	100	0	5.380	100	0	5.480	100	0
voorziening grondexploitaties	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800	0	0
voorziening podium	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000	0	0
onderhoud buitenkant schoolgebouwen	650	0	650	0	0	0	0	0	0
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	**21.415**	**100**	**832**	**20.683**	**100**	**101**	**20.682**	**100**	**101**
Totaal voorzieningen	**48.722**	**9.560**	**13.742**	**44.539**	**11.365**	**21.329**	**34.576**	**10.963**	**13.703**

	Saldo begin 2018	Er bij in 2018	Er af in 2018	Saldo begin 2019	Er bij in 2019	Er af in 2019	Saldo begin 2020
A. Reserve ter afdekking van risico's							
Saldireserve	69.642	5.450	323	74.769	4.220	0	78.989
Bedrijfsvoeringsreserve	2.273	0	0	2.273	0	0	2.273
Bedrijfsvoeringsreserve CBA	813	0	0	813	0	0	813
Calamiteiten budgetsubsidiëring	1.821	160	0	1.981	160	0	2.141
Participatiebudget	3.500	0	0	3.500	0	0	3.500
Rekeningsaldo	0	0	0	0	0	0	0
Totaal risicoreserves	**78.050**	**5.610**	**323**	**83.336**	**4.380**	**0**	**87.716**
B. Reserves ivm meerjarig beleid							
Wijkse voorzieningen Vathorst	699	323	145	878	253	0	1.130
Ruimtelijke investeringen (RRI)	603	0	0	603	0	0	603
Maatschappelijke opvang	1.742	0	0	1.742	0	0	1.742
Sociaal programma A'foort Vernieuwt	2.289	0	0	2.289	0	0	2.289
Reserve Sociaal Domein	10.578	590	0	11.168	590	0	11.758
Totaal reserves meerjarig beleid	**15.911**	**913**	**145**	**16.679**	**843**	**0**	**17.522**
C. Reserves voor beleidsprioriteiten							
Specifieke beleidsreserve	643	0	0	643	0	0	643
Stedelijke voorvoorzieningen (RSV-1)	-962	700	0	-262	700	0	438
Stedelijke voorzieningen (RSV-2)	984	0	0	984	0	0	984
Knooppunt Hoevelaken	4.354	600	0	4.954	600	0	5.554
Verkoop gerestaureerde woningen	76	0	0	76	0	0	76
Armandomuseum	305	14	90	228	14	90	152
Evenementen	25	0	0	25	0	0	25
Totaal reserves beleidsprioriteiten	**5.423**	**1.314**	**90**	**6.647**	**1.314**	**90**	**7.871**
D. Egalisatie reserves							
1/3e regeling sport	735	0	0	735	0	0	735
Totaal egalisatiereserves	**735**	**0**	**0**	**735**	**0**	**0**	**735**

E. Financieel-technische reserves							
Algemene dekkingsreserve	0	0	0	0	0	0	0
BTW-Compensatiefonds	0	0	0	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten	0	0	0	0	0	0	0
Uitvoering bodembescherming en sv	2.807	787	300	3.294	787	0	4.081
Banenplan	238	0	0	238	0	0	238
Openbaar vervoer (RIS)	363	0	0	363	0	0	363
Reserve VERDER	6.005	1.500	1.500	6.005	1.500	1.500	6.005
Maatschappelijk vastgoed	70	0	0	70	0	0	70
Reserve toekomstige vervangingsinvesteringen algemeen	1.100	0	0	1.100	0	0	1.100
Reserve voorziening onderhoud							
-Onderhoud schoolgebouwen	2.358	0	0	2.358	0	0	2.358
-Onderhoud geb brandweer	1.325	96	0	1.420	96	0	1.516
-Groot onderhoud cba	947	100	0	1.047	100	0	1.148
-Onderhoud de dissel	471	25	0	495	25	0	520
Totaal financieel-technische reserves	**15.683**	**2.508**	**1.800**	**16.391**	**2.508**	**1.500**	**17.398**
F. Overige reserves							
Ombuigingsreserve	3.401	0	0	3.401	0	0	3.401
Totaal overige reserves	**3.401**	**0**	**0**	**3.401**	**0**	**0**	**3.401**
Totaal reserves	**119.203**	**10.344**	**2.358**	**127.189**	**9.044**	**1.590**	**134.643**

	Saldo begin 2018	**Er bij in 2018**	**Er af in 2018**	**Saldo begin 2019**	**Er bij in 2019**	**Er af in 2019**	**Saldo begin 2020**
Voorzieningen onderhoudsegalisatie							
Groot onderhoud openbare ruimte							
-groot onderh openb ruimte baggerwerken	230	611	840	0	0	0	0
-groot onderh openb ruimte groen	-442	717	275	0	0	0	0
-groot onderh openb ruimte wegen	2.199	1.570	3.769	0	0	0	0
-groot onderh openb ruimte verlichting	202	493	695	0	0	0	0

onderhoud gebouwen stadhuisplein	5.876	1.214	5.492	1.598	1.214	1.420	1.393
voorziening onderhoud mfa icoon	128	76	76	128	76	76	128
voorziening onderhoud mfa de laak	166	73	73	166	73	73	166
voorziening onderhoud mfa de bron	91	51	51	91	51	51	91
voorziening onderhoud mfa eemhuis	67	33	33	67	33	33	67
Totaal Onderhoudsegalisatie voorzieningen	**8.517**	**4.838**	**11.305**	**2.050**	**1.448**	**1.653**	**1.845**
Middelen derden							
groot onderh openb ruimte riolering	987	5.660	4.647	2.000	5.660	7.578	82
voorziening groot onderhoud cba - afkoop graven	1.653	250	250	1.653	250	250	1.653
Totaal middelen derden	**2.639**	**5.910**	**4.897**	**3.652**	**5.910**	**7.828**	**1.734**
Verplichtingen, verliezen, risico's							
implementatiekosten	78	0	8	70	0	8	62
regeling verlofsparen	5	0	0	5	0	0	5
wachtgelden wethouders	216	0	93	123	0	93	30
voorziening pensioenen wethouders	5.580	100	0	5.680	100	0	5.780
voorziening grondexploitaties	8.800	0	0	8.800	0	0	8.800
voorziening podium	6.000	0	0	6.000	0	0	6.000
onderhoud buitenkant schoolgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal verplichtingen, verliezen, risico's	**20.680**	**100**	**101**	**20.679**	**100**	**101**	**20.678**
Totaal voorzieningen	**31.837**	**10.847**	**16.302**	**26.382**	**7.457**	**9.582**	**24.258**

Incidentele baten en lasten

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

In onderstaand overzicht bepalen we het structurele begrotingssaldo. Dit doen we door het begrotingssaldo dat we hebben, te corrigeren voor de mutaties in de reserves (die op grond van het BBV per definitie incidenteel van aard zijn) en voor de overige incidentele baten en lasten. Wat dan resteert is de structurele begrotingsruimte. Uit dit overzicht blijkt dat onze structurele lasten lager zijn dan onze structurele baten. Met andere woorden: met de middelen die ons jaarlijks structureel ter beschikking staan, betalen we veel incidentele zaken. Dat mag; maar het omgekeerde (incidentele baten gebruiken ter dekking van structurele lasten) mag niet.

	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Saldo toevoegen en onttrekkingen aan reserves	-2.093	9.900	7.986	7.454
Incidentele mutaties				
01. Bestuur en dienstverlening				
Coalitieakkoord: Deregulering	45			
02.10 verhoging leges uittreksels	-8	-5	-2	
02. Veiligheid en handhaving				
Straatcoaches	225			
Formatie bag/woz	200			
03. Stedelijk beheer en milieu				
Beekdal uit jaarrekening 2014	2.600			
Coalitieakkoord: Herstel bomen	100			
Duurzaam leefomg. Geluid	89	89		
2015-234A Stresstests klimaatbestendigheid	30			
2015-207A Pilot verminderen fijnstof	40			
04. Sociaal Domein				
2015-073a Stadsring51	50			
Op peil houden van huishoudelijk hulp	700			
2015-095a Een oranje appeltje smaakt	20			
2015-130a Verlichting pact samam	10			
05. Onderwijs				
2015-083a VVE Kinderopvangtoeslag	200			
07. Ruimtelijke ontwikkeling				
Projecten Groen/blauw	347			
Coördinatie/communicatie	100			
Verkoop sporthal tekort grex zwembaden		800		

15.05 Intensiveren gebruik leeg vastgoed	-15	-15	-15	
Belgenmonument uit jaarrekening 2014	600			
Boekwaarde oude zwembaden liendert en sfa	1.650			
Rente en beheer vastgoed	600	300		
Stelpost oude zwembaden	50			
Verkoop sporthal		-3.500		
08. Wijken en wonen				
Studentenhuisvesting	650	325		
Sociale woningbouw	1.500			
09. Mobiliteit				
Coalitieakkoord: Verkeersonderzoek Vathorst	200			
Coalitieakkoord: Verkeersveiligheid rondom scholen	150			
Motie nachtnet	70			
10. Economie en duurzaamheid				
2015-127a Stichting levende historie	10			
11. Cultuur				
Uitvoering evenementen	275			
12. Financiën en belastingen				
Coalitieakkoord: Financiële audit	75			
13. Bedrijfsvoering				
Reservering vakantiegeld	1.791			
Totaal incidentele lasten en baten	**12.355**	**-2.006**	**-17**	
Structurele begrotingsaldo	**10.262**	**7.894**	**7.969**	**7.454**

Investeringen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Overzicht van de investeringen

Hieronder geven we de investeringen zoals die de komende jaren geraamd zijn, per programma weer. De uit deze investeringen voortvloeiende kapitaallasten, zijn opgenomen op de deelprogramma's.

Programma	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Totaal
01 Bestuur en dienstverlening					
Investeringen met een economisch nut					
Audiovisuele middelen raadszaal			218		
PC's raadsleden			33		
Verkiezingen raad			101		
Totaal investeringen 01 Bestuur en dienstverlening	0	0	352	0	352
02 Veiligheid en handhaving					
Programma 02 Veiligheid en handhaving heeft geen investeringen					
03 Stedelijk beheer en milieu					
Investeringen met maatschappelijk nut					
Herstelprogramma kademuren	296	296	296	296	
Totaal investeringen 03 Stedelijk beheer en milieu	296	296	296	296	1.186
04 Sociaal domein					
Investeringen met een economisch nut					
Vervanging automatiseringsapparatuur Zorg	895				
Totaal investeringen 04 Sociaal domein	895	0	0	0	895
05 Onderwijs					
Investeringen met een economisch nut					
Modernisering schoolgebouwen			1.005		
Uitbreiding en verbouwing van het Johan van Oldenbarnevelt (JvO) gymnasium	1.800				
Totaal investeringen 05 Onderwijs	1.800	0	1.005	0	2.805
06 Sport					
Zie programma 07 Ruimtelijke ontwikkeling					
07 Ruimtelijke ontwikkeling					
Investeringen met een economisch nut					
Welzijn/wijkontwikkeling:					

Aanpassingen wijkaccomodaties		101		101	
Sport:					
Zwembad Hogeweg bouw	11.450	5.660			
Zwembad Hogeweg duurzaamheid	1.000	800			
Vervanging toplaag veld Cobu Boys	73	178			
Vervanging toplaag hoofdveld CJVV	251				
Vervanging toplaag veld VOP		251			
Toplaag kunstgras Nieuwland			251		
Toplaag kunstgras Hoogland			251		
Toplaagvervanging veld 4 VVZA				250	
Renovatie waterkunstgrasveld AMHC	211				
Toplaagvervanging veld 4 AMHC				210	
Toplaagvervanging veld 1 AFC Quick				250	
2 Toplagen HC Eemvallei			422		
Tribune Midland		101			
Investeringen sport i.v.m. wegwerken wachtlijsten	2.006				
Cultuur:					
De Flint onderhoudskrediet	743	316	443	396	
Isolatie toneeltoren De Flint	200				
St. Aegtenkapel meerjarig onderhoud	73	17	52	28	
Vervanging/renovatie Flehite		1.614			
Luchtbehandelingsinstallatie theater De Lieve Vrouw	380				
Totaal investeringen 07 Ruimtelijke ontwikkeling	16.387	9.036	1.419	1.235	28.077
08 wijkontwikkeling en wonen					
Programma 08 wijkontwikkeling en wonen heeft geen investeringen					
09 Mobiliteit					
Investeringen met een economisch nut					
Projecten RSV bereikbaarheid en/of Verder	8.500	1.500	1.500	1.500	
Vervanging verkeersregelinstallaties	307	307	307	307	
Totaal investeringen 09 Mobiliteit	8.807	1.807	1.807	1.807	14.226
10 Economie en duurzaamheid					
Programma 10 Economie en duurzaamheid heeft geen investeringen					
11 Cultuur					
Zie programma 07 Ruimtelijke ontwikkeling					
12 Financiën en belastingen					
Investeringen met een economisch nut					

Investeringen Maatschappelijk vastgoed, Vervangingsinvestering openbare ruimte, Onderwijs, ICT		10.000	P.M.	P.M.	
Totaal investeringen 12 Financiën en belastingen		10.000	P.M.	P.M.	10.000
13 Bedrijfsvoering					
Investeringen met een economisch nut					
Facilitaire zaken:					
Inventaris algemene ruimten	157				
Telefoon/databekabeling	50				
Keukenapparatuur		20			
Portofoons		22			
Databekabeling		75			
Kantoormeubilair naar 2018			1.487		
ICT:					
Autonome groei	157	151	151	150	
Uitwijkvoorziening		216			
Kantoor automatisering-servers	151	151	151	150	
Vervanging Intranet		178			
Scanapparatuur			151		
Externe toegangsfaciliteit	166				
Netwerk backbone	1.625				
Website/cms	247				
Identity en accesmanagement	100				
Infrastructuur basisregistraties	251				
Vervanging servicemanagementpakket (voorheen infosystemen GAP)			125		
Mobiele telefonie	101			175	
Enterprise storage		904			
Informatiebeveiliging	49	49	45	45	
Tablets	352			350	
Werkplekken van 2015 naar 2016	685				
Leningenbeheerpakket naar 2018			60		
PIMS (restant)krediet naar 2018			331		
Key2geintegreerd heffen naar 2019				753	
Overigen:					
Basisregistratie personen	187				
Bestuurlijke informatiesystemen		50			
klantcontactsysteem		75			
GPS	20				

Tachymeter				29	
Totaal investeringen 13 Bedrijfsvoering	4.298	1.893	2.500	1.652	10.342
Totaal investeringen	**32.483**	**23.032**	**7.379**	**4.989**	**67.883**

IJkpunten financiële positie

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Sinds 2014 kijken we naar een aantal kengetallen en we volgen deze over meerdere jaren, om zo een beter beeld te krijgen van hoe stabiel, weerbaar en wendbaar onze begroting is. De kengetallen staan in de Nota normering Gemeentefinancien.

Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en bij de begroting, actualiseren we de scores op deze ijkpunten zoveel mogelijk aan de hand van de laatst bekende cijfers. Dat is nu voor de begroting 2016 ook weer gedaan. In de tabel hieronder staan de scores van de afgelopen begrotingen en jaarrekeningen. Op die manier ontstaat een meerjarig geheel zodat ook trends en ontwikkelingen zichtbaar kunnen worden.

Sommige ijkpunten, zoals de cijfers over (onderdelen van) de balans, zijn gebaseerd op rekening-gegevens van het meest recente rekeningjaar.

	IJkpunt	**Beg 2014**	**Rek 2013**	**Beg 2015**	**Rek 2014**	**Beg 2016**	**Wettelijk of niet**
Weerbaarheid							
Weerstandsratio	> 1,00	0,73	1,2	1,4	2,3	2,2	Eigen ijkpunt; aangepaste definitie
Reserves stand ultimo jaar (x € 1 miljoen)		84	102	83,5	114	109	Eigen ijkpunt
Solvabiliteitsratio						14,10%	Wettelijk (BBV); nieuw
Stabiliteit (x € 1 miljoen)	**IJkpunt**	**Beg 2014**	**Rek 2013**	**Beg 2015**	**Rek 2014**	**Beg 2016**	**Wettelijk of niet**
Structureel begrotingssaldo	> 0	1,9	-3,9	1,2	18,3	10,3	Wettelijk (BBV); nieuwe definitie
Volatiliteit	< 47,50%	43,20%	43,00%	43,00%	43,00%	43,00%	Eigen ijkpunt
EMU-saldo	-18	-3	27,4	-3	28,8	-11,1	Wettelijke norm
Flexibiliteit (x € 1 miljoen)	**IJkpunt**	**Beg 2014**	**Rek 2013**	**Beg 2015**	**Rek 2014**	**Beg 2016**	**Wettelijk of niet**
Belastingen							
Kostendekkendheid leges	< 100%	100%	100%	100%	100%	100%	Wettelijke norm
Onbenutte belastingcapaciteit	7,4	7,4	7,4	6,8	5,6	2	Wettelijke norm
Lastendruk t.o.v. landelijk	5,6	5,6	5,6	4,6	4,6	0,7	Eigen ijkpunt
Schuld							

Bruto schuldquote Amersfoort	< 130%	175%	165%	165%	150%	84,30%	Wettelijk (BBV); nieuw, 2016 cf nieuwe definitie
Netto schuldquote Amersfoort	< 130%	106%	99%	99%	90%	65,20%	Wettelijk (BBV); nieuw, 2016 cf nieuwe definitie
Bruto Rentequote	< 5%	5,70%	5,20%	3,40%	5,00%	3,50%	Eigen ijkpunt
Netto Rentequote	< 2,5%	2,50%	2,40%	1,60%	2,00%	2,10%	Eigen ijkpunt
Renterisiconorm (x € 1 miljoen)	< 79	15	40	28	29,6	28	Wettelijke norm
Kasgeldlimiet (x € 1 miljoen)	< 33,7	28,9	35,3	35	26,4	40,9	Wettelijke norm
Bedrijfsvoering en exploitatie	**IJkpunt**	**Beg 2014**	**Rek 2013**	**Beg 2015**	**Rek 2014**	**Beg 2016**	**Wettelijk of niet**
Kapitaallastenquote	< 10%	9,40%	7,00%	8,00%	8,90%	7,00%	Eigen ijkpunt
Vast personeelquote	< 15%	13,50%	12,50%	11,10%	12,60%	12,60%	Eigen ijkpunt
Flexibel personeelquote	< 5%	4,80%	4,80%	4,80%	3,20%	3,20%	Eigen ijkpunt
Structurele subsidiequote	< 15%	14,60%	14,80%	12,10%	15,70%	16,50%	Eigen ijkpunt
Incidentele subsidiequote	< 2,5%	2,60%	4,00%	4,00%	4,30%	1,70%	Eigen ijkpunt
Investeringen/schulden		55,00%	54,00%	54,00%	55,00%	55,00%	Eigen ijkpunt
Grondexploitaties						23,80%	Wettelijk (BBV); nieuw

N.B. op grond van de verniewing van het BBV is een aantal ijkpunten nu verplicht. Sommige daarvan kennen een iets afwijkende definitie dan die wij voorheen hanteerden. Daar waar dit het geval is, is de nieuwe definitie gebruikt. Zo is er conform het nieuwe BBV geen bruto schuldquote, maar een netto schuldquote en een netto schuldquote gecorrigeerd voor diverse uitzettingen. Dat leidt vanaf de begroting 2016 tot andere (scores op de) ijkpunten dan we tot en met de jaarrekening 2014 hanteerden.

N.B. Niet alle ijkpunten zijn elk jaar bij begroting en jaarrekening bekend. Daar waar geen recente cijfers voorhanden zijn, presenteren we de laatst bekende cijfers.

Subsidies

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

De gemeente Amersfoort heeft een structurele subsidierelatie met ongeveer 70 instellingen en verleent daarnaast zo'n 400 incidentele subsidies per jaar. Het wettelijk kader is vastgelegd in de Algemene subsidieverordening 2015 (ASV) en de nadere subsidieregelingen.

Subsidiestaat structurele subsidies

Bekijk de subsidieregelingen en subsidieplafonds.

Subsidies worden verstrekt op basis van de in de gemeentebegroting opgenomen programma's.

Hierbij is rekening gehouden met de budgettaire bijstelling van 0,5% voor de gesubsidieerde instellingen. Onderstaand een overzicht van de voorgenomen maximale structurele subsidies voor 2016 (bedragen x €1):

Naam instelling	Maximaal
Programma 4 Sociaal Domein	
PCOB	600
Seniorenvereniging Ons Genoegen	1.000
Seniorensociëteit Hoogland	1.700
Anonieme Alcoholisten	2.800
Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen	3.400
Speeltuinvereniging Wagenspeelplaats	6.500
Speeltuinvereniging Vriendenkring	7.490
Speeltuinvereniging Rivierenwijk	7.560
Speeltuinvereniging Het Soesterkwartier	8.000
Speeltuinvereniging Het Kruiskampkwartier	8.070
LFB	9.100
Seniorenraad Amersfoort	14.900*
Cliëntenraad Wsw	17.000
Cliëntenraad SZ	19.700
Stichting Het Burgerweeshuis Amersfoort	20.000
Prago Avondschool	24.900
Stichting Scouting Platform Amersfoort	25.000
Speel-O-theek Eemland	26.000
SRO	31.256
Gehandicapten en Patiëntenplatform (GPPA)	29.700*

Slachtofferhulp Nederland	33.900
Stichting Present Amersfoort	35.600
Birkhoven Zorggoed	38.700
Stichting Timon	41.900
Stichting Matchpoint	52.400
Stichting Aanzet	55.300
Amfors groep	55.700
Stichting Cliënten Contact Eemland	58.700
GGZ Centraal	86.100
MEE Utrecht, Gooi & Vecht	87.800
Jeugdcultuurfonds Utrecht	90.000
RIAGG Amersfoort e.o.	92.200
Artikel 1 Midden Nederland	96.600
Stadsboerderij de Vosheuvel	121.400
SRO: Natuurboerderij De Brinkhorst	145.644
NVA	171.200
Centrum voor Wonen, Zorg & Welzijn	288.900
Jeugdsportfonds Utrecht	325.000
Versa Welzijn	366.600
RWA (reïntegratie)	550.000
Stichting Ravelijn	811.346
Stichting Victas	2.156.600
Stadsring 51	2.212.005
Stichting Kwintes	4.009.400
Welzin	5.516.017
RWA (WSW) (Rijkssubsidie)	18.925.788
Programma 5 Onderwijs	
SRO Amersfoort (gymlokalen en leerlingenvervoer)	256.275
Sovee	2.021.886
Programma 6 Sport	
ASF	5.100
SRO Amersfoort	6.020.398

Programma 10 Economie en duurzaamheid	
Stichting Toeristische Informatieverstrekking Amersfoort	247.400
Programma 11 Cultuur	
Oranjevereniging Hooglanderveen	1.206
Stichting Oranjecomité Hoogland	1.407
Regionale Omroepvereniging De Golfbreker	9.447
Amersfoortse Oranje Vereniging	10.151
Amersfoortse Contact Commissie	10.553
Stichting Mediagroep Eemland, Vallei en Amersfoort	85.727
Stichting Evenementen & Congressen	186.886
Stichting Cultureel Podium De Kelder	470.541
Theater Film Cafe De Lieve Vrouw	662.898
Theater en Congrescentrum De Flint NV	1.575.338
Amersfoort in C	2.345.093
Scholen in de Kunst	3.563.180
Stichting Bibliotheken Eemland	3.908.446
*In afwachting van een nieuwe adviesstructuur binnen het Sociaal Domein. Besluitvorming hierover vindt nog plaats.	

Subsidieregelingen en subsidieplafonds

De volgende subsidieregelingen en bijbehorende subsidieplafonds zijn voor 2016 van toepassing (bedragen x €1):

Nr.	Naam regeling	Doel/Activiteiten	Doelgroep, subsidieplafond
1.	Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008	Sanering van de bodem van een bedrijfsterrein dat gebruikt wordt en in gebruik blijft.	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen. Subsidieplafond 2016: geen. Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Bodemsanering bedrijfsterreinen 2008
2.	Subsidieregeling deskundigheids-bevordering vrijwilligers 2013	Scholing en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.	Organisaties op het hele maatschappelijke terrein, uitgezonderd religieuze instellingen waarvan het doel het stimuleren van het geloof is en politieke partijen, die (ook) met vrijwilligers werken. Subsidieplafond 2016: 11.200 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling deskundheidsbevordering vrijwilligers 2013
3.	Subsidieregeling diversiteit	Aandacht voor diversiteit in het onderwijs door activiteiten en projecten subsidie te stimuleren, als onderdeel van het bredere doel optimale ontwikkelkansen voor ieder kind. De basis ligt in de Lokale Educatieve Agenda die deel uitmaakt van het programma Operatie Amersfoort Jong II 2012-2015.	Project vindt plaats in Amersfoort en bij de uitvoering van de activiteiten of het project is ten minste één onderwijsinstelling betrokken. Subsidieplafond 2016: 45.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling diversiteit
4.	Subsidieregeling voorschoolse educatie Amersfoort 2013	Voorschoolse educatie toegankelijk maken voor niet VE-geïndiceerde kinderen waarvan de ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.	Kindercentrum zoals bedoeld in de Wet Kinderopvang, anders dan gastouderopvang. Subsidieplafond 2016:

			2.515.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling voorschoolse educatie Amersfoort 2013
5.	Subsidieregeling sportvoorzieningen 2010	• Kosten van aanleg, nieuwbouw, verbouwing, uitbreiding, 'upgrading' en aankoop van sportaccommodaties, incl. gebouwen/lokaliteiten gebruikt als bestuurs- en vergaderruimte, kantine, tribune, als kleed-wasaccommodatie etc.; • Kosten van (aanpassing van) voorzieningen gericht op het (mede) geschikt maken voor de gehandicaptensport van sportaccommodaties; • Kosten duurzaam sportinventaris.	Vereniging of stichting die is aangesloten bij een door NOC*NSF erkende sportbond, die zonder winstoogmerk activiteiten organiseert, initiëert en/of stimuleert op het terrein van sportbeoefening, binnen Amersfoort en voor de inwoners van Amersfoort. Subsidieplafond 2016: 325.000 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling sportvoorzieningen 2010

Nr.	Naam regeling	Doel/Activiteiten	Doelgroep, subsidieplafond
6.	Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014	Kosten van sporttechnisch jeugdkader.	In Amersfoort gevestigde verenigingen of instellingen die ingeschreven staan bij de KvK en die lid zijn van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond. Subsidieplafond 2016: 130.650 (inclusief uitvoeringskosten SRO) Voor de verdeelregels zie: Subsidieregeling sporttechnisch jeugdkader 2014
7.	Subsidieregeling bijzondere sportevenementen 2008	Organiseren van bijzondere sportevenementen zoals: • Nationale of internationale kampioenschappen voor de hoogste afdeling van de desbetreffende tak van sport;	In Amersfoort gevestigde verenigingen of instellingen die ingeschreven staan bij de KvK en die lid zijn van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond.

		• Wedstrijden, toernooien, demonstraties:
		  ○ waaraan nationale of internationale topteams of topatleten deelnemen;
		  ○ die een eenmalig karakter
		hebben en van dermate hoog niveau zijn, dat deze van een belangrijke propagandistische waarde voor de betreffende tak van sport zijn.
			Subsidieplafond 2016: 54.300
			
			Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling bijzondere sportevenementen 2008

8.	Subsidieregeling grootschalige sportevenementen 2012	Mogelijk maken van grootschalige sportevenementen binnen de gemeente.	Organisatoren van grootschalige sportevenementen. Subsidieplafond 2016: 340.000 (n.b.: onder voorbehoud vaststelling subsidieregeling 2016) Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling grootschalige sportevenementen 2012
9.	Subsidieregeling jongeren en studentenhuisvesting 2013	Realiseren van huisvesting met bij jongeren en studenten passende huurprijzen. De subsidie is een bijdrage in onrendabele investeringen bij nieuw te bouwen woningen of verbouw van bestaande woningen of kantoorpanden tot onzelfstandige kamers, zelfstandige 1-kamerwoningen of zelfstandige woningen.	Jongeren en studenten. Subsidieplafond, gerekend vanaf de begroting 2003: 4.500.000. Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling jongeren en studentenhuisvesting 2013

Nr.	Naam regeling	Doel/Activiteiten	Doelgroep, subsidieplafond
10.	Subsidieregeling Buurtbudget 2014	Activiteiten die tot doel hebben: • Het behoud en de verbetering van de leefbaarheid en sociale cohesie; • Mogelijk maken dat bewoners meedoen; • Zorgen dat bewoners	Bewonersorganisaties die rechtspersoon zijn en die voldoen aan de gestelde eisen. Subsidieplafond 2016: 331.200

		zich betrokken voelen bij de buurt(bewoners). Structurele kosten zijn niet subsidiabel.	Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling Buurtbudget 2014
11.	Subsidieregeling incidentele subsidie cultureel klimaat	Incidentele activiteiten of producten die bijdragen aan de ontwikkeling en versterking van het cultureel klimaat op het gebied van de beeldende kunst & vormgeving en podiumkunst.	Rechtspersonen en individueel beeldend kunstenaars voor de organisatie op het gebied van beeldende kunst en vormgeving en podiumkunst. Subsidieplafond 2016: beeldende kunst/vormg. 15.075 podiumkunst 50.250 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidie cultureel klimaat
12.	Subsidieregeling meerjarige subsidies cultureel klimaat 2013	Subsidies voor terugkerende activiteiten en meerjarige voorzieningen op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals en evenementen.	Rechtspersonen voor de organisatie van beeldende kunst en vormgeving, podiumkunst, culturele festivals, evenementen. Subsidieplafond 2016: 530.241 Richtlijn verdeling: beeldende kunst/vormg. 78.792 podiumkunst 177.584 culturele festivals en evenementen 273.865 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling meerjarige subsidies cultureel klimaat 2013
13.	Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013	Activiteiten of producten in verenigingsverband gericht op de voorbereiding van voorstellingen op het gebied van muziek , zang, dans, toneel en beeldende kunst, waarbij de activiteiten of producten, niet beroepsmatig, gericht zijn op de	Subsidieplafond 2016: 14.874 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst) Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidies amateurkunst 2013

		presentatie aan het publiek.	
14.	Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunst-verenigingen 2013	Activiteiten in verenigingsverband gericht op de voorbereiding van voorstellingen op het gebied van muziek, zang, dans, toneel en beeldende kunst waarbij de activiteiten, niet beroepsmatig, gericht zijn op enigerlei vorm van presentatie aan de voorstelling aan het publiek.	Rechtspersonen met als voornaamste doel de beoefening van amateurkunst in verenigingsverband. Subsidieplafond 2016: 160.599 (wordt uitgevoerd door Scholen in de Kunst) Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling structurele subsidie voor amateurkunstverenigingen 2013

Nr.	Naam regeling	Doel/Activiteiten	Doelgroep, subsidieplafond
15.	Huursuppletieregeling voor amateurkunst-verenigingen 2013	Amersfoortse amateurkunst-verenigingen een huursuppletie te bieden voor het huren van een zaal van de Flint.	Subsidieplafond 2016: 14.070 Voor verdeelregels zie: Huursuppletieregeling voor amateurkunstverenigingen 2013
16.	Subsidieovergangs-regeling presentatie Armando Collectie 2012	Het mogelijk maken van de overgang van het exposeren van de Collectie van de Armando Stichting en de Kerncollectie van de gemeente Amersfoort naar het Museum Oud Amelisweerd. De Raad heeft op 6 december 2011 de subsidieverloop voor de jaren 2012-2021 vastgesteld.	Subsidieplafonds in de periode van voorliggende meerjarenbegroting: 2016 75.000 2017 90.000 2018 90.000 2019 90.000 Zie Subsidieovergangsregeling presentatie Armando Collectie 2012
17.	Subsidieregeling lokale journalistieke producties & media-innovatie	Subsidie voor lokale journalistieke producties en media-innovatie.	Subsidieplafond 2016: 39.095 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling incidentele subsidie lokale journalistieke producties & media-innovatie
18.	Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende	De kosten voor het treffen van voorzieningen ten behoeve van:	Zowel rechtspersonen als natuurlijke personen die eigenaar zijn van een

panden, Amersfoort 2013	• restauratie van rijksmonumenten met grote monumentale waarde en waarbij tevens sprake is van een restauratie-urgentie; • gemeentelijke monumenten; • beeldbepalende gebouwen.	monument of beeldbepalend gebouw in Amersfoort. Subsidieplafond 2016: 75.300 Voor verdeelregels zie: Subsidieregeling monumenten en beeldbepalende panden, Amersfoort 2013

Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Lasten (exclusief toevoegingen reserves)

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
01. Bestuur en dienstverlening	25.579	23.496	13.143	12.972	12.763	12.810
02. Veiligheid en handhaving	16.458	17.642	14.153	13.979	14.043	14.048
03. Stedelijk beheer en milieu	58.031	53.217	49.823	47.173	47.254	47.453
04. Sociaal Domein	145.179	234.339	211.980	209.644	209.828	208.893
05. Onderwijs	24.372	21.718	18.425	18.278	18.235	18.379
06. Sport	6.671	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
07. Ruimtelijke ontwikkeling	40.985	59.862	84.677	53.542	49.369	44.531
08. Wijken en wonen	7.289	3.841	4.092	2.218	1.863	1.824
09. Mobiliteit	9.721	8.872	5.827	5.605	5.667	5.651
10. Economie en duurzaamheid	4.918	4.053	4.702	4.159	4.159	4.159
11. Cultuur	17.712	17.350	16.585	16.099	16.017	16.014
12. Financiën en belastingen	33.206	5.812	20.866	19.668	19.864	18.423
13. Bedrijfsvoering	0	0	29.650	29.111	28.907	28.576
Totaal lasten	**390.121**	**456.854**	**481.566**	**439.668**	**434.922**	**427.713**

Baten (exclusief onttrekkingen reserves)

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
01. Bestuur en dienstverlening	3.869	3.262	3.117	3.114	3.111	3.109
02. Veiligheid en handhaving	2.799	2.682	2.635	2.678	2.675	2.662
03. Stedelijk beheer en milieu	7.066	5.707	6.724	6.744	6.760	6.738
04. Sociaal Domein	85.957	48.323	46.111	46.596	47.672	47.611
05. Onderwijs	7.351	5.398	5.398	5.398	5.398	5.398
06. Sport	0	0	0	0	0	0
07. Ruimtelijke ontwikkeling	38.239	41.878	75.302	49.766	42.889	38.001
08. Wijken en wonen	397	479	532	532	532	532
09. Mobiliteit	4.597	4.585	2.971	2.971	2.971	2.971
10. Economie en duurzaamheid	566	484	487	487	487	487

11. Cultuur	396	667	368	368	368	368
12. Financiën en belastingen	255.910	342.739	335.830	330.916	330.048	327.292
13. Bedrijfsvoering	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**407.147**	**456.204**	**479.474**	**449.568**	**442.908**	**435.167**

Saldo (exclusief mutaties reserves)

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
01. Bestuur en dienstverlening	21.710	20.234	10.026	9.858	9.652	9.701
02. Veiligheid en handhaving	13.659	14.960	11.518	11.302	11.368	11.386
03. Stedelijk beheer en milieu	50.965	47.510	43.098	40.430	40.494	40.715
04. Sociaal Domein	59.222	186.016	165.870	163.048	162.156	161.282
05. Onderwijs	17.021	16.320	13.028	12.880	12.838	12.982
06. Sport	6.671	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
07. Ruimtelijke ontwikkeling	2.746	17.984	9.375	3.776	6.481	6.530
08. Wijken en wonen	6.892	3.362	3.560	1.686	1.330	1.292
09. Mobiliteit	5.124	4.287	2.856	2.634	2.696	2.680
10. Economie en duurzaamheid	4.352	3.569	4.215	3.673	3.673	3.672
11. Cultuur	17.316	16.683	16.217	15.731	15.649	15.646
12. Financiën en belastingen	-222.704	-336.927	-314.965	-311.248	-310.183	-308.869
13. Bedrijfsvoering	0	0	29.650	29.111	28.907	28.576
Saldo exclusief mutaties reserves	**-17.026**	**650**	**2.093**	**-9.900**	**-7.986**	**-7.454**
	Rekening 2014	**Herstel-begroting 2015**	**Begroting 2016**	**Raming 2017**	**Raming 2018**	**Raming 2019**
Toevoegingen reserves	40.936	82.174	23.493	14.252	10.344	9.044
Onttrekkingen reserves	44.102	82.823	25.586	4.352	2.358	1.590
Saldo inclusief mutaties reserves	**-20.193**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Invoering vennootschapsbelasting

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Invoering Vennootschapsbelastingplicht voor Overheidsbedrijven

Per 1 januari 2016 zijn alle overheidsbedrijven in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Tot nu toe waren die vrijgesteld van belasting, tenzij ze aan een aantal voorwaarden voldeden. Vanaf 2016 zijn ze belastingplichtig, tenzij er sprake is van een vrijstelling. Dit vraagt om een diepgaande inventarisatie van alle activiteiten die we als gemeente ontplooien, met daarbij de vraag of we die activiteiten als ondernemer uitvoeren en of we daarbij (volgens de fiscale waarderingsgrondslagen) winst maken. Daarbij dienen we ons te realiseren dat de fiscale waarderingsgrondslagen anders zijn dan die van het Besluit Begroting en Verantwoording, waar we ons ook aan moeten houden. Dat betekent dat we meerdere boekhoudregels moeten aanhouden in één en dezelfde begroting.

Overigens gaan we er op dit moment van uit dat het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting in 2016 niet heel groot zal zijn. Het is nu ook nog lastig in te schatten, temeer ook daar er nog veel onzeker is, bijvoorbeeld hoe de grondexploitaties voor de Vpb behandeld moeten worden. Vandaar dat we hier geen bedrag voor ramen maar dit meenemen in de risico-inventarisatie. Bij de begroting 2017 zullen we hier wel een beeld van hebben.

Overhead en rentetoerekeningen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

We verantwoorden de rente en de overhead niet meer per programma, maar in programma 12 (Financiën en belastingen) respectievelijk programma 13 (Bedrijfsvoering). In onderstaande tabel is hier per programma inzicht in gegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
01 bestuur en dienstverlening	23.496	3.262	23.416	3.117	23.552	3.114
Overhead			-10.262		-10.575	
Rente			-11		-5	
Totaal 01 bestuur en dienstverlening	**23.496**	**3.262**	**13.143**	**3.117**	**12.972**	**3.114**
02 veiligheid en handhaving	17.642	2.682	17.283	2.635	17.233	2.678
Overhead			-3.130		-3.254	
Totaal 02 veiligheid en handhaving	**17.642**	**2.682**	**14.153**	**2.635**	**13.979**	**2.678**
03 stedelijk beheer en milieu	53.217	5.707	54.201	6.724	51.618	6.744
Overhead			-2.800		-2.923	
Rente			-1.579		-1.522	
Totaal 03 stedelijk beheer en milieu	**53.217**	**5.707**	**49.823**	**6.724**	**47.173**	**6.744**
04 sociaal domein	234.339	48.323	220.982	46.111	218.969	46.596
Overhead			-8.928		-9.262	
Rente			-74		-62	
Totaal 04 sociaal domein	**234.339**	**48.323**	**211.980**	**46.111**	**209.644**	**46.596**
05 onderwijs	21.718	5.398	23.703	5.398	23.420	5.398
Overhead			-760		-795	
Rente			-4.517		-4.347	
Totaal 05 onderwijs	**21.718**	**5.398**	**18.425**	**5.398**	**18.278**	**5.398**
06 sport	6.652		7.851		7.456	
Overhead			-108		-112	
Rente			-98		-125	
Totaal 06 sport	**6.652**	**0**	**7.645**	**0**	**7.219**	**0**
07 ruimtelijke ontwikkeling	59.862	41.878	95.692	75.302	64.852	49.766

Overhead			-856		-944	
Rente			-10.160		-10.366	
Totaal 07 ruimtelijke ontwikkeling	**59.862**	**41.878**	**84.677**	**75.302**	**53.542**	**49.766**
08 wijkontwikkeling en wonen	3.841	479	5.271	532	3.454	532
Overhead			-739		-798	
Rente			-441		-438	
Totaal 08 wijkontwikkeling en wonen	**3.841**	**479**	**4.092**	**532**	**2.218**	**532**
09 mobiliteit	8.872	4.585	7.652	2.971	7.406	2.971
Overhead			-568		-594	
Rente			-1.257		-1.207	
Totaal 09 mobiliteit	**8.872**	**4.585**	**5.827**	**2.971**	**5.605**	**2.971**
10 economie en duurzaamheid	4.053	484	5.252	487	4.728	487
Overhead			-502		-525	
Rente			-48		-44	
Totaal 10 economie en duurzaamheid	**4.053**	**484**	**4.702**	**487**	**4.159**	**487**
11 cultuur	17.350	667	17.441	368	17.026	368
Overhead			-845		-921	
Rente			-11		-7	
Totaal 11 cultuur	**17.350**	**667**	**16.585**	**368**	**16.099**	**368**
12 financien en belastingen	5.812	342.739	8.101	337.719	7.703	333.020
Overhead			-87		-88	
Rente			12.852	-1.889	12.053	-2.104
Totaal 12 financien en belastingen	**5.812**	**342.739**	**20.866**	**335.830**	**19.668**	**330.916**
13 bedrijfsvoering Overhead			29.650		29.111	
Totaal 13 bedrijfsvoering	**0**	**0**	**29.650**	**0**	**29.111**	**0**
Eindtotaal	**456.854**	**456.204**	**481.566**	**479.474**	**439.668**	**449.568**

	Raming 2018		**Raming 2019**	
	Lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
01 bestuur en dienstverlening	23.313	3.111	23.173	3.109

Overhead	-10.539		-10.352	
Rente	-11		-11	
Totaal 01 bestuur en dienstverlening	**12.763**	**3.111**	**12.810**	**3.109**
02 veiligheid en handhaving	17.283	2.675	17.247	2.662
Overhead	-3.240		-3.199	
Totaal 02 veiligheid en handhaving	**14.043**	**2.675**	**14.048**	**2.662**
03 stedelijk beheer en milieu	51.634	6.760	51.797	6.738
Overhead	-2.914		-2.878	
Rente	-1.467		-1.467	
Totaal 03 stedelijk beheer en milieu	**47.254**	**6.760**	**47.453**	**6.738**
04 sociaal domein	219.114	47.672	218.075	47.611
Overhead	-9.235		-9.131	
Rente	-51		-51	
Totaal 04 sociaal domein	**209.828**	**47.672**	**208.893**	**47.611**
05 onderwijs	23.234	5.398	23.368	5.398
Overhead	-793		-783	
Rente	-4.205		-4.205	
Totaal 05 onderwijs	**18.235**	**5.398**	**18.379**	**5.398**
06 sport	7.189		7.187	
Overhead	-112		-111	
Rente	-124		-124	
Totaal 06 sport	**6.952**	**0**	**6.952**	**0**
07 ruimtelijke ontwikkeling	60.731	42.889	55.881	38.001
Overhead	-941		-929	
Rente	-10.421		-10.421	
Totaal 07 ruimtelijke ontwikkeling	**49.369**	**42.889**	**44.531**	**38.001**
08 wijkontwikkeling en wonen	3.093	532	3.066	532
Overhead	-795		-785	
Rente	-435		-458	
Totaal 08 wijkontwikkeling en wonen	**1.863**	**532**	**1.824**	**532**
09 mobiliteit	7.414	2.971	7.390	2.971
Overhead	-592		-584	
Rente	-1.155		-1.155	
Totaal 09 mobiliteit	**5.667**	**2.971**	**5.651**	**2.971**
10 economie en duurzaamheid	4.723	487	4.716	487

Overhead	-523		-517	
Rente	-41		-41	
Totaal 10 economie en duurzaamheid	**4.159**	**487**	**4.159**	**487**
11 cultuur	16.939	368	16.924	368
Overhead	-918		-906	
Rente	-4		-4	
Totaal 11 cultuur	**16.017**	**368**	**16.014**	**368**
12 financien en belastingen	8.995	332.103	9.106	329.966
Overhead	-88		-88	
Rente	10.957	-2.055	9.405	-2.674
Totaal 12 financien en belastingen	**19.864**	**330.048**	**18.423**	**327.292**
13 bedrijfsvoering Overhead	28.907		28.576	
Totaal 13 bedrijfsvoering	**28.907**	**0**	**28.576**	**0**
Eindtotaal	**434.922**	**442.908**	**427.713**	**435.167**

1. Bestuur en dienstverlening

We zijn als stad en bestuur continu in ontwikkeling. We werken met en voor al onze inwoners aan een mooi Amersfoort, waar het prettig wonen, werken en recreëren is. We laten dit zien in hoe we de stad besturen, in hoe we als bestuur alert blijven op de ontwikkelen in de samenleving en daarop adequaat inspelen, in hoe we maatschappelijke vraagstukken aanpakken (niet alleen met regels) en in onze dienstverlening.

Algemeen bestuur

Burgemeester Lucas Bolsius
Bestuurszaken en public affairs, Veiligheid, Dierenwelzijn
T. 14033, burgemeester@amersfoort.nl

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Ambitie

Het bestuur van Amersfoort zijn, dat de belangen in de stad afweegt en de belangen voor stad en regio behartigt. Amersfoort is een open, ambitieuze en tolerante stad waarin de menselijke maat voorop staat. Wij willen een stadsbestuur zijn dat verbindt, dat vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van democratische waarden invulling geeft aan zijn publieke taken.

Waardering van de communicatie en voorlichting vanuit de gemeente

*

Doelstellingen

Gezamenlijk en op een zorgvuldige manier afwegen van de belangen van stad en regio.

Lokaal bestuur zijn dat vertrouwen heeft én geeft, dat stabiel en betrouwbaar is. Onze inwoners kunnen er op rekenen dat zij geïnformeerd worden over zaken die hen direct raken en dat we adequaat reageren op vragen en signalen uit de stad.

Beschermen van de rechtstaat en van democratische waarden. Polarisering in de samenleving gaan wij actief tegen.

Onze inzet

We behartigen de belangen van alle partijen in stad en regio, door public affairs richting andere overheden en door verbindingen te zoeken met stakeholders. We coördineren onze inzet via een halfjaarlijks geactualiseerde lobbyagenda en gaan rapporteren over subsidieverwerving in het jaarverslag.

Bij besturen gaat het om vertrouwen hebben en vertrouwen krijgen. Dat betekent ook durven loslaten, omdat we vertrouwen hebben in de stad; in de kennis en verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en organisaties. Wij zijn uitnodigend, bijvoorbeeld door per jaar 500 'gasten van de raad' uit te nodigen. Onze informatie is openbaar tenzij de wet dat verbiedt. De raadsvergaderingen kunnen via internet gevolgd worden. We gaan vaker in een rondetafel-setting gelijkwaardig het gesprek aan met betrokkenen, of 'op locatie' vergaderen als het onderwerp daar om vraagt.

Elke twee weken komen bewoners, organisaties en ondernemers naar Het Plein om raadsleden te ontmoeten. Argumenten worden verkend in De Ronde; afsluitend debat en stemming in Het Besluit.

Amersfoort wil een stad zijn waar iedereen kan en mag zijn wie die is. Leven in diversiteit is een grote verworvenheid van onze samenleving. We brengen actief partijen bij elkaar, ook in situaties waarin de onderlinge tolerantie onder druk staat of waar polarisatie dreigt, en we treden op tegen discriminatie (artikel 1 van de Grondwet). In de rechtsstaat is de overheid ook zelf onderworpen aan controle, van accountant tot rekenkamer. De ombudsman staat klaar voor wie zich door de overheid onjuist voelt behandeld.

In Amersfoort wordt diversiteit gevierd. Wij zijn er trots op een veelkleurige stad te zijn.

In onze communicatie zijn we zorgvuldig, open en herkenbaar, maar ook vraaggericht. We gaan uit van de behoefte van de stad en kiezen de vorm die past bij de situatie, van persoonlijk contact tot aan twitter en YouTube. In 2016 lanceren we een nieuwe gemeentelijke website. Deze is vraaggericht en helpt inwoners en ondernemers te doen wat zij willen doen, regelen of opvragen. Ook wordt in 2016 een nieuw participatiebeleid ontwikkeld vanuit de gedachte dat interactie met de stad kan leiden tot onverwachte invalshoeken en betere plannen.

Samenwerking

Samenwerking en een houding die daar op is gericht (dichtbij, nieuwsgierig en aanspreekbaar) zijn essentieel om maatschappelijke resultaten te boeken. Samenwerking is een kernwaarde in onze bestuursstijl en in de lopende organisatieontwikkeling. Wij vinden dat zo belangrijk dat we in alle begrotingsprogramma's expliciet aandacht besteden aan de samenwerking.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 algemeen bestuur										
	15.453	661	15.238	508	15.425	508	15.417	508	15.322	508
Overhead			-7.130		-7.289		-7.265		-7.120	
Rente			-11		-5		-11		-11	
Totaal 1 algemeen bestuur	15.453	661	8.028	508	8.031	508	8.041	508	8.092	508

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

Representatiebudget
De halvering van het representatiebudget vangen we op door verregaande versobering. Per amendement is de overblijvende helft nogmaals gehalveerd, om daaruit de woonadvies-commissie (WAC) te financieren. Met het representatiebudget worden bijeenkomsten georganiseerd (o.a. veteranendag, nieuwjaarsreceptie, Amersfoort Aangenaam voor nieuwe inwoners, herdenkingen en dergelijke) die belangrijke ontmoetings-momenten zijn voor de stad.

Verlaging budgetten van Raad, Rekenkamercommissie en Griffie
Vooral op het budget van de raad is bezuinigd. De grootste bezuiniging betrof het krediet 'verkiezingen raad' waarop in deze raadsperiode 170.000 is bezuinigd, oplopend tot 200.000 structureel (vanaf 2018). Door deze bezuinigingen zijn grootschalige aanpassingen van vergaderruimten niet meer mogelijk na verkiezingen. Daarnaast is bezuinigd op de fractiebudgetten en zijn budgetten voor faciliteiten verlaagd. De maatregelen zijn in de begroting 2016-2019 verwerkt.

Bestuurlijke ontwikkeling en deregulering

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Ambitie

We herijken de rol en taken van de lokale overheid. We willen dit zoveel mogelijk samen met de stad doen, op een open manier. Onze bestuursstijl sluit daarop aan. De manier waarop we samenwerken voorzien we niet van een nieuwe 'blauwdruk' maar zullen we werkendeweg verder ontwikkelen. We willen leren van pilots en experimenten. Zo komen we tot betere besluiten en een effectieve vorm van besturen. Waar mogelijk creëren we maatschappelijke waarde samen met de stad. Dat maken we zichtbaar in de manier waarop we onze ambities uitvoeren.

In Amersfoort vinden mensen de regels begrijpelijk en makkelijk te hanteren. Inwoners, bedrijven en instellingen nemen zelf de verantwoordelijkheid om zaken gezamenlijk op te lossen. Daar waar de gemeente dit reguleert, kijken we of regels wel de meest doelmatige manier zijn om samenwerking te stimuleren en mogelijk te maken, of dat andere vormen daar beter bij aansluiten.

Waardering wijze waarop gemeente burgers en organisaties betrekt bij (uitvoering van) beleid en samenwerking zoekt

*

Aantal keren dat gemeenteraad vragen stelt aan AmersfoortPanel

4

Doelstellingen

We koesteren de eigen kracht van de stad, de initiatieven en de mensen die verantwoordelijkheid nemen. We bekijken waar we (nieuwe) samenwerkingsvormen en verantwoordelijkheden inzetten om met mensen, maatschappelijke partners en bedrijven te werken aan zaken waar wij als gemeente verantwoordelijk voor zijn.

We spelen in op wat de stad belangrijk vindt. We sluiten aan bij initiatieven van de stad waaraan we als gemeente kunnen bijdragen (overheidsparticipatie). We sluiten ons aan bij de energie uit de maatschappij en bij burgerinitiatieven. We stimuleren dat de betrokken in de stad meer verantwoordelijkheid nemen om zaken gezamenlijk op te lossen.

We organiseren ons bestuur zodanig, dat wij effectief functioneren. We zetten in op de samenwerking binnen het college en tussen het college en de raad.

We verbeteren de toegankelijkheid en vergroten het gebruiksgemak van onze regelgeving.

We verminderen de regelgeving waar dat kan. Daar waar de gemeente iets reguleert, kijken we of regels wel de meest doelmatige manier zijn om samenwerking te stimuleren en mogelijk te maken, of dat andere vormen beter zijn.

De raadsbrede verkenning om te bepalen waaraan een kerntakendiscussie moet voldoen, geeft zicht op een inspirerend traject waarin de we taken en rollen van de lokale overheid opnieuw ijken. Dat doen we in het besef dat de veranderende samenleving vraagt om een andere overheid. We staan erbij stil dat in de toekomst de gevraagde overheidstaken en -rollen zich zeker nog verder ontwikkelen en verkennen wat op ons af komt. Het is vanzelfsprekend dat we deze kerntakendiscussie voeren in dialoog met de stad.

Broedplaats ‘Samen maken we de stad’ op 17 september 2015: 23 inwoners, ambtenaren en raadsleden werken aan concrete ideeën over samenwerking tussen stad en stadhuis.

Onze inzet

Bestuurlijke ontwikkeling

Het proces van bestuurlijke ontwikkeling geven we vorm samen met de stad en experts op dit gebied. Dat doen we onder meer in de broedplaats 'Samen maken we de stad', stadscafés, stadspanels, rondetafel-gesprekken, werkgroepen en trainingen waaraan inwoners, ambtenaren en bestuurders samen deelnemen. We werken hierbij op een manier die past bij deze ontwikkeling; de belangrijkste uitgangspunten zijn 'een open houding' en 'samen verkennen'.

We staan open voor initiatieven in de stad, gaan het gesprek aan en denken mee zonder over te nemen. We leren van de manier waarop we participeren met anderen en evalueren in de diverse samenwerkings-vormen de ervaringen van alle betrokkenen. We blijven breed inzetten op het betrekken van burgers, partnerorganisaties en (sociaal) ondernemers bij overheidsbesluiten. We verkennen nieuwe vormen en manieren om dat te doen en vernieuwen in 2016 ons participatiebeleid. De onderlinge samenwerking tussen het college en de raad nemen we periodiek onder de loep.

Tijdens de broedplaats 'Samen maken we de stad' verkennen inwoners, ambtenaren en bestuurders in een open dialoog ideeën over samenwerking. Ambtenaren gaan meer de stad in en inwoners en ondernemers komen meer het stadhuis in.

Scharrelen tijdens de broedplaats 'Samen maken we de stad'.

Deregulering

Door regelgeving en formulieren te digitaliseren, vergroten we het gebruikersgemak. In onze dienstverlening verkorten we de doorlooptijden en verbeteren we de kwaliteit van onze gemeentelijke producten. We analyseren waar we regelgeving kunnen verduidelijken, vergemakkelijken of af kunnen schaffen. We vragen mensen, maatschappelijke partners en bedrijven welke regelgeving niet goed werkt. We gaan experimenteren met andere vormen van ‘maatschappelijke afspraken’ dan regelgeving.

Samenwerking

Wij werken samen met inwoners, maatschappelijke partners, (sociaal) ondernemers en experts aan onze ambities op het gebied van deregulering en bestuurlijke ontwikkeling. Vanwege hun ervaringen en oplossingsrichtingen (deregulering) en hun energie en ideeën over hoe we samen werken aan Amersfoort (bestuurlijke ontwikkeling). Het delen van verhalen en leerpunten met elkaar is van belang: ze inspireren en maken inzichtelijk wat goed gaat en wat beter kan. We wisselen kennis en ervaringen uit met andere gemeenten, onder meer door deel te nemen aan de *Democratic Challenge* van het Ministerie van BZK.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 bestuurlijke vernieuwing en derugulering	145		171		100		100		100	
Totaal 2 bestuurlijke vernieuwing en derugulering	145		111		100		100		100	

Maatregelen

In de Herstelbegroting 2015 zijn geen maatregelen opgenomen voor Bestuurlijke Ontwikkeling en Deregulering.

Dienstverlening

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

In Amersfoort staat klantgemak centraal. Daarom werken we gemeentebreed aan slimmere dienstverlening. Dit betekent digitale (self)service waar het kan, persoonlijk contact waar het moet. Standaard waar het kan, maatwerk waar het moet. Met als kernwaarden snel, deskundig, vriendelijk en transparant tegen zo laag mogelijke kosten.

Tevredenheid bezoekers balies Burgerzaken

8

Wachttijd: bezoekers op afspraak, geholpen binnen 5 min wachttijd

95%

Wachttijd: bezoekers vrije inloop, geholpen binnen 10 min (zomer)

70%

Bezoekers vrije inloop, geholpen binnen 10 min (overige maanden)

80%

Tevredenheid bellers

7,8

Telefonische bereikbaar-heid Klant Contact Centrum (KCC)

85%

Bellers die direct geholpen zijn via het KCC

75%

Tevredenheid afnemers digitale diensten

7,6

Aantal op de website aangeboden digitale producten

98

Brieven die binnen de termijn beantwoord worden

90%

Doelstellingen

Op een klantgerichte manier efficiënt en effectief werken. De klantvraag en het klantgemak staan voorop. Dat betekent dat we onnodig klantcontact willen voorkomen: door onder andere te dereguleren, mensen proactief te informeren en overbodige contactmomenten af te schaffen. Doelmatig en 'lean', met oog voor de klant en oog voor het feit dat we verschillende doelgroepen bedienen, ook doelgroepen die niet allemaal even zelfredzaam zijn. Dit alles is prettig voor de klant en leidt tot lagere kosten.

Meer digitaal. We gaan meer producten en diensten digitaal aanbieden en het gebruik hiervan stimuleren. Dit is handig voor de klant (want digitale diensten zijn 24/7 beschikbaar en kunnen vanuit huis worden afgenomen) en het scheelt in de kosten. Het streven is in 2016 alle producten en diensten van de gemeente digitaal aan te bieden.

Snel en vriendelijk. Als klanten ons persoonlijk spreken aan telefoon of balie dan kunnen ze erop rekenen dat ze daar een attente

medewerker treffen die ze snel, deskundig, vriendelijk en zo veel mogelijk direct helpt. In één keer goed, als dat mogelijk is.

Onze inzet

Dagelijks werk
Voor een belangrijk deel bestaat ons werk uit het iedere dag weer goed helpen van klanten. Aan de balies van Burgerzaken (500 klanten per dag), aan de telefoon van het KCC (700 telefoontjes per dag via 14 033), digitaal op www.amersfoort.nl, via webcare en e-mail.

Programma dienstverlening
De afgelopen jaren hebben we op allerlei manieren gewerkt aan een verbetering van onze dienstverlening. Processen voor tal van producten en diensten zijn efficiënter ingericht, het Klant Contact Centrum is doorgegroeid tot een algemene frontoffice én de mogelijkheden om zaken digitaal af te handelen bij de gemeente zijn uitgebreid.

Maar onze dienstverlening moet én kan nog beter. Gemeentebreed werken we in 2016 aan nieuwe ambities en concrete acties om nog meer als één gemeente te gaan werken, volgens één 'Amersfoorts dienstverleningsconcept'. Met overal dezelfde service, dezelfde openingstijden, één balie, één telefoonnummer, langskomen op afspraak, et cetera. Bovendien ontwikkelen we de digitale dienstverlening door via een vernieuwde, vraaggerichte website.

Amersfoort sluit met dit programma dienstverlening aan op de landelijke visie 'Overheidsbrede dienstverlening 2020'.

Dienstverlening thuis op de bank

Samenwerking

We willen naar één dienstverleningsconcept. Dat betekent vooral dat gemeentelijke afdelingen nog beter met elkaar moeten gaan samenwerken. Een deel van onze diensten wordt uitgevoerd door externe partijen zoals Rova voor afvalinzameling en Eemfors voor groenonderhoud. Ook bij deze partijen zullen we vragen om aandacht voor de kwaliteit van hun dienstverlening.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 dienstverlening										
	7.898	2.601	8.078	2.609	8.127	2.606	7.896	2.603	7.851	2.601
Overhead			-3.133		-3.285		-3.274		-3.232	
Totaal 3 dienstverlening	7.898	2.601	4.945	2.609	4.841	2.606	4.622	2.603	4.619	2.601

Analyse:

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

Alleen nog werken op afspraak bij Burgerzaken. Het onderzoek naar het 'werken op afspraak' wordt opgepakt binnen het programma dienstverlening. De vraag is wat het aan besparing oplevert en hoe het past binnen het 'Amersfoortse dienstverleningsconcept'.

Efficiency door innovatie: verloopt volgens planning maar is afhankelijk van het realiseren van technische randvoorwaarden (koppelingen, midoffice en zaaksysteem).

Het introduceren van een telefoonmenu, het verrichten van taken door derden door het KCC en dwingende kanaalsturing. Deze drie maatregelen zijn gericht op het efficiënter afhandelen van klantcontact. Door meer vragen direct bij het KCC af te doen, actief te sturen op selfservice via de website en door diensten voor derden te verrichten, realiseren we besparingen of genereren we inkomsten. Het verder uitwerken en concretiseren van deze maatregelen pakken we op binnen het programma dienstverlening. In het laatste kwartaal van 2015 wordt een programmaplan opgesteld, het programma start begin 2016.

Zaterdagopenstelling alleen in de piekmaanden en verhogen leges voor uittreksels via internet: verloopt volgens planning, start in 2016.

Overzicht Bestuur en dienstverlening

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 algemeen bestuur	16.479	15.453	8.027	8.031	8.041	8.091
2 bestuurlijke vernieuwing en deruguler	24	145	101	100	100	100
3 dienstverlening	9.076	7.898	4.945	4.841	4.622	4.619
Totaal lasten	25.579	23.496	13.143	12.972	12.763	12.810
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 algemeen bestuur	1.081	661	508	508	508	508
2 bestuurlijke vernieuwing en deruguler						
3 dienstverlening	2.788	2.601	2.609	2.606	2.603	2.601
Totaal baten	3.869	3.262	3.117	3.114	3.111	3.109
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 algemeen bestuur	15.398	14.792	7.590	7.623	7.633	7.684
2 bestuurlijke vernieuwing en deruguler	24	145	101	0	0	0
3 dienstverlening	6.288	5.297	2.335	2.235	2.019	2.017
Saldo 01 bestuur en dienstverleningexclusief mutaties reserves	21.710	20.234	10.026	9.858	9.652	9.701
Toevoegingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo inclusief mutaties reserves	21.710	20.234	10.026	9.858	9.652	9.701

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Stemmachines		195				
Modernisering GBA		313				
Audiovisuele middelen raadszaal					218	
PC's raadsleden					33	
Verkiezingen raad					101	
Totaal investeringen 01 Bestuur en dienstverlening	0	508	0	0	352	0

2. Veiligheid en handhaving

We willen een veilig en leefbaar Amersfoort. Daarvoor dringen we de criminaliteit terug en vergroten we het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We hebben een adequate brandbestrijding en hulpverlening en zijn voorbereid op de bestrijding van rampen en crises. Vanuit de rol van vergunningverlener, toezichthouder en handhaver geven wij vrijheid waar het kan en zijn strikt waar het moet. Om zo samen met burgers en bedrijven tot een veilige en leefbare woon- en werkomgeving te komen.

Sociale veiligheid

Burgemeester Lucas Bolsius
Bestuurszaken en public affairs, Veiligheid, Dierenwelzijn
T. 14033, burgemeester@amersfoort.nl

Ambitie

We willen een veilig en leefbaar Amersfoort voor al haar inwoners en bezoekers. Amersfoorters leveren hieraan een actieve bijdrage.

Inwoners die zich wel eens onveilig voelen in de eigen buurt

23%

Inwoners die vaak overlast ervaren van groepen jongeren

8%

Schaalscore sociale overlast

1,7

Deelnemers Burgernet

18.500

Totaal misdrijven

9.000

Totaal van misdrijven per 1.000 inwoners

58,7

Totaal veel voorkomende criminaliteit (autokraak, fietsdiefstal, vernieling)

2.800

Totaal woninginbraken (aantal)

800

Totaal woninginbraken per 1.000 inwoners

5,2

Woninginbraak poging

45%

Woninginbraak voltooid

55%

Het streven is het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt omlaag te krijgen. Dit geldt ook voor de schaalscore sociale overlast. De indicatoren 'woninginbraak poging' en 'woninginbraak voltooid' tellen samen op tot 100%. Het streven is dus om van de totale woninginbraken, het aantal daadwerkelijk voltooide inbraken omlaag te krijgen.

Doelstellingen

Het terugdringen van criminaliteit en overlast door personen in de woon- en leefomgeving. Zoals door multi-problemgezinnen, psychisch kwetsbaren, geweldplegers, ex-gedetineerden, veelplegers en jeugd(groepen). De ervaren overlast door jongerengroepen moet verder teruglopen van 9% (2013) naar 8% in 2016.

Het terugdringen van het aantal voltooide woninginbraken. Wij streven naar een terugloop van 5,5 (2014) naar 5,2 of minder inbraken per 1000 inwoners in 2016. Tegelijk willen we dat bij woninginbraak de verhouding pogingen versus voltooide inbraken

verandert van 39% : 61% (2014) naar 45% : 55% in 2016.

Het vergroten van de heterdaadkracht door actief burgerschap. Actief burgerschap is essentieel om de veiligheid te verbeteren. Wij willen dat het aantal deelnemers aan Burgernet in 2016 oploopt tot 18.500.

Het percentage Amersfoorters dat zich wel eens onveilig voelt in hun eigen buurt willen we terugdringen van 24% (2013) naar 23% in 2016.

Onze inzet

Overlast en criminaliteit

Voor het terugdringen van overlast en criminaliteit hanteren we een effectieve aanpak gericht op de persoon en zijn (sociale) omgeving. We leggen daarbij de verbinding tussen veiligheid en zorg, met specifieke aandacht voor psychische problematiek en belangrijke katalysatoren als alcohol en drugs. Hierbij maken wij gebruik van aantoonbaar effectieve aanpakken zoals de Persoonsgerichte Aanpak (PGA), Top X en groepsinterventies.

Woninginbraken

Voor het terugdringen van het aantal voltooide woninginbraken maken we gebruik van een combinatie van een preventieve aanpak (voorlichting/bewustwording eigen rol bewoners, het bieden van handelingsperspectief) en een dadergerichte aanpak (Top X/PGA).

Heterdaadkracht

Voor het vergroten van de heterdaadkracht en de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners en ondernemers maken we optimaal gebruik van (social) media, willen we het aantal deelnemers aan Burgernet vergroten, geven we voorlichting op maat en bieden we trainingen/workshops aan. In 2016 gaan we op kleine schaal experimenteren met communicatie die aansluit bij de leefstijl van onze bewoners ('leefstijlgerichte communicatie').

Onveiligheidsgevoel

Om te achterhalen of er gerichte interventies mogelijk zijn die het gevoel van onveiligheid beinvloeden, is het in de eerste plaats van belang te weten *waarom* bewoners zich wel eens onveilig voelen. In de Monitor Leefbaarheid & Veiligheid, die eind 2015 weer wordt uitgevoerd, nemen we aanvullende vragen op die hier meer inzicht in moeten geven. Daarnaast starten we in 2016 een pilot over veiligheidsbeleving in die wijk(en) waar een groot verschil is tussen het veiligheidsgevoel (subjectief) en de veiligheidscijfers (objectief). De uitkomsten bespreken we in rondetafelgesprekken tussen burgemeester, politiechef en bewoners.

Radicalisering

Onze inzet is gericht op het verwezenlijken van de doelstelling 'beschermen van de rechtstaat en van democratische waarden'. Polarisering in de samenleving gaan wij actief tegen. (Zie programmaonderdeel Algemeen bestuur).
De lijn die we in 2015 hebben ingezet, bestaande uit de twee sporen 'preventie' en 'aanpak', zetten we in 2016 voort. Het eerste spoor is erop gericht tijdig signalen op te vangen en - samen met partners uit het zorg- en veiligheidsdomein - maatregelen te nemen om te voorkomen dat mensen verder radicaliseren. Dit doen we door in de wijken aanwezig te zijn en vragen, zorgen en

signalen uit netwerken op te pakken en de dialoog met sleutelfiguren te zoeken. Maar ook door voldoende aandacht te hebben voor oplopende spanningen in de samenleving: polarisering. Het tweede spoor betekent dat in een casusoverleg met expertiseafdelingen van gemeente, OM en politie individuele casussen worden besproken en acties worden uitgezet.
In 2015 hebben we een begin gemaakt met het samen met onze netwerkpartners opbouwen van kennis en het trainen in het herkennen en signaleren van radicalisering. In 2016 gaan we dit verder uitbouwen.

Informatiegestuurde aanpak

We willen meer informatiegestuurd gaan werken. In een pilot onderzoeken we hoe *big data* kan bijdragen aan het voorspellen van woninginbraken. Daarnaast gaan we de informatieuitwisseling en analyse tussen gemeente en politie verder verbeteren om zodoende de inzet nog beter op elkaar af te stemmen.

Folder met tips: herken en voorkom oplichters aan de deur

We handhaven onze reguliere inspanningen op diverse veiligheidsonderwerpen. Zoals: hennepteelt, veilig uitgaan, Collectieve horecaontzegging, cameratoezicht (Cameratoezicht in de openbare ruimte, cameratoezicht), Oud&Nieuw-aanpak, huiselijk geweld, prostitutie, coffeeshopbeleid (Coffeeshopbeleid Actualisatie 2007, Collegebesluit Coffeeshopbeleid), groepsaanpak jeugdoverlast en bestuurlijke aanpak criminaliteit (Bibob-beleidslijnen 2014).

Zie ook het Programma Veiligheid 2015-2018 en het rapport Leefbaarheid en Veiligheid 2013.

Daarnaast blijven we adequaat en snel inspelen op actuele ontwikkelingen op het gebied van sociale veiligheid. Hiervoor reserveren we flexibel inzetbare capaciteit en middelen.

Samenwerking

Voor het realiseren van onze ambitie werken wij actief samen met diverse partners, zoals bewoners, (horeca)ondernemers, politie, openbaar ministerie, Veiligheidshuis Utrecht, welzijnsorganisaties, (geestelijke gezondsheids)zorginstellingen, woningcorporaties, regiogemeenten en onderwijsinstellingen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 sociale veiligheid										
	3.405	88	3.191		3.243		3.239		3.224	
Overhead			-1.155		-1.208		-1.204		-1.189	
Totaal 1 sociale veiligheid	3.405	88	2.036		2.035		2.035		2.035	

Analyse:

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

Geen cameratoezicht invoeren op het Eemplein. Momenteel wordt een quickscan van overlast en gebruik van het Eemplein opgesteld, op basis waarvan wordt bekeken welke maatregelen genomen moeten worden. Het is nog te vroeg om aan te geven of cameratoezicht als maatregel moet worden opgenomen. Tot hierover meer duidelijkheid is, wordt cameratoezicht en het bedrag dat met de eventuele realisatie hiervan gemoeid is als PM-post in de begroting opgenomen.

Stoppen met inhuur van externen voor communicatie rond veiligheidspreventie, zoals woninginbraak én de taak intern uitvoeren, wat leidt tot halvering van het budget. De manager Publiekscontact en Advies zoekt naar interne vervanging.

Beëindigen van de bijdrage aan de veiligheid van Vallei-lijn. Deze maatregel is gerealiseerd.

Verlagen van de bijdrage aan BOPZ-online (digitaal systeem voor inbewaringstellingen en huisverboden). Deze maatregel is gerealiseerd.

Verlagen van de reservering voor Oud & Nieuw. Deze maatregel is gerealiseerd. Indien wordt besloten tot nieuw beleid (bijvoorbeeld het nemen van extra maatregelen om overlast door vuurwerk verder terug te dringen), het budget voor Oud & Nieuw mogelijk weer verhoogd moet worden.

Efficiënter coördineren van jeugdgroepoverleggen en verlagen budget voor maatregelen rond jeugdoverlast. Beide onderdelen van deze maatregel zijn gerealiseerd.

Fysieke veiligheid

Burgemeester Lucas Bolsius
Bestuurszaken en public affairs, Veiligheid, Dierenwelzijn
T. 14033, burgemeester@amersfoort.nl

Ambitie

We zijn voorbereid op het uitvoeren van adequate brandbestrijding en hulpverlening. De gemeentelijke en brandweerprocessen moeten organisatorisch voorbereid zijn op de bestrijding van rampen en crises. We willen structurele veiligheid in de gebouwde omgeving en brandveiligheid in gebouwen en woningen. Het vergroten van de fysieke veiligheid is voor de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) een continu proces. De gemeente Amersfoort neemt - samen met de andere gemeenten in de provincie Utrecht - deel aan de Gemeenschappelijke Regeling VRU. Hier worden brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing georganiseerd en uitgevoerd.

Aantal binnenbranden

77

Brandweer binnen wettelijke normtijd ter plaatse

74%

Het aantal binnenbranden is deels een effect van het gevoerde preventiebeleid. We streven er naar het aantal binnenbranden ten opzichte van 2014 niet verder te laten stijgen (omdat het aantal woningen in Amersfoort toeneemt, is dit een relatieve daling van het aantal binnenbranden). Ook voor 'Brandweer binnen wettelijke norm ter plaatse' streven we ernaar in 2016 minstens op het zelfde niveau te eindigen als in 2014.

Doelstellingen

We hebben een actueel beeld van de risico's in Amersfoort en de regio. Risico's zijn grensoverschrijdend; we kiezen voor het gestructureerd en regelmatig uitvoeren van risicoanalyses in de regio.

We geven prioriteit aan het voorkomen en beperken van risico's om op termijn minder in actie te hoeven komen.

We vergroten het risicobewustzijn van inwoners, bedrijven en instellingen en zien de inwoner als medehulpverlener. We investeren niet alleen in 'regulerende preventie', zoals vergunningverlening, advisering, toezicht en handhaving, maar ook in 'stimulerende preventie', zoals Brandveilig Leven.

We investeren in kennisuitwisseling en samenwerking met onze netwerkpartners: netwerkmanagement, kennisdeling en innovatie gaan hierbij hand in hand.

We zetten mensen en materieel zo efficiënt en effectief mogelijk in bij de bestrijding van rampen en ongevallen. We gaan van gemeentelijke grenzen naar operationele grenzen en van regionale grenzen naar interregionale grenzen.

We beperken de risico’s van vervoer van gevaarlijke stoffen zo veel mogelijk. Daarnaast bereiden we ons voor op een snelle en adequate inzet als zich onverhoopt toch een calamiteit met gevaarlijke stoffen voordoet.

We zien er op toe dat het grondroerend werken in gebied dat verdacht is op conventionele explosieven, volgens landelijk vastgestelde richtlijnen verloopt.

Voorlichting en zelfredzaamheid is een belangrijk onderdeel bij preventie van brand.

Onze inzet

Jaarlijks kijken wij met de VRU naar de actualiteit van het risicoprofiel van Amersfoort. Waar zitten onze risico's en kwetsbare objecten? Op basis van deze bevindingen wordt beleid gemaakt in de aanpak van risico's.

De VRU - en daarmee de gemeente - blijft investeren in het verkleinen van risico's. De komende jaren investeren we in stimulerende preventie en het bevorderen van zelfredzaamheid. In alle beleidsafwegingen wordt eerst gekeken naar de mogelijkheid om risico's te verkleinen of te beperken (door proactieve maatregelen). Hiermee verminderen we de druk op de organisatie om zich bezig te houden met meldingen en acties. Dit betekent een verschuiving naar de voorkant van de veiligheidsketen, die op termijn een vermindering van het aantal oproepen kan betekenen. De wettelijke adviesrol van de VRU over proactieve en preventieve maatregelen (vergunningverlening, controle en handhaving) is verstevigd.

De komende jaren wordt stimulerende preventie ingezet als middel om brandveiligheid te bevorderen bij objecten waarbij een tijdige inzet niet vanzelfsprekend is. Dan gaat het om het voorkomen van brand, maar ook om een snelle opsporing van brand (bijvoorbeeld door rookmelders) en zelfredzaamheid als het gaat om zichzelf en anderen in veiligheid brengen. Het tijdig en professioneel bestrijden van branden is de *core business* van de VRU. Voor het tijdig reageren bij brand zijn wettelijke normtijden. Van deze normtijden mag beargumenteerd afgeweken worden. Er is in 2016 een plan van aanpak waarin we voor diverse doelgroepen en toegespitst op de lokale risico's, beschrijven welke vormen van stimulerende preventie effectief zijn. De uitvoering van dit plan van aanpak start in 2016. Daarbij wordt ook gekeken naar effectieve vormen van risico-communicatie en de mogelijkheden van het inzetten van betrokken inwoners, zoals de veiligheidsambassadeurs.

De VRU heeft een belangrijke rol als het gaat om kennisuitwisseling en samenwerking met partners. De VRU brengt partners bij elkaar en gaat met hen op zoek naar effectieve en efficiënte oplossingen voor vraagstukken binnen de publieke veiligheid.

Zowel bij de gemeente als de VRU zijn veel medewerkers met een functie in de brandbestrijding en crisisbeheersing. Voor deze medewerkers wordt doorlopend geïnvesteerd in vakbekwaamheid. Jaarlijks krijgt iedere medewerker een passend programma van opleiden, trainen en oefenen. Van iedere medewerker worden de resultaten hiervan bijgehouden. Van inzetten wordt geleerd door evaluatie; het geleerde wordt via procedures in praktijk gebracht. De voorzieningen (facilitair, op het gebied van ICT) van de gemeentelijke crisisorganisatie worden jaarlijks getest.

Samen met de VRU gaan we nog meer aandacht besteden aan duurzaamheid. We zoeken naar mogelijkheden om de organisatie duurzaam te maken. Bijvoorbeeld door in aanbestedingstrajecten het onderwerp duurzaamheid mee te nemen.

We sluiten zo veel mogelijk aan bij landelijke en regionale overleggen over vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor en op emplacementen. De regionale en gemeentelijke crisisorganisatie bereidt zich voor op specifieke risico’s, waaronder die van vervoer met gevaarlijke stoffen. Op regionaal niveau is voorzien in plannen die tijdens een calamiteit gebruikt worden.

Er wordt in 2016 een verfijning gemaakt van de bestaande bodembelastingkaart voor Conventionele Explosieven. Op deze kaart is zichtbaar waar in Amersfoort vermoedelijk conventionele explosieven in de bodem liggen. Met deze verfijning is - voor heel Amersfoort - duidelijk welke werkwijze of opsporingsmethode gehanteerd moet worden bij grondroerende werkzaamheden. Bij grondroerende projecten in verdacht gebied, beoordelen wij de plannen van aanpak voor de werkzaamheden op veiligheid.

Samenwerking

Wij werken in het samenwerkingsverband van de VRU. Daarin nemen gemeenten deel en vormen samen met andere veiligheidspartners zoals politie, waterschappen, defensie en inwoners, een sterk netwerk op het gebied van veiligheidszorg. Die intensieve samenwerking heeft gezorgd voor een kwalitatief goede, efficiënte en betaalbare brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie, die niet beperkt is door gemeentegrenzen. Deze werkwijze betekent ook dat wij als gemeente niet meer alleen richting kunnen geven aan het fysieke veiligheidsbeleid.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 fysieke veiligheid										
	9.440		9.284		9.311		9.347		9.341	
Overhead			-464		-466		-462		-456	
Totaal 2 fysieke veiligheid	9.440		8.820	0	8.845	0	8.885	0	8.885	0

Analyse:

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

Het huidige lokaal maatwerkdeel dat de gemeente afneemt van de Veiligheidsregio Utrecht beëindigen. Het basispakket dat de VRU levert, biedt voldoende ruimte om een aantal taken uit het lokaal maatwerkdeel in op te nemen. Het onderdeel rood-blauwsurveillance is de afgelopen jaren niet geëffectueerd en kan worden geschrapt. De rood-blauwsurveillance tijdens oud en nieuw kan worden gedekt uit het budget oud en nieuw. In de Taakuitvoeringsovereenkomst 2016 met de VRU leggen we dit vast.

De gemeente verkleint een reservering voor crisisbeheersing. Door efficiënte benutting van de beschikbare middelen (minder externe inhuur, intergemeentelijke samenwerking) kan de reservering verkleind worden. Dat doen we vanaf 2016.

De gemeente doet onderzoek naar het overdragen van beheer en/of eigendom van brandweerkazernes aan de VRU. Dit stelt de VRU in staat om voor alle uitruklocaties in haar verzorgingsgebied eenzelfde niveau van beheer en onderhoud te hanteren. Op basis van de resultaten van een eerste onderzoek lijkt een besparing op de huisvestingskosten van de brandweer niet realistisch. Besluitvorming hierover door het Algemeen Bestuur van de VRU vindt vermoedelijk eind 2015 plaats.

Vergunningen, toezicht en handhaving

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Overheid, inwoners en bedrijven zijn samen verantwoordelijk voor een leefbare en veilige omgeving. Om daar op een moderne manier aan te werken is vertrouwen cruciaal. We zetten in op differentiatie en proportionaliteit; we geven vrijheid en ruimte waar dat kan, en we zijn strikt waar het moet. Dat vraagt een goede dienstverlening en juiste voorlichting. Het algemeen belang staat daarbij altijd voorop. We faciliteren zelforganisatie en bevorderen zelfregulatie. We handhaven integraal, informatie- en risicogericht. Dat verlaagt de inspectiedruk voor bedrijven en verhoogt de samenhang in handhaving van de diverse thema's.

Omgevingsvergunningen volledig digitaal inge-diend en afgehandeld

Omgevingsvergunningen verleend binnen 2 weken

Doelstellingen

We prioriteren onze handhavingsinzet op basis van informatie en risico. Dit leggen we vast in het HandhavingsUitvoeringsProgramma (HUP).

We bevorderen naleving van regels door preventie en zelforganisatie.

Omgevingsvergunningen die digitaal zijn ingediend worden binnen twee weken digitaal afgehandeld. Tenzij beoordeling door de stadsbouwmeester noodzakelijk is en het plan niet past binnen het bestemmingsplan.

We evalueren de jaarlijkse evenementen en implementeren de leerdoelen, ook uit (inter)nationale evaluaties. We verkennen de mogelijkheden tot meer zelfauditing bij evenementenorganisaties.

Onze inzet

In het HUP benoemen we onze prioriteiten en de keuzes die we daarin maken. Voor komend jaar zit de focus met name op (brand)veiligheid openbare gebouwen, kamerbewoning, evenementen en asbest. We handhaven daar waar dit het meeste effect heeft. In 2016 starten we met informatiegerichte handhaving. We koppelen overlastindicatoren met elkaar en analyseren die informatie om zo gericht in te zetten op de opgaven in de stad.

Vergunningaanvragen voor extra energiezuinige nieuwbouw krijgen voorrang. Daarmee willen we duurzame woningbouw stimuleren en belonen. Voorwaarde voor de versnelde (groene) vergunning is dat de energieprestatienorm van het gebouw 25% lager is dan de landelijke norm.

We zetten in op zelforganisatie met partijen die eigen verantwoordelijkheid willen nemen, in navolging van zelfregulatie van uitstallingen in winkelcentrum Emiclaer en het Neptunusplein.

Een voorwaarde om toezicht en handhaving goed te kunnen uitvoeren is dat beleid helder, eenduidig en uitvoerbaar is. Beleid wordt getoetst aan uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid.

Om adequaat in te spelen op actuele opgaven in de stad, reserveren en prioriteren we flexibel inzetbare capaciteit en middelen.

Samenwerking

We handhaven op basis van wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid. Er is nauwe samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen. De actualiteit in de stad is leidend en wordt gebruikt als beleidsinput; van buiten naar binnen. Wij werken daarnaast nauw samen met onze externe partners, zoals de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, de VeiligheidsRegio Utrecht en de politie. Die samenwerking zorgt voor een integrale en effectieve uitvoering. Uit onze rol als erkend leerbedrijf voor de opleiding 'handhaver toezicht en veiligheid' volgt een nauwe samenwerking met het MBO Amersfoort.

Handhavers in opleiding

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 toezicht en handhaving										
	4.797	2.594	4.809	2.635	4.679	2.678	4.697	2.675	4.683	2.662
Overhead			-1.512		-1.580		-1.574		-1.555	
Totaal 3 toezicht en handhaving	4.797	2.594	3.297	2.635	3.099	2.678	3.123	2.675	3.128	2.662

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Bij de vaststelling van de Nota Integrale Handhaving heeft de raad besloten € 35.000 extra uit te trekken voor handhaving. Dat zal worden vertaald door het aantal BOA's met ½ fte uit te breiden.

Maatregelen

Een financiële vergoeding vragen voor de toets op vergunningsvrij bouwen. Extra inkomsten € 125.000 voor toetsing vergunningsvrij bouwen. Per 1 januari 2016 worden er leges geheven voor deze toets. Het is niet zeker dat het volledige resultaat gehaald wordt.

Verlagen van de bijdrage van de gemeente voor de RUD (Regionale Uitvoerings Dienst) met 10%. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

De kosten van vergunningsverlening voor gastouderopvang worden gedekt door de kostendekkenheid voor de leges voor bouwvergunningen te verhogen. Deze maatregel wordt gerealiseerd. De kosten van gastouderopvang worden verdisconteerd in de legestarieven.

Overzicht Veiligheid en handhaving

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 sociale veiligheid	3.594	3.405	2.036	2.035	2.035	2.035
2 fysieke veiligheid	9.304	9.440	8.820	8.845	8.885	8.885
3 toezicht en handhaving	3.560	4.797	3.297	3.099	3.123	3.128
Totaal lasten	16.458	17.642	14.153	13.979	14.043	14.048
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 sociale veiligheid	177	88				
2 fysieke veiligheid	80					
3 toezicht en handhaving	2.542	2.594	2.635	2.678	2.675	2.662
Totaal baten	2.799	2.682	2.635	2.678	2.675	2.662
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 sociale veiligheid	3.417	3.317	2.036	2.035	2.035	2.035
2 fysieke veiligheid	9.224	9.440	8.820	8.845	8.885	8.885
3 toezicht en handhaving	1.018	2.203	662	422	448	466
Saldo 02 veiligheid en handhavingexclusief mutaties reserves	13.659	14.960	11.518	11.302	11.368	11.386
Toevoegingen reserves			96	96	96	96
Onttrekkingen reserves						
Saldo inclusief mutaties reserves	**13.659**	**14.960**	**11.614**	**11.397**	**11.464**	**11.482**

Programma Veiligheid en handhaving heeft geen investeringen.

3. Stedelijk beheer en milieu

We willen veilige, gezonde, groene en leefbare wijken. Nu en in de toekomst. Daarvoor zetten we in op een optimaal en duurzaam (zelf)beheer, waarbij we burgerinitiatieven stimuleren en enthousiasmeren. Samen met anderen werken we aan een duurzame ontwikkeling van de stad.

Stedelijk beheer

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

We willen veilige, groene en leefbare wijken. In samenspraak met inwoners en organisaties waarborgen we de kwaliteit, leefbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte. We streven naar een optimaal en duurzaam beheer waarbij we burgerinitiatieven stimuleren die op een innovatieve en duurzame manier bijdragen aan de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Inwoners die tevreden zijn over het onderhoud van de wijk

84%

Fysieke kwaliteit

5,9

Doelstellingen

Fysieke kwaliteit van de openbare ruimte. Wij voldoen aan onze zorgplicht voor een veilige fysieke openbare ruimte door optimaal en duurzaam beheer.

Tevredenheid over de openbare ruimte. Onze inwoners zijn tevreden over (het beheer van) de openbare ruimte in onze stad, waarbij groen en leefbaarheid een rol spelen.

Meer zelfbeheer en burgerinitiatieven. Door samen te werken met bewoners, zelfbeheer van groen door bewoners en initiatieven van burgers vergroten we hun betrokkenheid bij hun eigen leefomgeving. Met het recht om uit te dagen (right to challenge) kunnen bewoners initiatieven ontplooien. Wij gaan hierover met een open houding met hen in gesprek, met als doel om gezamenlijk te werken aan een kwalitatief voldoende en door bewoners gewenste leefomgeving.

Toekomstig beheer in beeld. Een kwantitatief en kwalitatief beeld hebben van wat er de komende jaren nodig is voor het beheer van onze openbare ruimte en de fysieke veiligheid ervan, om deze op een voldoende niveau te waarborgen.

Lichtplan. Het projecteren van lichtaccenten op belangrijke gebouwen, pleinen, toegangspoorten en verkeersaders.

Altijd apenkooien, in de gymles en na schooltijd, is het resultaat van samenwerking tussen school en gemeente.

Onze inzet

Om de doelstellingen te behalen, werken we aan:

Een veilige fysieke openbare ruimte en tevredenheid daarover bij bewoners

- wijkonderhoud van bomen en groen, straatreiniging, speelvoorzieningen, technische kwaliteit en netheid en beeldkwaliteit (Nota Kwaliteit OR, Deel A, figuren p17)
- afvalinzameling;
- beheer van de bovengrondse infra: wegen en pleinen, bruggen, tunnels en viaducten, verlichting, vaarwegen, watergangen en vijvers;
- beheer van de ondergrondse infra: riolering en kabels en leidingen;
- beheer van bomen en groen (aanvullend op het wijkonderhoud ervan) met benutting van de extra middelen uit het coalitieakkoord;
- uitvoering van bestaande beheerplannen.

Meer zelfbeheer van groen en burgerinitiatieven

Wij faciliteren en stimuleren het zelfbeheer van groen door bewoners. Dit doen we om hen meer mogelijkheden te geven om hun leefomgeving vorm te geven, niet om onze gemeentelijke taken af te bouwen. De initiatieven variëren van het in samenwerking met bewoners vergroten en onderhouden van boomspiegels (de ruimte op de grond rondom bomen), het ecologisch beheer van de ecologische verbindingszone Valleikanaal, het ontwikkelen en beheren van het Elisabethterrein, het beheren van Park Schothorst tot het ontwikkelen van een Groenvisie voor de stad. Aanvullend motiveert het recht om uit te dagen (right to challenge) bewoners om zelf initiatieven te ontplooien.

Toekomstig beheer in beeld

Om het toekomstig beheer van onze openbare ruimte op voldoende niveau te houden, stellen we een investerings- en beheerplan op. Hierin brengen we de opgave voor de komende jaren in beeld, geven we aan hoe we die willen invullen en benoemen we de verschillende projecten die we de komende jaren gaan uitvoeren. Het gaat om het beheer en onderhoud van onze leefomgeving en om toekomstige vervangingsinvesteringen. Vooral in de uitbreidingswijken Schothorst, Zielhorst, Kattenbroek en Nieuwland en de bedrijventerreinen De Hoef en Calveen gaat zich een (groot) onderhouds- en vervangingsvraag voordoen, bijvoorbeeld voor bomen, groen, wegen, kunstwerken (bruggen, viaducten en tunnels) en verlichting. Dit is een opgave die in de loop van de komende jaren substantieel extra financiële middelen zal vergen. In het op te stellen investerings- en beheerplan voor onze openbare ruimte geven we ook de financiële onderbouwing en de dekkingssystematiek aan. Voor riolering hebben we dit beeld inclusief de financiële dekking ervan al vastgelegd in ons Gemeentelijk Rioleringsplan.

Lichtplan

Aansluitend op het Coalitieakkoord 2014-2018 werken we een Lichtplan uit. Het projecteren van lichtaccenten op belangrijke gebouwen, pleinen, toegangspoorten en verkeersaders draagt bij aan de bevordering van de kwaliteit van de openbare ruimte, energiebesparing en veiligheid. Dit Lichtplan is aanvullend op ons reguliere verlichtingsbeleid. De mogelijkheden voor uitvoering hiervan hangen samen met nog beschikbaar te stellen financiële middelen.

Samenwerking

Bij het beheer van de stad werken we samen met onze verbonden partijen Eemfors en OBV aan het dagelijks wijkonderhoud en met ROVA aan de afvalinzameling en enkele specifieke beheertaken, zoals onderhoudswerkzaamheden voor kolken en riolering en sneeuw- en gladheidsbestrijding. Met ROVA doen we dit op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

Daarnaast werken we samen met het Waterschap Vallei & Veluwe, Woningcorporaties, diverse aannemende partijen, vrijwilligers Valleikanaal, vrijwilligers Park Schothorst, bewoners via zelfbeheerovereenkomsten en diverse belangenverenigingen, zoals de Vrienden van het Waterwingebied, de Stichting Elisabeth Groen en de Stichting Behoud Nimmerdor.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 stedelijk beheer										
	39.191	5.491	41.088	6.507	38.440	6.526	38.423	6.542	38.524	6.520
Overhead			-1.810		-1.891		-1.885		-1.861	
Rente			-1.557		-1.503		-1.450		-1.450	
Totaal 1 stedelijk beheer	39.191	5.491	37.722	6.507	35.046	6.526	35.088	6.542	35.213	6.520

Analyse:

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De **baten** van Stedelijk Beheer nemen toe van € 5,4 miljoen naar € 6,5 miljoen. Per saldo een bedrag van € 1,02 miljoen. Dit wordt volledig verklaard door de groei van de omzet bij het CBA.

De verlaging van de onttrekkingen aan de reserves met € 1,2 miljoen worden veroorzaakt door de afname van de onttrekkingen uit de reserve bodembescherming en stedelijke vernieuwing, conform de herstelbegroting.

Maatregelen

De onderstaande maatregelen voeren we, met name in onze (herinrichtings-)projecten, conform de herstelbegroting 2015-2018 uit:

We verlagen onze bijdrage aan het kringloopcentrum. ROVA beheert het contract namens de gemeente met het Kringloopcentrum. De nieuwe contractwaarde wordt verlaagd conform de maatregel.

We versoberen groen en straatmeubilair. Deze maatregel wordt gerealiseerd. Heesters en hagen worden gras, luxere borden en afzetpaaltjes soberder en banken en afvalbakken vervangen we deels niet meer.

We maken biomassa van groenafval. Deze maatregel hebben we gebaseerd op een verwachting, met een besparing van stortkosten vanaf 2017. Het realiseren van deze maatregel zal samenhangen met algemene ontwikkelingen in de afvalbranche in de komende

jaren, onder meer op technologisch vlak.

Op het moment van vervanging halen we houten fietsbruggen (deels) en vlonders weg. Deze maatregel bereiden we nu reeds voor en voeren we uit in 2016.

We rekken de levensduur van lichtmasten verder op en vervangen lichtmasten sober door standaard lichtmasten. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Op het moment van renovatie of groot onderhoud van asfalt in woonstraten vervangen we die door betonklinkers. Deze maatregel nemen we nu reeds mee in projecten en voeren we uit, waar mogelijk.

De overheadkosten van de gemeente worden doorbelast aan het crematorium en de begraafplaats (CBA). Deze maatregel is reeds voorbereid en wordt ingevoerd per 01-01-2016

Milieu

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

We willen een gezond, veilig en leefbaar Amersfoort, nu en in de toekomst. Samen met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden werken we aan de duurzame ontwikkeling van de stad. Onze ambities en doelstellingen tot 2020 staan in de Toekomstagenda Milieu 2014-2020.

Aantal saneringswoningen ten gevolge van wegverkeerslawaai

0

Afvalscheiding

70%

CO2-uitstoot door bedrijven

350

CO2-uitstoot door woningen

180

Hoeveelheid opgewekte zonnestroom

5,5

Doelstellingen

Amersfoort wil in 2030 een CO2-neutrale stad zijn. Dat betekent dat we het gebruik van fossiele brandstoffen hebben teruggebracht tot het absolute minimum en dat we zoveel mogelijk duurzaam opgewekte energie gebruiken. Voor 2020 willen we 2000 woningen hebben gerenoveerd naar een woning met nul-op-de-meter.

We werken aan een afvalloze stad. We zetten ons in voor een forse toename van de inzameling van het hergebruik van waardevolle grondstoffen. De doelstelling voor 2020 is een afvalscheidingspercentage van 70%, terwijl het huidige percentage al jaren rond de 53% ligt.

Amersfoort is en blijft een gezonde en veilige stad. De basiskwaliteit voor lucht, geluid, bodem en veiligheid is in orde. Waar mogelijk maken we Amersfoort stiller, schoner en veiliger.

We werken aan klimaatbestendigheid. We brengen de mogelijke gevolgen en risico's van klimaatverandering in beeld en treffen maatregelen rond waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hitte.

De kwaliteit van Amersfoort als groene stad blijft behouden en wordt sterker. We werken aan een robuuste groenstructuur. Daarmee bedoelen we: een aaneengesloten groengebied met gevarieerd groen van voldoende kwaliteit. Dit is noodzakelijk voor een toename in biodiversiteit en voor een klimaatbestendige stad.

De hoeveelheid opgewekte zonnestroom in 2015 is goed voor het elektriciteitsgebruik van 1600 woningen.

Onze inzet

CO2-neutraal: energievoorziening in eigen hand

We zetten in op energiebesparing en op duurzame energie. Zo werken we samen met de partners van 033Energie, huiseigenaren en woningcoporaties om woningen energiezuiniger of zelfs energieneutraal te maken. Het consortium 033Energie ontwikkelt hiervoor Nul-op-de-meter-concepten voor de meest voorkomende woningtypen in Amersfoort en realiseert in co-creatie met huiseigenaren 12 modelwoningen (033Energie). Huiseigenaren kunnen gebruik maken van de Duurzaamheidslening voor het energiezuiniger maken van hun woning. Voor het energieneutraal renoveren van scholen leveren we kennis en kunde aan in het proces van het Integrale HuisvestingsPlan in samenwerking met de schoolbesturen.

We stellen de daken van ons maatschappelijk vastgoed beschikbaar voor zonnepanelen van energiecoöperaties. Bewoners die zelf geen geschikt dak hebben kunnen op deze manier participeren in het opwekken van zonnestroom. In 2015 is de eerste sporthal van 450 zonnepanelen voorzien door energiecoöperatie Eemstroom Zonneberg. In 2016 stellen we meer daken beschikbaar. We werken hierbij samen met SRO die exploitatie en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed uitvoert.

Afvalloos: afval bestaat niet

We werken aan een betere afvalscheiding. Dit doen we samen met ROVA, AVU en de inwoners van Amersfoort. We onderzoeken hoe het afvalscheidingspercentage substantieel kan stijgen. We voeren motie 2015-002M Kiezen voor nieuw inzamelsysteem voor plastic en restafval van 13 januari 2015 uit. In het eerste kwartaal van 2016 leggen we een Uitwerkingsplan voor het gefaseerd implementeren van het inzamelsysteem ‘omgekeerd inzamelen’ voor aan de raad. Hierbij nemen we de lessen van de pilot omgekeerd inzamelen in Nieuwland mee. We faciliteren lokale initiatieven voor de vermindering van zwerfvuil en richten ons samen met scholen op educatie. Deze inzet vindt plaats dankzij extra geld dat we hiervoor hebben gekregen van het Rijk.

Gezond en veilig: een goed leefmilieu voor jong en oud

We monitoren de luchtkwaliteit via de landelijke monitoringstool en doen zelf aanvullende metingen. In 2016 rapporteren we over de resultaten van de metingen stikstofdioxide in 2015. De metingen lopen door in 2016 en 2017.

We liggen goed op schema met het saneren en beheren van de vervuiling van onze bodem. Ook de uitvoering van geluidsaneringen loopt op schema.

Klimaatbestendig: een veerkrachtige stad kan een stootje hebben

Met de projecten uit de Blue Deal met het Waterschap brengen we risico's in beeld en benutten we kansen om onze stad klimaatbestendiger te maken. Dit doen we onder andere door de bodem, het water en de natuur als een samenhangende structuur de beschouwen bij gebiedsontwikkeling [Natuurlijke Alliantie]. Verder onderzoeken we mogelijkheden voor het benutten van warmte uit het riool. Met Operatie Steenbreek roepen we bewoners op tuinen te ontstenen voor meer wateropvang en groen.

Groene stad: groen midden in de samenleving

We monitoren hoe het staat met de bedreigde soorten in onze stad. Dit gebeurt met een systeem waarin ook vrijwilligers hun waarnemingen kunnen registreren. Met vrijwilligers, 033Energie en diverse ministeries zoeken we ook naar oplossingen voor problemen die bij isolatie ontstaan voor vleermuizen.

Samenwerking: Samen Duurzaam

Een klimaatbestendig, afvalloos, CO2-neutraal, groen, gezond- en veilig Amersfoort kunnen we alleen samen met andere partijen bereiken. Belangrijke partners zijn: de woningcorporaties en woningeigenaren, het bedrijfsleven, zoals bijvoorbeeld 033Energie, het Waterschap, de provincie, vele groene organisaties en verenigingen en zeer veel particuliere initiatiefnemers.

Zowel voor klimaat als groen gaan we aan de slag met 'citizen science'. Voorbeelden zijn www.meetjestad.nl en binnenkort de 'hopping camera's' waarmee we in tuinen zoogdieren gaan spotten.

In september 2015 is het Groene Huis van de stad gerealiseerd in Schothorst, met een breder bereik van doelgroepen (naast het basisonderwijs ook buitenschoolse opvang en voortgezet onderwijs), een bredere inzet van vrijwilligers en een blijvende inzet van de groep Sociale Activering.

Belangrijke verbonden partijen zijn ROVA, AVU, RUD en SRO. De NV ROVA (Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen) doet de afvalinzameling in Amersfoort. Amersfoort neemt voor de afvalverwerking deel aan de gemeenschappelijke regeling (GR) AVU. De GR AVU regelt een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde afvalverwerking; van overslag en transport tot verwerking; voor huishoudelijke en andere soorten afval. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) voert voor ons taken uit in het kader van wetttelijke milieuregels. Met SRO werken we samen voor de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 milieu			0	0	0	0	0	0	0	0
	14.026	216	13.113	218	13.178	218	13.211	218	13.273	218
Overhead			-990		-1.032		-1.029		-1.017	
Rente			-22		-19		-17		-17	
Totaal 2 milieu	14.026	216	12.101	218	12.127	218	12.166	218	12.240	218

Analyse:

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat deoverhead uit alle (deel)programma’s is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De grote verschillen tussen de raming van 2015 en 2016 zitten in een daling van de lastenraming van €14 miljoen naar €12 miljoen en een stijging van aanvullende rijksmiddelen voor bodembescherming van €787.000. Naast de verlaging ivm overhead en rente (ca € 1.000.000) kan de lastenverlaging worden toegeschreven aan maatregelen uit de herstelbegroting (€323.000) en het aflopen van incidentele budgetten uit ISV3 (€345.000 voor Bodembescherming en € 286.000 voor Duurzame Leefomgeving).

De stijging van de toevoeging aan de reserve betreft voornamelijk de reservering van de aanvullende rijksmiddelen voor bodembescherming voor de komende periode.

Maatregelen

Verlagen van het budget 'Samen Duurzaam', de bijdrage aan lokale duurzaamheidsinitiatieven (geen personeel). Door verlaging van het budget per 2016 kunnen wij minder duurzame initiatieven door inwoners ondersteunen. Dit sluit aan bij ons onze leidraad dat krachtige burgers geen ondersteuning van de gemeente nodig hebben. De ondersteuning op dit punt kan worden ingevuld door het netwerk van inwoners dat de afgelopen jaren is opgebouwd.

Bodemgelden die de gemeente van het Rijk (ISV) ontvangt tot 2020 breder inzetten dan alleen voor bodemsanering, maar voor bredere bodem- en ondergrondmaatregelen. Een deel van de beschikbare middelen, die gekoppeld zijn aan het "Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2010" zetten we breder in dan alleen voor bodemsanering. We gebruiken dit geld om projecten te ondersteunen die anders een beroep doen op projectbudget of algemene middelen. De maatregelen moeten wel een link met de ondergrond hebben. Kansrijke projecten hiervoor zijn onder andere de Zonnehof, parkeerterrein Middelhoefseweg, Operatie Steenbreek en GymXL in Vathorst. Deze maatregel is gekoppeld aan de maatregelen ISV aangezien de bodemgelden daar deel van uitmaken.

Geen eigen dieren houden op landgoed Schothorst. We hebben een partner gevonden in Natuurboerderij Brinkhorst voor de dieren.

Verlagen budget CNME Educatie. Deze maatregel wordt gerealiseeerd.

CNME (officieel 'Team Milieucommunicatie') in personeel de komende jaren op natuurlijke wijze laten krimpen (afvloeiing niet vervangen). Door de bezuinigingen op de budgetten voor samen duurzaam en educatie halveert de financiële inzet vanuit de gemeente. We hebben maatregelen genomen om dit op te lossen: de coördinatie van de vrijwilligers gebeurt nu óók door een vrijwilliger; we gaan een samenwerkingsovereenkomst aan met Natuurboerderij Brinkhorst voor de dieren en we starten minder nieuwe projecten. Door natuurlijke afvloeiing wordt de personele inkrimping bij het CNME in 2016 gerealiseerd. Op deze manier wordt de taakstelling voor 2015 en 2016 uitgevoerd terwijl we onze rol nog naar behoren kunnen vervullen

Overzicht Stedelijk beheer en milieu

(bedragen x € 1.000,-)	**Rekening 2014**	**Herstel-begroting 2015**	**Begroting 2016**	**Raming 2017**	**Raming 2018**	**Raming 2019**
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 stedelijk beheer	42.275	39.191	37.722	35.046	35.088	35.213
2 milieu	15.756	14.026	12.101	12.127	12.166	12.240
Totaal lasten	58.031	53.217	49.753	47.173	47.254	47.453
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 stedelijk beheer	6.445	5.491	6.506	6.526	6.542	6.520
2 milieu	621	216	218	218	218	218
Totaal baten	7.066	5.707	6.724	6.744	6.760	6.738
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 stedelijk beheer	35.830	33.700	31.215	28.520	28.546	28.692
2 milieu	15.135	13.810	11.884	11.909	11.948	12.022
Saldo 03 stedelijk beheer en milieuexclusief mutaties reserves	50.965	47.510	43.028	40.430	40.494	40.715
Toevoegingen reserves	1.310		887	887	887	887
Onttrekkingen reserves	1.450	1.716	569	389	300	0
Saldo inclusief mutaties reserves	50.825	45.794	43.417	40.928	41.082	41.602

	Rekening 2014	**Herstel-begroting 2015**	**Begroting 2016**	**Raming 2017**	**Raming 2018**	**Raming 2019**
In de ramingen begrepen investeringen						
Investeringen met maatschappelijk nut						
Herstelprogramma kademuren		295	296	296	296	296
Totaal investeringen 03 Stedelijk beheer en milieu		**295**	**296**	**296**	**296**	**296**

4. Sociaal Domein

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Ambitie

2016 staat in het teken van de verdere transformatie van het sociale domein. Sinds 1 januari 2015 zijn wij op dit gebied verantwoordelijk voor een aantal grote opgaven. De hulpverlening en de zorg worden niet meer door de landelijke overheid geregeld, maar op gemeentelijk niveau. Dichterbij de mensen die deze hulp en zorg nodig hebben. Onze ambities met betrekking tot deze opgave hebben we beschreven in het meerjarig beleidskader sociaal domein. Wij kiezen vanaf 2016 voor vernieuwing van zorg en ondersteuning waarbij meer nadruk wordt gelegd op preventie en vroegsignalering, zorg dichtbij en zelfredzaamheid van inwoners. Hiermee willen we problemen en de mogelijke verergering hiervan zo veel mogelijk voorkomen. Dat is natuurlijk prettiger voor de mensen waar het om gaat en ook nog eens goedkoper.

De nieuwe manier waarop we zorg en ondersteuning willen organiseren wordt goed weergegeven door een piramide van breed naar smal.

Hulp uit eigen omgeving en mantelzorg

De brede basis in de zorgpiramide omvat de zelfredzaamheid en de hulp uit de eigen omgeving. Bijvoorbeeld ouders die elkaar helpen en ondersteunen bij opvoedingsvragen, of die als coach optreden voor een jongere met wie het tijdelijk wat minder gaat op school. Dit vraagt om een sterke sociale basisinfrastructuur met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) mensen. Om elkaar te ontmoeten, informatie en advies te krijgen en op lichte wijze ondersteund en toegerust te worden. Zie het onderdeel Sociale Basisinfrastructuur.

Vangnetfunctie

We blijven zorgen voor mensen die dat nodig hebben. Als er in de eigen sociale omgeving niet voldoende ondersteuning voorhanden is (onderste trede van de piramide), of als de basishulp niet toereikend is (volgende trede van de piramide), dan zorgen we voor oplossingen. Dit is per definitie individueel maatwerk. Er zijn allerlei vormen van zorg en ondersteuning mogelijk, ook financieel.

Van transitie naar transformatie

We zijn in 2015 gestart met de ambitie om een beweging op gang te brengen. Met deze beweging willen we bereiken dat inwoners van Amersfoort zo goed mogelijk kunnen meedoen in onze samenleving. In eerste instantie door te kijken naar hun eigen mogelijkheden of die van hun omgeving. Daar waar dat niet lukt, te zorgen voor zorg en ondersteuning dichtbij in de wijk. Niet de verordeningen en regels zijn hierbij leidend, maar de persoonlijke situatie: maatwerk. Wij houden ook in 2016 aan deze ambitie vast. In het licht van deze ambitie was 2015 met name gericht op het ‘inregelen’ van de organisatie. En hoewel er ook in 2016 nog genoeg ‘in te regelen’ valt, verschuift het accent hoe langer hoe meer naar de daadwerkelijke transformatie en vernieuwing. Hiermee bedoelen we het proces om samen met partners te zoeken naar nieuwe vormen van dienstverlening binnen het sociaal domein om de kwaliteit en/of de efficiëntie te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn het verder doorontwikkelen van onze wijkteams, de invulling van de sociale basisinfrastructuur en het zoeken naar mogelijkheden waar andere beleidsvelden, zoals ons woonbeleid, de beweging in het sociaal domein kunnen versterken.

Realiteitszin

We hebben hoge ambities. Tegelijkertijd realiseren we ons dat veranderingen gepaard gaan met onzekerheden. Fouten zullen worden blijven gemaakt, incidenten zullen voorkomen en onzekerheden blijven bestaan. Dit alles niet in de laatste plaats door de voortdurende druk op de beschikbare middelen vanuit het Rijk. Onze reactie hierop is cliënt- en oplossingsgericht. We schieten niet meteen in de reflex van extra regels, ingrijpende systeemaanpassingen of beschuldigingen.

Monitoren

Omdat we willen weten wat het effect is van al deze veranderingen op onze inwoners hebben we in 2015 een monitor ontwikkeld. We bekijken de gevolgen van de andere manier van werken in het sociaal domein, de decentralisaties en ook gewijzigd rijks- en lokaal beleid op gerelateerde terreinen en de inwerkingtreding van het nieuwe systeem. Hebben we een sluitende aanpak voor alle kwetsbaren in Amersfoort en hebben wij iedereen in het zicht? Treden er effecten op die wij nu niet voorzien? We houden continu vinger aan de pols hoe het stelsel in ontwikkeling functioneert zodat we in 2016 mede op basis van deze monitor kunnen bijsturen en aanpassen.

Regionaal/bovenregionaal

De verdere doorontwikkeling van het sociale domein vergt een forse inspanning. Met oog voor lokale belangen zijn wij van mening dat samenwerking in de Regio Amersfoort gewenst is en blijft. Om de ondersteuning en zorg voor onze inwoners kwalitatief goed en financieel duurzaam te regelen, werken we samen met en in de regio, en voor sommige taken bovenregionaal en landelijk. We realiseren gezamenlijk zaken als de inkoop van zorg, de zorgadministratie, verantwoording en monitoring. Ook trekken we gezamenlijk op in beleidsvorming.

Medenzeggenschap

We willen Amersfoorters optimale zeggenschap geven op alle niveaus van zorg en ondersteuning, ook – en met name – dicht op de uitvoering. Uitgangspunt is dat inwoners samen met de gemeente en maatschappelijke partners vorm en inhoud geven aan het beleid. Om hier uitwerking aan te geven gaan we werken met een Raad Sociaal Domein. Hierin zitten deskundigen die ons adviseren over dit brede beleidsterrein. Daarnaast bestaat een zogenaamd participatieteam. Dit team kan op basis van haar ervaringen en deskundigheid met relevante thema’s met de gemeente of anderen meedenken.

Samenwerking

De doorontwikkeling van het sociaal domein vraagt voortdurend dat we met elkaar samenwerken en in gesprek blijven. We zullen met elkaar invulling moeten geven aan een nieuwe rol en taakverdeling tussen de gemeente, inwoners en maatschappelijke partners. Dit vraagt ook om andersoortige samenwerkingsrelaties. Zo laten we soms bijvoorbeeld meer over aan burgerinitiatieven en maken we meer ruimte voor nieuwe zorgaanbieders. In 2016 bereiden we ook de inkoop voor 2017 en verder voor. Dit doen we waar mogelijk en gewenst aan de hand van het model met bestuurlijke aanbesteding.

Sociale basisinfrastructuur

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

Onze ambitie is een sterke sociale basisinfrastructuur (SBI) met laagdrempelige mogelijkheden voor (kwetsbare) burgers. Om elkaar te ontmoeten, informatie en advies te krijgen en op lichte wijze ondersteund en toegerust te worden. Wij willen dat deze infrastructuur bestaat uit familie, vrienden, buurtbewoners, mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen, sociaal werkers, scholen en sociale ondernemers. Bovendien willen we gezondheidsachterstanden bij inwoners terugdringen door preventief gezondheidsbeleid. Op deze manier kunnen we mogelijke problemen kwetsbare groepen voorkomen of vroegtijdig signaleren.

Wij streven naar een betere verdeling van verantwoordelijkheden tussen inwoners, maatschappelijke organisaties, sociale ondernemers en de gemeente. We richten ons op preventie en signaleren problemen zo vroeg mogelijk; zo proberen wij mensen zo lang mogelijk in hun kracht te houden en de noodzaak tot (specialistische) zorg te voorkomen. Wij willen dat Amersfoort een samenhangend aanbod van zorg- en welzijnsvoorzieningen biedt dat aansluit bij de mogelijkheden en behoeften van inwoners. Dat mag en kan per wijk verschillend zijn. Soms hebben inwoners professionele hulp nodig. Dan willen we dat ze worden bijgestaan door goed samenwerkende hulpverleners die met de inwoners zorgen voor een sluitend pakket van (preventieve) zorg en welzijn in hun wijk.

Aandeel volwassenen dat mantelzorg geeft (19 - 65 jaar)

11%

Aandeel 65+ dat mantelzorg geeft

14%

Aandeel mantelzorgers dat zich (over)belast voelt (19 - 65 jaar)

12%

Aandeel mantelzorgers 65+ dat zich (over)belast voelt

14%

Doelstellingen

Wij stimuleren initiatieven van onderop om collectieve vormen van ondersteuning op te zetten, zowel formele als informele initiatieven. Denk aan lichte vormen van dagbesteding, vervoer, training, begeleiding en coördinatie van vrijwilligers. Wij zetten hierbij nadrukkelijk in op meer ruimte voor initiatieven van onderop die zich willen inzetten in de sociale basisinfrastructuur.
Wij vragen de structureel gesubsidieerde instellingen daarvoor ruimte te maken in de wijken en hierbij stevige verbanden te leggen tussen formele en informele inzet. Dat kan en mag verschillen per wijk: we sturen op meer flexibiliteit, laagdrempelige voorzieningen op natuurlijke plekken, meer maatwerk, meer *couleur locale*.

Voor 2016 maken wij op een nieuwe manier afspraken over de inzet in de sociale basisinfrastructuur. Wij vragen de structureel gesubsidieerde instellingen om hun prestatievoorstellen te baseren op negen wijkscans die inzicht geven in de kracht van de SBI per wijkteamwijk en in het stedelijke voorzieningenniveau binnen de SBI. We vragen de instellingen vorm te geven aan een laagdrempelige informatie- en adviesvoorziening waar mensen terecht kunnen met vragen en problemen. We doen dit onder andere op basis van de kennis en ervaring die is opgedaan met de STIP's. We leveren per wijk maatwerk op het gebied van ontmoeting en (lichte) ondersteuning en toerusting. Nauwe samenwerking met de wijkteams en initiatieven van onderop is hierbij van belang, zodat er meer mogelijkheden zijn om af en op te schalen en we dit sneller kunnen doen.

Wij maken in 2016 een inrichtingsplan voor de uitvraag van de dienstverlening in 2017. In 2015 hebben wij aan de structureel gesubsidieerde instellingen die diensten aanbieden in de sociale basisinfrastructuur, aangekondigd dat wij de subsidies per 2017 beëindigen. Op die manier willen we de 'beweging in het sociale domein' die we maken, flink kracht bij zetten. We willen de sociale basisinfrastructuur vanaf 2017 op een andere manier inrichten: wijkgericht en flexibeler waardoor we kunnen inspringen op wat er is

én wat er nog ontbreekt. Ons streefbeeld is dat de kracht van bewoners en bewonersinitiatieven maximaal wordt benut door de drie functies van de sociale basisinfrastructuur te versterken en te verbinden. Daarbij zijn de professionele kennis en ondersteuning van zorg en welzijn aanvullend op wat mensen zelf kunnen; professionals zijn de aanjager van zelf- en samenredzaamheid. De uitkomsten van de negen wijkscans benutten wij hierbij voor het beoordelingskader en het voorbereiden van de uitvraag voor 2017.

Wij zorgen ervoor dat Amersfoorters tijdig worden voorzien van juiste informatie en advies. Daartoe maken we laagdrempelige en toegankelijke plekken in de wijken mogelijk waar mensen terecht kunnen met vragen en problemen. We zorgen er ook voor dat bewoners digitaal en via het gemeentelijke klantcontactcentrum bij de gemeente terecht kunnen voor informatie en advies.

Wij willen de sociale basisinfrastructuur ook versterken in samenhang met het uitvoeringprogramma jeugd. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan experimenten waarvan we kunnen leren. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het voorkomen van problemen bij kinderen en jongeren. Zie het Uitvoeringsprogramma Jeugd.

Wij kiezen ervoor om mantelzorgers als specifieke groep te ondersteunen bij hun taak als die taak, tijdelijk, te zwaar is. En wij pakken dat samen met mantelzorgers, de partners in de SBI en de wijkteams op.

Met de verdere uitrol van de gezonde wijkaanpak versterken wij tevens het functioneren van de sociale basisinfrastructuur. Deze methodiek maakt het mogelijk om gezamenlijk – binnen en buiten onze organisatie - te werken aan de bevordering van de gezondheid en de zelfregie van inwoners.

Wij ontwikkelen een set effectindicatoren voor het functioneren van de sociale basisinfrastructuur die aansluit bij de ambities van de beweging in het sociaal domein. Daarmee willen we meer grip en handvatten hebben voor resultaatgerichte sturing van de SBI.

We stimuleren initiatieven van inwoners en hulpverleners voor effectieve projecten en programma's. Daarmee willen we gezondheidsachterstanden tegengaan en een gezonde leefstijl bevorderen van inwoners.

Onze inzet

Wij baseren de dienstverlening in de sociale basisinfrastructuur op scans van de voorzieningen in de wijkteamwijken en maken meer ruimte voor inzet van onderop. Een deel van de middelen maken we beschikbaar voor bewonersinitiatieven en innovatie. We willen niet vooral instellingen subsidiëren, maar partijen meer uitnodigen, faciliteren en samen laten werken. Hiermee kunnen op wijkniveau nieuwe informele netwerken ontstaan en collectieve (informele en formele) vormen van ondersteuning worden opgezet.

Wij versterken de netwerken en steunstructuren van onderop, door meer te verbinden. Daardoor kunnen kwetsbare burgers beter en blijvend meedoen en worden zij - met lichte vormen van (informele) zorg en ondersteuning - minder afhankelijk van specialistische zorg. Samen met de mantelzorgers ontwikkelen we instrumenten en middelen om hen te ondersteunen.

We benutten kansen om de stad voor mensen met beperkingen fysiek zo veel mogelijk toegankelijk te maken en houden. De belangrijkste looproutes die verschillende voorzieningen en wijken met elkaar verbinden, worden aangepast aan de richtlijnen 'voetpaden voor iedereen'. Nieuwbouwplannen voor kwetsbare groepen voldoen aan het Bouwbesluit en waar mogelijk aan aanvullende toegankelijkheidseisen.

We werken met de betrokken partijen aan een beter pedagogisch klimaat in de wijken. Daarvoor moeten we onder andere aansluiting zoeken bij het uitvoeringsprogramma jeugd; bijvoorbeeld door experimenten in samenwerking met partners in de sociale basisinfrastructuur mogelijk te maken.

We zetten in op het ondersteunen van mantelzorgers. Mantelzorgers nemen we als specifieke doelgroep op voor de dienstverlening vanuit de sociale basisinfrastructuur op. We bieden respijtzorg en geven jaarlijks een blijk van waardering voor de mantelzorgers.

We geven met alle betrokken partijen inhoud en vorm aan preventief gezondheidsbeleid. Zo werken we onder meer samen met wijkteams, zorgverzekeraars, diëtisten, huisartsen en private partijen. Uiteraard heeft de GGD regio Utrecht ook een belangrijke wettelijke taak in het beschermen, bewaken en bevorderen van gezondheid. Een voorbeeld hiervan is B.Slim. Met dit project willen we overgewicht bij de jeugd tegengaan en gezonde voeding en bewegen stimuleren. Dit zetten we voort met een wijkgerichte focus zodat we de doelgroep - kinderen met een lage sociaal-economische status en/of een allochtone achtergrond - en hun ouders kunnen bereiken. Vanaf 2016 zoeken we naar meer partijen voor de publiek-private samenwerking.

We gaan door met de Gezonde Wijkaanpak. Hiermee willen we gezondheid en regie van inwoners bevorderen. We starten in 2016 met de Gezonde Wijkaanpak in een derde wijk. Daarbij gaan we vanaf het begin meer inwoners betrekken. We gaan nadrukkelijker meten wat de effecten zijn van de Gezonde Wijkaanpak.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 basisinfrastructuur										
	11.533	405	11.389	369	10.738	338	10.475	307	10.470	246
Overhead			-565		-547		-546		-541	
Rente			-73		-62		-51		-51	
Totaal 1 basisinfrastructuur	11.533	405	10.751	369	10.129	338	9.878	307	9.878	246

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Binnen het programmaonderdeel sociale basisinfrastructuur zijn de ontwikkelingen in de lasten te verklaren door het doorvoeren van de bezuinigingsmaatregelen uit de herstelbegroting (-/- € 0,4 miljoen). De afschrijvingslasten binnen de basisinfrastructuur zijn verlaagd (-/- € 0,2 miljoen). Voor vrijwilligersbeleid (vluchtelingenwerk) is 0,1 miljoen toegevoegd en voor Stadsring51 wordt conform AM 073a geld onttrokken uit de reserve. Overige mutaties betreffen aanpassingen in kapitaallasten en overhead. In totaal daalt het programmaonderdeel met € 0,8 miljoen.

Maatregelen

Opnieuw vormgeven van en bezuinigen op de beperkte sociale basisinfrastructuur. Dit is te realiseren met efficiencymaatregelen bij de huidige partners. We zijn in overleg met het veld over de wijze waarop de bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden. Voorstel volgt in voorjaar 2016.

Huur opzeggen per 30 september 2018 van het pand 'De nieuwe Roef'. De huurovereenkomst eindigt in 2018. Er is geen

sprake van automatische verlenging van de overeenkomst.

Stoppen met het financieren van de SRO voor het bemiddelen tussen vraag en aanbod van maatschappelijk vastgoed (Makelpunt). Deze maatregel wordt gerealiseerd; dit wordt verwerkt in de prestatieverklaring SRO voor 2016

Zo snel mogelijk verkopen van gemeentelijke panden die onvoldoende renderen. Deze maatregel wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Programma's en projecten. Bij de jaarrekening 2015 wordt overzicht stand van zaken opgemaakt.

Budget voor het incidenteel subsidiëren van de huurkosten van welzijnsorganisaties bezuinigen. Gerealiseerd doordat welzijnsorganisaties geen subsidie meer krijgen voor huur ruimten voor welzijnsactiviteiten.

Opheffen van de reservering voor algemeen maatschappelijk werk. Gerealiseerd door algeneen maatschappelijk werk niet uit te breiden.

De verbindingsofficier op ABC-school Liendert niet van start laten gaan. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Bezuinigen op de gemeentelijke bijdrage aan doelgroepenvervoer. Het onderzoek hierover loopt. Voorstel volgt in 2016.

9 a + b het opheffen van de stips of het onderbrengen van de informatie en adviesfunctie in de wijkteams.
9A: Opheffen STIPS en deel van het budget benutten (€300.000) voor voor laagdrempelige info en adviesfunctie bij wijkteams.
Deze maatregel wordt gerealiseerd. Na deze bezuiniging is nog 3 ton beschikbaar voor de informatie en adviesfunctie in wijken. Voorstel volgt in voorjaar 2016

Vijf procent bezuinigen op de gemeentelijke bijdrage aan doelgroepenvervoer (binnen SBI). Deze maatregel is onderdeel van de bundeling/stroomlijning en gepaard gaande efficiencyvoordelen voor meerdere vervoersvoorzieningen (onderwijs, wmo etc) uit diverse financieringsbronnen. Komt terug op diverse begrotingen (Onderwijs,- specialistische zorg). Dit onderzoek loopt. Voorstel volgt in 2016.

In de jaren 2015 en 2016 stellen we maximaal 50.000 euro extra beschikbaar voor sociaal juridische dienstverlening. Na afloop van deze incidentele financieringsperiode zal een evaluatie plaatsvinden. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie volgt eventueel een voorstel om deze financiering structureel dekkend te maken.

Ambulante zorg en ondersteuning inclusief wijkteams

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

We streven naar slimmere, samenhangender zorg, dichtbij en samen met de inwoner. En daarmee moeten we een flinke kostenbesparing realiseren. We zijn daarvoor een nieuwe infrastructuur aan het bouwen. De wijkteams, vanaf begin 2015 volledig operationeel, hebben daarin een cruciale rol: als regisseur in het systeem, als ondersteuner en als toegang tot gespecialiseerde zorg en ondersteuning. Als er in de sociale basisinfrastructuur geen oplossing is, kunnen Amersfoorters in hun eigen wijk een beroep doen op een wijkteam. We realiseren ons dat deze grote verandering enkele jaren in beslag zal nemen.

Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van wijkteams	Aandeel gespecialiseerde zorg dat doorverwezen is door wijkteam
*	*

Doelstellingen

We hebben wijkteams in elke wijk. Maatwerk en verschillen zijn mogelijk. Wijkteams stemmen hun functioneren en aanwezige kennis en hulp af op de vraag in de wijk en de beschikbaarheid van sociale netwerken. De verschillen tussen de wijkteams moeten wel (gefundeerd) toegeschreven kunnen worden aan die verschillen tussen wijken en niet aan willekeur of wildgroei.

We ontwikkelen de werkwijze en de kwaliteit van de wijkteams verder, gedurende 2016. De wijkteams als 'nieuwe toegangspoort' werken integraal en generalistisch. Omdat dit een geheel nieuwe manier van werken is, willen we optimaal kunnen sturen op de ontwikkeling van de (kwaliteit van de) wijkteams, samen met professionals en cliënten. Ook de aansluiting met andere partners en domeinen ontwikkelen we verder.

Via het wijkteam kunnen mensen een beroep doen op specifieke voorzieningen of specialistische hulpverlening. Ook het wijkteam zelf biedt ambulante zorg. Dit geeft de professionals in die teams beslismacht. Wijkteams bezitten dan ook een uitstekend beoordelingsvermogen - deskundig en professioneel.

We sturen op de inzet van middelen en houden de budgetten in de gaten. De wijkteams vormen de toegangspoort tot specifieke voorzieningen en specialistische hulp. Goede monitoring van toekenning en inzet is van belang om ervoor te zorgen dat we binnen de budgetten blijven.

Onze inzet

We werken aan de doorontwikkeling van de wijkteams. In de wijkteams wordt gehandeld vanuit een generalistische blik en een eenduidige werkwijze met ruimte voor eigen professionaliteit. Deze werkwijze ontwikkelen wij door. We kijken hierbij onder andere naar het optimaliseren van het werkproces. We ontwikkelen bijvoorbeeld door met betrekking tot het kunnen 'afschalen van de zorg' en de inzet van de sociale basisinfrastructuur; de samenwerking met huisartsen, onderwijs en werk & inkomen en de samenwerking met specialisten.

We organiseren cliëntinbreng op wijkniveau. Amersfoorters geven we invloed op de kwaliteitskaders van de wijkteams. In 2016

starten we met drie pilots rond de cliëntinbreng. Daarnaast gebruiken we klachten en resultaten uit tevredenheidsonderzoek om de kwaliteit van dienstverlening te verhogen.

We kijken in 2016 naar de beste wijze waarop we de wijkteams kunnen organiseren. Ook voor het jaar 2016 hebben we zorguren ingekocht bij de zorgaanbieders. De medewerkers blijven in dienst bij hun oude werkgever, maar leggen verantwoording af aan de leiding van de wijkteams en maken deel uit van de gemeentelijke organisatie. Voor de jaren daarna bekijken we welk organisatiemodel het meest geschikt is. Daarbij kijken we naar de kwaliteit en professionaliteit van de zorg en naar de noodzakelijke budgetsturing vanuit de gemeente.

We houden via de administratieve processen en toetsinstrumenten een continu scherp oog op de budgetten en besteding. We toetsen de prijs, de kwaliteit en de levertijd. Daarbij zijn de budgetten van het Rijk leidend en begrenzend. Bij dreigende overschrijding van de budgetten nemen we beheersmaatregelen - zoals het toestaan van wachtlijsten.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 ambulante zorg en ondst incl wijkteams	18.464		18.228		18.228		18.068		18.068	
Overhead			-305		-305		-305		-305	
Totaal 2 ambulante zorg en ondst incl wijkteams	18.464		17.923		17.924		17.764		17.764	

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Binnen het programmaonderdeel ambulante zorgverlening zijn de ontwikkelingen in de lasten grotendeels te verklaren door de bezuinigingsmaatregelen uit de herstelbegroting (-/- € 0,2 miljoen) en de taakmutatie gezonde wijkaanpak (+ € 0,2 miljoen). Daarnaast heeft er een administratieve verschuiving plaatsgevonden (-/- € 0,4 miljoen) met het programmaonderdeel specialistische ondersteuning (jeugd en WMO). In totaal daalt het programmaonderdeel met € 0,5 miljoen.

Maatregelen

Beëindigen financiering van procescoördinator verwijsindex (0,67fte). Deze bezuiniging kan worden gerealiseerd doordat deze functie per 2015 is belegd bij de wijkteams.

Opheffen van een reservering voor lokale jeugdhulp. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Opheffen van een subsidiepost algemeen voor incidentele financiering voor diverse gezondheidszorgprojecten. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Specialistische zorg en ondersteuning

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

We willen de vraag naar specialistische zorg en specifieke voorzieningen verminderen. En tegelijkertijd garanderen we dat specialistische zorg en specifieke voorzieningen beschikbaar en betaalbaar blijven voor Amersfoorters die dat nodig hebben. We zoeken daarom altijd naar passende en zo min mogelijk belastende zorg voor de cliënt, tegen lagere kosten.

Aandeel jongeren dat gebruik maakt van Jeugdzorg	Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van voorzieningen WMO	Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van 4 of meer regelingen/vormen van ondersteuning
*	*	*

Doelstellingen

We zorgen voor een specialistisch zorgaanbod en de beschikbaarheid van specifieke voorzieningen voor inwoners van Amersfoort. We willen een voorzieningenaanbod dat goed aansluit bij de zorgbehoeften op dit moment. De verwachting is dat de huidige behoefte aan specialistische zorg en voorzieningen geleidelijk zal verminderen, als de nieuwe organisatie van het sociaal domein zijn beslag krijgt. Dit is van belang, aangezien er steeds minder geld beschikbaar zal zijn voor deze vormen van zorg en ondersteuning. De benodigde zorg kopen we samen met de regio-gemeenten in.

De verwachting is dat de huidige behoefte aan specialistische zorg en voorzieningen geleidelijk zal verminderen.

Onze inzet

We zorgen voor 2016 voor een specialistisch zorgaanbod en de beschikbaarheid van specifieke voorzieningen.

We zetten in op beheerste innovatie, met o.a. een traject bestuurlijke aanbesteding voor 2017, en ruimte voor nieuwe partijen bij bepaalde zorgvormen.

We sturen op een zorgaanbod (qua prijs, volume en vorm) dat past bij de behoefte van de Amersfoorter.

Cliëntervaringen nemen we mee om de inkoop van zorg te verbeteren.

We geven strategische partnerschapsrelaties met zorgaanbieders verder vorm.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 specialistische zorg en ondersteuning	48.502	2.551	46.837	2.551	46.978	2.551	47.535	2.551	47.742	2.551
Overhead			-728		-743		-742		-738	
Rente									0	
Totaal 3 specialistische zorg en ondersteuning	48.502	2.551	46.109	2.551	46.235	2.551	46.793	2.551	47.004	2.551

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Binnen het programmaonderdeel specialistische zorg en ondersteuning zijn de ontwikkelingen in de lasten te verklaren door de taakmutatie Sociaal Domein uit de meicirculaire 2015 (-/- 9,1 miljoen t.o.v. 2015 stand septembercirculaire 2014), taakmutatie Integratie-uitkering WMO sinds de meicirculaire 2014 (-/- € 3,1 miljoen t.o.v. 2015) en een eenmalige onttrekking aan de Sociale reserve van € 0,7 miljoen voor de huishoudelijke hulp. Daarnaast heeft een administratieve verschuiving plaatsgevonden van de programmaonderdelen ambulante zorg en bescherming & veiligheid (+ € 8,7 miljoen). Totaal daalt het programmaonderdeel met € 2,4 miljoen. De taakmutaites zijn nog niet verdeeld naar de andere deelprogramma's. De verdeling en andere aanpassingen in verband met de inkoop 2016 leidt tot een administratieve wijziging over de deelprogramma's heen.

Maatregelen

Er zijn geen extra maatregelen voor Specialistische zorg en ondersteuning opgenomen in de herstelbegroting 2015.

Bescherming en veiligheid

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

We beogen een duurzame veiligheid voor iedereen in de thuissituatie. Waar de veiligheid van mensen in hun thuissituatie in het geding is, staat naast het bieden van zorg en ondersteuning de veiligheid voorop. Bij huiselijk geweld en kindermishandeling gaat het om geweld in afhankelijkheidsrelaties. Daar waar mensen niet meer in staat zijn om zich te handhaven, kunnen zij zichzelf in gevaar brengen.

In de sociale basisinfrastructuur en met ambulante ondersteuning zetten we in op preventie, signalering en het bieden van ondersteuning op vrijwillige basis. Waar de veiligheid in het geding is, zetten we in combinatie met ondersteuning zo nodig drang- en dwangmaatregelen in om duurzame veiligheid te bewerkstelligen.

We bieden opvang aan mensen die (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven. Dit om hen te ondersteunen en om ernstiger problemen en escalatie voor henzelf en de omgeving te voorkomen.

Aandeel meldingen Veilig Thuis op alle huishoudens	Aandeel huishoudens met Jeugdreclassering en/of Jeugdbescherming	Aandeel huishoudens dat gebruik maakt van opvang (incl. beschermd wonen en spoedopvang)
*	*	*

Doelstellingen

Wij realiseren een sluitende keten van zorg en maatschappelijke dienstverlening. We willen kwetsbare mensen laagdrempelig hulp bieden bij psychosociale problematiek, om ernstiger problemen of escalatie van problemen te voorkomen.

Bij huishoudens waar sprake is van een combinatie van zorg met dwang- en drangmaatregelen, werken we (ook) vanuit het principe 'één huishouden, één plan'.

We beperken de instroom in de opvangvoorzieningen. Daarnaast willen we de doorstroom en uitstroom bevorderen.

We bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling daadkrachtig en treden op als de veiligheid van het kind in het geding is. We zetten samen met onze partners (politie, hulpverlening, betrokkenen en hun omgeving) in op het voorkomen, eerder signaleren, stoppen en voorkomen van herhaling en intergenerationele overdracht van huiselijk geweld en kindermishandeling. We nemen maatregelen als de veiligheid van het kind niet langer is gewaarborgd.

Onze inzet

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

In 2016 zetten we met de gemeenten in de provincie Utrecht in op drie speerpunten uit de Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling: verdere inbedding van het werken met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, verdere

ontwikkeling van de aanpak van ouderenmishandeling en inzet op uitstroom uit de opvang en nazorg na opvang in alle gemeenten. Hiervoor stellen we een werkplan op en voeren dit uit.
In 2015 hebben alle gemeenten in de provincie Utrecht de Regiovisie huiselijk geweld en Kindermishandeling vastgesteld. Daarin staat hoe we ons gezamenlijk inzetten voor het voorkomen, signaleren en opvolgen van meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. En hoe we daarbij samenwerken met de veiligheidsketen.

Veilig Thuis**, het geïntegreerde Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, krijgt in 2016 zijn uiteindelijke vorm** onder aansturing van Samen Veilig Midden Nederland. In 2015 is Veilig Thuis nog een tijdelijke werkorganisatie waarin Samen Veilig Midden Nederland, Moviera en Welzin samenwerken. Veilig Thuis ondersteunt samen met de SAVE-teams de lokale wijkteams en vormt een belangrijke schakel met politie, justitie, reclassering en het veiligheidshuis. De samenwerking tussen deze partners wordt in 2016 doorontwikkeld.

Drang en dwang

Op basis van de evaluatie in 2015 passen wij met de andere gemeenten in de provincie Utrecht en de samenwerkende partijen in SAVE de samenwerkingspafspraken aan.

Ten behoeve van de goede samenwerking tussen de SAVE-teams en wijkteams investeren wij op verdere kennisontwikkeling. De wijkteams vergroten hun kennis over het dwang- en drangkader voor jeugdhulp en –bescherming, de SAVE-teams vergroten hun kennis over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor jeugdhulp in het vrijwillige kader.

We realiseren een scherper onderscheid in taken tussen outreachende zorg vanuit het wijkteam, inzet van gespecialiseerde bemoeizorg, en multidisciplinaire ambulante GGZ door het FACT-team. Dit bespreken we met ketenpartners en regiogemeenten. Hiermee creëren we samenhang in de keten.

We maken met de politie afspraken over de samenwerking tussen wijkteams en de basisteams van de politie.

Opvang en beschemd wonen

We maken meer ambulante vormen van ondersteuning mogelijk die de instroom in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen kunnen beperken en de uitstroom vergemakkelijken.

We laten het totale aanbod aan opvang en beschermd wonen aansluiten bij de vraag van de diverse doelgroepen in ons centrumgemeentegebied.

We maken met gemeenten in ons centrumgemeentegebied afspraken over vroegsignalering, uitstroom uit de opvang en beschermd wonen en nazorg om terugval te voorkomen.

We maken met wijkteams afspraken over nazorg na uitstroom uit de opvang en beschermd wonen.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
4 bescherming en veiligheid										
	58.216		50.789		50.278		50.429		50.124	
Overhead			-428		-444		-443		-438	
Totaal 4 bescherming en veiligheid	58.216	0	50.361	0	49.834	0	49.986	0	49.686	0

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Binnen het programmaonderdeel bescherming en veiligheid zijn de ontwikkelingen in de lasten te verklaren door gestegen kosten voor de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (+ € 0,8 miljoen). Deze gestegen kosten worden gecompenseerd door hogere decentralisatieuitkeringen vanuit het Rijk (zie hiervoor P12). Daarnaast heeft er een grote administratieve verschuiving (-/- € 8,3 miljoen) plaatsgevonden met andere programmaonderdelen binnen het Sociaal domein doordat we de begroting van het sociaal domein, zowel voor volwassenen als voor de jeugd, gedetailleerder ingericht hebben. Overige mutaties zijn op de interne verrekeningen.

Op basis van de meicirculaire 2015 worden we door het Rijk voor het onderdeel Beschermd Wonen flink (5,5 miljoen) gekort, deze korting is bij het opstellen van deze begroting verwerkt binnen het programmaonderdeel specialistische zorg. Totaal daalt het programmaonderdeel met € 7,9 miljoen.

Maatregelen

Verminderen van het aantal fte binnen het programma Sociaal Domein met 5 fte. Deze maatregel heeft betrekking op het gehele programma Sociaal Domein. Het gaat hier om het per 1/1/2018 beëindigen van de (taken van) 5 fte, aangesteld in verband met de extra/nieuwe taken die vanuit de decentralisatie zijn overgekomen. Aanname is dat tegen die tijd een belangrijk deel van de transformatie is afgerond en de formatie kan worden verminderd.

Werk en inkomen

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

We streven naar een sociale stad, waarin iedereen meedoet, bij voorkeur op de ´gewone´ arbeidsmarkt. Een stad waar we zelfredzaamheid en participatie van huishoudens met de laagste inkomens bevorderen en uitkeringsafhankelijkheid voorkomen. Een stad waar misbruik van sociale zekerheid wordt aangepakt en voorkomen. En een stad waar we een (tijdelijk) vangnet bieden aan burgers die het niet op eigen kracht redden, of die de participatie in de maatschappij niet zelf kunnen organiseren.

Totaal aantal clienten wwb

3.250

Ontwikkeling bestand ten opzichte van landelijke lijn

-1%

Instroom in uitkering

900

Cliënten die stijgen op de re-integratieladder

50%

Aandeel voorkomen uit-keringen door preventie t.o.v. instroom

40%

Aandeel uitstroom naar werk

50%

Aantal aanvragen schuldhulpverlening

1.400

Schuldregeling succesvol afgerond

72%

Toelichting bij indicatoren

Het gaat weliswaar beter met de economie, maar ramingen geven aan dat er de komende jaren nog sprake zal zijn van een landelijke groei in het aantal bijstandsgerechtigden van in totaal 12%. Nadat we in 2012 en 2013 ten opzichte van het landelijke cijfer een gunstige ontwikkeling van de omvang van het cliëntenbestand hadden, zien we in 2014 en 2015 in Amersfoort een stijging van de bijstand ten opzichte van het landelijke cijfer. De mate waarin we de bijstandsontwikkeling kunnen beïnvloeden is gering. Daar komt bij dat Amersfoort een relatief laag aantal bijstandsgerechtigden heeft. Niettemin blijven onze inspanningen er op gericht om 1 % punt onder het landelijk gemiddelde te realiseren.

- Het aandeel uitstroom naar werk ten opzichte van de totale uitstroom verhogen we naar 50%. Dit komt vooral doordat de totale uitstroom lager is, onder meer omdat er minder uitstroom is naar de wajong en geen uitstroom meer naar de WSW.
- Doordat we zijn overgestapt naar een re-integratieladder met meer stappen (van 6 naar 9), is de beweging in het bestand meer zichtbaar.

Doelstellingen

We realiseren Garantiebanen. Samen met onze partners binnen het regionale Werkbedrijf realiseren we Garantiebanen voor mensen met een arbeidsbeperking.

We begeleiden mensen naar werk. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen we bij het vinden van werk, zo nodig in een beschermde omgeving.

We richten ons op de preventie en aanpak van fraude. We bevorderen dat iedereen de wetten en regels naleeft en we

controleren hierop. We zorgen voor een effectieve bestrijding van fraude.

We bieden een vangnet. Een vangnet is nodig voor inwoners die niet zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, voor wie (zorg)kosten te hoog zijn of die onvoldoende participeren in de samenleving.

We hebben een sluitende aanpak voor alle kwetsbaren in Amersfoort. Met deze aanpak voorkomen we dat we mensen uit het zicht verliezen.

Onze inzet

We ondersteunen, binnen de mogelijkheden die er zijn, de mensen die nu niet of onvoldoende deelnemen aan onze maatschappij. De arbeidsmarktregio Amersfoort staat er halverwege 2015 beter voor dan een jaar geleden. De werkloosheid neemt af en het aantal vacatures neemt flink toe. Dit biedt kansen en we ondersteunen mensen om die kansen te benutten.

We hebben goede instrumenten om re-integratie te bevorderen; indien nodig ontwikkelen we nieuwe instrumenten voor nieuwe doelgroepen. We doen dit in het kader van de Participatiewet. We kiezen voor het beste instrument tegen de laagste kosten. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de kracht van de samenleving. Ons uitgangspunt is dat we iedereen die kan werken, ondersteunen bij het vinden van een baan. Wie dat (tijdelijk) niet kan, helpen we om actief mee te doen in onze samenleving. Al dan niet in een beschermde werkomgeving of met vrijwilligerswerk. We hebben hierbij extra aandacht voor ouderen.

We benaderen werkgevers in de regio actief en werken met hen samen. Dat is van groot belang om mensen aan het werk te helpen. We doen dit via het Werkgeversservicepunt (WSP). Het WSP ondersteunt werkgevers bij het zoeken van personeel, geeft advies over scholing en maakt afspraken over ‘social return on investment'. Hiermee versterken we ook het economische klimaat. In het WSP werken, gemeenten, UWV, RWA, scholen, kenniscentra en werkgeversorganisaties nauw samen. Samen met de sociale partners realiseren we binnen het 'Werkbedrijf' de komende jaren arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking - de zogenaamde Garantiebanen. Hiervoor hebben we de campagne *Let's Work Mate* gelanceerd.

We werken aan een 'sluitende aanpak' voor jongeren van 16-27 jaar. Dat wil zeggen dat we alle jongeren in beeld hebben en weten of ze op school zitten, aan het werk zijn of een andere vorm van dagbesteding hebben. Jongeren die tussen wal en schip' (dreigen) te geraken, ondersteunen we op weg naar een opleiding, werk of zinvolle dagbesteding. Bijzondere aandacht hebben wij voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Bij de oplossing van knelpunten werken we samen met het onderwijs en werkgevers. We streven daarbij naar voldoende stageplekken, met name voor scholieren in het middelbaar beroepsonderwijs.

Met ons participatiebeleid dragen we bij aan een 'sluitende aanpak' voor alle kwetsbaren in Amersfoort. Dat wil zeggen dat we mensen die onvoldoende grip op eigen leven hebben ondersteunen op weg naar een opleiding, werk of een zinvolle dagbesteding. Voor inwoners die met hun inkomen onder het bestaansminimum komen, hebben we een financieel vangnet en bieden we schuldhulpverlening. Dit is maatwerk. Extra aandacht geven we daarbij aan de ontwikkeling van kinderen. We werken daarbij nauw samen met onze partners in de stad.

We richten ons op de preventie en aanpak van uitkeringsfraude. Wij vinden het belangrijk dat uiteindelijk alleen díe mensen een uitkering ontvangen, die deze echt nodig hebben. We zien erop toe dat mensen die een uitkering ontvangen, zich houden aan de verplichtingen die daarbij horen. Wij zien preventie - door duidelijke voorlichting en door optimale dienstverlening - als onze belangrijkste handhavingstaak. Waar toch sprake is van fraude, willen wij deze zo snel mogelijk opsporen, sanctioneren en de uitkering terugvorderen. Hiervoor implementeren we in 2016 een nieuw fraudebeleidskader.

Samenwerking

Bij de algemene inleiding van het programma Sociaal Domein staat onze visie op samenwerking met de stad en betrokken partijen.

RWA/Amfors. Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen. De NV Amfors voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw-ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven.

Pact Sam Sam: in het kader van het financiele vangnet stemmen we af met de instellingen betrokken bij het armoedevraagstuk en met 'Pact Sam Sam', een initiatief dat de samenwerking van deze instellingen onderling versterkt.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5 werk en inkomen										
	97.624	45.367	93.738	43.190	92.746	43.706	92.607	44.813	91.670	44.813

Overhead			-6.902		-7.224		-7.200		-7.109	
Totaal 5 werk en inkomen	97.624	45.367	86.836	43.190	85.523	43.706	85.407	44.813	84.561	44.813

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Vanwege de inwerkingtreding van het nieuwe verdeelmodel (multi-niveau model) en de tekorten die op het BUIG-budget meerjarig gaan ontstaan heeft het Ministerie een nieuwe tijdelijke vangnetregeling ingesteld. Het Ministerie heeft het eigen risico van de vangnetregeling voor de gemeente naar beneden bijgesteld waardoor naar alle waarschijnlijkheid de compensatie voor de gemeente iets hoger zal uitvallen.

De budgetten voor de Wsw en re-integratie zijn met respectievelijk 1,4 en 0,3 miljoen euro verlaagd op basis van de septembercirculaire 2014 en de meicirculaire 2015. In verband met de wijziging in het verdeelmodel Participatiewet ontvangen we structureel minder budget voor de uitvoering van de Wsw en re-integratie. Vanaf 1 januari 2015 is er geen instroom meer mogelijk in de Wsw en neemt het budget structureel af. Tevens ontvangen we structureel minder budget voor de re-integratie van de klassieke en nieuwe doelgroepen binnen de Participatiewet.

Het Rijk heeft voor de inrichting van het regionaal Werkbedrijf gefaseerd € 1 miljoen beschikbaar gesteld. In 2014 hebben we hiervoor € 0,1 miljoen ontvangen. Dit is bij de jaarrekening overgeheveld naar 2015. In 2015 hebben we € 0,5 miljoen ontvangen. In 2016 ontvangen we € 0,4 miljoen.

Bij de jaarrekening 2014 is € 0,4 miljoen zijn middelen voor de regio voor uitvoering van het Actieplan Jeugdwerkloosheid overgeheveld van 2014 naar 2015. Deze middelen waren nog niet verwerkt in de herstelbegroting 2015. In totaal zijn de begrote lasten op dit deelprogramma in 2016 10,4 miljoen lager dan in 2015. De begrote baten nemen € 2,2 miljoen af.

Maatregelen

Besparingen op de bedrijfsvoering Sociale Zekerheid. De bezuinigingen worden bereikt door efficiëntiemaatregelen, zonder dat dit ten koste gaat van de resultaten.

Verlagen van de financiële facilitering van Pact Sam Sam en de sociale banken. Bij aanvang van de subsidie aan Pact Sam Sam (2012) was het uitgangspunt dat de deelnemende instellingen op termijn zelf financieel konden bijdragen, waarmee ze laten zien dat de samenwerking meerwaarde heeft. Het voorstel is om de subsidie terug te brengen tot circa € 20.000. Voor 2016 krijgt Pact Sam Sam, los van de begrote subsidie, € 10.000 (extra) incidentele subsidie. De hoogte van de totale subsidie aan Pact Sam Sam wordt in 2016 geëvalueerd.

Bij de sociale banken is eind 2013 een subsidie van € 50.000 in het vooruitzicht gesteld voor coördinatie en vrijwilligersondersteuning, van drie banken gezamenlijk. Dit geld zou bovenop de al eerder ingevuld subsidie: 24 uur coördinatie voedselbank komen. Mede door het uitblijven van een subsidieaanvraag is bij de herstelbegroting dit bedrag verlaagd tot € 30.000 voor extra ondersteuning, waaronder een bedrijfsleider in dienst bij de voedselbank, met inzet ten behoeve van de drie banken gezamenlijk. Daarnaast werd bij amendement voor 2015 en 2016 een incidenteel budget van € 20.000 per jaar beschikbaar gesteld voor dit doel, waarbij de raad het college verzoekt de subsidie in 2016 te evalueren en eventueel een besluit over structurele dekking vanaf de begroting 2017-2020 voor te leggen aan de raad.

Overzicht Sociaal Domein

(bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 basisinfrastructuur	9.894	11.533	10.751	10.129	9.878	9.878
2 ambulante zorg en ondst incl wijkteams	7.924	18.464	17.923	17.924	17.764	17.764
3 specialistische zorg en ondersteuning	17.788	48.502	46.109	46.235	46.793	47.004
4 bescherming en veiligheid	6.156	58.216	50.361	49.834	49.986	49.686
5 werk en inkomen	97.324	97.624	86.836	85.522	85.407	84.561
Totaal lasten	139.086	234.339	211.980	209.644	209.828	208.893
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 basisinfrastructuur	3.332	405	369	338	307	246
2 ambulante zorg en ondst incl wijkteams	433					
3 specialistische zorg en ondersteuning	2.338	2.551	2.551	2.551	2.551	2.551
4 bescherming en veiligheid						
5 werk en inkomen	78.794	45.367	43.191	43.707	44.814	44.814
Totaal baten	84.897	48.323	46.111	46.596	47.672	47.611
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 basisinfrastructuur	6.562	11.128	10.382	9.791	9.571	9.632
2 ambulante zorg en ondst incl wijkteams	7.491	18.464	17.923	17.924	17.764	17.764
3 specialistische zorg en ondersteuning	15.450	45.951	43.557	43.684	44.242	44.453
4 bescherming en veiligheid	6.156	58.216	50.361	49.834	49.986	49.686
5 werk en inkomen	18.530	52.257	43.645	41.816	40.594	39.748
Saldo 04 Sociaal domein exclusief mutaties reserves	54.189	186.016	165.870	163.048	162.156	161.282
Toevoegingen reserves	1.773	6.462	682	682	682	682
Onttrekkingen reserves	1.636	1.054	780			
Saldo inclusief mutaties reserves	54.326	191.424	165.772	163.730	162.838	161.964

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Vervanging automatiseringsapparatuur Zorg			895			
Totaal investeringen 04 Sociaal domein			895	0	0	0

5. Onderwijs

Kinderen en jongeren in Amersfoort moeten kunnen opgroeien in een prettige omgeving, waarbij ze maximaal tot hun recht komen en verleid worden hun talenten maximaal te ontplooien. Om dit te bereiken voeren wij een onderwijsbeleid dat hier maximaal aan bijdraagt en willen we (onderwijs)huisvesting die kwalitatief onderwijs en de brede functie van de school ondersteunt.

Onderwijsbeleid

Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Ambitie

Kinderen en jongeren in Amersfoort moeten kunnen opgroeien in een prettige en veilige omgeving, waarbij ze maximaal tot hun recht komen en verleid worden hun talenten maximaal te ontplooien. Een goed pedagogisch klimaat draagt bij aan het voorkomen van problemen en versterkt de pedagogische basisinfrastructuur in de stad. De lijnen Onderwijs en Jeugd zijn sterk met elkaar verweven, wat ook tot uitdrukking komt in het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2016-2019. Onze ambities hebben we verwoord in dit Uitvoeringsprogramma. We hanteren de principes die ook in het sociale domein centraal staan: het versterken van inwoners en partners in de stad met een ondersteunende en faciliterende rol van de gemeente. Typerend voor het Amersfoortse onderwijs is een passende plek voor elk kind, goede aansluiting op de arbeidsmarkt en een goede samenwerking met en tussen de partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen (denk aan vormgeving en ontwikkeling van passend onderwijs en de jeugdzorg). Waar dit van toegevoegde waarde is, pakken we dit met de regiogemeenten op.

Doelgroepkinderen die deelnemen aan voor-schoolse educatie

98%

Basisscholen en scholen voor VO onder basistoe-zicht onderwijsinspectie

98%

Percentage jongeren van 22 jaar dat beschikt over een startkwalificatie

*

Aantal ABC-scholen dat werkt vanuit hoogste ambitieniveau

9

Doelstellingen

Wij bieden kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar veiligheid door verantwoordelijkheid te geven en te nemen & waardering en betrokkenheid te stimuleren.

Wij bieden ruimte aan kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar voor ontmoeten en ontspannen & uitproberen en ontdekken.

Elk kind krijgt onderwijs wat bij hem of haar past.

Onze inzet

Veiligheid

In 2019 handelen professionals, die werken met kinderen en jongeren in Amersfoort, vanuit een gezamenlijke pedagogische visie, waarin ruimte is voor eigen invulling op basis van een eigen identiteit. Er is sprake van **gelijkwaardigheid en educatief partnerschap** en het ontwikkelingsondersteunend gedrag van ouders is toegenomen. We gaan uit van het principe dat verschillen leerzaam zijn. De verbinding tussen school en buurt, schoolse en voor-, tussen- en naschoolse activiteiten, is vanzelfsprekend.

We zetten in op:

- Ervaring van sociale en fysieke veiligheid, verantwoordelijkheid en betrokkenheid door de jeugd.
- Realisatie van uitdagingen, gebaseerd op de gezamenlijke pedagogische uitgangspunten. Deze stimuleren de ontwikkeling van de jeugd, zij krijgen ondersteuning als zij problemen ervaren en worden gecorrigeerd als dat nodig is.
- Ouders die zich gesteund voelen in hun ontwikkelingsondersteunend gedrag, zodat zij hun kind optimaal kunnen stimuleren en begeleiden in de leerloopbaan en daar buiten.
- Acceptatie van, waardering en respect voor diversiteit en verscheidenheid.

Ruimte

In 2019 kijken we vanuit kansen naar een **aantrekkelijk aanbod voor kinderen en jongeren**, waarin talenten worden ontwikkeld, ruimte is voor diversiteit, leren en ontwikkelen, kennismaking met nieuwe dingen, andere generaties en slimme verbindingen in de buurt worden gelegd.
In 2019 is de **betrokkenheid van ouders bij keuze- en schakelmomenten** in de schoolloopbaan van kinderen vergroot en weten jongeren goed wat hun mogelijkheden zijn, ook wat betreft hun positie op de arbeidsmarkt.

We zetten in op:

- Ruimte voor ontmoeten, ontspannen en ontdekken en de jeugd bepaalt mede hoe deze ruimte wordt ingevuld.
- Aanbod waarbij de jeugd talenten kunnen ontwikkelen of ontdekken.
- Arbeidsmarktoriëntatie gericht op maatwerk en competenties van jongeren zodat zij weten wat van hen verwacht wordt op de arbeidsmarkt en wat de arbeidsmarkt hen te bieden heeft.

Er is meer te doen

Hierboven hebben we de werkzaamheden beschreven die gerelateerd zijn aan het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2016-2019, maar er is meer te doen. Denk hierbij aan het uitvoeren van de leerplichtwet en de rol van leerplicht ten opzichte van de wijkteams, de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie RMC waarbij we de versnippering van taken gaan verminderen en de regionale samenwerking geïntensiveerd wordt. Als gevolg van de nieuwe wetgeving rondom volwasseneneducatie, waarbij de bestedingsverplichting bij roc's fasegewijs wordt afgebouwd tot 2018, wordt ook hier de samenwerking met de regio versterkt.

Ook kijken we samen met Stichting ABC naar de rol van ABC scholen in de toekomst. ABC scholen zijn een belangrijke partner binnen de sociale basisinfrastructur en het pedagogisch netwerk. Dit betekent dat we naast het ambitieniveau ook kijken naar de inhoudelijke programma's en inovatieve ideeen die bijdragen aan de versterking van het pedagogisch netwerk voor de toekomst.

Samenwerking

Bovenstaande doelstellingen kunnen niet gerealiseerd worden zonder een goede samenwerking tussen organisaties onderling, met de gemeente en binnen de gemeente tussen verschillende beleidsterreinen. Overdrachts- en overgangsmomenten zijn risicovolle momenten in de samenwerking. Door overgangs- en overstapmomenten goed op elkaar te laten aansluiten, zorgen we ervoor dat elk kind en elke jongere meer haalt uit wat hij of zij geleerd of meegekregen heeft.

De afgelopen jaren hebben we met betrokken partners intensief samengewerkt bij de totstandkoming van beleid. Of het nu ging om de Lokaal Educatieve Agenda of de ontwikkelagenda Passend Onderwijs-Jeugdzorg; zonder de partners in de stad was het er niet geweest. Gedurende het programma Operatie Amersfoort Jong zijn de lijnen Onderwijs en Jeugd steeds meer naar elkaar toegegroeid. Het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2016 - 2019 gaat dan ook zowel over het jeugdbeleid als het onderwijsbeleid. Om doelstellingen en ambities waar te kunnen maken, zetten we samen met het veld een volgende stap in de samenwerking. Niet alleen in het voortraject, maar ook bij de implementatie van beleid is een optimale samenwerking van cruciaal belang. Ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden en (wettelijke) taken. Dit betekent onder andere (nog meer) investeren in de relatie over en weer, zoeken naar nieuwe 'werkvormen', vertrouwen in elkaar, elkaar aanspreken indien nodig en 'loslaten' als het kan of moet.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 onderwijsbeleid										
	8.782	5.398	8.807	5.398	8.640	5.398	8.638	5.398	8.628	5.398
Overhead			-700		-734		-731		-722	
Totaal 1 onderwijsbeleid	8.782	5.398	8.107	5.398	7.907	5.398	7.907	5.398	7.907	5.398

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

In de herstelbegroting is besloten maatregelen te nemen vanaf 2016 met een omvang van €0,2 miljoen. Verder is een budget van €0,1 miljoen overgeheveld van basiseducatie naar vrijwilligerswerk en de toerekening van overhead € 0,4 miljoen lager. In totaal daalt het programmaonderdeel met €0,8 miljoen.

Mutaties reserves

Voor VVE is in de herstelbegroting vastgelegd dat we in 2016 een onttrekking aan de sociale reserve doen.

Maatregelen.

Het financieel verwerken in de begroting van de al gerealiseerde efficiëntieslag (aanbesteding en aanscherping verordening tot het wettelijk minimum). Deze maatregel wordt gerealiseerd

Onderwijsvoorzieningen

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Ambitie

Amersfoort als kennisstad beschikt over functionele, duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. De huisvesting ondersteunt de kwaliteit van het onderwijs en de brede functie van de school. Typerend voor het Amersfoorts onderwijs is een passende plek voor elk kind, goede aansluiting op de arbeidsmarkt en een goede samenwerking met en tussen de partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen (denk aan vormgeving en ontwikkeling van passend onderwijs en de jeugdzorg). Gemeente en schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor goede huisvesting van scholen in de stad en leveren daarmee een bijdrage aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.

Functioneel primair onderwijs	Bouwkundig primair onderwijs	Duurzaamheid primair onderwijs	Beheer en exploitatie primair onderwijs
5,9	6,6	4,4	4,6
Functioneel voortgezet onderwijs	**Bouwkundig voortgezet onderwijs**	**Duurzaamheid voortgezet onderwijs**	**Beheer en exploitatie voortgezet onderwijs**
6,0	6,7	4,8	5,9

Doelstellingen

We hebben een Integraal Huisvestingsplan en zetten in op doordecentralisatie: we hebben samen met schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan opgesteld zodat duidelijk is wat nodig is om de onderwijshuisvesting in de komende 40 jaar te optimaliseren. We willen een overeenkomst sluiten met de schoolbesturen over de inzet van gemeentelijke middelen voor onderwijshuisvesting en over de inzet van de middelen van schoolbesturen voor onderhoud en aanpassingen om schoolgebouwen te vernieuwen en renoveren.

We sturen op samenwerking in het veld: we willen de samenwerking op het gebied van onderwijshuisvesting tussen schoolbesturen onderling en tussen schoolbesturen en de gemeente versterken om daardoor tot functionele, duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting te komen.

Artist impression van de nieuwe ABC-school Liendert

Onze inzet

Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan om onderwijshuisvesting te optimaliseren. In het kader van dit plan zijn alle 110 schoolgebouwen in een nulmeting beoordeeld op vier onderdelen: bouwkundig, functioneel, duurzaam, en beheer & exploitatie. Op het gebied van functionaliteit, duurzaamheid, beheer en exploitatie is meer inzet nodig dan alleen onderhoud en aanpassingen om schoolbesturen in staat te stellen kwalitatief goed onderwijs vorm te geven. Er is toenemende noodzaak tot vervangende nieuwbouw of ingrijpende renovatie. Voor schoolbesturen en voor ons is het Integraal Huisvestingsplan hét middel om tot prioritering te komen in de aanpak van schoolgebouwen en de daarvoor gezamenlijk benodigde investeringen. Met dit plan geven we invulling aan een wijziging van de onderwijswetgeving op 1 januari 2015 waarmee gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw, uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het totale onderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen. Op basis van het Integraal Huisvestingsplan is de (financiële) opgave voor de komende 40 jaar en daarbinnen de prioritering voor de komende jaren helder. De kosten van vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting zijn door deskundigen geraamd op € 360 mln in 40 jaar. Wij nemen deze raming als uitgangspunt voor het vervolgproces met de schoolbesturen. Ter uitwerking hiervan stellen wij in 2017 een eerste investeringsbedrag beschikbaar van €10 mln (zie ook het hoofdstuk Investeringen).

De vervangingsopgave van verouderde schoolgebouwen in beeld (Scholencomplex De Vosheuvel).

Wij willen een overeenkomst sluiten met de schoolbesturen om het Integraal Huisvestingsplan te realiseren. Wij onderzoeken met de schoolbesturen de mogelijkheden om een overeenkomst te sluiten tot doordecentralisatie. Dit betekent dat wij jaarlijks gedurende de looptijd van de overeenkomst een vast bedrag beschikbaar stellen aan schoolbesturen. Zij voegen dit samen met rijksmiddelen voor onderhoud, aanpassingen, beheer en exploitatie. Via doordecentralisatie worden samenwerkende schoolbesturen in staat gesteld samen volledige verantwoordelijkheid te nemen voor de realisatie van het Integraal Huisvestingsplan. Zij krijgen maximale zeggenschap over de relatie tussen investeringen en exploitatie. Het beoogde resultaat is een snellere verduurzaming van schoolgebouwen als bijdrage aan verhoging van de onderwijskwaliteit.

Wij blijven gymaccommodaties ter beschikking stellen. Wij stellen voldoende en kwalitatief goede gymzalen en sporthallen ter beschikking aan schoolbesturen zodat zij gymonderwijs kunnen laten geven door (vak)docenten. Gezien de relatie tussen onze accommodaties en het sportbeleid van de gemeente (sportverenigingen) blijft deze huisvestingstaak buiten de doordecentralisatie naar schoolbesturen.

Wij regelen leerlingenvervoer. Wij regelen het vervoer van leerlingen die zijn aangewezen op scholen voor speciaal onderwijs buiten Amersfoort of voor leerlingen die vanwege geloof of levensovertuiging aangewezen zijn op scholen buiten Amersfoort. De verwachting is dat passend onderwijs de komende jaren invloed gaat hebben op leerlingenstromen, maar het is nog onduidelijk in welke mate en wat dit betekent. Parallel hieraan onderzoeken wij mogelijkheden om het vervoer van verschillende doelgroepen,

waaronder leerlingenvervoer, op elkaar af te stemmen.

Samenwerking

Wij werken samen met alle 20 schoolbesturen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs aan functionele, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het proces zoals wij dat met de schoolbesturen zijn ingegaan, heeft geleid tot de overtuiging dat de vervangings- en renovatievraag alleen goed wordt opgelost als schoolbesturen onderling samenwerken en in gezamenlijkheid verantwoordelijkheid willen nemen voor onderwijskwaliteit en onderwijshuisvesting. Wij zijn daarin verantwoordelijk voor samenhang en samenwerking tussen beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, ruimtelijke ordening, verkeer, duurzaamheid, milieu, vastgoed. Samenwerking in deze zin is een voorbeeld van bestuurlijke ontwikkeling. Het vormgeven van een breed toegankelijk aanbod van onderwijs koppelen aan afspraken over beleidsmatige inzet van middelen voor onderwijshuisvesting. Het leidt tot beter resultaat: kwalitatief goed onderwijs in functionele, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het levert ook een bijdrage aan de economische ontwikkeling van de stad en het woon- en werkklimaat.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 onderwijsvoorzieningen										
	12.936		14.896		14.779		14.596		14.739	
Overhead			-60		-62		-61		-61	
Rente			-4.517		-4.347		-4.205		-4.205	
Totaal 2 onderwijsvoorzieningen	12.936		10.318		10.371		10.329		10.473	

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De ontwikkelingen in de lasten zijn voor €4,6 miljoen te verklaren door de verschuiving van rentelasten naar programma 12. De overgang van het buitenonderhoud van de gemeente naar de scholen zorgt voor een daling in de lasten van €1,7 miljoen. De motie Van Haersma Buma levert een stijging op van €0.9 miljoen. Door maatregelen in de herstelbegroting stijgen de lasten met €2,3 miljoen, met name door het wegvallen van de eerder vastgelegde bezuinigingen op onderwijs. Voor tijdelijke huisvesting stijgen de lasten met €0,3 miljoen in verband met afkopen meerjarige huur van schoolwoningen. Een administratieve verschuiving van €0,4 miljoen heeft plaatsgevonden vanuit programma 13, onder andere omdat meer gymnastiek is opgenomen in de begroting. Overige

mutaties hebben onder meer betrekking op interne verrekening, overhead en indexering. In totaal dalen de lasten van dit programmaonderdeel met €2,6 miljoen.

Mutaties reserves

Doordat de rentelasten niet meer op het programma onderwijs terechtkomen vanaf 2016 is ook de onttrekking hiervoor aan de kapitaallastenreserve niet meer geraamd (-€0,6 miljoen).

Maatregelen

De uitvoering van de maatregelen bij het deelprogramma Onderwijsvoorzieningen verlopen volgens planning.

Het verminderen van het budget (wegens onderuitputting) van kindplaatsen voor niet-geïndiceerde kinderen voor vve en kinderen van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Deze maatregel wordt gerealiseerd via nieuwe tender in het kader van de Subsidieregeling Voorschoolse Educatie Amersfoort 2016.

Stoppen met financiering van kinderen voor niet-geïndiceerde kinderen voor vve en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Voor ouders van kinderen met een indicatie blijven kindplaatsen beschikbaar. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Het verminderen van het budget (wegens onderuitputting) voor de kapitaallasten MFA de Bron (ABC-school). Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Het opheffen van de reservering voor het invoeren van het ABC-concept voor VO-scholen. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

A. Afschaffen van het budget voor gemeentelijke monitoren van onderwijsbeleid (bijv. VO, HBO). Deze maatregel wordt gerealiseerd.

B. Afschaffen van het budget voor PR en communicatie voor het terugdringen van voortijdige schoolverlaters. C. Afschaffen van het implementatiebudget voor het overstapinstrument Intergrip van VMBO naar MBO (reeds geïmplementeerd). D. Reduceren van het budget voor monitoren en evalueren van de uitvoering van de LEA.

M.i.v. start Uitvoeringsplan Jeugd 2016-2019 worden de maatregelen gerealiseerd.

Stoppen met de subsidie voor het organiseren van scholentochten (gericht op ouders om kennis te maken met de wijk). Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Het financieel verwerken in de begroting van de al gerealiseerde efficiencytaakstelling op het gebied van leerlingenvervoer (uitvoering door SRO, verwerkt in de prestatieafspraken). Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Overzicht Onderwijs

(bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 onderwijsbeleid	9.232	8.782	8.107	7.907	7.907	7.907
2 onderwijsvoorzieningen	15.086	12.936	10.318	10.371	10.328	10.472
Totaal lasten	24.318	21.718	18.425	18.278	18.235	18.379
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 onderwijsbeleid	7.251	5.398	5.398	5.398	5.398	5.398
2 onderwijsvoorzieningen	47					
Totaal baten	7.298	5.398	5.398	5.398	5.398	5.398
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 onderwijsbeleid	1.981	3.384	2.710	2.509	2.509	2.509
2 onderwijsvoorzieningen	15.039	12.936	10.318	10.371	10.328	10.472
Saldo 05 Onderwijs exclusief mutaties reserves	17.020	16.320	13.028	12.880	12.838	12.982
Toevoegingen reserves	31	31	31	31	31	31
Onttrekkingen reserves		570	200			
Saldo inclusief mutaties reserves	17.051	15.781	12.859	12.911	12.869	13.013

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Investeringen						
1e inrichting meubilair en onderwijsleerpakket		230				
Modernisering schoolgebouwen		1.000			1.005	
Uitbreiding en verbouwing van het Johan van Oldenbarnevelt (JvO) gymnasium			1.800			
Totaal investeringen 05 Onderwijs		**1.230**	**1.800**	**0**	**1.005**	**0**

6. Sport

We willen een gezonde, vitale stad zijn waarin zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen. Sporters willen we faciliteren in de sport van hun keuze en degenen die nog niet sporten en bewegen stimuleren om actiever te worden. Sporten en bewegen leveren een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl en heeft een grote maatschappelijke meerwaarde. Om de positieve aspecten van sport ten volle te benutten werken we samen met andere terreinen zoals gezondheid, onderwijs en de openbare ruimte. Samen met sterke, brede, florerende sportverenigingen die effectief en efficiënt zijn in het gebruik van hun voorzieningen, willen we de ambities uit de sportnota waarmaken.

Sport

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Onze belangrijkste ambitie is dat zoveel mogelijk Amersfoorters sporten en bewegen voor een gezonde, vitale stad. Samen met onze partners in de stad, zoals de sterke en brede sportverenigingen, geven we deze ambitie vorm. Deze verenigingen bieden continuiteit in het sportaanbod en ontwikkelen nieuw en passend aanbod. Brede sportverenigingen zijn effectief en efficiënt in het gebruik van hun voorzieningen. We werken samen met andere terreinen zoals gezondheid, onderwijs en inrichting van de openbare ruimte; samen spannen we ons in voor een gezonde leefstijl van inwoners in onze stad.

Jongeren (10 t/m 17 jaar) die minstens 1x per week aan sport doen

88%

Volwassenen (18 t/m 64 jaar) die minstens 1x per week aan sport doen

72%

Senioren die voldoen aan de beweegnorm

66%

Aantal sterke en brede sportverenigingen

10

Doelstellingen

In ons sportbeleid Amersfoort F!t staan de volgende doelstellingen:

Zoveel mogelijk Amersfoorters zijn aan het sporten en bewegen. Ook jongeren, ouderen en mensen met een beperking.

We willen sterke en brede sportverenigingen. Deze zorgen voor continuïteit in het sportaanbod en kunnen ook een maatschappelijke rol vervullen. We willen verenigingen daarbij (meer) ruimte bieden om zelf ondernemend te zijn. Daarnaast zijn de verenigingen de 'kraamkamer' voor talentontwikkeling, prestatiesport en soms voor topsportontwikkeling. Wij zien talentontwikkeling als onderdeel van een sterke, brede sportvereniging.

We zetten in op efficiënt en effectief gebruik van sportverenigingen, faciliteiten en locaties. We willen meer samenwerking en afstemming tussen sportverenigingen. Niet alleen lokaal, maar ook regionaal.

We denken sportinclusief. Gezond leven vraagt een verbinding tussen gezondheid en andere beleidsterreinen. Sport in het onderwijs, de openbare ruimte zo inrichten dat het uitnodigt om te bewegen, enzovoort.

We willen dat zoveel mogelijk kinderen aan sport kunnen doen.

Sportverenigingen vormen de kraamkamer voor talent.

Onze inzet

We richten ons met **sportstimulering** op de jongste jeugd - waar het plezier in sporten vaak begint. Met projecten als Kies je sport, de schoolsportkampioenschappen en sinds 2015 de introductie van het F!tpaspoort. De buurtsportcoaches zijn belangrijke schakels tussen de scholen, de wijk en sportverenigingen, maar ook tussen sportverenigingen onderling. Gezamenlijk proberen we jongeren 'vast te houden' binnen de vereniging en proberen we nieuwe doelgroepen aan het sporten en bewegen te krijgen, zoals senioren en mensen met een beperking.

Daar waar inwoners (nog) geen aansluiting vinden bij een sportvereniging wordt een passend sportaanbod ontwikkeld; mensen kunnen onder deskundige begeleiding 'nieuw' beweeggedrag ontwikkelen en voortzetten.

Sterke verenigingen met een goed bestuur en een gezonde financiële positie zorgen voor continuïteit in het sportaanbod. Door het oppakken van andere maatschappelijke taken, zoals een aanbod voor de wijk (niet-leden) en de benoemde doelgroepen, groeien verenigingen naar brede verenigingen. **Deze brede verenigingen vormen op deze wijze een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur in de wijken**; sociale wijkteams kunnen bewoners verwijzen naar deze brede verenigingen. Wij ondersteunen en faciliteren verenigingen voor zover mogelijk bij deze extra inzet met onze subsidieregelingen en de inzet van buurtsportcoaches. In 2016 willen we evalueren of het beleid voldoet en of er genoeg groei is van de brede verenigingen.

Onze investering in sportcomplex Hogekwartier biedt nieuwe kansen voor nieuwe vormen van samenwerking tussen verenigingen van verschillende sportdisciplines.

Een artist impression van één van de zwembaden in het nieuwe sportcomplex Hogekwartier, dat eind 2017 klaar is.

We willen sportverenigingen binnen randvoorwaarden (meer) ruimte bieden om **zelf ondernemend** te zijn. Ook dit draagt bij aan de ontwikkeling van sterke, brede verenigingen. Wij stimuleren synergie door verdere samenwerking tussen verenigingen. Dit kan leiden tot de verplaatsing van verenigingen, waarbij gekeken wordt naar de spreiding van voorzieningen, het ruimtegebruik in de stad en de overige maatschappelijke opgaven die er liggen. De uitkomsten van het onderzoek naar verkoop van sportvelden ten behoeve van woningbouw kan het verplaatsen verder bevorderen; het is een mogelijke stap naar meer toekomstbestendige multifunctionele accommodaties, de stip op de horizon.

De herhuisvesting van Gym XL heeft de prioriteit in het accommodatiebeleid.

Onze **gemeentelijke sportaccommodaties zijn op orde.** Wij zorgen ervoor dat de capaciteit van de accommodaties efficiënt en effectief wordt ingezet.

We werken wachtlijsten zo veel mogelijk weg. We voeren het investeringsplan uit, met incidentele middelen uit het coalitieakkoord. We investeren in kunstgras, daardoor kunnen velden intensiever worden bespeeld; we breiden accommodaties uit, daardoor kunnen meer kinderen terecht op de sportaccommodaties.

Evenementen maken de stad aantrekkelijk en levendig. **Wij ondersteunen sportevenementen** die veel Amersfoorters in beweging zetten. Hardloopevenementen, zoals de marathon, zijn daarvoor bij uitstek geschikt. Wij willen Amersfoort blijvend als loopstad op de kaart zetten en ondersteunen initiatieven die daar aan bijdragen.

Het sportief gebruik van de openbare ruimte steeds meer toe. Samen met partners in de stad willen we deze trend ondersteunen; we werken aan onze ambities om inwoners letterlijk in beweging te krijgen. Bijvoorbeeld door het realiseren van meer beweegrondjes in de wijken. Met de gemeente Soest, Utrechts Landschap en mtb-verenigingen uit de regio verkennen we de mogelijkheden voor een mountainbikeroute tussen bos Birkhoven en Soester ’t Hoogt.

We maken een nieuwe subsidieregeling sport die de bestaande subsidieregelingen in elkaar moeten schuiven. We gaan daarover in gesprek met onze partners ASF en SRO.

Samenwerking

SRO is een verbonden partij die het accommodatie- en sportstimuleringsbeleid uitvoert voor de gemeente.
Alle buurtsportcoaches zijn in dienst van SRO.

ASF is de gesprekspartner voor de gemeente op het gebied van sportverenigingen.

De sportverenigingen zijn belangrijke spelers om zoveel mogelijk Amersfoorters te laten sporten en bewegen.

Samenwerken doen we verder met: Rijksuniversiteit Groningen (Sociaal Vitaal), SOVEE (pedagogisch klimaat sportverenigingen), Ravelijn (vrijwilligers in de sport), Raedelijn (Keivitaal), Sportcombinatie (F!tpaspoort), Stichting Marathon (beweegrondjes en evenementen), GGDrU (sport en alcohol) en andere organisaties.

Onder samenwerking verstaan wij vanuit sport ook het samen optrekken met andere beleidsterreinen zoals jeugd, gezondheid, openbare ruimte, citymarketing en onderwijs. Gezamenlijke plannen dragen bij aan een gezonde en vitale stad.

Regionale afstemming en samenwerking bij het ontwikkelen van accommodaties en het (sportieve) gebruik van de openbare ruimte wordt steeds belangrijker.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 sport										
	6.652		7.851		7.456		7.189		7.187	
Overhead			-108		-112		-112		-111	
Rente			-98		-125		-124		-124	
Totaal 1 sport	6.652		7.645		7.219		6.952		6.952	

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Binnen het programma Sport is de stijging van de lasten ten opzichte van 2015 grotendeels te verklaren door het doorschuiven van een deel van het wachtlijstenbudget naar 2016 (€ 0,75 miljoen), zoals dat in de herstelbegroting is besloten. De verdeling ten behoeve van investeringen in accommodaties is in september 2015 vastgesteld. Ook voor sportevenementen is in de herstelbegroting besloten het beschikbare geld 2015 door te schuiven naar 2016. Daardoor is er ten opzichte van 2015 sprake van een stijging van € 0,3 miljoen. Vanaf 2017 is er weer structureel € 0,15 miljoen beschikbaar voor sportevenementen. In totaal stijgen de lasten op het programma Sport met € 1,0 miljoen.

Maatregelen

De gemeente verkoopt grond (aantrekkelijk voor woningbouw) waar nu sportaccommodaties op liggen ten behoeve van woningbouw. Deze maatregel wordt uitgevoerd i.s.m. afdeling Programma's en Projecten. Resultaten eerste inventarisatie worden in 2016 aan de raad voorgelegd.

De gemeente heft de reservering op voor meerjarige sportvoorzieningen zoals lichtinstallaties en duurzaam sportmateriaal.

Overzicht Sport

(bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 sport	6.672	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
Totaal lasten	6.672	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 sport						
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 sport	6.672	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
Saldo 06 sport exclusief mutaties reserves	6.672	6.652	7.645	7.219	6.952	6.952
Toevoegingen reserves	2	752	2	2	2	2
Onttrekkingen reserves	30	620				
Saldo inclusief mutaties reserves	6.644	6.784	7.647	7.221	6.954	6.954

7. Ruimtelijke ontwikkeling

Amersfoort is een aantrekkelijke en vitale stad. In onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. De inrichting van de publieke ruimte zorgt ervoor dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Onze grondexploitaties ondersteunen de gewenste ruimtelijke projecten en gebiedsontwikkelingen. We benutten het gemeentelijk vastgoed optimaal voor de huisvesting van maatschappelijke organisaties, gebiedsontwikkeling en het bewaren van culturele waarden.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Ruimtelijke ontwikkeling

wethouder Yvonne Kemmerling
Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Duurzaamheid en innovatie
T. 14033, wethouderkemmerling@amersfoort.nl

Ambitie

In onze ruimtelijke ontwikkeling zoeken we een duurzame balans tussen een aantrekkelijk leefklimaat, economische dynamiek en een goede bereikbaarheid. Als deze drie in balans zijn, kan Amersfoort een aantrekkelijke en vitale stad blijven waar wonen, werken en recreëren voor iedereen goed samen gaan.

Met het programma van Ruimtelijke Ontwikkeling werken we aan een stedelijke omgeving die waardevol is voor bewoners, bedrijven en bezoekers; een dynamisch, historisch stadshart en eromheen aangename groene woonwijken in een groene regio; wij faciliteren bestaande en nieuwe aanvragen voor woonruimte; wij werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers met multifunctionele werklocaties, ook in de wijken; een bereikbare stad met verbeterde infrastructuur. Amersfoort heeft een hoge belevingswaarde voor iedereen, jong en oud, nu en in de toekomst.

Amersfoort is een plek waar ontmoetingen tussen mensen vanzelfsprekend zijn. De publieke ruimte biedt voor mensen de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten. Vanuit de wijken zijn er optimale verbindingen met het groen in de stad en het landschap er omheen. Het programma De Groene Stad biedt met de groenblauwe structuur ruimte voor natuur, recreatie, sport en bewegen en stadslandbouw. In de stad geven wij ruimte aan initiatieven voor duurzame energie en spelen wij in op de gevolgen van klimaatverandering.

Inwoners tevreden over hoeveelheid openbaar groen in de wijk

76%

Amersfoortse bezoekers van bos ten zuiden en westen van Amersfoort

59%

Amersfoortse bezoekers van de Gelderse Vallei

32%

Amersfoortse bezoekers van de Eempolder

44%

Doelstellingen

We streven naar een levendig en vitaal stadshart met een compact stedelijk leefmilieu met meer woningen en een gevarieerd voorzieningenaanbod.

We stimuleren diversiteit in de wijken en werken aan voldoende doorstroming, in levensloopbestendige wijken met voldoende woonruimte voor alle doelgroepen.

We versterken onze identiteit, met aandacht voor onze cultuurhistorie en monumenten.

We versterken een aantrekkelijk leefklimaat voor mens en dier, door een goed netwerk van voorzieningen en groene verbindingen. Zo spelen we in op de verandering van het klimaat.

We werken aan een goede functiemenging van wonen en werken. Zowel in de woonwijken als op de werklocaties.

Amersfoort geeft ruimte aan initiatieven om onze stad verder te ontwikkelen. We stellen ons open voor initiatiefnemers die een meerwaarde kunnen geven aan de stad en die bijdragen aan de diversiteit en duurzame ontwikkeling van Amersfoort; initiatiefnemers die met hun inzet waarde creëren, passend in de plek en context van de stad. We werken aan een instrument om de maatschappelijke meerwaarde van initiatieven in beeld te brengen.

76 procent van de Amersfoorters is tevreden over de hoeveelheid groen in hun leefomgeving.

Onze inzet

Structuurvisie Amersfoort 2030 en Groene Stad

Twee belangrijke beleidskaders die wij hanteren, zijn de Structuurvisie Amersfoort 2030 en de Groene Stad. Zij zijn de basis voor veel activiteiten op het gebied van Ruimtelijke Ontwikkeling.

We werken vanuit de ruimtelijke sturingsfilosofie van de Structuurvisie Amersfoort 2030 en een actueel planologisch afwegingskader. Met deze sturingsfilosofie geven we invulling aan uitnodigingsplanologie en bepalen we als overheid kiezen (een actieve, regisserende of faciliterende rol). Met onze ruimtelijke ambities - de zogeheten Amersfoortse Principes- nodigen we initiatiefnemers uit om zelf een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van Amersfoort.

Zie dit korte filmpje over omgaan met klimaatverandering.

Een tweede beleidskader is het programma **de Groene Stad**. Hierin geven we ruimte aan natuur, recreatie, sport en bewegen, voedselproductie en gezondheid. Vanuit de wijken zijn er optimale verbindingen met het groen in de stad en het landschap er omheen. In de stad geven wij ruimte aan initiatieven voor duurzame energie en spelen wij in op de gevolgen van klimaatverandering. Bij de inrichting van het groen richten we ons met name op de kwaliteit van het groen voor gebruikers en natuur en minder op de kwantiteit van het groen, zoals bijvoorbeeld het aantal bomen.

Plannen en uitvoering

We gaan samen met initiatiefnemers de ruimte in de stad intensiever en slimmer gebruiken. We maken de transformatie van leegstaande kantoren mogelijk en we zorgen ervoor dat een gebouw meer functies kan krijgen (functiemenging). We gaan slimmer om met onderwijshuisvesting, via het Integraal huisvestingsplan voor onderwijs en stimuleren efficiënt en effectief gebruik van de sportaccommodaties en zoeken naar mogelijkheden van synergie door verdere samenwerking tussen verenigingen.

We implementeren de nieuwe Omgevingswet. In 2018 wordt de nieuwe Omgevingswet het kader voor een nieuw en integraal ruimtelijk beleid. De omgevingswet maakt het omgevingsrecht toegankelijker, begrijpelijker en eenvoudiger. Daarvoor is door het Rijk een grootscheepse stelselherziening in gang gezet. Wij bereiden ons voor op deze verandering en werken waar mogelijk nu al in de geest van de Omgevingswet ('Eenvoudig Beter'). Met actuele en, waar mogelijk, flexibele bestemmingsplannen nodigen we initiatiefnemers uit om zelf meer ontwikkelingen in de stad op te pakken (de 'uitnodigingsplanologie').

We vernieuwen het welstandsbeleid. We nemen het huidige beleid als uitgangspunt en we kijken naar de gewenste uiterlijke kwaliteiten van onze stad. Het gaat om een volledige herziening: de beleidskaders en uitgangspunten in de Welstandsnota, maar ook de manier waarop we welstand beoordelen. Daarbij kijken we ook naar de relatie met handhaving.

We geven burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties een prominente rol in de gebiedsontwikkeling en de inrichting van onze openbare ruimte. Ervaringen in de afgelopen jaren hebben de meerwaarde aangetoond van maatschappelijke participatie met burgerinitiatieven en ondernemerskracht. Wij experimenteren de komende jaren onder andere met uitnodigingsplanologie, collectief opdrachtgeverschap en zelfbeheer. Daarvoor ontwikkelen we een instrument om de

maatschappelijke meerwaarde van initiatieven in beeld te brengen.

We zorgen voor een goede inpassing van grote nieuwe infrastructuur, zoals de Westelijke Ontsluiting en het knooppunt Hoevelaken.

We werken aan een actuele visie op de Groenblauwe Structuur. Eind 2015 eindigt het programma De Groene Stad. In de nieuwe visie verwerken we nieuwe maatschappelijke vraagstukken zoals klimaatbestendigheid, het groen op buurt- en wijkniveau, volkstuinen en stadslandbouw, sport en bewegen, ontwikkelingen in het landelijk gebied en de landbouw, en het behoud van biodiversiteit.

Extra aandacht voor Stadshart

We geven extra aandacht aan het Stadshart met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen als De Nieuwe Stad, Zonnehof en Wagenwerkplaats en langs de Eem. Zo wordt het Stadshart en daarmee Amersfoort steeds aantrekkelijker. We vergroten de levendigheid met culturele activiteiten en evenementen, versterken de economische vitaliteit met horeca, winkels en kantoren en verbeteren de verbindingen tussen het Station, Eemhaven en de binnenstad.

Extra aandacht voor Vathorst

We verschuiven de aandacht in Vathorst meer naar de leefbaarheid in de wijk. Vathorst is een wijk waarin gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. We besteden aandacht aan de fysieke ruimtelijke aspecten, maar ook extra aan de sociale en economische aspecten en de openbare ruimte. In het bijzonder aan de groene en recreatieve inrichting van bijvoorbeeld de Laakzone en een start in Vathorst Noord. Ook blijft er nog steeds een woningbouwopgave voor nieuwe woningen in Vathorst. We bieden meer ruimte voor bedrijven in bedrijvenpark Vathorst met een flexibeler vestigingsbeleid.

Bijzonder aandacht gaat ook naar de ontwikkeling van Vathorst Noord. Vathorst Noord zien we als verlengstuk van het bestaande Vathorst; samen met bewoners, grondeigenaren en andere belanghebbenden kijken we naar de mogelijkheden en betekenis van het gebied voor de wijk en omgeving vanuit een groen-recreatief perspectief.

Wonen, groen, spelen en kunst komen samen in Vathorst

Samenwerking

De rol van de gemeente in de ontwikkeling van de stad is veranderd. Wij kunnen en willen onze ambities alleen samen met de stad waarmaken. De gemeente heeft niet langer de middelen en instrumenten om ontwikkelingen volledig op eigen kracht uit te voeren. Dat willen we ook niet meer. De inwoners van Amersfoort willen meer invloed op hun leefgebied. De laatste jaren is steeds duidelijker geworden dat wij maar één van de partijen zijn die bezig zijn met de ontwikkeling van de stad.
Wij regisseren, faciliteren, stimuleren en stellen randvoorwaarden waar dat moet, maar ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties maken de stad. Zij zorgen ervoor dat Amersfoort een vitale stad is en blijft. Door minder regels en meer flexibiliteit, bieden we ruimte voor initiatieven uit de stad, die bijdragen aan duurzaamheid, diversiteit, waardecreatie en die passen in de plek en context van de stad.

In 2014 is besloten tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme

Rijngebied per 1 januari 2018. De tussenliggende jaren worden onder andere benut voor een goede overdracht van eigendom en beheer van de grote recreatieterreinen naar andere rechtsopvolgers, waarbij het behoud van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor alle inwoners van de provincie Utrecht voorop staat. Het Henschotermeer is een van deze recreatieterreinen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 ruimtelijke ontwikkeling										
	5.025		3.525	30	3.157	30	3.115	30	3.105	30
Overhead			-760		-844		-841		-831	
Rente			-364		-342		-320		-320	
Totaal 1 ruimtelijke ontwikkeling	5.025		2.401	30	1.971	30	1.954	30	1.954	30

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling (lasten): De lasten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan 2015, hoofdzakelijk als gevolg van centralisering van de overhead en de rentewijziging. Daarnaast bevat jaarschijf 2015 incidenteel budget voor Programma Groen Blauw, Amersfoort vernieuwt en Centrum Ontwikkeling. Ook 2016 bevat nog een bedrag aan incidenteel budget voor afronding van Programma Groen Blauw.

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling (baten): De baten van jaarschijf 2016 en verder zijn hoger dan 2015. Dit als gevolg van de genomen maatregelen bij de herstelbegroting (extra opbrengsten haalbaarheidstoets en plankosten).

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling - Mutaties reserves (lasten): De lasten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan 2015, hoofdzakelijk als gevolg van een incidentele storting in de reserve Groen Blauw. Vanaf 2016 zijn deze stortingen niet meer nodig,omdat het Programma Groen Blauw wordt afgerond.

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling - Mutaties reserves (baten): De baten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan in 2015, hoofdzakelijk als gevolg van een incidentele onttrekking in 2015 als gevolg van de genomen maatregelen bij de herstelbegroting inzake de stelselwijziging hoe om te gaan met reserves. Daarnaast zijn er incidentele ontrekkingen geraamd uit de reserves Groen Blauw en Reserve Ruimtelijke Investeringen (RRI) voor incidentele uitgaven in dat jaar. Ook 2016 bevat nog een incidentele

onttrekking uit genoemde reserves.

Maatregelen

De bezuinigingsopgaven uit de herstelbegroting op het gebied van Ruimtelijke Ontwikkeling zijn conform verwerkt in de begroting 2016 en verder. Op dit moment gaan we ervan uit dat deze bezuinigingsopgave volledig worden gerealiseerd.

Schrappen van het budget voor bijzondere planologische procedures. Het werkbudget is uit de begroting gehaald. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

Versobering van het budget voor uitspraken vanuit de Raad van State. (totale budget van € 27.000.) Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

De haalbaarheidstoets kostendekkend maken (20 aanvragen x 1000 euro extra). De realisatie van de extra baten door verhoging van de kostendekkendheid van haalbaarheidstoetsen met € 1.000 per aanvraag is afhankelijk van het aantal ingediende verzoeken. Echter, als er geen verzoek wordt ingediend, worden ook de kosten hiervoor niet gemaakt.

Verhoging van de doorberekening van de plankosten met 10 procent. De realisatie van de extra baten door verhoging van de plankosten met de 10% is afhankelijk van het aantal ingediende verzoeken. Echter, als er geen verzoek wordt ingediend, worden ook de kosten hiervoor niet gemaakt.

Grondexploitaties

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

We ontwikkelen Amersfoort samen, met de kracht van de stad. We zetten het grondbeleid in om projecten en gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. Iedere opgave is uniek, we handelen daarom vanuit situationeel grondbeleid en streven naar maatwerk per project. Wij zetten hoofdzakelijk in op faciliterend en regisserend grondbeleid. Als onze ambities niet door andere partijen worden waargemaakt en wij de risico's aanvaardbaar vinden, passen we ook actief grondbeleid toe. We kopen dan vastgoed om ontwikkelingen op gang te brengen.

Doelstellingen

We ondersteunen ontwikkelingen met grondbeleid op maat.

Bij gebiedsontwikkeling zoeken wij naar de (maatschappelijke) waardecreatie: naar meer en andere ontwikkelingsvormen voor gebieden, die - vroeg of laat - rendement opbrengen.

We hebben een goed beeld van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de grondexploitaties, beheersen de risico's en stappen in projecten op het moment dat er ontwikkelingskansen zijn.

Onze inzet

We werken met flexibele samenwerkings- en exploitatiemodellen die kunnen meebewegen met ontwikkelingen. Flexibiliteit is nodig om te kunnen inspelen op initiatieven en veranderingen in vraag en aanbod. Wij willen hierop aansluiten met flexibele contracten en sturing aan de hand van financiële scenario's. Als pilot gebruiken we de ontwikkeling van De Nieuwe Stad.

In het Oliemolenkwartier ligt De Nieuwe Stad, waar het bruist van de initiatieven.

We zetten in op nieuwe vormen van financiering waarbij (maatschappelijke) waardecreatie centraal staat. De financiering van gebiedsontwikkeling is veel meer geworden dan alleen grond- en vastgoedexploitatie. Bij ontwikkeling ontstaan er meer financiële stromen die waarde creëren; die willen we (leren) gebruiken.

We beperken de risico's van de lopende grondexploitaties. Dat doen we door in te spelen op de actuele ontwikkelingen op de vastgoedmarkt, door te zoeken naar nieuwe samenwerkings- en ontwikkelingsvormen, door voortdurende monitoring en goed risicomanagement. Bovendien hebben we de afgelopen jaren binnen de

grondexploitaties iets meer ruimte voor onvoorziene uitgaven kunnen creëren, waardoor de grondexploitaties financieel duurzaam zijn. Dit beleid willen we voortzetten.

Met ingang van 1 januari 2016 zal voor de grondexploitaties de wet- en regelgeving veranderen. Wij krijgen te maken met de vennootschapbelastingplicht en met aangescherpte regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Momenteel worden beide nog uitgewerkt. Bij de herziening van de grondexploitaties (jaarrekening 2015) zullen wij de consequenties van deze wijzigingen in beeld brengen en financieel vertalen. Structurele consequenties zullen bij de begroting 2017 - 2020 betrokken worden.

In de paragrafen grondbeleid en risico's en weerstandsvermogen wordt een toelichting gegeven over de stand van zaken van de grondexploitaties en het grondbeleid.

Samenwerking

Voor de gebiedsontwikkeling Vathorst werken wij samen met andere partijen in het Ontwikkelingsbedrijf Vathorst en de VOF Podium. Hierover is meer informatie te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Bij veel ontwikkelingen wordt nauw samengewerkt met ondernemers en inwoners bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van De Nieuwe Stad.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 grondexploitaties										
	35.106	34.808	70.152	70.153	41.825	40.976	37.466	37.417	32.593	32.544
Totaal 2 grondexploitaties	35.106	34.808	70.152	70.153	41.825	40.976	37.466	37.417	32.593	32.544

In deze begroting zijn de getallen van de herziening grondexploitatie per 1-11-2014 opgenomen. Zie voor de verschillenverklaring: Herziening grondexploitaties en strategisch vastgoed per 1 november 2014.

Maatregelen

In de herstelbegroting zijn geen maatregelen opgenomen voor grondexploitaties.

Vastgoed

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Het gemeentelijk vastgoed wordt optimaal benut voor de huisvesting van maatschappelijke en culturele organisaties, gebiedsontwikkeling en het bewaren van culturele waarden.

Doelstellingen

We verduurzamen onze vastgoedportefeuille door o.a. de daken beschikbaar te stellen voor zonnepanelen, bij onderhoud duurzaamheidsmaatregelen uit te voeren en ons cultureel erfgoed te conserveren voor de toekomst.

Onze vastgoedportefeuille wordt optimaal ingezet: de portefeuille heeft een omvang die past bij de gemeentelijke beleidsambities en waarbij de betreffende functies zijn gehuisvest in het juiste vastgoed.

We werken aan een efficiënt beheer met een zo hoog mogelijk financieel en/of maatschappelijk rendement.

We creëren in het gemeentelijk vastgoed ruimte voor (burger-)initiatieven en zetten het vastgoed in als aanjager bij gebiedsontwikkeling.

Het Groene Huis, het nieuwe gebouw voor het CNME, wordt duurzaam gebouwd, ingericht en gebruikt.

Onze inzet

We voeren het beheer van ons gemeentelijk vastgoed strategisch en efficiënt uit. Hiervoor hebben we een reorganisatie van het vastgoedbeheer in gang gezet. De uitwerking en implementatie daarvan zullen nog tot in 2017 door lopen. Bij het dagelijks beheer, dat SRO voor ons uitvoert, sturen we op technische kwaliteit, zuinig omgaan met middelen en klanttevredenheid. We combineren onderhoud zoveel mogelijk met verduurzaming. Dat gebeurt om te beginnen in sportzalen. De financiële consequenties daarvan zullen wij in beeld brengen.

Vastgoed dat niet langer nodig is voor beleidsdoelstellingen stoten we (gefaseerd) af. Om de kans op verkoop te vergroten zoeken we samen met potentiële kopers naar andere mogelijkheden van gebruik. Daarnaast worden ook de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur/pacht bekeken.

We stellen criteria op voor het inzetten van gemeentelijk vastgoed bij burgerinitiatieven. Burgerinitiatieven vertegenwoordigen vaak een maatschappelijke waarde die moeilijk te meten en te wegen valt. Om te bepalen wanneer gemeentelijk vastgoed ingezet wordt voor burgerinitiatieven, zullen wij nadere criteria opstellen.

Bij onderhoud of vervanging gaan we voor verduurzaming van het vastgoed. We brengen de duurzaamheidspotentie van het vastgoed in beeld en maken duurzaamheidsscenario's om goede investeringsbeslissingen te nemen.

We gaan het stadhuis renoveren. Hierbij maken we een integrale afweging op basis van ruimtebehoefte, duurzaamheid, het nieuwe werken en ons dienstverleningsconcept.

Samenwerking

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed gebeurt grotendeels door de SRO BV. Zie ook paragraaf verbonden partijen.

Financiën

x €1.000.-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 vastgoed										
	19.731	7.070	22.015	5.119	19.870	8.760	20.150	5.442	20.184	5.427
Overhead			-96		-100		-100		-99	
Rente			-9.795		-10.024		-10.101		-10.101	
Totaal 3 vastgoed	19.731	7.070	12.124	5.119	9.746	8.760	9.950	5.442	9.984	5.427

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma’s is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De begroting 2016 kent een aantal incidentele afwijkingen van de begroting te weten aan de kostenkant: budget renovatie Belgen monument (€ 600.000,-) de afwikkeling van de boekwaarde oude zwembaden (€ 1.700.000,-) en aan de baten kant: aframen incidentele baat 2015 (€ -2.000.000) en de opbrengst van de verkoop van de sporthal (€ 3.500.000,-).

Maatregelen

Het verkorten van de periode waarover de gemeente onderhoud van de vier multifunctionele accommodaties berekent (Laak, Bron, Icoon en het Eemhuis). Deze maatregel wordt in samenspraak met SRO opgepakt.

Verhoging van de huur (verhogingen verschillen per contract en functie) van gemeentelijke panden aan commerciële partijen zoals kinderopvang waar mogelijk naar een marktconforme huur te komen. Deze maatregel wordt in samenspraak met SRO opgepakt.

Het planschadebudget verkleinen (totale budget € 98.000). Dit is gerealiseerd.

Intensiveren van gebruik van tijdelijk leegstaand vastgoed en ongebruikte terreinen. Deze maatregel wordt in samenspraak met SRO opgepakt.

Nadere informatie over vastgoed is te vinden in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Overzicht Ruimtelijke ontwikkeling

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 ruimtelijke ontwikkeling	4.677	5.025	2.401	1.971	1.954	1.954
2 grondexploitaties	43.136	35.106	70.152	41.825	37.465	32.593
3 vastgoed	18.338	19.731	12.124	9.746	9.950	9.984
Totaal lasten	66.151	59.862	84.677	53.542	49.369	44.531
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 ruimtelijke ontwikkeling	136		30	30	30	30
2 grondexploitaties	36.645	34.808	70.153	40.976	37.417	32.544
3 vastgoed	7.763	7.070	5.119	8.760	5.442	5.427
Totaal baten	44.544	41.878	75.302	49.766	42.889	38.001
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 ruimtelijke ontwikkeling	4.541	5.025	2.371	1.941	1.924	1.924
2 grondexploitaties	6.491	298	-1	849	49	49
3 vastgoed	10.575	12.661	7.005	986	4.508	4.558
Saldo 07 ruimtelijke ontwikkeling exclusief mutaties reserves	21.607	17.984	9.375	3.776	6.481	6.530
Toevoegingen reserves	150	150	25	25	25	25
Onttrekkingen reserves	2.225	34.199	447			
Saldo inclusief mutaties reserves	19.532	-16.065	8.952	3.801	6.505	6.555

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Welzijn/wijkontwikkeling:						
Aanpassingen wijkaccomodaties		100		101		101
Onderwijs:						
ABC school Liendert		8.000				
Sport:						
Zwembad Hogeweg bouw		9.000	11.450	5.660		

Zwembad Hogeweg duurzaamheid			1.000	800		
Vervanging toplaag veld VV Hooglanderveen		177				
Vervanging toplaag veld Cobu Boys			73	178		
Vervanging toplaag hoofdveld CJVV			251			
Vervanging toplaag veld VOP				251		
Toplaag kunstgras Nieuwland					251	
Toplaag kunstgras Hoogland					251	
Toplaagvervanging veld 4 VVZA						250
Renovatie waterkunstgrasveld AMHC			211			
Toplaagvervanging veld 4 AMHC						210
Toplaagvervanging veld 1 AFC Quick						250
2 Toplagen HC Eemvallei					422	
Tribune Midland				101		
Investeringen sport i.v.m. wegwerken wachtlijsten		500	2.006			
Cultuur:						
Revitalisering De Flint		800				
Vervanging toneeltechniek De Flint		200				
De Flint onderhoudskrediet		1.873	743	316	443	396
Isolatie toneeltoren De Flint			200			
Vervanging/renovatie Flehite				1.614		
St. Aegtenkapel meerjarig onderhoud		17	73	17	52	28
Luchtbehandelingsinstallatie theater De Lieve Vrouw			380			
Totaal investeringen 07 Ruimtelijke ontwikkeling	**0**	**20.667**	**16.387**	**9.036**	**1.419**	**1.235**

8. Wijken en wonen

Amersfoort heeft vitale buurten en wijken, waarin het prettig wonen, werken en recreëren is. We werken gebiedsgericht samen met bewoners, ondernemers en andere partijen aan de leefbaarheid. Het woonklimaat in onze stad is hoogwaardig, gevarieerd en toekomstvast en biedt voldoende variatie in woonmilieus.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Wijken

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

Amersfoort bestaat uit een verscheidenheid aan straten, buurten en wijken waarin het prettig en veilig leven is, nu en in de toekomst. De woonomgeving en de voorzieningen sluiten aan bij de diversiteit aan wensen, behoeften en initiatieven van de bewoners en ondernemers.

Buurten beschikken over een goede sociale basisinfrastructuur, waar mensen een sociaal netwerk kunnen opbouwen. Zo kunnen buurtbewoners elkaar ondersteunen indien gewenst en elkaar aanspreken indien nodig. De verantwoordelijkheid voor de straat, buurt, wijk en de leefbaarheid delen wij met bewoners, instellingen en bedrijven. Want grotere zeggenschap over de eigen leefomgeving leidt tot meer waardering voor de buurt. We willen daarom gebiedsgericht samenwerken met inwoners, instellingen en bedrijven op het gebied van veiligheid, de fysieke en sociale woomomgeving.

Rapportcijfer buurt/woonomgeving

7,4

Schaalscore sociale cohesie (0-10)

6,4

Betrokkenheid bij de buurt

34%

Doelstellingen

We nodigen bewoners uit om meer verantwoordelijkheid en betrokkenheid te laten zien bij elkaar en bij hun directe leefomgeving.

We nodigen bewoners uit om meer zeggenschap te nemen over hun directe (fysieke en sociale) leefomgeving.

Wat wij doen laten we meer bepalen door enerzijds de vraag/behoefte en anderzijds de inzet van bewoners, instellingen en bedrijven.

We verbinden onze doelen met die van bewoners, instellingen en ondernemers en laten ons waar mogelijk door hun initiatieven leiden, bijvoorbeeld op het gebied van wijkvoorzieningen en zelfbeheer van groen.

Op basis van de wensen en behoeften van bewoners en ondernemers bepalen we de eventuele inzet van de gemeente in straat, buurt en/of wijk.

Leden van de ontwerpgroep Van Randwijcklaan presenteren zelf hun plan aan de buurtgenoten.

Onze inzet

Samen met de stad werken we in 2015-2016 onze visie op gebiedsgericht (samen-)werken verder uit, om de doelstellingen voor de komende vier jaar concreter te maken. We weten wat er leeft en handelen naar wat nodig is. We geven meer ruimte aan de eigenheid van de straat, de buurt en de wijk en aan het eigen initiatief.

Om te weten wat er speelt en leeft verzamelen we kwantitatieve en kwalitatieve informatie uit verschillende bronnen; we bekijken dit in samenhang. We monitoren cijfers op het gebied van bevolking, wonen, werk en inkomen, gezondheid, sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid (wijkatlas) per buurt en wijk, maar we kijken ook naar het verhaal achter de cijfers.

De wijkmanagers zijn hiertoe belangrijke ogen en oren in de wijk. Zij regisseren de samenhang tussen de sociale, fysieke en (sociale-) veiligheidsaspecten in buurt of wijk en voeren regie op samenwerkingsprocessen met in- en externe partijen.

Bij het opstellen en uitvoeren van stedelijk beleid kijken we naar de behoeften en mogelijkheden voor maatwerk per wijk.

Om bewoners en ondernemers te stimuleren zelf actief te zijn in eigen buurt of wijk, stellen we jaarlijks een buurtbudget ter beschikking voor iedere wijk . Aansluitend bij de gedachte over diversiteit en maatwerk per wijk bezien we wat passend is.

Bewoners van de wijk Soesterkwartier organiseren een bewonersavond waarin ze met elkaar bespreken wat ze zelf meer kunnen doen aan woning, straat, buurt.

Samenwerking

We werken samen aan de leefbaarheid en sociale cohesie in straat, buurt en wijk met bewoners(groepen), ondernemers, onderwijs-, welzijns- en zorginstellingen, woningcorporaties, (sport)verenigingen, kerken en moskeeën.

Om goed te kunnen inspelen op kansen en bedreigingen en om de verbinding te leggen tussen verschillende partijen, schuiven we regelmatig aan bij de verschillende informele en formele wijkpartners; we zijn aanwezig bij netwerkbijeenkomsten en informatiebijeenkomsten die door wijkpartners worden georganiseerd.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 wijkontwikkeling										
	1.624		1.569		1.590		1.558		1.539	
Overhead			-437		-483		-481		-474	
Rente									-22	
Totaal 1 wijkontwikkeling	1.624		1.132	0	1.107	0	1.077	0	1.042	0

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

De gemeente heft het restant van de reservering voor Amersfoort vernieuwt op. Het restant van de reservering voor Amersfoort Vernieuwt wordt opgeheven. Hiermee is betreffende maatregel in 2015 gerealiseerd.

De gemeente schaft gefaseerd het budget voor investeringsbudget wijken (programmakosten) af. Het investeringsbudget (programmakosten) Wijken wordt gefaseerd afgeschaft. Behalve de subsidies voor Hoogland en Hooglanderveen (respectievelijk 5000,- en 3000,- euro, die gelabeld zullen worden toegevoegd aan het buurtbudget, zijn er geen langlopende verplichtingen. Het gefaseerd afschaffen van het investeringsbudget kan een stimulans zijn voor andere partijen in de stad om de betreffende samenwerkingsactiviteiten financieel te ondersteunen, zo niet dan komen ze te vervallen.

Wonen

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Ambitie

Amersfoort is een goede woonstad en kent een hoogwaardig, gevarieerd en toekomstvast woonklimaat met diversiteit in woonmilieus. De (toekomstige) bewoners staan centraal en hebben zeggenschap over hun woning en hun directe leefomgeving. De druk op met name de sociale huurwoningmarkt is hoog. Om te zorgen voor voldoende huisvesting voor huishoudens met een laag of middeninkomen stellen we ons proactief op en maken afspraken met de woningcorporaties. We benaderen actief partijen om een bijdrage te leveren aan de woningmarkt. We spannen ons in om verdere stijging van de wachttijd voor woningzoekenden tegen te gaan. Dit is ambitieus, omdat we zien dat er een toename aan urgente doelgroepen is en onze sturingsmogelijkheden beperkt zijn.

Doelstellingen

Er zijn voldoende sociale huurwoningen beschikbaar voor inwoners die hier - gezien hun inkomen en gezinssituatie - voor in aanmerking komen.

We verbeteren het urgentieproces. Daarvoor evalueren we het urgentiebeleid en beoordelen we wat beter kan, voor zowel individuele aanvragen als voor de urgente doelgroepen.

We voeren de huisvesting van vergunninghouders uit conform de taakstelling van het Rijk. We zoeken daarbij naar verdere optimalisering.

Samen met de corporaties en marktpartijen bekijken we welke mogelijkheden er zijn voor nieuwbouw, buiten de afspraken die er nu liggen voor Amersfoort Vernieuwt en Vathorst.

We blijven inzet plegen op de gevolgen van de scheiding van wonen en zorg.

We zetten de wijkaanpak binnen Amersfoort Vernieuwt voort tot 2020.

Jaren wachttijd als woningzoekende

5,4

Aantal verhuringen van sociale huurwoningen

875

Toewijzing aan urgenten

45%

Nieuwbouw

575

Sloop

150

Onze inzet

Om voldoende sociale woningen beschikbaar te hebben voor de doelgroep maken we afspraken met de corporaties over het aanbod sociale huurwoningen. Ook gaan we andere marktpartijen vragen hier een rol in te spelen. Van woningcorporaties vragen we jaarlijks inzicht in hun financiële positie en hun investeringsprogramma met de daarbij behorende risico's; we bespreken welke keuzes ze maken in Amersfoort.

Verbeteren urgentieproces. De druk op de woningmarkt neemt toe. Het is daarom belangrijk de juiste doelgroepen te bepalen, die met voorrang gehuisvest moeten worden. We kijken naar het proces, de organisatie en de samenstelling van de urgentiecommissie. Resultaat is een transparante procedure waarbij integraler naar de situatie van de urgentieaanvrager wordt gekeken.

Huisvesting vergunninghouders Om deze groep tijdig te kunnen huisvesten beoordelen we welke mogelijkheden wij hiervoor hebben, naast de reguliere woonruimteverdeling. We kijken naar leegstaand vastgoed, zowel in eigendom van de gemeente als van andere partijen. Ook onderzoeken we met de woningcorporaties en het NVA alternatieve huisvestingsmogelijkheden, zoals woningdelen.

We meten de effecten van het lotingsysteem binnen de woonruimteverdeling. De uitkomsten daarvan nemen we mee in een evenwichtige verdeling tussen het aantal woningtoewijzingen aan urgenten en aan reguliere woningzoekenden. We stellen een nieuwe huisvestingsverordening met daarin de uitkomsten van de doelstelling.

Bij nieuwbouw beoordelen we de (binnenstedelijke) locaties en plannen op hun potentie om ook sociale woningbouw mogelijk te maken. We richten ons hierbij op de transformatie van kantoren naar woningen en op binnenstedelijke locaties. We interesseren andere partijen om te investeren in sociale en middeldure huurwoningen. Daarbij beoordelen we hoe we partijen daarin passend kunnen faciliteren.

We brengen samen met alle partners in kaart wat de gevolgen zijn van de scheiding van woning en zorg voor onze inwoners. We willen gezamenlijk tot nieuwe oplossingen te komen. We starten een bewustwordingscampagne die gericht is op ouderen: is uw woning al klaar voor de toekomst? Dit doen we in samenwerking met ondernemers, provincie, regiogemeenten, EBU corporaties en zorgleveranciers. De gemeente en de woningcorporaties sluiten een convenant waarin Wmo-afspraken worden gemaakt over woningaanpassingen.

We voeren de periode 2015-2020 van Amersfoort Vernieuwt uit. Bij het afronden van Amersfoort Vernieuwt kijken we vooruit of deze aanpak voor (delen van) de andere Amersfoortse wijken voor de komende jaren ook de passende vorm is. Samen met de Alliantie zetten we de geplande bouw- en renovatieprojecten voort.

Vathorst

Vathorst is inmiddels een volwaardig stadsdeel van Amersfoort. Het aantal woningen en inwoners stijgt nog maar het grootste deel van de plannen is gerealiseerd. Er komen nog ongeveer 2200 woningen bij. Dit zijn vooral koopwoningen. De marktomstandigheden zijn veranderd: daarom is er continu aandacht voor het realiseren (en aanpassen) van de juiste mix aan te bouwen woningen, met aandacht voor de afzetmogelijkheid. Ons vertrekpunt blijft een gemêleerde wijk waar het voor alle lagen van de samenleving prettig wonen is - en waar kansen zijn voor huishoudens om binnen de wijk door te stromen.

De aandacht verschuift van bouwen naar beheren. We gaan daarmee van een 'bouwwijk' naar een 'leefwijk'.Dat betekent dat er volop aandacht is voor het op peil houden van het leefklimaat en de benodigde voorzieningen. Momenteel werken we bijvoorbeeld

aan een visie voor Vathorst Noord, in samenwerking met grondeigenaren, bewoners en andere belanghebbenden; we streven hier naar een groene recreatieve ontwikkeling voor de wijk.

De komende periode spelen er de volgende ontwikkelingen: de definitieve herhuisvesting van GymXL, de ontwikkeling van de Laakzone, de planvorming voor Laak 2 en de verkeersontsluiting. Ook zijn we betrokken bij diverse kleinere projecten/ontwikkelingen.

Samenwerking

Belangrijke partijen bij het halen van de wonendoelstellingen zijn de woningcorporaties. Met de woningcorporaties maken we jaarlijks nieuwe prestatieafspraken. Daarnaast zijn ook de huurvertegenwoordigers partners die het beleid meebepalen. Marktpartijen dagen we uit een rol te spelen in het middeldure huur en het goedkope koopsegement. We faciliteren initiatieven uit de stad, bijvoorbeeld rondom het thema vernieuwend opdrachtgeverschap.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 wonen										
	2.217	479	3.702	532	1.864	532	1.535	532	1.527	532
Overhead			-302		-315		-314		-310	
Rente			-441		-438		-435		-435	
Totaal 2 wonen	2.217	479	2.959	532	1.110	532	785	532	781	532

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De toename in de begrote lasten van € 742.000 van 2015 naar 2016 wordt verklaard door de opname van een incidenteel budget van € 1,5 miljoen voor de sociale woningbouw en de afname van de overhead en rentekosten van € 742.000 door een andere presentatie in de begroting vanaf 2016.

De mutaties na 2016 hebben betrekking op het eindigen van de incidentele budgetten voor sociale woningbouw (€ 1,5 miljoen 2016) en studentenhuisvesting (€ 325.000 in 2016 en € 325.000 in 2017)

Maatregelen

Het overdragen van eigendom en beheer aan corporaties van het laatste woonwagenkamp (De Birkt). Op dit moment zijn we de herinrichting en eigendomsoverdracht van woonwagencentrum de Birkt aan het voorbereiden. De huidige verwachting is dat dat in 2016 tot afronding komt. Daardoor ontstaat ruimte om het beheerbudget vanaf 2017 te laten vervallen.

Leges vergunningen tijdelijke verhuur. Op dit moment zijn de leges voor deze vergunning niet kostendekkend (€ 75). Door een wel kostendekkend tarief te hanteren, worden de opbrengsten verhoogd.

Het budget voor woonruimteverdeling anders besteden, zoals meer werkzaamheden overdragen naar woningcorporaties (per saldo effect van minder inkomsten en minder uitgaven). Bij de invoering van de regionale woonruimteverdeling eind 2014, zijn we met de woningcorporaties een efficiëntere manier van werken overeengekomen. Daarmee is de gemeentelijk bijdrage aan de woonruimteverdeling lager geworden en is het bedrag van € 29.000,- beschikbaar gekomen. Deze bezuiniging heeft daarmee geen invloed op de uitvoering van de woonruimteverdeling.

Overzicht Wijken en wonen

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 wijkontwikkeling	5.660	1.624	1.132	1.107	1.077	1.042
2 wonen	1.629	2.217	2.960	1.111	785	782
Totaal lasten	7.289	3.841	4.092	2.218	1.863	1.824
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 wijkontwikkeling	626					
2 wonen	397	479	532	532	532	532
Totaal baten	1.023	479	532	532	532	532
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 wijkontwikkeling	5.034	1.624	1.132	1.107	1.077	1.042
2 wonen	1.232	1.738	2.427	578	253	249
Saldo 08 wijkontwikkeling en wonen exclusief mutaties reserves	6.266	3.362	3.560	1.686	1.330	1.292
Toevoegingen reserves						
Onttrekkingen reserves		355				
Saldo inclusief mutaties reserves	6.266	3.007	3.560	1.686	1.330	1.292

9. Mobiliteit

Amersfoort is een bereikbare en verkeersveilige stad binnen het regionale verkeers- en vervoersnetwerk van Midden Nederland. Er is een optimale balans tussen de verschillende vervoerswijzen auto, fiets en openbaar vervoer. In de keuzes en afwegingen die we maken nemen we expliciet onderwerpen als leefbaarheid en duurzaamheid mee.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Mobiliteit

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Een bereikbare en verkeersveilige stad binnen het regionale verkeers- en vervoersnetwerk van Midden Nederland, waarbij leefbaarheid en duurzaamheid integraal onderdeel zijn van de afwegingen die we maken. We streven naar een optimale balans in de verschillende vervoerswijzen voor voetganger, fietser, automobilist en OV-gebruiker. De afzonderlijke verkeer- en vervoersystemen worden optimaal ingericht en benut. Keuzevrijheid van de vervoerswijze staat hierbij voorop, maar door te verleiden proberen we deze keuze wel te beïnvloeden.

OV verplaatsingen in Amersfoort

6,1%

(Brom)fietsverplaatsingen in Amersfoort

32,2%

Rapportcijfer verkeers-veiligheid in de eigen straat

6,7

Inwoners tevreden of neutraal over parkeer-gelegenheid in de buurt

79%

We streven er naar voor de komende jaren minstens hetzelfde te bereiken als de laatste metingen in 2013.

Doelstellingen

We werken gebiedsgericht. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de binnenstad, oudere en nieuwe stadsdelen, bedrijventerreinen en recreatiegebieden. Verkeerskundige vraagstukken op Isselt vragen immers een andere aanpak dan bijvoorbeeld de binnenstad of een wijk als Zielhorst.

Het verder verbeteren van de bereikbaarheid van Amersfoort. Het wegennet van Amersfoort maakt deel uit van een regionaal wegennet, waarbij ook de rijkswegen en provinciale wegen een belangrijke rol spelen. Samenwerking met onze regionale partners binnen VERDER en bij de projecten van Beter Benutten is daarom van groot belang. Waar mogelijk verbeteren we de doorstroming op het gemeentelijke- en regionale wegennet voor de fietser, het openbaar vervoer en de auto. Verkeer wordt geleid over logische routes, passend bij de aard van verplaatsing. Sluipverkeer wordt hiermee voorkomen, waardoor de verkeersveiligheid en leefbaarheid verbetert. Open Parkeerdata vanuit het ParkeerRouteInformatieSysteem is beschikbaar, zodat via apps bezoekers snel en zonder naar een parkeerplaats te zoeken, naar de plaats van bestemming geleid kunnen worden. Toekomstige mobiliteitsgroei beheersen we door het stimuleren van de fiets en het openbaar vervoer.

We waarborgen verkeersveiligheid. Ieder ongeval is er één te veel. Naast het vergroten van de objectieve verkeersveiligheid (minder ongevallen) streven wij naar het vergroten van het gevoel van verkeersveiligheid. De meer kwetsbare groepen verkeersdeelnemers - fietsers en kinderen - hebben hierbij onze extra aandacht.

We verbeteren leefbaarheid. Sluipverkeer en parkeeroverlast gaan ten koste van de leefbaarheid. Om de leefbaarheid te vergroten zetten wij ons in om sluipverkeer (en daarmee samenhangend minder veiligheid op straat, geluidsoverlast) en parkeeroverlast te voorkomen.

Duurzaamheid in mobiliteit. Door het bieden van alternatieven en door het versterken van de keten fiets/bus/trein bieden we gelegenheid tot het maken van bewuste keuzes voor de wijze van vervoer. Keuzevrijheid voor het vervoermiddel staat daarbij voorop. Ook stimuleren wij het gebruik van de fiets voor verplaatsingen binnen de stad, en faciliteren wij innovatieve ontwikkelingen en duurzame initiatieven zoals elektrisch vervoer en autodelen. Bij de verdere ontwikkeling van de stad speelt de bereikbaarheid en nabijheid van openbaar vervoer een belangrijke rol.

We verwachten dat marktpartijen de plaatsing van laadpalen voor elektrische auto's zullen overnemen.

We verwachten dat marktpartijen de plaatsing van laadpalen voor elektrische auto's zullen overnemen.

Onze inzet

Bereikbaarheid

De autobereikbaarheid borgen we door met toepassing van dynamisch verkeersmanagement het autoverkeer over de meest logische routes te geleiden. Daar waar mogelijk passen we groene golven toe. Ter vervolmaking van het netwerk worden in gang gezette projecten als de Westelijke ontsluiting uitgevoerd. Ook de in VERDER opgenomen projecten voeren we uit (naast autobereikbaarheid ook voor fiets en openbaar vervoer). Voor de bereikbaarheid van het centrum krijgt bestemmingsverkeer prioriteit boven doorgaand verkeer, dat een goed alternatief krijgt geboden. Voor Vathorst onderzoeken we maatregelen die de toekomstige bereikbaarheid kunnen waarborgen. Heroverweging van de VERDER-maatregel aansluiting Heideweg/Rondweg-Oost, een toekomstvaste invulling van de VERDER-maatregel Ontsluiting Vathorst-West en de uitkomsten van de aanbesteding van planstudie Knooppunt Hoevelaken worden betrokken bij dit onderzoek. Samen met Rijkswaterstaat, de provincies Gelderland en Utrecht en onze buurgemeenten werken we de uitkomst van de aanbesteding van Knooppunt Hoevelaken uit zodat de aansluitingen van de Rijkswegen A1 en A28 met het onderliggende gemeentelijke en provinciale wegennet goed vorm krijgt.

De fietsbereikbaarheid vergroten wij door, samen met onze regionale partners, in te zetten op uitbreiding van de regionale fietsverbindingen/snelfietsroutes, waardoor rechtstreekse en comfortabele verbindingen ontstaan. Hiermee sluiten we aan bij de opkomst van de E-bike, waardoor grotere afstanden met hogere snelheid op de fiets kunnen worden afgelegd. Naast fietsbereikbaarheid is ook fietsparkeren een belangrijk onderwerp. Dat doen we door de fietsenstalling bij het Stationsplein uit te breiden en door meer stallingsmogelijkheden aan te bieden in en om het centrum en bij het Eemplein. Ook bij nieuwe ontwikkelingen borgen wij de toegankelijkheid en ruimte voor fietsen. De fietsambities uit het Verkeer- en VervoerPlan (VVP) 2030 concretiseren we in een nieuw fietsplan, waarbij we niet alleen in de planvorming maar ook in de uitvoering de samenwerking zoeken met stakeholders, zoals Fietsersbond en VVN. We sluiten aan bij het Programma Fiets en Veiligheid van de provincie Utrecht, het programma's Stadshart, VERDER, Beter Benutten Vervolg en onderhoudswerkzaamheden aan wegen.

We waarborgen de doorstroming van het openbaar vervoer door vertragingen op de routes zo veel mogelijk te voorkomen en de bus waar mogelijk voorrang te geven bij verkeerslichten. In 2015 is de concessie voor de busdiensten opnieuw door de provincie Utrecht aanbesteed. De nieuwe concessie gaat december 2016 in. De frequenties gaan op veel lijnen omhoog en de milieuvriendelijke bussen zijn uitgerust met wifi en oplaadmogelijkheden. Door het uitbreiden van de fietsparkeercapaciteit bij stations wordt het gebruik van de trein en bus voor woon-werkverkeer aantrekkelijker. Ook zetten wij ons in voor extra fietsklemmen bij (regionale) bushaltes.

We creëren meer ruimte voor fietsen bij de stations.

We creëren meer ruimte voor fietsen bij stations.

Verkeersveiligheid

Bij de (her)inrichting van wegen en fietspaden wordt ontworpen volgens het concept Duurzaam Veilig. Op dit moment zijn er geen black spots, maar als er sprake is van blackspots en/of concentraties van ongevallen dan wordt er een analyse gemaakt van de situatie en nemen we, waar mogelijk, passende maatregelen. Verder verbeteren we (het gevoel van) verkeersveiligheid door herinrichting van straten op het moment dat daar de mogelijkheden ontstaan door de uitvoering van beheer- en onderhoudsprojecten. Ten slotte zetten wij ons in voor Educatie en Voorlichting, waarbij ouderen en jongeren met name tot de doelgroep behoren.

Leefbaarheid

Door uitvoering van de bereikbaarheidsprojecten voor de auto wordt voorkomen dat er een reden is voor sluipverkeer. Het autoverkeer wordt immers over de voor hen meest logische routes geleid. Hierdoor verbetert de leefbaarheid in woonwijken. Daarnaast zetten wij ons in voor het beheersen van parkeeroverlast. Waar nodig voeren we - conform de afgesproken regels - een parkeerregime in. Invoering van vergunningparkeren is hierbij versoepeld. We faciliteren het concept van de deelauto. Bij nieuwe plannen wordt maatwerk geboden in het oplossen van het parkeervraagstuk, zoals bij De Nieuwe Stad.

De invoering van een geknipte groene golf op de Stadsring heeft geleid tot een verbetering van de doorstroom van het autoverkeer en een vermindering van sluipverkeer door de binnenstad. We hebben aantrekkelijke routes om het centrum heen. Dit willen we graag in stand houden en zo mogelijk nog aantrekkelijker maken. De toepassing van Inteliggente Transportsystemen (ITS) kan ons helpen om ook voor andere vervoerstypen (OV/fiets) de doorstroming te verbeteren en routes comfortabeler te maken. Op die manier blijft een goede autobereikbaarheid van het centrumgebied gewaarborgd voor het bestemmingsverkeer.

Op die plaatsen waar meerdere functies bij elkaar komen waardoor bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid conflicteren, gaan we in gesprek met belanghebbenden om te komen tot afspraken. De ruimte voor het treffen van maatregelen is uiterst beperkt. Vaak ligt de oorzaak van problemen in houding en gedrag, en daarom zijn de afspraken vooral hierop gericht. Met elkaars inzet en het benoemen van elkaars verantwoordelijkheden streven we naar een oplossing.

Duurzaamheid in mobiliteit

Door het verhogen van comfort en het optimaliseren van/uitbreiden en vergroten van herkenbaarheid van de fietsinfrastructuur binnen de stad (en in relatie tot ons omringende gemeenten) stimuleren wij het korte- en middellange afstandsfietsverkeer. De toename van het aantal elektrische fietsen (sneller en verder) betrekken wij hierbij. Daarnaast zetten wij ons in om innovatieve concepten uit de markt die bijdragen aan duurzame mobiliteit, samen met de markt toe te passen. Samen met andere overheden en partners stimuleren we elektrisch rijden en plaatsen we laadpalen voor elektrische auto’s in de openbare ruimte. We streven hierbij een dekking naar behoefte van de gehele stad na, waarbij marktpartijen het plaatsen van laadpalen over zullen nemen. We maken dit mogelijk door hiervoor beleidsregels vast te stellen. Daarnaast reserveren we plaatsen in de openbare ruimte voor deelauto’s. Samen met de markt kijken wij wat nodig is voor bijvoorbeeld het op een centraal gelegen punt leveren van internetbestellingen, en het meervoudig gebruik van taxibusjes die worden ingezet voor vervoer van leerlingen van speciaal onderwijs/bso’s.

Onze inzet in projecten is terug te vinden in verschillende programma's:

- Reserve Stedelijke Voorzieningen, compartiment bereikbaarheid
- VerkeersOvereenkomst Vathorst
- VERDER
- Beter Benutten

Samenwerking

Samenwerken aan bereikbaarheid is noodzakelijk om netwerken op elkaar aan te laten sluiten en optimaal te kunnen benutten. Daar waar mogelijk werken we samen met inwoners, organisaties en bedrijven in de stad.

Binnen VERDER werken we samen met gemeente Utrecht, Bestuur Regio Utrecht, Regio Amersfoort, Regio Utrecht West, Regio Utrecht Zuidoost, Gewest Gooi- en Vechtstreek, provincie Utrecht, en Rijkswaterstaat aan oplossingen voor de mobiliteitsproblematiek in Midden-Nederland. De kennis en specialismen van de verschillende overheden zijn in VERDER gebundeld om zo tot het meest optimale resultaat te komen.

Met dezelfde partijen, aangevuld met verschillende partijen uit het bedrijfsleven (bijv. via de U15) en het ministerie van I&M werken we aan uitvoering van het programma Beter Benutten.

Uiteraard werken we ook nauw samen met de ons omringende gemeenten als Bunschoten, Nijkerk, Soest en Leusden, we doen dit zowel op operationeel als op tactisch niveau. In verschillende projecten hebben we nauwe samenwerkingsverbanden met NS en ProRail. Met de leden van de Coöperatie Parkeerservice wordt samengewerkt aan toekomstgericht beleid voor het betaald parkeren, het vergunningparkeren in de stad en parkeerhandhaving.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 mobliteit										
	8.872	4.585	7.652	2.971	7.406	2.971	7.414	2.971	7.390	2.971
Overhead			-568		-594		-592		-584	
Rente			-1.257		-1.207		-1.155		-1.155	
Totaal 1 mobliteit	8.872	4.585	5.827	2.971	5.605	2.971	5.667	2.971	5.651	2.971

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

Programma Mobiliteit (lasten): De lasten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan 2015, hoofdzakelijk als gevolg van centralisering van de overhead en de rentewijziging. Daarnaast bevat jaarschijf 2015 incidenteel budget voor de uitvoering van het Verkeer- en Vervoerplan (VVP).

Programma Mobiliteit (baten): De baten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan 2015, hoofdzakelijk als gevolg van de incidentele dekking voor de uitvoering van het Verkeer- en Vervoerplan (VVP). Daarnaast bevat jaarschijf 2015 een incidentele raming voor pv-vergoedingen. Deze vergoedingen hebben we tot en met 2014 ontvangen. Voor 2015 wel raming, maar geen realisatie. Vanaf 2016 niet meer in de begroting.

Programma Mobiliteit - Mutaties reserves (lasten): De lasten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan 2015, hoofdzakelijk als gevolg van een incidentele storting in de RSV - compartiment bereikbaarheid. Deze storting is inclusief de incidentele storting voor de uitvoering van het Verkeer- en Vervoerplan (VVP).

Programma Mobiliteit - Mutaties reserves (baten): De baten van jaarschijf 2016 en verder zijn lager dan in 2105, hoofdzakelijk als gevolg van een incidentele onttrekking in 2015 en 2016 uit de RSV - compartiment bereikbaarheid en de Reserve Verder.

Maatregelen

De bezuinigingsopgaven naar aanleiding van de getroffen maatregelen op het gebied van Mobiliteit zijn verwerkt in de begroting 2016 en verder. Op dit moment wordt er vanuit gegaan dat deze bezuinigingsopgave volledig kan worden gerealiseerd;

De bijgestelde investeringskosten van het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) aanpassen in de begroting, als gevolg van eerdere besluitvorming (de kapitaallasten dalen met vijftig procent). Het beschikbaar gestelde krediet is afgesloten en de kapitaallasten zijn uit de begroting gehaald. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

Stoppen met het verzamelen van parkeerdata, zoals nu vastgelegd in de overeenkomsten met parkeerexploitanten. Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

De kosten voor parkeeronderzoek gerelateerd aan projecten ten laste laten komen aan de projectontwikkelaar. Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

Stoppen met het plaatsen van borden en drempels op verzoek van inwoners of op eigen initiatief (alleen nog binnen projecten of bij groot onderhoud). Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

Waarde nieuwe contract met Parkeerservice Amersfoort aanpassen in de begroting. Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

De kosten voor elektrische auto's in de begroting herstellen. Het werkbudget is verlaagd. Er worden geen toekomstige overschrijdingen verwacht.

Overzicht Mobiliteit

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 mobliteit	9.721	8.872	5.827	5.605	5.667	5.651
Totaal lasten	9.721	8.872	5.827	5.605	5.667	5.651
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 mobliteit	4.597	4.585	2.971	2.971	2.971	2.971
Totaal baten	4.597	4.585	2.971	2.971	2.971	2.971
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 mobliteit	5.124	4.287	2.856	2.634	2.696	2.680
Saldo 09 mobiliteit exclusief mutaties reserves	5.124	4.287	2.856	2.634	2.696	2.680
Toevoegingen reserves	5.703	3.103	2.000	1.500	1.500	1.500
Onttrekkingen reserves	2.492	9.700	8.570	1.500	1.500	1.500
Saldo inclusief mutaties reserves	8.335	-2.310	-3.714	2.634	2.696	2.680

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Projecten RSV bereikbaarheid en/of Verder		6.700	8.500	1.500	1.500	1.500
Vervanging verkeersregelinstallaties		305	307	307	307	307
Totaal investeringen 09 Mobiliteit		7.005	8.807	1.807	1.807	1.807

10. Economie en duurzaamheid

We willen een economisch vitale en duurzame stad (en regio) zijn; een levenskrachtige economie die duurzaam en innovatief is. De verduurzaming van de stad versnellen we door in te zetten op innovatie en het versterken van (duurzame) bedrijvigheid.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Economie

wethouder Yvonne Kemmerling
Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Duurzaamheid en innovatie
T. 14033, wethouderkemmerling@amersfoort.nl

Ambitie

We willen economisch de meest vitale, duurzame stad (en regio) van Nederland zijn. Het behouden en waar mogelijk vergroten van onze economische dynamiek is een onmisbare voorwaarde voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat. We willen bovendien een innovatieve stad en regio zijn. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en we werken zoveel mogelijk regionaal samen omdat stad en regio elkaar nodig hebben en versterken.

Doelstellingen

Bovengemiddelde groei van werkgelegenheid. We willen onze gunstige economische uitgangssituatie benutten (o.a. centrale ligging, bereikbaarheid, moderne werklocaties, aantrekkelijk woon- en leefklimaat, goed opgeleide beroepsbevolking, kenniseconomie)

Indicator: ontwikkeling werkgelegenheid Amersfoort ten opzichte van het gemiddelde van Nederland en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (exclusief de vier grote steden). Beteft banen vanaf 1 uur per week.

Streefcijfers: ‘hoger dan Nederlands gemiddelde’ en ‘hoger dan gemiddelde grote steden’.

Rapportcijfer tevreden-heid ondernemersklimaat volgens ondernemers

6,6

Vitaliteit: we streven naar een economie waarin (duurzaam) ondernemerschap kan bloeien. We streven naar een hoger rapportcijfer voor tevredenheid ondernemersklimaat. Wordt in 2016 opnieuw gemeten.

Balans tussen wonen en werken: we willen dat de ontwikkeling van de werkgelegenheid gelijke tred houdt met de algehele (bevolkings)ontwikkeling van de stad. We willen een stad voor wonen én werken zijn.

Indicator: aantal banen per inwoner (15-65 jaar: de potentiele beroepsbevolking)

Streefcijfer: minimaal 0,70

Economische koploper in Nederland. Indicator: positie sociaal economische index. Dit cijfer wordt elk jaar berekend door Atlas voor Gemeenten en geeft de rangorde van de 50 grootste gemeenten aan. De sociaal-economische index is gebaseerd op een aantal kengetallen, waaronder % bijstand, werkloosheid en arbeidsongeschikten, % lage inkomens en laag opgeleiden, participatie van vrouwen in de beroepsbevolking en % zakelijke diensten. Streefcijfer: Top 5.

Onze inzet

De economische agenda

De gewenste economische dynamiek kunnen we niet zelf realiseren; dat is aan de bedrijven en instellingen in onze gemeente. Wel kunnen we het ondernemersklimaat zo aantrekkelijk mogelijk maken en de economische randvoorwaarden verder verbeteren.

Onze economische agenda kent drie sporen: rode loper, vitale werklocaties en regionale stimulering.

Rode loper

We zetten Amersfoort als aantrekkelijke regio volop in de schijnwerpers en leggen de rode loper uit voor bedrijven die hier zijn gevestigd of zich willen vestigen. Via citymarketing stralen we uit dat regio Amersfoort een uitstekende plek is om te ondernemen, wonen, werken, en recreëren. We koesteren onze diversiteit. Daarbij bekijken we hoe we nog beter kunnen profiteren van de nabijheid van Amsterdam en Schiphol. We versterken onze acquisitie van bedrijven. We kijken vooral naar nieuwe bedrijven in kansrijke sectoren zoals ICT, zorg, e-commerce en zakelijke diensten / hoofdkantoren. We zetten in op het versterken van Amersfoort als kennis- en congresstad. In samenhang met acquisitie versterken we ons accountmanagement voor bedrijven. We koesteren onze bestaande bedrijven; zij zijn belangrijke ambassadeurs om onze aantrekkelijkheid voor het voetlicht te brengen. We blijven onze dienstverlening aan bedrijven verbeteren, aan de balie, telefonisch en met extra aandacht voor digitale dienstverlening.

Speerpunten 2016:

- Citymarketing: uitbouwen campagnes voor ondernemen en wonen; continueren campagnes voor zakelijk toerisme en

vrijetijdstoerisme
- Start / opbouw acquisitie en in samenhang versterken van accountmanagement
- Aanpak voor groei van kennisevenementen in Regio Amersfoort. Dit doen we samen met hotels, congreslocaties en met de Economic Board Utrecht

Vitale werklocaties

We zorgen voor de beschikbaarheid van voldoende en passende werklocaties, voor bedrijven, kantoren, winkels etc. Ons vestigingsbeleid (Visie Werklocaties, Horecanota, Detailhandelsnota, Winkeltijdenverordening) is flexibel om ondernemerschap zoveel mogelijk ruimte te bieden (in samenhang met onze inzet bij rode loper).

Leegstand vormt een bedreiging. Dit speelt vooral bij kantoren, maar ook bij bedrijventerreinen en winkelgebieden is of dreigt leegstand. Te grote concentratie van leegstand heeft een negatieve invloed op het functioneren van de betreffende gebieden, schaadt het imago van de stad en heeft een neergaande spiraal als risico. Daarmee is het leegstandprobleem meer dan een probleem op pandniveau (waar de eigenaar aan zet is) en is er een gemeentelijke rol om randvoorwaarden te verbeteren. We willen marktpartijen optimaal faciliteren om leegstaande panden en gebieden een (nieuwe) invulling te geven.

Voor groei en uitbreiding ontwikkelen we nieuwe werklocaties (Vathorst en De Wieken). Voor de planlocaties kantoren (o.a. Podium en Trapezium) zien wij een opgave om met onze ontwikkelpartners (deels) een andere invulling te vinden. We haken ook aan bij de provinciale kantorenaanpak. Voor het overgrote deel werken we daarbij goed samen, maar op het gebied van de aanpak omtrent planlocaties verschillen we van inzicht.

We schenken bijzondere aandacht aan het Stadshart. Vanuit het programma Ruimtelijke Ontwikkeling wordt een integraal programma voor het Stadshart ontwikkeld. Voor de economische stimulering werken we met onze partners samen in het Platform Economie Binnenstad. Onder andere via het Ondernemersfonds Binnenstad en de Uitvoeringsagenda Binnenstad realiseren we projecten.

Speerpunten 2016:

- Uitvoering Programma Kantorenleegstand
- Evaluatie Winkeltijdenverordening

Regionale stimulering

We werken samen met onze buurgemeenten via Regio Amersfoort. Ons economisch beleid stemmen we af (bijvoorbeeld over werklocaties) en de uitvoering pakken we (steeds meer) gezamenlijk op. Mooie voorbeelden zijn regionale marketingcampagnes en de Rode Loperdag voor (nieuwe) bedrijven die we sinds 2014 regionaal organiseren en waar alle gemeenten bestuurlijk vertegenwoordigd zijn. Daarnaast werken we via de Economic Board Utrecht (EBU) aan een beter regionaal innovatieklimaat en aan de versterking van de relatie arbeidsmarkt – onderwijs. Samen met het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen werken we zo (boven)regionaal aan een vitale, duurzame economie. Onze speerpunten zijn groen, gezond en slim.
In het programma Duurzaamheid en innovatie is onze inzet voor het innovatieklimaat verder uitgewerkt.
We willen de regionale arbeidsmarkt versterken en de relatie met het onderwijs verbeteren. Onze aanpak is erop gericht dat bedrijven meer passende arbeidskrachten vinden in onze regio, de uitval in het onderwijs vermindert en de aansluiting van het onderwijs op de praktijk verbetert. We werken samen met onder andere ondernemersorganisaties, onderwijsinstellingen en de Economic Board Utrecht.

Speerpunten 2016:

- Innovatieklimaat: zie paragraaf Innovatie en duurzaamheid
- Uitvoering aanpak arbeidsmarkt-onderwijs, inclusief de invoering van een fonds voor samenwerking

Overige inzet

Via de economische agenda ontplooien we activiteiten voor een optimaal vestigingsklimaat en gunstige economische omstandigheden. We scheppen voorwaarden voor toeristische ontwikkeling en werken aan profilering van Amersfoort als aantrekkelijke stad voor toeristisch-recreatief bezoek en zakelijke bijeenkomsten. We zorgen voor actueel gemeentelijk beleid en goede monitoring. In 2016 verschijnt een nieuwe, uitgebreide Economische Monitor. We zijn aanspreekpunt voor ondernemers. Onder andere via ondernemerscongressen willen we netwerken en de samenwerking versterken. We organiseren de markten en de activiteiten in de haven. Voor markten en de haven zijn we bovendien de dagelijkse toezichthouder en vergunningverlener.

Volop ruimte voor events of congressen in onze stad. Foto: www.locatieamersfoort.nl.

Samenwerking

Voor ons economisch beleid zijn de inbreng van ondernemers en economische partners cruciaal. We stemmen beleid af en wij voeren onze activiteiten altijd uit in samenwerking met veel partijen in de stad en in de regio, zoals de Economic Board regio Utrecht (EBU). We werken met andere gemeenten samen (in Regio Amersfoort en binnen de provincie) en met bedrijvenkringen, binnenstadpartijen, winkeliersverenigingen en vertegenwoordigers van diverse sectoren, zoals horeca, toerisme en de 'maakindustrie'. We werken vraaggericht en proberen partijen met elkaar te verbinden.

We zijn verbonden met Stichting Citymarketing Regio Amersfoort. Zij organiseren met andere partners marketingcampagnes voor ondernemen, zakelijk- en vrijetijdstoerisme en wonen.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 economie										
	3.803	484	4.721	487	4.347	487	4.342	487	4.336	487
Overhead			-455		-475		-473		-467	
Rente			-48		-44		-41		-41	
Totaal 1 economie	3.803	484	4.219	487	3.828	487	3.828	487	3.828	487

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

Stopzetten bijdrage REO. De REO ontvangt geen bijdrage meer en heeft haar taken beëindigd.

Stopzetten bijdrage Stichting Levende Historie. In 2016 draagt de gemeente nog 10.000 euro bij en in 2017 stopt de gemeentelijke bijdrage; de stichting bekijkt of zij haar activiteiten op een andere manier kan voortzetten.

Duurzaamheid en innovatie

wethouder Yvonne Kemmerling
Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Duurzaamheid en innovatie
T. 14033, wethouderkemmerling@amersfoort.nl

Ambitie

Wij willen de verduurzaming van de stad versnellen door het regionale innovatieklimaat te verbeteren en we willen (duurzame) bedrijvigheid versterken. Op die manier werken we aan een vitale economie waarin versterking van het vestigingsklimaat en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd worden met een duurzame ontwikkeling van de stad. Duurzame ontwikkeling betekent voor ons dat er geen sprake is van afwenteling in de tijd (de rekening wordt niet betaald door generaties na ons) of in ruimte (ontwikkeling hier gaat niet ten koste van mensen elders). Een integrale benadering is hiervoor noodzakelijk.

Doelstellingen

We willen aansluiten bij initiatieven uit stad en regio (faciliteren en stimuleren). Voor duurzaamheid en innovatie zoeken we indicatoren die aangeven of wij aansluiting met bedrijven en instellingen vinden. Die indicatoren hebben we nu nog niet. In de Peiling Ondernemingsklimaat (die we elke twee jaar laten uitvoeren) nemen we vragen op over innovatie en duurzaamheid. De indicatoren daaruit komen in de volgende begroting.

Vanuit een faciliterende en stimulerende rol versterken wij het regionale innovatieklimaat en de beweging naar een duurzame economie. Dit krijgt vorm door samenwerking met ondernemers, kennisinstellingen en organisaties aan concrete projecten in de driehoek economie, innovatie en duurzaamheid.

Onze inzet

Vooral door samenwerking via de Economic Board Utrecht (EBU) werken we aan innovatie en duurzaamheid. De EBU-speerpunten zijn groen, gezond en slim. Dit sluit ook aan op onze kansrijke sectoren ICT, Advies, Zorg en Bouw (de 'Amersfoortse Ruit').

We werken aan projecten waar we als gemeente al bij betrokken zijn, die interessant zijn om op te schalen naar regionaal niveau via de Economic Board Utrecht (bewezen koplopers) of die de moeite waard zijn om door te ontwikkelen met behulp van het Toekomstfonds (zie de paragraaf Duurzaamheid).

Voorbeelden van projecten:

FIWARE LAB NL

ICT-bedrijven kunnen in de open innovatieomgeving FIWARE Lab aan de slag met pilots en ontwikkeling van nieuwe digitale diensten voor maatschappelijke vragen. In het Lab zijn standaardbouwstenen en databronnen beschikbaar voor nieuwe digitale toepassingen die schaalbaar en herbruikbaar zijn in heel Europa.
Vanuit het programma digitale stad worden momenteel 4 pilots uitgevoerd:

- Binnenstad - stationsgebied Inzicht
- Veiligheid in de Wijken
- Zelfredzaamheid in de zorg
- Digitale wijkdiensten

Energieneutraal renoveren van woningen is renoveren voor de toekomst. Door het bedrijfsleven uit te dagen om voorbeeldconcepten te ontwikkelen voor verschillende typen woningen komt de grootschalige uitrol van energieneutrale renovaties dichterbij. In 2016 gaat het consortium 033energie verder met het ontwikkelen van Nul-op-de-meter-concepten voor de meest voorkomende woningtypen in Amersfoort. In co-creatie met huiseigenaren wordt een aantal modelwoningen gerealiseerd.

Groene, gezonde en slimme scholen zijn scholen, waar kinderen optimaal kunnen presteren door een gezond

binnenklimaat te combineren met een energiezuinig en toekomstbestendig gebouw. In 2016 gaan we samen met de gemeente Utrecht, EBU en Energiesprong verder met het ontwikkelen van concepten om zo te komen tot het beste resultaat.

De transitie naar een **circulaire economie** biedt volop kansen voor bedrijven in de regio Utrecht. Met de strategische agenda Cirkelregio willen we deze transitie ondersteunen en het bedrijfsleven uitdagen om nieuwe concepten te ontwerpen en bussinessmodellen te ontwikkelen en op deze wijze kringlopen te sluiten rond grondstofstromen als bouw- en sloopmateriaal.

Op het vlak van **duurzame innovaties** treden wij als overheid op als vragende partij en zo nemen wij als overheid innovatieve producten, diensten of processen af om een kwalitatief beter of maatschappelijk wenselijker resultaat te verkrijgen. Hierdoor creëren wij (mede) een afzetmarkt voor bepaalde producten en diensten en vervullen we een voorbeeldfunctie voor andere partijen. Dit gebeurt bijvoorbeeld door als overheid circulair in te kopen (zie paragraaf Duurzaamheid).

Samenwerking

De overheid heeft bij duurzame innovaties een bescheiden faciliterende en stimulerende rol. Ondernemers, instellingen, bewoners en organisaties in de stad en regio zijn immers de dragers en trekkers van de concrete projecten. Hierbij wordt vanzelfsprekend nauw samengewerkt deze ondernemers, instellingen, bewoners en organisaties, maar ook met relevante netwerken zoals de Economic Board Utrecht.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 duurzaamheid en innovatie										
	250		531		381		381		380	
Overhead			-48		-50		-50		-49	
Totaal 2 duurzaamheid en innovatie	250		483	0	331	0	331	0	331	0

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma’s is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

De overige afwijkingen worden verklaard door:

De stijging van de raming voor 2016 wordt verklaard door de maatregelen van de herstelbegroting (bezuiniging van € 103.000 en het extra budget als gevolg van het coalitieakkoord voor de economische agenda en duurzaamheid (€ 650.000 structureel en € 525.000 incidenteel). Daarnaast is er sprake van een verlaging van de overhead van € 380.000 door een andere indeling van de begroting.

In 2017 vervallen de incidentele budgetten van 2016.

Maatregelen

In de Herstelbegroting 2015 zijn geen maatregelen opgenomen voor Duurzaamheid en innovatie.

Overzicht Economie en duurzaamheid

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 economie	3.289	3.803	4.219	3.828	3.828	3.828
2 duurzaamheid en innovatie		250	483	331	331	331
Totaal lasten	3.289	4.053	4.702	4.159	4.159	4.159
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 economie	566	484	487	487	487	487
2 duurzaamheid en innovatie						
Totaal baten	566	484	487	487	487	487
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 economie	2.723	3.319	3.732	3.342	3.342	3.341
2 duurzaamheid en innovatie		250	483	331	331	331
Saldo 10 economie en duurzaamheid exclusief mutaties reserves	2.723	3.569	4.215	3.673	3.673	3.672
Toevoegingen reserves						
Onttrekkingen reserves						
Saldo inclusief mutaties reserves	2.723	3.569	4.215	3.673	3.673	3.672

11. Cultuur

In Amersfoort werken we aan een vitaal en sterk cultureel klimaat.

We verbinden hedendaagse cultuur en architectuur met cultureel en industrieel erfgoed, monumenten en archeologie. Daarmee versterken we de culturele identiteit en de aantrekkelijkheid van de stad. Dat draagt positief bij aan het woon- en werkprofiel van Amersfoort.

Een bruisend stadshart, zorg voor de monumenten 'boven en onder' de grond en het culturele erfgoed, diversiteit en verscheidenheid, actieve cultuurbeleving, een goede culturele basisinfrastructuur, samenwerking en talentontwikkeling voor jongeren zijn belangrijke ingrediënten om deze ambitie waar te maken.

Archief Eemland

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Burgemeester Lucas Bolsius
Bestuurszaken en public affairs, Veiligheid, Dierenwelzijn
T. 14033, burgemeester@amersfoort.nl

Ambitie

‘Samen bouwen aan geschiedenis’: met Archief Eemland werken wij aan ons cultureel erfgoed en daarmee aan de identiteit van de stad. Door onze historische kennis en die van de Amersfoorters te bundelen vormen we een laagdrempelig en toegankelijk kenniscentrum.

We maken zoveel mogelijk gebruik van de nieuwe digitale mogelijkheden en combineren dat met persoonlijke aandacht en fysieke activiteiten op het gebied van dienstverlening, educatie en presentatie.

Bekendheid Archief Eemland

55%

Aantal bezoekers en deelnemers activiteiten Archief

4.000

Digitale bezoekers via www.archiefeemland.nl

174.000

We werken gemotiveerd aan ons publieksbereik door het organiseren van cursussen zoals huizenonderzoek. We geven rondleidingen en er is professionele bemensing aan onze publieksbalie. Het aantal digitale bezoekers is in de meerderheid; daarom besteden we ook veel aandacht aan de toegankelijkheid en actualiteit van onze website.

Publieksarchivaris vertelt leerlingen over de geschiedenis van Amersfoort.

Doelstellingen

Archief Eemland bewaart de lokale en regionale historie en maakt deze toegankelijk. Het archief stimuleert mensen kennis te nemen van de historie, er kennis aan toe te voegen en te delen met ons en met elkaar.

Archief Eemland beheert archieven van 20 jaar en ouder stelt deze beschikbaar. Dat is onze wettelijke verplichting. Wij houden toezicht op het beheer van de archieven van de gemeentelijke organisatie.

We werken samen met lokale, provinciale en landelijke partners aan de maatschappelijke meerwaarde van Archief Eemland; wij werken aan en vergroting van het enthousiasme voor geschiedenis en het versterken van de lokale identiteit van stad en regio.

Wij ontwikkelen ons binnen de gemeentelijke organisatie tot een strategische gespreks- en samenwerkingspartner als het gaat om duurzaam digitaal informatiebeheer.

Archief Eemland beheert de archieven van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Eemnes, Leusden, Renswoude, Woudenberg en Soest. Ook de digitale archieven moeten we voor de toekomst veilig stellen, en in die gezamenlijke opgave versterken wij onze rol. Deze strategische doelstellingen willen we toekomstbestendig vastleggen in een informatiebeleidsplan. Daarmee zetten wij ons dus niet alleen in voor het geheugen van de stad, maar ook voor die van de gemeentelijke organisaties. Dat geheugen is een belangrijke voorwaarde voor een transparante en (kosten-)efficiënte bedrijfsvoering.

Inzet

Archief Eemland werkt met ruim 30 vrijwilligers; zij ondersteunen ons bij verschillende werkzaamheden in de front- en backoffice, zoals het 'transcriberen' van oud schrift naar hedendaagse taal of het vastleggen van persoonlijke verhalen van Amersfoorters door middel van *oral history*.

Onze publieksruimte is een ontmoetingsplek en werkruimte voor mensen die aan de slag willen met hun geschiedenis. Activiteiten voor jeugd- en volwassen organiseren we bij voorkeur samen met onze partners in het Eemhuis.

Omdat de meerderheid van onze bezoekers ons digitaal bezoekt, willen we juist ook voor deze groep onze producten en diensten optimaal afstemmen op hun wensen. Op basis van klantvragen en klantanalyses willen we zorgen voor een goede afstemming tussen vraag en aanbod. We zijn in beweging, daarom formuleren we een nieuw meerjaren beleidsplan.

Wij versterken ons op het onderwerp 'duurzaam beheer van digitale archieven en collecties', we actualiseren ons informatiebeleidsplan en we gaan ook op dat terrein strategische samenwerkingen aan met partners in de regio, provincie of elders.

Het platform AmersfoortOpDeKaart heeft de potentie om uit te groeien tot dé digitale plek waarop Amersfoortse erfgoedinformatie samenkomt. We willen dit verder versterken door één of meer onderwerpen te benoemen waarmee we het Amersfoortse erfgoed onder de aandacht brengen.

Bezoekers in de nieuwe publieksruimte van Archief Eemland.

Samenwerking

We zijn een netwerkorganisatie en zoeken actief naar samenwerking en coalities met inwoners van de stad en partners in de regio.

De samenwerking met de stad vinden we vanzelfsprekend. Ook burgerinitiatieven vinden hun weg naar ons Archief. In Amersfoort is een groep gestart om (landelijk) de herdenking Johan van Oldenbarnevelt te herdenken. In 2019 is het 400 jaar geleden dat deze staatsman in Den Haag werd gedood. We ondersteunen dit initiatief door kennis en inzet van ons landelijke netwerk.

We willen Amersfoorters stimuleren uit onze uitgebreide (foto-)collectie tentoonstellingen samen te stellen, waarbij zij aan 'zet' zijn, door het bepalen van het thema en de daadwerkelijke inrichting. "Amersfoort Popt Up!" We werken samen met Scholen in de Kunst, Bibliotheek Eemland en Kunsthal Kade om van het Eemhuis een bruisend cultuurhuis te maken.

Archief Eemland opereert in de brede erfgoedsector en werkt volop samen met collega-instellingen in het land aan branchebrede ontwikkelingen en een optimaal toegankelijke digitale collectie Nederland. Vanuit dat oogpunt zijn we trots op de realisatie van enkele innovatieve producten zoals Het bewaren waard waarmee wij landelijk voorloper zijn.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 archief eemland										
	1.429	272	1.399	272	1.397	272	1.396	272	1.392	272
Overhead			-220		-233		-232		-228	
Rente									0	
Totaal 1 archief eemland	1.429	272	1.179	272	1.164	272	1.164	272	1.164	272

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

De nieuwe directeur werkt minder uren. De geopperde plannen voor een G100 conferentie zijn, mede door minder uren bezetting directeur Archief Eemland, niet gerealiseerd en uitgesteld. Deze conferentie had ten doel om binnen Amersfoort met belangstellenden (instellingen, partijen, particulieren) te bekijken hoe we de krachten van erfgoed in Amersfoort kunnen bundelen. Dit ter versterking van Amersfoort als erfgoedstad met een samenhangend aanbod en betere samenwerking.

De archiefinspectie is losgekoppeld van Het Utrechts Archief.
Deze maatregel is gerealiseerd. De gemeentearchivaris is bevoegd inspecties uit te voeren.

Monumentenzorg en archeologie

burgemeester Lucas Bolsius
Bestuurszaken en public affairs, Veiligheid, Dierenwelzijn
T. 14033, burgemeester@amersfoort.nl

wethouder Yvonne Kemmerling
Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Duurzaamheid en innovatie
T. 14033, wethouderkemmerling@amersfoort.nl

Ambitie

Wij willen de historische identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad versterken door het (gebouwd én archeologisch) erfgoed op een samenhangende wijze in stand te houden. Waar mogelijk verbeteren we de kwaliteiten van het stadsbeeld.

Met archeologisch en bouwhistorisch onderzoek vergroten wij de kennis over de geschiedenis van Amersfoort (als basis voor ontwikkelingen) en we maken deze voor een breed publiek toegankelijk en beleefbaar.

Doelstellingen

Samen met de stad dragen wij zorg voor ons (onroerend én archeologisch) erfgoed en voor de kwaliteit van het stadsbeeld als totaal. Daarbij werken wij actief samen met de (monumenten)eigenaren en de andere initiatiefnemers in de stad. We faciliteren deze partijen om hun belangen te verbinden met het algemene belang van een goede erfgoedzorg voor de stad.

Monumentenzorg: we willen waardevolle historische gebouwen en structuren in stand houden en waar mogelijk verbeteren. Het onroerend cultureel erfgoed omvat monumenten, beeldbepalende panden, historische complexen, structuren en stadsgezichten. Deze zijn bepalend voor de identiteit en de aantrekkelijkheid van onze stad en vormen in die zin ook een katalysator voor economische groei. De hedendaagse erfgoedzorg is niet gericht op het 'bevriezen' van ontwikkelingen. Passende,nieuwe functies zijn essentieel voor de toekomst van historische gebouwen en gebieden. Wij zijn dan ook betrokken bij transformaties van gebouwen en gebieden en kijken hoe we dit met respect voor de historische waarden kunnen inpassen (behoud door ontwikkeling).

Archeologie: we streven ernaar archeologische waarden in de bodem te behouden voor de volgende generaties. Door ruimtelijke ontwikkelingen is dit lang niet altijd mogelijk. In die gevallen kiezen we voor behoud door middel van opgraven. De gemeentelijke kaart met archeologische waarden en verwachtingen is leidend bij de vraag in welke gevallen onderzoek noodzakelijk is. Ontwikkelaars en eigenaren krijgen advies en begeleiding bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Voor Monumentenzorg en archeologie zijn geen indicatoren benoemd. Wel geven de onderstaande kengetallen een goed beeld van de activiteiten op dit gebied.

Kengetallen

462	rijksmonumenten
174	gemeentelijke monumenten
523	beeldbepalende panden
5	archeologische rijksmonumenten
1	archeologisch gemeentelijk monument
2	van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten
13	gemeentelijke stads- en dorpsgezichten

Onze inzet

Als gemeente geven we op het gebied van archeologie en monumentenzorg uitvoering aan onze wettelijke taken (vanuit de Monumentenwet, de wet op de Archeologische Monumentenzorg en de daaraan verbonden gedecentraliseerde rijkstaken) en daarnaast aan het gemeentelijk erfgoedbeleid (op basis van de Amersfoortse Erfgoedverordening). We werken daarbij nauw samen met betrokken partijen in de stad.

Voor een effectieve erfgoedzorg een goede verankering van onze processen belangrijk. Daarnaast zijn we er om monumenteneigenaren en andere erfgoedpartners te faciliteren en enthousiasmeren. Alleen samen met de stad kunnen we de historische waarden en de aantrekkelijkheid van de stad in stand houden en verbeteren. Uit recente onderzoeken is gebleken dat aantrekkelijke en samenhangende historische steden een grotere toekomstwaarde hebben en dat dit een economisch rendement voor deze steden oplevert. Het investeren in erfgoed loont.

Het actuele monumentenbeleid van het rijk (Momo = Modernisering Monumentenzorg) richt zich onder meer op herbestemming van monumentale gebouwen en integratie van cultuurhistorie in ruimtelijke processen. Ook voor onze stad zijn dit belangrijke actuele onderwerpen.

Cultureel erfgoed: bij plannen en ontwikkelingen die verband houden met cultureel erfgoed (gebiedsontwikkeling, herbestemming, verbouwing, restauratie etc.) zijn wij aanspreekpunt en zijn onze (wettelijke & faciliterende) taken gericht op informeren, begeleiden, adviseren & onderzoeken, kaders stellen, inspireren, faciliteren en het toetsen van plannen. Hiermee kunnen veel van de geformuleerde doelstellingen worden gerealiseerd. De integratie van cultuurhistorie in RO-processen vormt ook een van de speerpunten van het rijksbeleid.

Op basis van ontwikkelingen en geformuleerde ambities actualiseren wij de uitgangspunten voor het gemeentelijke erfgoedbeleid voor de periode 2016-2020.

Archeologie: bij ontwikkelingen en bouwactiviteiten doen wij samenhangend archeologisch onderzoek. Het Archeologisch Centrum heeft veel kennis over de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van Amersfoort. Hierdoor kunnen onderzoeken met elkaar in verband worden gebracht en kan de integrale kennis steeds verder worden uitgebouwd en beheerd. Dit draagt bij aan een efficiënt en resultaatgericht archeologisch onderzoek in Amersfoort. Een instrument om dit doel te bereiken ontwikkelen wij in 2015: de Locale Onderzoeksagenda verschijnt begin 2016 tezamen met een actualisatie van de archeologische beleidskaart.

Wij streven naar meer educatieve activiteiten om het 'verhaal van de stad Amersfoort' aan de jeugd te vertellen. Archeologie spreekt de jeugd aan. Daarom organiseren wij met de capaciteit die we tot onze beschikking hebben educatieve activiteiten. Zo ontvangen wij schoolklassen op opgravingen en in het open depot op de Langegracht. In 2016 zullen we extra activiteiten in beeld brengen - mogelijk samen met erfgoedpartners in de stad - zoals het opzetten van lesmodules, en wat daarvoor nodig zou zijn (capaciteit).

Monumentenzorg: wij zorgen er voor dat onze monumentenlijst representatief en actueel is. Wij selecteren en beschermen representatieve panden uit iedere ontwikkelingsfase van de stad om zo de identiteit te versterken en de ontwikkelingsgeschiedenis tastbaar te maken. Ook in de komende periode wordt de monumentenlijst geactualiseerd met onder meer representatieve gebouwen uit de wederopbouwperiode, historische boerderijen en industrieel erfgoed.

Herbestemming van monumentaal vastgoed vormt voor ons een belangrijk speerpunt omdat een passende bestemming van cruciaal belang is voor de instandhouding van historische gebouwen. Door bij de herbestemming van erfgoed de cultuurhistorische waarden en de transformatiemogelijkheden in een vroeg stadium in kaart te brengen dragen wij actief bij aan succesvolle herbestemming.

Wij werken aan kwaliteitsverbetering van het erfgoed en stadsbeeld. Periodiek monitoren we de kwaliteit van ons erfgoed door onder meer onderzoek naar de bouwkundige staat van monumenten en inventarisatie van ‘slechte plekken’ in de beschermde stadsgezichten. Dit vormt de basis voor initiatieven gericht op kwaliteitsverbetering waarbij we samenwerking zoeken met eigenaren en andere partijen in de stad.

Voor monumenten in gemeentelijk eigendom treden we op als een goede 'rentmeester'. Monumenten in eigendom van de gemeente zijn vaak de iconen van de stad (de Koppelpoort, Onze-Lieve-Vrouwetoren, stadsmuren etc.). Wij zorgen dat deze monumenten in goede staat zijn en blijven. De restauratie van het Belgenmonument en van de Dieventoren wordt in 2015/2016 gerealiseerd. De restauratie van het Belgenmonument markeert het 100-jarig bestaan van het complex en de herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

Bij de verkoop van monumenten in gemeentelijk bezit, brengen wij de cultuurhistorische waarden in beeld en waarborgen we de instandhouding hiervan.

Duurzaamheid: We verbinden uitgangspunten op het gebied van duurzaamheid en cultureel erfgoed.

Monumentenzorg: Monumenten hebben door de eeuwen heen bewezen dat ze duurzaam zijn. Hergebruik en duurzaam materiaalgebruik sluiten aan bij de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Op het gebied van energieverbruik zijn er vaak verbetermogelijkheden. Wij willen eigenaren stimuleren om ingrepen op het gebied van duurzaamheid bij monumenten nauw aan te laten sluiten bij de historische waarden. Wij zullen eigenaren op dit gebied adviseren omdat dit maatwerk vereist. Op basis van enkele pilotprojecten gaan wij de kennis en de informatievoorziening over het verduurzamen van monumenten in de komende periode uitbouwen.

Archeologie: we streven naar een duurzame instandhouding van archeologische waarden door deze - waar mogelijk - in de bodem te behouden.

Samenwerking

Voor een goede erfgoedzorg werken wij nauw samen met de stad en met onze 'erfgoedpartners'. Monumentenzorg kent een breed draagvlak in de samenleving en de waardering voor de historische stad is groot. Om onze doelstellingen op dit gebied te bereiken is een goede en intensieve samenwerking met burgers en partijen uit de stad noodzakelijk. Initiatieven vanuit de stad die aansluiten bij onze doelstellingen willen we waar mogelijk omarmen en faciliteren.

De monumenteneigenaren in de stad ondersteunen wij bij de instandhouding van hun erfgoed met informatie, adviezen en procesbegeleiding, gericht op de historische, bouwtechnische, procedurele en financiële aspecten en mogelijkheden. Betrokken en goed geïnformeerde monumenteneigenaren vormen de basis voor een aantrekkelijke historische stad.

Regelmatig voeren wij overleg met externe erfgoedpartners, zoals Siesta, de Oudheidkundige Vereniging Flehite, Stadsherstel Midden-Nederland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Nationaal Restauratie Fonds (NRF), provincie Utrecht, Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM), Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie (STAMU) etc. Doel daarvan is afstemming van initiatieven en samenwerking gericht op onze erfgoed-doelstellingen. Binnen de gemeente werken de erfgoedpartners op dit gebied nauw samen in de erfgoed-connectie.

Archeologie werkt samen met gemeenten in de regio op het gebied van beleid en uitvoering. Dit doen wij op basis van samenwerkingsovereenkomsten.

Door samenwerking met de stad bevorderen wij participatie. Denk hierbij aan amateurverenigingen, vrijwilligers, organisaties als de Waterlijn en het Gilde.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2 monumentenzorg en archeologie	1.088		1.076		1.086		1.084		1.079	

Overhead		-330	-345	-344	-340
Rente		-5	-4	-4	-4
Totaal 2 monumentenzorg en archeologie	1.088	740	737	737	736

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Maatregelen

In de herstelbegroting 2015 zijn geen maatregelen opgenomen voor Monumentenzorg en archeologie.

Kunst en cultuur

wethouder Bertien Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

Ambitie

Kunst en cultuur leveren een bijzondere bijdrage aan het economische klimaat en de aantrekkingskracht van de stad. Niet alleen bezoekers, maar ook de inwoners van Amersfoort beleven plezier en genoegen aan kunst en cultuur: het bezoeken van festivals, theater-, film- en muziekvoorstellingen, musea en expositie, bibliotheken. Via Scholen in de Kunst en de talloze amateurverenigingen kunnen inwoners ook ruimschoots zelf actief aan kunst en cultuur doen. Dat maakt de stad ook aantrekkelijk voor haar inwoners.

Amersfoort is een cultureel ondernemende stad. Samenwerking tussen cultuurmakers, culturele organisaties en andere partners in de stad zorgen voor een vitaal cultureel klimaat. Culturele, sportieve en andere evenementen zijn dragers voor een bruisende stad. We hechten ook groot belang aan kiemkracht, creativiteit en vernieuwing.

Inwoners tevreden met aanbod evenementen en toeristische activiteiten

74%

Inwoners tevreden met kunst- en cultuuraanbod

72%

Inwoners die voorstelling, concert of museum hebben bezocht

45%

Inwoners (18-84) die actief aan kunst en cultuur doen

43%

Jongeren (10-22) die actief aan kunst en cultuur doen

56%

Doelstellingen

Zorgdragen voor toekomstbestendige en financieel weerbare culturele basisinstellingen. Zij zijn belangrijke en duurzame pijlers van de culturele infrastructuur.

Een bruisend stadhart. Festivals en (sport)evenementen voegen energie toe en maken de stad tot podium.

Ruimte voor talentontwikkeling van jonge mensen. We leggen daarbij de nadruk op cultuureducatie in scholen.

Versterking van de samenwerking met de provincie en de stad Utrecht. We verkennen de samenwerking van cultuur met andere domeinen, zoals monumentenzorg, cultureel erfgoed, toerisme, horeca en detailhandel, sport en welzijn.

Het Eemhuis: dé culturele hotspot van Amersfoort

Onze inzet

Voor een levendig cultureel klimaat ondersteunen we meerdere (verschillende) initiatieven met **incidentele en meerjarige subsidies**. We vragen advies aan de Brede Adviesgroep Cultureel Klimaat (BACK) over het toekennen van incidentele en meerjarige subsidies. In 2016 bereiden we de verstrekking van meerjarige subsidieperiode 2017-2020 voor.

We bevorderen de samenwerking met en in het culturele veld; het gaat dat om verbindingen leggen, faciliteren, makelen en stimuleren, en het delen kennis en informatie.

In de prestatieafspraken met de basisinstellingen leggen we de (gezamenlijke) inzet vast. We onderzoeken en ondersteunen ontwikkelingen zoals samenwerkingsmogelijkheden en transities die de toekomstbestendigheid verbeteren. Aan een verdergaande samenwerking of mogelijke fusie tussen de theaters De Flint en De Lieve Vrouw is een bezuinigingstaakstelling verbonden. De theaters onderzoeken komend jaar verschillende samenwerkingsvormen en de mogelijkheden, om met ingang van 2017 de taakstelling van € 100.000 te realiseren. De financiële organisatie en positie van theater De Lieve Vrouw wordt versterkt, zodat een er realistisch vertrekpunt is voor samenwerking/fusie. Wij blijven de raad actief informeren over de ontwikkelingen en maatregelen om de Lieve Vrouw financieel toekomstbestendig te maken en over de verkenning van de samenwerkingsmogelijkheden.

In het licht van de nieuwe bezuinigingstaakstelling moet **Scholen in de Kunst** de reeds ingezette transitie scherp doorzetten: focus op cultuureducatie binnen het onderwijs, het kostendekkend aanbieden van vrijetijdsaanbod en een flexibilisering van de organisatie. We willen alle Amersfoortse kinderen de gelegenheid bieden om in zijn of haar schoolloopbaan kennis te maken met kunst en cultuur. We onderzoeken mogelijkheden om het vrijetijdsaanbod meer over te laten aan de markt. Oog voor talentontwikkeling en doorstroom naar amateurkunstgezelschappen zijn daarbij belangrijke aspecten.

We voeren de nieuwe beleidsvisie op evenementen uit (besluitvorming 2015). Samen en in goede afstemming met de evenementenorganisaties en andere partners (zoals horeca, detailhandel, VVV, citymarketing, culturele instellingen en hulpdiensten) zorgen we voor een integrale en samenhangende benadering (cultuur, sport en zakelijke evenementen) en professionalisering.

We willen de komende periode talentontwikkeling nadrukkelijker ondersteunen. Dat doen we door verbindingen te stimuleren tussen cultuureducatie, -productie en expositie en te onderzoeken welke prikkels daarvoor nodig zijn. We vragen de culturele organisaties daarbij te helpen.

We blijven alert op kansen waar kunst in de openbare ruimte een toegevoegde waarde kan zijn. De overheid als opdrachtgever heeft een voorbeeldfunctie en kan als aanjager fungeren voor talent.

We werken, samen met provincie en stad Utrecht, aan de ambities uit het Cultuurpact. Dat is gericht op een samenhangende aanpak en inzet van middelen gericht op cultuureducatie, erfgoed, culturele infrastructuur en cultuurtoerisme, uitmondend in aantal specifieke deelovereenkomsten. Zo is er de recente samenwerking met provincie en waterschap rondom de Grebbelinie, waar de gemeente aan drie fotografen opdracht verstrekte voor het maken van een documentaireserie over de veranderingen op en langs de Grebbelinie. En samen met provincie en de stad Utrecht werken we aan de programmatische invulling van 100 jaar De Stijl in het jaar 2017. Naast de samenwerking met provincie en stad Utrecht verkennen we ook de mogelijke meerwaarde van verbindingen (cross-overs) tussen cultuur en andere domeinen (welzijn, sport, onderwijs, economie).

Eind 2016 stellen we vast waar we staan met het cultuurbeleid en of vernieuwing van het beleidskader, zoals opgeschreven in de nota **Samenwerken aan een sterk cultureel klimaat**, nodig is.

Straattheaterfestival Spoffin trekt jaarlijks tienduizenden bezoekers.

Samenwerking

De samenwerking en de contacten met het culturele veld (culturele basisinstellingen, culturele en evenementenorganisaties, kunstenaars en andere cultuurmakers) zijn veelvormig. We hebben frequent bestuurlijk overleg met de culturele basisinstellingen, we stimuleren samenwerking en verbinden cultuurmakers en organisaties, we organiseren symposia voor kennisdeling, we faciliteren en denken mee om initiatieven *vanuit de stad van* de grond te krijgen en willen goed geïnformeerd zijn over wat er in de stad op cultureel gebied gebeurt.

Daarnaast zijn er contacten en zetten we stappen in de samenwerking met de provincie Utrecht (Cultuurpact) en de stad Utrecht.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		Begroting 2016		Raming 2017		Raming 2018		Raming 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 kunst en cultuur										
	14.833	395	14.967	95	14.543	95	14.459	95	14.452	95
Overhead			-295		-342		-341		-338	
Rente			-5		-2		-1		-1	

Totaal 3 kunst en cultuur	14.833	395	14.666	95	14.198	95	14.117	95	14.114	95

De (deel)programmabedragen voor de jaren 2016 en later wijken soms (sterk) af van die van 2014 en 2015. Dit komt omdat de overhead uit alle (deel)programma's is gehaald en verantwoord wordt op het nieuwe programma 13. Hetzelfde geldt voor de rentebaten en -lasten; die staan nu volledig verantwoord in programma 12.

Naast de mutaties door de bezuinigingsmaatregelen en het coalitieakkoord, zijn de belangrijkste verschillen tussen het geraamde bedrag 2016 en geraamde bedrag 2015 op het deelprogramma "Kunst en cultuur" de volgende: In 2015 was nog een bedrag geraamd als te ontvangen huurbaten van en subsidie aan Amersfoort in C voor KAdE in het RCE-gebouw. Vanaf 2016 verdwijnen deze posten budgettair neutraal uit de begroting (zowel lasten als baten). Daarnaast is in 2016 een incidentele last geraamd voor grootschalige evenementen. Deze last is gedekt via een onttrekking uit de reserve Evenementen. Deze incidentele last veroorzaakt zowel een verschil tussen 2016 en 2015 als tussen 2016 en de jaren daarna.

Maatregelen

Besparen op directie, bestuur en organisatiekosten door samenwerking en/of fusie van Theater De Flint en Theater De Lieve Vrouw. Verkennende gesprekken over samenwerking De Flint en De Lieve Vrouw zijn gestart

Stopzetten van het budget voor onvoorziene uitgaven. Inwoners in de stad zullen hier niet direct iets van merken. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Niet opnieuw inzetten van subsidies van vrijgevallen middelen van oefenruimtes Zwaaikom. Deze maatregel wordt gerealiseerd.

Overzicht Cultuur

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 archief eemland	1.461	1.429	1.179	1.164	1.164	1.164
2 monumentenzorg en archeologie	1.126	1.088	740	737	737	736
3 kunst en cultuur	15.125	14.833	14.666	14.198	14.116	14.114
Totaal lasten	17.712	17.350	16.585	16.099	16.017	16.014
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 archief eemland	292	273	273	273	273	273
2 monumentenzorg en archeologie						
3 kunst en cultuur	104	395	95	95	95	95
Totaal baten	396	667	368	368	368	368
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 archief eemland	1.169	1.157	906	892	892	892
2 monumentenzorg en archeologie	1.126	1.088	740	737	737	736
3 kunst en cultuur	15.021	14.438	14.571	14.103	14.021	14.019
Saldo 3 kunst en cultuurexclusief mutaties reserves	17.316	16.683	16.217	15.731	15.649	15.646
Toevoegingen reserves	63	58	55	52	49	49
Onttrekkingen reserves	182	200	350	90	90	90
Saldo inclusief mutaties reserves	17.197	16.541	15.922	15.693	15.608	15.605

12. Financiën en belastingen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en degelijk financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die over alle jaren materieel en structureel sluitend is.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel bij dit programma.

Financiën en belastingen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren hiervoor een solide en duurzaam financieel beleid. Wij streven naar een meerjarenbegroting die over alle jaren materieel en structureel sluitend is.

Bruto schuldquote

150

Netto schuldquote

90%

Structureel begrotingssaldo (x € 1 miljoen)

8,1

Weerstandsvermogen

2,2

Doelstellingen

Wij maken een materieel en structureel sluitende meerjarenbegroting.

Op het gebied van de gemeentebelasting hebben we de volgende doelstellingen:

- De riool- en afvalstoffenheffing zijn maximaal kostendekkend.
- We streven naar een gematigd lastenniveau rekening houdend met het benodigd voorzieningenniveau van de stad.

We zorgen voor een goed beheer van onze financiële middelen (liquiditeitenbeheer). We lenen tegen minimale rentekosten en risico's. Dat doen we binnen de kaders van het Treasurystatuut en de wet FIDO.

Onze weerstandsratio is van voldoende hoog niveau (groter dan één) om eventuele risico's mee op te vangen wanneer die zich voordoen. Daardoor zijn we ook minder kwetsbaar voor grote schommelingen in de middelen die we van het Rijk ontvangen.

Er komt een onafhankelijke financiële audit om te kijken waar we efficiënter kunnen werken; we kijken in het stadhuis, bij subsidieverstrekking en bij de verbonden partijen. De audit geeft inzicht in de financiële huishouding, zodat we op een transparante manier verantwoording kunnen afleggen aan raad en inwoners.

We maken een transparante begroting

Onze inzet

Door vernieuwing toe te blijven passen in de P&C-documenten zorgen we ervoor dat de planning & control documenten helder en up-to-date zijn. Hierdoor is de gemeenteraad in staat om de kaderstellende en controlerende functie optimaal uit te voeren.

De financiële audit geven we efficiënt en praktisch vorm. We brengen de efficiencyverhogingen intern (binnen de gemeentelijke organisatie en bestuur) en extern (voor burgers) in beeld. Via de jaarrekening leggen wij verantwoording af over deze audit.

Voor de geïnventariseerde risico's en de middelen om die op te vangen, verwijzen wij naar de pagina Weerstandsvermogen.

Voor onze inzet rond garantstellingen/leningen verwijzen wij naar de Financieringsparagraaf.

Voor de doelstellingen en meer informatie over liquiditeitenbeheer en de financieringsbehoefte verwijzen we naar de Financieringsparagraaf.

Meer informatie over de lokale lasten staat in de paragraaf Lokale lasten.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

	Herstelbegroting 2015		**Begroting 2016**		**Raming 2017**		**Raming 2018**		**Raming 2019**	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
12 financien en belastingen	5.812	342.739	8.101	337.719	7.703	333.020	8.995	332.103	9.106	329.966
Overhead			-87		-88		-88		-88	
Rente			12.852	-1.889	12.053	-2.104	10.957	-2.055	9.405	-2.674
Totaal 12 financien en belastingen	5.812	342.739	20.866	335.830	19.668	330.916	19.864	330.048	18.423	327.292

De afwijkingen worden verklaard door:

De daling van de lasten wordt - naast de verlaging van de overhead ad € 70.000 veroorzaakt door de diverse maatregelen in de herstelbegroting, zoals het verminderen van de formatie in 2015 met 2 fte's (€ 150.000) en de halvering van het budget inhuur

derden (€ 57.000 in 2015 en € 114.000 vanaf 2016).

De stijging aan de batenkant in 2016 en verder wordt voornamelijk veroorzaakt door de diverse maatregelen vanuit de herstelbegroting op het gebied van de precariobelasting, onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing (kosten straatreiniging) en rioolrecht (meer toerekenen kosten watergangen). Meer informatie over de ontwikkeling van de lokale lasten vindt u in de paragraaf lokale lasten.

Maatregelen

OZB verhogen naar het niveau van COELO en daarmee stijgen onze woonlasten naar het gemiddelde niveau van Nederland. Het gaat dan om een verhoging van 20 procent. Maatregel is in herstelbegroting/paragraaf lokale lasten opgenomen.

Maximaliseren van het toerekenen van de beheerkosten (beheer, onderhoud en groot onderhoud) van wegen en watergangen aan de rioolheffing. Maatregel is in herstelbegroting/paragraaf lokale lasten opgenomen.

Toerekenen van kosten van straatreiniging aan afvalstoffenheffing. Maatregel is in herstelbegroting/paragraaf lokale lasten opgenomen.

Toevoegen van kabels en leidingen voor gas, elektra en water aan de precariobelasting. Alleen op gas en elektra kabels komt precario belasting

Maximaal digitaal werken via Mijn Overheid, de Berichtenbox (vanaf 2018 verplicht). Wordt in najaar 2015 opgepakt.

Areaalbudgetten versoberen. Deze maatregel gaat van kracht per 2017.

Inleveren vacatureruimte fiscaal jurist en teamleider. Maatregel is gerealiseerd.

Inleveren 1FTE heffingsambtenaar WOZ te effectueren in 2016. Aan realisatie maatregel wordt gewerkt.

Schrappen budget externe inhuur binnen de afdeling belastingen. Maatregel is gerealiseerd.

Anders inrichten van processen binnen de afdelinig belastingen. Aan realisatie maatregel wordt gewerkt.

Overzicht Financiën en belastingen

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 algemene baten en lasten	2.982	-1.128	-21	-574	993	1.168
2 algemene uitkering gemeentefonds		-1.603				
3 belastingen en heffingen	4.488	4.123	3.937	3.996	3.862	3.798
4 geldleningen en beleggingen	12.837	4.420	16.950	16.246	15.009	13.457
Totaal lasten	20.307	5.812	20.866	19.668	19.864	18.423
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 algemene baten en lasten	3.855	2.054	704	704	704	704
2 algemene uitkering gemeentefonds	159.482	262.875	254.522	249.288	245.490	242.852
3 belastingen en heffingen	60.447	61.338	69.610	70.340	73.674	74.174
4 geldleningen en beleggingen	25.520	16.472	10.994	10.584	10.180	9.562
Totaal baten	249.304	342.739	335.830	330.916	330.048	327.292
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 algemene baten en lasten	-873	-3.182	-724	-1.278	289	464
2 algemene uitkering gemeentefonds	-159.482	-264.478	-254.523	-249.289	-245.490	-242.852
3 belastingen en heffingen	-55.959	-57.215	-65.673	-66.344	-69.812	-70.376
4 geldleningen en beleggingen	-12.683	-12.052	5.956	5.663	4.829	3.895
Saldo Baten (exclusief onttrekkingen reserves)exclusief mutaties reserves	-228.997	-336.927	-314.965	-311.248	-310.183	-308.869
Toevoegingen reserves	29.603	71.618	19.716	10.978	7.073	5.773
Onttrekkingen reserves	36.088	34.259	14.670	2.373	468	0
Saldo inclusief mutaties reserves	-235.482	-299.568	-309.918	-302.644	-303.579	-303.096

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Investeringen						
Investeringen Maatschappelijk vastgoed, Vervangingsinvestering openbare ruimte, Onderwijs, ICT				10.000	P.M.	P.M.
Totaal investeringen 12 Financiën en belastingen	0	0	0	10.000	P.M.	P.M.

13. Bedrijfsvoering

Amersfoort wil transparant zijn in haar doen en laten en dus ook in de doelstelling, activiteiten en financiën van de Bedrijfsvoering. Onder Bedrijfsvoering worden alle activiteiten en kosten samengebracht die samen hangen met het laten functioneren van de gemeente. Vanaf 2017 wordt in het gewijzigde BBV de verplichting opgenomen tot het vaststellen van een programma Bedrijfsvoering. Vooruitlopend op wijzigingen in het BBV hebben wij voor 2016 al een programma Bedrijfsvoering opgezet. Voor de opzet van het programma en de deelprogramma's baseren wij ons op de Vensters voor Bedrijfsvoering. Deze methodiek voor het monitoren van bedrijfsvoering worden binnen de gemeentelijke organisaties als normstellend gezien en vormen ook de basis voor de wijzigingen van het BBV.

Bekijk de uitgebreide cijfertabel van dit programma.

Bedrijfsvoering algemeen

wethouder Houwing
Bestuurlijke ontwikkeling, Regionale samenwerking, Onderwijs, Diversiteit, Cultuur
T. 14033, wethouderhouwing@amersfoort.nl

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

In het organisatie ontwikkelplan ‘Werken voor bestuur en stad’ (2014) hebben wij de volgende ambitie voor de ambtelijke organisatie geformuleerd:

'De samenleving is volop in verandering, onze rol en ons takenpakket passen wij daarop aan'

Doelstellingen

We weten wat er leeft in Amersfoort. Voor het bestuur leveren we diensten en ondersteunen wij de inwoners en partners om kansen te grijpen en problemen op te lossen.

In onze dienstverlening staan de klant, het product en permanent verbeteren centraal. We werken toe naar één dienstverleningsconcept en naar één gezamenlijke frontoffice voor diverse kanalen (zie verder programma dienstverlening).

We willen meer opgavengericht (samen)werken; dat wil zeggen dat we in staat zijn om - door het organiseren van effectieve samenwerking met onze partners in de stad - de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Daarvoor moeten we in staat zijn om samenhang, flexibiliteit en slagkracht te organiseren. Onze kernwaarden zijn ‘dichtbij, nieuwsgierig en aanspreekbaar’.

Om onze ambitie te kunnen realiseren, werken we aan **een lerende, flexibele en talentvolle gemeentelijke organisatie**.

Indicatoren

Omschrijving	Realisatie (2014)
Loonsom	52,8 miljoen
Formatie in fte	757
Bezetting in fte	706

Externe inhuur in fte (ultimo 2014)	132
Werkbeleving medewerkers (Internetspiegel)	4,2

Onze inzet

In 2015 hebben wij een nieuwe ambtelijke organisatie vastgesteld van een tweehoofdige directie en twintig afdelingen die in onderlinge samenhang diensten verlenen en opgaven realiseren. Vanuit deze nieuwe basis zetten wij de organisatie ontwikkeling voort met als focus de volgende ontwikkelagenda:

Opgavengericht werken	Verdere professionalisering van: • Aansturen en managen van stedelijke programma's. • Gebiedsgericht werken (werken vanuit samenhang aan de opgaven binnen een gebied) • Werken met netwerken. Deze training wordt gegeven aan gemengde groepen van medewerkers, inwoners en bestuurders die samenwerken rondom opgaven in de stad.
Lean Six Sigma	Inbedden van het 'permanent verbeteren' in werkhouding, werkprocessen en routines van medewerkers en teams.
Dienstverlening	Het aanbieden van onze diensten binnen één Amersfoorts dienstverleningsconcept. Dit concept wordt in 2016 verder uitgewerkt en ingevoerd (zie verder programma dienstverlening).
Leiderschap	Voortzetten van het management development traject voor directie en afdelingsmanagers, dat in 2015 gestart is. Belangrijk thema in dit management development traject is leiderschap bij organisatie ontwikkelthema's als permanent verbeteren, horizontaal samenwerken, etc.
Talentontwikkeling	We willen een aantrekkelijk werkgever zijn die in staat is om talentvolle mensen aan te trekken en te binden aan de organisatie. De talenten van onze medewerkers zetten we optimaal in, ten behoeve van de dienstverlening en de opgaven in de stad. Met breed inzetbare medewerkers vergroten we de interne flexibiliteit van onze organisatie. Deze beweging die in 2014 is gestart met het *interne flexportaal*, zetten we in 2016 verder door.

Samenwerking

In onze visie op organisatie ontwikkeling is samenwerking een centraal begrip. Het gaat daarbij om interne samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie. Juist de samenwerking met inwoners en andere partners in de stad en de regio is van belang. In bovenstaande inzet vindt u diverse activiteiten die onze medewerkers ondersteunen bij het verder verbeteren van deze samenwerking.

Duurzaamheid

Wij streven naar een duurzame gemeentelijke organisatie en meten dat af aan de hand van de MVO scorecard op de drie aspecten people, planet, profit.

Financiën

Formatie, bezuinigingen op de ambtelijke organisatie en externe inhuur

Om de loonkosten te beheersen sturen wij via personeelskostenbudgetten. De ambtelijke formatie wordt hiervan afgeleid. In de herstelbegroting 2015 is een aantal maatregelen opgenomen met opgeteld 14 fte formatievermindering in het primair proces en een nader te bepalen formatievermindering in de overhead. In de begroting 2016 is er ook sprake van een afname van de formatie als gevolg van de beperkte compensatie voor loonontwikkeling (0,5%). Deze worden verwerkt in de formatieplannen van de afdelingen.

Het werk binnen de gemeentelijke organisatie wordt zoveel mogelijk door ambtelijke medewerkers uitgevoerd. Dit zorgt voor continuïteit en kennisbehoud. Daar staat tegenover dat in bepaalde situaties inhuur van externen vanuit bedrijfseconomisch oogpunt een verstandige keuze is. De personeelsformatie van de gemeente wordt niet volledig bezet met medewerkers in ambtelijke dienst. Een deel wordt tijdelijk bezet met externe medewerkers om ziekte, vacatures en langdurig afwezige medewerkers op te vangen. Bij uitvoerende afdelingen waar de hoeveelheid werk aan schommelingen onderhevig is, houden we bewust een flexibele schil van medewerkers aan zodat de bezetting kan mee ademen met de werklast. Externen worden ook ingezet bij grote projecten omdat slechts tijdelijke financiële dekking aanwezig is voor extra personele inzet bovenop de vastgestelde formatie, of omdat tijdelijk *specialistische kennis* of deskundigheid nodig die we zelf niet in huis hebben. Tenslotte zetten we tijdelijk externe arbeidskrachten in als er onzekerheid is over het voortbestaan van het werk. Risico's op het doorlopen van loon- of WW-kosten worden daardoor beperkt gehouden.

Er is géén externe inhuur zonder financiële dekking uit de vastgestelde begroting, hetzij via het personeelskostenbudget, hetzij via (incidentele) projectgelden of leges.

Maatregelen

In de herstelbegroting zijn geen maatregelen opgenomen voor de algemene bedrijfsvoering.

Facilitair en huisvesting

Wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

De interne dienstverlening aan de organisatie is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie. Dit doen we door het aanbieden van huisvesting en andere facilitaire diensten, het informatiebeheer (post- en archiefzaken) en de bestuurs- en managementondersteuning.

Kosten interne dienstverlening per fte

Doelstellingen

We werken vanuit een intern dienstverleningsconcept.

We gaan verder met de voorbereiding voor de geplande renovatie van het Stadhuiscomplex in 2017/2018.

We werken steeds meer digitaal en papierloos.

Onze inzet

We ontwikkelen een intern dienstverleningsconcept voor de gemeentelijke organisatie en werken dit verder uit. Dit concept zal nauw aansluiten op het (externe) dienstverleningsconcept, dat ook in ontwikkeling is.

We bereiden de sobere en doelmatige renovatie van het stadhuiscomplex voor, conform het coalitieakkoord. Duurzaamheid, vermindering van energiekosten en flexibel werken zijn daarbij de uitgangspunten. We concentreren alle ambtelijke diensten zoveel mogelijk in één gebouw.

We voeren het hoognodige onderhoud uit aan het oude stadhuiscomplex, dat meer dan 40 jaar oud is. Dit doen we in afwachting van de besluitvorming over de totale renovatie. Voor de komende jaren is het onderhoudswerk inmiddels aanbesteed en gegund.

Het nieuwe DMS (Document Management Systeem) wordt gefaseerd ingevoerd; dat betekent dat ook de digitalisering en het papierloos werken in 2016 verder doorgevoerd worden. De te archiveren papierstroom zal geleidelijk opdrogen; recente archieven worden opgeschoond overgedragen aan de Archiefdienst. Over een aantal jaar kan de papieren archieffunctie geheel afgebouwd worden. In de meerjarenbegroting zijn in verband hiermee al forse bezuinigingen op personeelskosten ingeboekt.

We doen in 2016 een aanbesteding voor de levering van elektra, de koffievoorziening en groenvoorziening in de gebouwen. In 2015 vond al de aanbesteding en gunning plaats voor de catering, de bureaustoelen en een nieuw Facilitair Management Systeem (FMIS), evenals de aanbesteding voor kantoorartikelen en de postverzorging. De aanbestedindsprocedures (2015) zijn of worden nu afgerond; in 2016 gaan de nieuwe afspraken en leveringen van start. Bij al deze aanbestedingen vormt duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt.

De organisatie van de Bedrijfshulpverlening wordt onder de loep worden genomen;

Samenwerking

We werken intensief samen met Archief Eemland voor de verzorging en de digitalisering van het archief.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

Maatregelen

In de herstelbegroting zijn geen maatregelen opgenomen voor facilitaire voorzieningen en huisvesting.

Informatievoorziening

Wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Onze informatievoorziening is effectief (LEAN), kostenbesparend en solide ingericht. Zij ondersteunt en verbetert daarmee voor de stad, regio en samenwerkingspartners de dienstverlening en samenwerking. We handhaven het huidige niveau van bedrijfszekerheid op het gebied van continuïteit, veiligheid en betrouwbaarheid.

Om onze uitgaven te monitoren, gebruiken we de volgende indicator. Op dit moment is het nog niet mogelijk om streefcijfers te definiëren. In de loop van 2016 zullen deze worden vastgesteld voor de komende jaren.

ICT-kosten per fte

*

Doelstellingen

In 2016 vervolgen we de ingeslagen koers van het Gemeentelijk Informatie Plan 2015. Informatievoorziening draagt wezenlijk bij aan de verbetering en innovatie van onze diensten en producten en is daarmee bestuurlijk relevant. In 2016 maken we daarom hernieuwde afspraken over het proces voor de gemeentelijke informatieplanning.

Onze inzet

Volgend op de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek verwachten we in 2016 een meerjaren IT-visie vast te stellen. Daarnaast zijn de belangrijkste opgaven voor 2016:

Digitale dienstverlening aan de stad: maximaal gemak, digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet.
Informatievoorziening ondersteunt onze ambities op het gebied van dienstverlening met passende voorzieningen voor inwoner, bedrijf, de regio en ketenpartners zoals binnen het sociaal domein.

De kaders uit de Visiebrief Digitale Overheid 2017 zijn een gegeven. Dat betekent dat we in 2016 verder werken aan o.a. de Basisregistraties en de Laan van de Leefomgeving.

Optimaal (samen)werken: intern, met elkaar en met de stad.
Om efficiënt en plaats- en tijdonafhankelijk (samen) te kunnen werken bieden we medewerkers een werkomgeving die optimaal aansluit op de werkzaamheden. We realiseren in 2016 het digitaal samenwerken aan documenten, de zaakgerichte afhandeling van dossiers en extern toegankelijke voorzieningen voor samenwerking met de stad.

Digitale stad: innovatie
Om nieuwe (technologische) kansen te verkennen doen we ervaring op met kleinschalige, innovatieve pilots die voortkomen uit stedelijke opgaven. Nieuwe ontwikkelingen volgen we op de voet en we adviseren actief over de kansen voor een nog betere en efficiënte informatievoorziening.

Bedrijfszekerheid: toegankelijk en veilig
Onze basisvoorzieningen zijn actueel, betrouwbaar, gebaseerd op open standaarden en voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Onze interne dienstverlening is zo ingericht dat deze de continuïteit van het primaire proces waarborgt.

Samenwerking

Wij staan open voor samenwerkingsverbanden met de stad en andere gemeenten als deze leiden tot meerwaarde voor Amersfoort. Om de continuïteit van onze informatievoorziening te waarborgen blijven we nauw samenwerken met de gemeente Leusden.

Financiën

x €1.000,-

* de cijfers behorende bij 2014 zijn ontleend aan de realisatie in de jaarrekening 2014.

Maatregelen

In de herstelbegroting zijn geen maatregelen opgenomen voor informatievoorziening.

Overige ondersteuning

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambities

De Juridische en financiële dienstverlening is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie door het adviseren aan afdelingen, directie, College en Raad over financiële en juridische aangelegenheden die spelen binnen de gemeente, het werken aan juridische kwaliteitszorg, het opstellen van de P&C-producten en het verzorgen van de administratie.

Doelstellingen

De belangrijkste doelstellingen voor het jaar 2016 zijn:

a. Uitvoeren en naleven van de juiste financiële en juridische checks & balances;
b. Een juiste afbakening van het begrip ‘overhead’.

Onze inzet

In 2016 zijn de belangrijkste opgaven:

- Het ontwikkelen en uitwerken van de Planning & Control kalender met de bijbehorende stukken zoals Kadernota, begroting, zomerrapportage en jaarrekening;
- Het juist verantwoorden van de overhead op het programma bedrijfsvoering en het adequaat invulling geven aan de noodzakelijke uitzonderingen daarop, zoals bij tarieven, kosten van grondexploitaties, etc.;
- Wij onderzoeken de centralisatie van de juridische expertise om te komen tot een hogere beschikbaarheid en kwaliteit en betere benutting van onze deskundigheid

Toelichting

Juridisering is een ontwikkeling die al jaren gaande is en nog steeds toeneemt. Daarnaast hebben we te maken met andere maatschappelijke ontwikkelingen zoals de decentralisaties in het sociaal domein. De dossiers worden talrijker, vaak complexer en wederpartijen professioneler. De behoefte aan juridische ondersteuning neemt daardoor nog steeds toe. Zowel kwantitatief als kwalitatief. Wij spelen in op de veranderingen door het centraliseren van juridische expertise. Dit leidt tot hogere beschikbaarheid en kwaliteit en betere benutting van onze deskundigheid. De vormgeving en implementatie krijgt vanaf 2016 zijn beslag.

We verwachten in 2016 zo’n 2500 dossiers (bezwaar, beroep, schade), met daarnaast nog zo’n 500 adviesvragen. Dit aantal kan variëren afhankelijk van de ontwikkelingen in de stad (Kersenbaan, Westelijke ontsluiting ed).

Er zijn diverse definities van het begrip ‘overhead’ in zwang. Wij sluiten zoveel als mogelijk aan bij de definities van Vensters voor Bedrijfsvoering. Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces en dus niet rechtstreeks ten dienste staan van de (externe) klant.

Momenteel is het nog niet verplicht om een programma bedrijfsvoering op te nemen in de begroting. Wij hebben daar nu wel al voor gekozen en hebben daarbij een invulling aan gegeven die ons het meest voor de hand leek te liggen. Het kan zijn dat wanneer het bij de begroting 2017 verplicht is om een programma bedrijfsvoering op te nemen in de gemeentelijke begroting, ook een net iets andere invulling aan gegeven moet worden. We zullen de regelgeving hieromtrent uiteraard volgen en ook eventuele wijzigingen van (de definities die gebruikt worden in) dit programma in een nieuwe begroting meenemen.

Overhead gemeentelijke organisatie

Maatregelen

In de herstelbegroting zijn geen maatregelen opgenomen voor overige ondersteuning.

Overzicht Bedrijfsvoering

Dit zijn de cijfers van programma 13: Bedrijfsvoering

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)						
1 bedrijfsvoering algemeen			19.629	18.388	18.358	18.106
2. Facilitair en huisvesting			5.156	6.066	6.152	6.123
3. Informatievoorziening			5.719	5.410	5.435	5.385
4. Overige ondersteuning			-853	-753	-1.038	-1.038
Totaal lasten	**0**	**0**	**29.650**	**29.111**	**28.907**	**28.576**
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)						
1 bedrijfsvoering algemeen						
2. Facilitair en huisvesting						
3. Informatievoorziening						
4. Overige ondersteuning						
Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo (exclusief mutaties reserves)						
1 bedrijfsvoering algemeen			19.629	18.388	18.358	18.106
2. Facilitair en huisvesting			5.156	6.066	6.153	6.123
3. Informatievoorziening			5.719	5.410	5.435	5.385
4. Overige ondersteuning			-853	-753	-1.038	-1.038
Saldo 13 bedrijfsvoering exclusief mutaties reserves	**0**	**0**	**29.650**	**29.111**	**28.907**	**28.576**
Toevoegingen reserves						
Onttrekkingen reserves						
Saldo inclusief mutaties reserves	**0**	**0**	**29.650**	**29.111**	**28.907**	**28.576**

	Rekening 2014	Herstel-begroting 2015	Begroting 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019
In de ramingen begrepen investeringen						
Facilitaire zaken:						
Inventaris algemene ruimten		156	157			
Telefoon/databekabeling			50			
Keukenapparatuur				20		
Portofoons				22		
Databekabeling		75		75		
Kantoormeubilair naar 2018					1.487	
ICT:						
Autonome groei		160	157	151	151	150
Uitwijkvoorziening				216		
Kantoor automatisering-servers		154	151	151	151	150
Vervanging Intranet				178		
Scanapparatuur		100			151	
Externe toegangsfaciliteit			166			
Netwerk backbone			1.625			
Website/cms			247			
Identity en accesmanagement			100			
Infrastructuur basisregistraties			251			
Vervanging servicemanagementpakket (voorheen infosystemen GAP)					125	
Mobiele telefonie			101			175
Enterprise storage				904		
Informatiebeveiliging		51	49	49	45	45
Tablets			352			350
Werkplekken van 2015 naar 2016			685			
Leningenbeheerpakket naar 2018					60	
PIMS (restant)krediet naar 2018					331	
Key2geintegreerd heffen naar 2019						753

Overigen:					
Geovisia	61				
Basisregistratie personen		187			
Bestuurlijke informatiesystemen			50		
klantcontactsysteem			75		
GPS		20			
Tachymeter					29
Totaal investeringen 13 Bedrijfsvoering	**757**	**4.298**	**1.893**	**2.500**	**1.652**

Risicomanagement en weerstandsvermogen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambities

De gemeente wil inzicht krijgen in de risico's die zij loopt en daarmee eventuele risico's afdekken. We streven ernaar dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Amersfoort wil het risicobewustzijn van medewerkers in de organisatie verder stimuleren en maatregelen treffen ter voorkoming of beperking van risico's. Daarnaast beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het risicovermogen geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is ("voldoende vet op de botten heeft") om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Onderstaande figuur laat het verloop van de benodigde (risicoprofiel) en beschikbare (reserves). weerstandscapaciteit zien. Voor een goede vergelijkbaarheid gebruiken we voor de weerstandscapaciteit steeds de stand bij de laatst vastgestelde jaarrekening.

Weerstandscapaciteit

Onze inzet

Ter voorbereiding op de jaarrekening voeren we een uitgebreide risico-inventarisatie uit. Hiervoor voeren we gesprekken met afdelingshoofden. Ook binnen het college staan we stil bij de risico's. Daarnaast maken we voor de begroting een update van deze inventarisatie. Risico's met financiële effecten worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Buiten de P&C-cyclus is het risicomanagent ingericht om steeds meer de slag te maken van risico-inventarisatie naar risicomanagement. Risico-sessie waarbij voor projecten en/of beleid waarbij we breed kijken naar risico's en maatregelen vormen hierbij een belangrijk onderdeel. Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van risico's. Regelmatig moeten we stilstaan bij onze doelstellingen van beleid, programma of project. En nadenken welke risico's het bereiken van deze doelstellingen in de weg staan. Pas als we onze risico's kennen, kunnen we ook gepaste maatregelen treffen. Hierdoor zijn we als organisatie beter in staat onze doelstellingen te bereiken.

Benodigde weerstandscapaciteit

Binnen de compexiteit van de trajecten van een gemeentelijke organisatie spelen zowel kwalitatieve als kwantitatieve risico's. Ons belangrijkste doel is dat we onze maatschappelijke doelstellingen bereiken. Dit gaat gepaard met maatschappelijke en financiële risico's. Deze brengen we in kaart en treffen gepaste maatregelen. In deze paragraaf zoomen we vooral in op risico's met financiële gevolgen om zo een uitspraak te kunnen doen over ons weerstandsvermogen. In de Raadsinformatiebrief "Gemeentebrede risico-inventarisatie 2015-2" gaan we in op zowel kwalitatieve als de financiële risico's.

Ons financiële risicoprofiel bepaalt onze benodigde weerstandscapaciteit. Dit is het bedrag dat nodig is om de mogelijke financiële

gevolgen van de risico's op te vangen. Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste financiële risico's. Het gaat hier om de belangrijkste risico's gerangschikt naar financiële impact. De kans dat het risico optreedt bepaalt samen met het financiële gevolg de impact van het risico op het risicoprofiel. De financiële impacts van alle risico's tellen op tot de totaal benodigde weerstandscapaciteit.

Deze *benodigde* weerstandscapaciteit bedraagt, bij een zekerheidspercentage van 90%, € 31,1 miljoen. Dit betekent dat we met 90% zekerheid kunnen zeggen dat het totale risicobedrag tussen de 0 en € 31,1 miljoen euro uitkomt. Dit bedrag hebben we maximaal als weerstandscapaciteit nodig om onze risico's financieel op te vangen.

Toelichting overzicht:

"Kans" is kans van optreden in %, "Verw" is verwacht financieel gevolg in mln €, "Max" is maximaal financieel gevolg in mln €, "Impact" is het aandeel van het risico in de benodigde weerstandscapaciteit in mln €

	Risico's Beweging Sociaal domein	Kans	Verw	Max	Impact
1	Specialistische zorg, bescherming en veiligheid				3,6
	Inkoop 2015	50		1,5	
	Inkoop vanaf 2016	50	0,7	1,7	
	Inkoop 2016 bezuinigingsopgave	70		2,8	
	Toename aanvragen PGB	40		1,5	
	WMO	30		2,0	
	Verschillen verwijsgedrag gemeenten	50		1,0	
	Verdeelmodel beschermd wonen	70		0,8	
2	Werk en Inkomen				1,2
	Bijdrage RWA/Amfors	30		0,8	
	Stapeling van effecten bij kwetsbare groepen	50		1,0	
	Ontwikkeling bijstandsvolume, vangnetregeling	30		0,7	
	Tekort re-integratiebudget	70		1,5	
3	Ambulante zorg inclusief zorg op locatie				1,3
	Doorverwijzing door wijkteams naar SBI	50		0,5	
	Doorverwijzing door wijkteams naar spec. Zorg	50		0,6	
	Groter zorgvraag wijkteams dan begroot	30		0,5	
	BTW op inkoop zorg	30	2,0	4,0	
3	Generieke risico's sociaal domein				0,9
	Autonome groei zorg	50		1,0	
	Uitvoeringskosten	50		0,5	
	Regionale zorgadministratie	70	0,4	1,2	
	Totaal Risico Beweging Sociaal domein (in top 10)				7,0

	Risico's Projectenrapportage	Kans	Verw	Max	Impact
5	Deelneming OBV Vathorst	90	5,5	11,0	6,1
	Vorming risicovoorziening voor opvang resterende risico's (zie RIB 2013-141)				

Voor een uitgebreid beeld van de risico's verwijzen wij u naar de Raadsinformatiebrief "Gemeentebrede risicorapportage 2015-2" met daarbij de volgende deelrapportage: "Top 10 risico's met financiële impact", "Risicorappportage sociaal domein" en "Projectenrapportage".

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Amersfoort bestond steeds uit de volgende reserves:

- Algemene en bestemmingsreserves, behalve:
  - Reserve voorziening onderhoud
  - De algemene dekkingsreserve. De rente hierover wordt namelijk gebruikt als dekkingsbron voor de begroting.
  - stadhuiscomplex

Bij deze begroting 2016-2019 stellen we voor om alleen de saldireserve samen met de reserve sociaal domein aan te wijzen als beschikbare weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves tellen hierdoor niet meer mee als weerstandscapaciteit om de mogelijke financiële gevolgen van de risico's op te vangen. De onbenutte belastingcapaciteit alsmede de post onvoorzien (die beide meegeteld mogen worden in de beschikbare weerstandscapaciteit) namen we in het verleden niet mee en we doen dat nu nog steeds niet.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat dus alleen uit reserves die we kunnen inzetten om de financiële gevolgen van de risico's te kunnen opvangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit in miljoen €

Stand reserves per 1-1-2016 (bedragen x €1 mln.)	
Saldireserve	58,1
Reserve sociaal domein	10,4
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	68,5

Dit betekent dat we € 68,5 miljoen aan reserves hebben om de risico’s financieel af te dekken.

Indicator

Als indicator gebruiken we het weerstandsvermogen. Het weerstandvermogen is de *beschikbare* weerstandscapaciteit gedeeld door de *benodigde* weerstandscapaciteit. Met andere woorden: het bedrag dat we aan reserves beschikbaar hebben om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, gedeeld door de het bedrag dat we op basis van ons risicoprofiel nodig hebben. Deze ratio moet groter of gelijk zijn aan 1. In dat geval is de beschikbare weerstandscapaciteit minstens even groot als de benodigde.

Het weerstandsvermogen bij deze begroting bedraagt 2,2.

Verbonden partijen

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Het begrip Verbonden partijen

Een verbonden partij is volgens de definitie van het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 1, lid 1b t/m 1e BBV) een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt de term deelneming geïntroduceerd. Een deelneming is een vennootschap (NV of BV) waarin de gemeente participeert via aandelen in de vennootschap. Een aparte categorie vormen de commanditaire vennootschappen (CV) en de vennootschappen onder firma (VOF) die geen aandelenstructuur kennen maar wel het karakter van een deelneming hebben.

De paragraaf verbonden partijen gaat in op (artikel 15 BBV):

- de visie op deze partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de programmabegroting;
- de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Verder wordt een lijst van de verbonden partijen opgenomen met per verbonden partij het (publiek) belang en de verwachte omvang van het vermogen en het resultaat.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een publieke taak uit te voeren. Zoals het BBV aangeeft, is er per verbonden partij sprake van een financieel en bestuurlijk belang. In de financiële verslaglegging vindt echter geen consolidatie plaats van de verbonden partijen.

In het kader van de organisatieontwikkeling wordt momenteel nagedacht hoe we de taken rond regie en verbonden partijen verder moeten gaan organiseren en coördineren binnen de gemeentelijke organisatie. De uitspraken die de raad in het verleden heeft gedaan (ondermeer ook naar aanleiding van het rekenkameronderzoek 2013) zullen daarbij uiteraard randvoorwaarden vormen. In 2016 komen we met nader uitgewerkte plannen in de vorm van een afzonderlijke nota. In deze Nota Verbonden Partijen zullen we naast de algemene en specifieke kaders voor de verbonden partijen (in aansluiting op de gemeentelijke doelstellingen) ook ingaan op de aansturing, toezicht en de rolverdeling binnen de gemeente zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Dat betekent dat ten opzichte van de huidige paragraaf verbonden partijen een aantal zaken conform de omschrijving in het BBV nog nader moeten worden uitgewerkt en aangevuld. Dat geldt onder meer voor vermogensgegevens op begrotingsbasis. In de nota zal worden uitgewerkt op welke wijze het beste in dergelijke informatie kan worden voorzien. In het kader van de permanente beleidsevaluatie kan de nota in de toekomst periodiek worden geëvalueerd en geactualiseerd.

Ambities

We willen een stabiele bedrijfseconomische ontwikkeling van de verbonden partijen op een dusdanige wijze dat de gemeentelijke doelstellingen en belangen zo goed mogelijk worden geborgd. De gemeente streeft naar een bevordering van de *good governance* van de verbonden partijen en toetst de marktconformiteit van prijs-kwaliteit van diensten/producten van verbonden partijen. Met good governance bedoelen we dat het bestuur en het toezicht gezamenlijk moeten borgen dat de organisatiedoelstellingen van verbonden partij - en de uitvoering daarvan - in voldoende bijdragen aan de publieke doelen.

Doelstellingen

Op basis van de Amersfoortse regiewerkwijze laten we de uitvoering van beleid zoveel mogelijk over aan externe partijen. Waar nodig creëren we randvoorwaarden. Met andere woorden: 'extern tenzij…'. De precieze organisatievorm van de uitvoering kan verschillen, maar de randvoorwaarde is eenduidig: een optimale borging van het publieke belang.

Samen met partners werken we aan een stad waar het prettig wonen, leven, werken en recreëren is. We staan in dienst van onze inwoners.

Onze inzet

Als aandeelhouder en deelnemer willen we een actieve rol vervullen. Minimaal twee keer per jaar vindt er overleg plaats met de directie van de verbonden partijen. De gemeente bepaalt en monitort binnen haar bevoegdheden de strategische koers van een bedrijf volgens het Amersfoortse beleid. Wij maken als opdrachtgever in enkele gevallen gebruik van de juridische mogelijkheid om opdrachten onderhands te gunnen aan onze verbonden partijen (inbesteding). Amersfoort toetst daarbij de marktconformiteit van de aanbieding van de verbonden partij. Wij doen dit bijvoorbeeld door een onafhankelijke contra expertise te laten uitvoeren op de offerte van de verbonden partij. Een andere manier om de marktconformiteit te toetsten, is om een deel van het werkpakket aan te besteden.

Bestuurlijke ontwikkelingen

RWA/Amfors

Het RWA voert voor de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. Formeel is RWA de werkgever van inwoners van deze gemeenten met een arbeidsbeperking die voor 1 januari 2015 een sw-indicatie hebben gekregen. De NV Amfors voorziet als opdrachtnemer van RWA in passend werk voor de sw'ers ofwel in eigen bedrijven ofwel via (groeps)detachering bij andere bedrijven. Met ingang van 1 januari 2015 (start Participatiewet) is de nieuwe instroom in de Wet sociale werkvoorziening gestopt. Daardoor zal het aantal sw'ers dat in dienst is bij RWA door natuurlijk verloop (pensionering) de komende jaren afnemen. Ook de Rijkssubsidie voor deze doelgroep neemt de komende jaren af. Met oog hierop zijn de gemeenten die deelnemen aan RWA in 2015 een proces gestart om werkvoorziening van de huidige sw'ers te heroverwegen en een visie op te toekomst te ontwikkelen. In de Meerjarenbegrotingen 2016-2020 van RWA en van Amfors is reeds voorzien in maatregelen om de variabele overheadkosten met gelijke tred te laten dalen met het aantal sw'ers; ze zetten sterk in op plaatsing bij reguliere werkgevers, samenwerking met marktpartijen en maatregelen voor productiviteitsverbetering. Dit basisscenario is in een studie vergeleken met een aantal kansrijke alternatieve scenario's. Op basis van deze scenariostudie maken de gemeenten eind 2015 keuze over de toekomstige koers voor RWA/Amfors. Deze koers vraagt om een nadere uitwerking, enerzijds van de gewenste ontwikkelingen per bedrijfsunit en anderszijds van de juridische structuur en governance. De koers vraagt ook om nadere regionale afspraken rond het opdrachtgeverschap aan Amfors en het beleid voor *social return on investments* (SROI).

SRO

In september 2015 heeft er een strategische aandeelhoudersconferentie plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze conferentie is afgesproken dat de dienstverlening op het gebied van sport en vastgoed verder zal worden geprofessionaliseerd alvorens te komen tot een keuze voor de toekomststrategie van SRO. Gedurende twee jaar zal op basis van een professionaliseringsplan worden toegewerkt naar verdere verbetering van de dienstverlening en nader onderzoek worden gedaan naar de diverse strategische opties.

Recreatieschap

De gemeenschappelijke regeling wordt per 1 januari 2018 opgeheven. Daarmee kan de feitelijke opheffing gefaseerd plaats vinden zodat de eigendommen, rechten en verplichtingen van het recreatieschap kunnen worden onder gebracht bij rechtsopvolgers, dan wel geleidelijk kunnen worden afgebouwd en worden beëindigd.

Gebruikerscoöperatie Eemhuis

Deze is in juni 2014 opgericht om het facilitair beheer van het Eemhuis af te stemmen. Het Archief van gemeente Amersfoort is een van de gebruikers en neemt deel aan deze coöperatie. De cijfers over 2014 zijn nog niet bekend omdat deze tegelijk met de cijfers over 2015 worden verantwoord.

Overzicht van de verbonden partijen

De gewijzigde voorschriften van het BBV schrijven voor om met ingang van de begroting 2016 ook te rapporteren over het resultaat, en de standen van het eigen en vreemd vermogen aan het eind van het jaar. Aangezien die gegevens nog niet allemaal beschikbaar zijn, maar de cijfers van de jaarrekening 2014 wel, is in onderstaand overzicht uitgegaan van de werkelijke cijfers over 2014, tenzij anders aangegeven.

Naamloze vennootschappen

Verbonden partij	Rechtsvorm	Belang	Resultaat	Eigen	Vreemd

			2014	vermogen eind 2014	vermogen eind 2014
NV SRO	Naamloze vennootschap	50%	€ 431 € 516 (2016)	€ 8.220	€ 14.779
NV De Flint (gebroken) boekjaar van juni 2013 tot juni 2014.	Naamloze vennootschap	100%	€ 1 € 5 (2016)	€ 369	€ 2.173
NV ROVA	Naamloze vennootschap	15%	€ 5.697	€ 27.857	€ 50.280
NV REMU-Houdstermaatschappij (Cijfers 2013)	Naamloze vennootschap	5%	€ 7.2	€ 1.442	€ 13
Vitens NV (Cijfers 2016)	Naamloze vennootschap	2,62%	€ - 1.300 € 31.500 (2016)	€ 421.200 € 488.300 (2016)	€ 1.292.500 € 1.258.500 (2016)
NV NUON Energy	Naamloze vennootschap	0,007%	€ -191.000	€ 2.655.000	€ 3.767.000
Alliander (netwerk)	Naamloze vennootschap	0,007%	€ 323.000	€ 3.579.000	€4.093.000
Bank Nederlandse Gemeenten	Naamloze vennootschap	0,5%	€ 126.000	€ 3.582.000	€ 149.923.000

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Rechtsvorm	Belang	Resultaat 2014	Eigen vermogen eind 2014	Vreemd vermogen eind 2014
GGD Regio Utrecht	Gemeenschappelijke regeling	16%	€ 1.279	€ 3.212	€ 12.929
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	Gemeenschappelijke regeling	12%	€136 € 0 (2016)	€185	€ 8.395
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Gemeenschappelijke regeling	8,7%	€ 1.705	€ 5.408	€ 45.014
Recreatieschap	Gemeenschappelijke regeling	5,78%	€-25,2 € 33,7 (2016)	€ 986	€ 1.179,9
RWA	Gemeenschappelijke regeling	70%	€ 0	€ 0	€ 14.993

Overige partijen

Verbonden partij	Rechtsvorm	Belang	Resultaat 2014	Eigen vermogen eind 2014	Vreemd vermogen eind 2014
Parkeren Amersfoort BV (Cijfers)	Besloten vennootschap	100%	€ 609	€ 7.125	€ 527
ParkeerService Coöperatie UA	Coöperatie UA	1/14	€ 225	€ 1.296	€ 2.874
Amfors Holding	Besloten vennootschap	52%	€ -413	€ 2.500	€ 3.218
Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV (Cijfers 2013)	Besloten vennootschap	100%	€ 7	€ 97	€ 17
Ontwikkelingsbedrijf Vathorst CV	Commanditaire vennootschap	50%	€ 0	€ 45	€ 129.593
Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV	Besloten vennootschap	50%	€ 1,6	€ 27,3	€ 89,9
VOF Podium (cijfers 2011)	Vennootschap onder Firma	33,3%	€ -31	€ 5.434	€ 1.178
Stichting Citymarketing regio Amersfoort	Stichting	3/10	€ 7,5	€ 339	€ 244
Gebruikerscoöperatie Eemhuis (Cijfers 2013)	Coöperatie	¼	€ 0	€ 0	€ 0

Verbonden partij	Verplichte afdekking van het tekort	Verstrekte garanties en geldleningen en aandelenkapitaal	Risico's afgedekt door andere partners	Overige risico's bij faillissement	Monitoring van risico's
NV SRO (Amersfoort)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	- Aandelenkapitaal van € 45.000,-;	N.V.T.	- Exploitatie en beheer van de accommodaties komen weer voor rekening van de gemeente;	Beoordeling van begroting en jaarrekening.
		- Wachtgeld-verplichtingen voor een deel van het personeel bij faillissement of betalingsonmacht		- De gemeente loopt het risico dat de betreffende voorzieningen door de financiële druk slecht worden	Beoordeling van het nakomen van prestaties (inclusief het op een voldoende niveau houden van de voorzieningen).

				onderhouden.	
		- Gezamenlijke inspannings - verplichting bij calamiteiten waaronder gerekend wordt een substantiële wijziging van het takenpakket SRO als gevolg van een verandering in de afname van producten / diensten door de gemeente Amersfoort.			
NV De Flint (Amersfoort)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	- Aandelen kapitaal van € 45.000,-;	N.V.T.	- Exploitatie en beheer van het theater komt weer voor rekening van de gemeente;	Beoordeling van begroting en jaarrekening;
		- Achtergestelde lening van € 90.756,-;		- De gemeente loopt het risico dat het theater door de financiële druk slecht wordt onderhouden;	Beoordeling van het nakomen van prestaties (inclusief het op een voldoende niveau houden van het theater).
		- Wachtgeld verplichtingen voor deel van het personeel bij faillissement of betalingsonmacht;		- Voor de prestaties moet een andere exploitant voor het theater worden gezocht.	
NV ROVA (Zwolle)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	- Aandelenkapitaal van € 174.032-;	Deelnemende gemeenten hebben een evenredig pakket aan aandelen.	Voor de uit te voeren prestaties moet een andere leverancier worden gezocht.	Beoordeling van de begroting en de jaarrekening;
		- Opgebouwd vermogen in ROVA is omgezet in een achtergestelde lening waarvan per 31 december 2014 nog een bedrag van afgerond € 2 miljoen resteert.			Beoordeling van het nakomen van de prestaties.
NV REMU Houdster-maatschappij (Utrecht)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden	De vennootschap heeft in 2003 haar aandelen in REMU NV in eigendom	N.V.T.		Na afwikkeling van de verkoop aandelen REMU NV in 2007, beperkt de rol

	van de NV.	overgedragen aan NV ENECO.			van de Houdster-maatschappij zich thans tot die van belangenbehartiger in het kader van een eventueel nog van ENECO te ontvangen vergoeding Momenteel vindt overleg plaats met Eneco over deze privatiseringsvergoeding.
Vitens NV (Utrecht)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	Aandelenkapitaal van € 131.691,-			
NUON energy	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	Aandelenkapitaal van € 18.000			Aandeel NUON wordt verkocht in vier tranches en zal per 1 juli 2015 geheel zijn overgedragen aan Vattenfall.
Alliander (Amsterdam)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	Aandelenkapitaal van € 45.000,-			
Bank Nederlandse Gemeenten (Den Haag)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	Aandelenkapitaal van € 680.550,-			
GGD Regio Utrecht	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage	Andere gemeenten nemen naar evenredigheid deel.	Gemeenten moeten het tekort aanvullen.	Beoordeling begroting en jaarrekening.
Afvalverwijdering Utrecht (Nieuwegein)	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage.	Andere gemeenten nemen naar evenredigheid deel.	Gemeenten moeten het tekort aanvullen.	Beoordeling begroting en jaarrekening.

Veiligheidsregio Utrecht (Utrecht)	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage.	Andere gemeenten nemen naar evenredigheid deel.	Gemeenten moeten het tekort aanvullen.	Beoordeling begroting en jaarrekening.
Recreatieschap (Utrecht)	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.	Bekostiging via jaarlijkse bijdrage.	Andere gemeenten nemen naar evenredigheid deel.	Gemeenten moeten het tekort aanvullen.	Beoordeling begroting en jaarrekening.
Regionaal werkvoorzieningschap Amersfoort en omstreken (RWA) (Amersfoort)	Ja, de deelnemers in een gemeenschappelijke regeling zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling. Door verslechtering van het operationeel resultaat kan Amfors minder bijdragen in het subsidietekort van RWA. Hierdoor stijgt de verplichte bijdrage van de gemeente Amersfoort aan RWA in 2014 van € 524.000,- naar € 1.183.000,- . De gemeentelijke begroting 2014-2018 biedt dekking voor een tekort van € 600.000. Dat betekent een nadeel van € 583.000 bij de jaarrekening.	Andere gemeenten nemen naar evenredigheid deel.	Gemeenten moeten het tekort aanvullen.	Beoordeling begroting en jaarrekening.
ParkeerService Amersfoort Holding NV (Amersfoort)	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	- Aandelenkapitaal van € 4.995.000,-;	N.V.T.	- Voor de uitvoering van het contract moet een andere leverancier worden gezocht;	Goedkeuring begroting en jaarverslag;
				- Er bestaat het risico dat onder de financiële druk de garages slecht worden onderhouden.	Beoordeling van het nakomen van prestaties.

ParkeerService Coöperatie UA	Nee, de gemeente is niet aansprakelijk voor schulden van de coöperatie	Jaarlijkse Lidmaatschapsbijdrage van € 20. 000 welke wordt verrekend met DVO	N.V.T.	-Voor de uitvoering van het contract moet een andere leverancier worden gezocht;	Goedkeuring begroting en jaarverslag;
		ParkeerService NV heeft een lening verstrekt aan de coöperatie. Hierop vindt een jaarlijkse aflossing plaats in tien termijnen. In 2013 heeft de laatste aflossing plaatsgevonden.		- Er bestaat het risico dat onder de financiële druk de garages slecht worden onderhouden.	Beoordeling van het nakomen van prestaties.
Amfors BV	Nee, de aandeelhouder van een NV is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.	Aandelenkapitaal van € 18.000		Voorzieningen in het kader van de WSW in de regio moet bij andere partijen worden ingekocht/afgenomen	Zie opmerking onder kopje 'bestuurlijke ontwikkelingen'
Grondexploitatie-bedrijf Amersfoort BV (Amersfoort)	Nee, de aandeelhouder van een besloten vennootschap is niet aansprakelijk voor de schulden van de BV.	- Aandelenkapitaal van € 45.000,-;	Zie 4e aandachtspunt vorige kolom.	N.V.T.	
		- Via deze BV wordt deelgenomen in Vathorst CV en VOF Podium;			
		- Garantie van € 1,2 miljoen ten behoeve van de deelneming in VOF Podium;			
		- Gemeente staat garant voor de nakoming van de verplichting van de BV in VOF Podium (met verhaalrecht van 2/3 op de partners in VOF).			
Ontwikkelingsbedrijf Vathorst CV (Amersfoort) Zie ook Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV	De beherend vennoot, Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV, is aansprakelijk voor de schulden van de CV.	Participatie via grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV (stille vennoot) en via Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV (beherend vennoot)		1. De vennootschap kan niet aan haar verplichtingen voldoen wat leidt tot een bijstortingsplicht voor de gemeente	Goedkeuring jaarverslag en grondexploitatie;
				2. Niet realiseren van het geplande	

				afzettempo wat leidt tot een langere doorloop en hogere faserings- en rentekosten.	
				3. Realisatie geplande grondopbrengsten, voornamelijk in het duurdere woningsegment.	
Ontwikkelingsbedrijf Vathorst BV (Amersfoort)	Nee, de aandeelhouder van een besloten vennootschap is niet aansprakelijk voor de schulden van de BV.	- De gemeente is samen met Ontwikkelings-bedrijf Vathorst CV een financieringsovereenkomst tot een maximum van € 175 miljoen aangegaan met BNG, waarvan per heden € 80 miljoen is opgenomen door Ontwikkelings-bedrijf Vathorst CV. Voor deze € 80 miljoen staat de gemeente borg;	De private partners hebben gezamenlijk eveneens een aandelenkapitaal van € 9.000,- ingebracht.	- Er is sprake van een niet afgemaakte wijk. Wellicht moet een nieuwe grondexploitatie worden opgestart, met een mogelijk tekort, c.q. grote risico's;	Goedkeuring jaarverslag en grondexploitatie;
		- Aandelenkapitaal van € 9.000,-;		- De gemeente kan de aangekochte gronden niet inbrengen in de grondexploitatie. De aanwezige boekwaarde moet (gedeeltelijk) als verlies worden afgeboekt.	Van te voren omschreven aandeelhoudersbesluiten moeten aan de gemeente worden voorgelegd.
		- Via deze BV wordt deelgenomen in Ontwikkelingsbedrijf Vathorst CV.			
VOF Podium (Amersfoort)	Hoofdelijke aansprakelijkheid van Grondexploitatiebedrijf Amersfoort BV met een verhaalsrecht van 2/3 deel op de private partners.	- Zie grondexploitatie-bedrijf Amersfoort BV;	Hoofdelijke aansprakelijkheid van de private partners met een verhaalsrecht van 1/3 deel op Grondexploitatie-bedrijf Amersfoort BV.	De gemeente is weer verplicht om de gronden ten behoeve van de kantorenlocatie van OBV af te nemen, met als risico geen kostendekkende ontwikkeling van de gronden.	Beoordeling exploitatieoverzicht en jaarverslag.
		- Gemeente staat borg voor een lening opgenomen door VOF Podium ad € 19 miljoen.			

NB: voor alle partijen die op grond van de Algemene subsidieverordening subsidie ontvangen, geldt dat de calamiteitenregeling uit

de beleidsregels 'financiële spelregels subsdiëring' van toepassing is.

Alle risico's zoals hierboven genoemd, zijn meegenomen in de risico-inventarisatie - zie de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Onderhoud kapitaalgoederen

wethouder Menno Tigelaar
Werk en inkomen, Beheer, Milieu, Handhaving, Dienstverlening
T. 14033, wethoudertigelaar@amersfoort.nl

Inleiding

Wij zetten ons in voor een veilige, groene en leefbare openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit wegen, riolering, water en groen. Daarnaast zetten wij onze gebouwen in voor het bereiken van bestuurlijke doelen. Openbare ruimte en gebouwen zijn (voor een groot deel) kapitaalgoederen. U vindt hieronder beschreven welke beleidskaders er zijn voor onze kapitaalgoederen . Ook benoemen wij de financiële consequenties van het beleid ten aanzien van onze kapitaalgoederen. Als laatste vindt u de inschatting van de ontwikkeling van de kosten van onze kapitaalgoederen. Dit hebben wij onderzocht naar aanleiding van de geplaatste kanttekeningen bij de herstelbegroting 2015 - 2018.

Context en achtergronden

Kapitaalgoederen worden gekocht of gemaakt om zo lang mogelijk te gebruiken voor het doel waarvoor ze gekocht of gemaakt zijn. Een duidelijk beleidskader helpt bij het bereiken van dit doel. In het beleidskader wordt, zo mogelijk, aangegeven om welke kapitaalgoederen het gaat, wat ons ambitieniveau daarbij is en hoe wij ermee omgaan. Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen zetten we in op veiligheid, functionaliteit en het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Beleidskaders

Beleidskader - Openbare Ruimte

Als bijlage bij deze begroting hebben we ons Meerjarenuitvoeringsprogramma (MJP) 2016-2019 gevoegd. Hierin hebben we de projecten omschreven die we in deze periode aanpakken. We houden rekening met de *Nota Kwaliteit OR*, het *Gemeentelijk rioleringsplan* en het *Lichtplan*. U vindt meer hierover bij het programma 3: Stedelijk beheer en milieu. We betalen de projecten grotendeels uit de Voorziening Openbare Ruimte. Deze voorziening wordt daarna, in 2019, opgeheven.

Met het beheerplan voor onze openbare ruimte voor 2019-2028 gaan we de opgave voor de toekomst in beeld brengen en geven we aan hoe we die willen gaan invullen. Het gaat om het dagelijks beheer en onderhoud van onze leefomgeving, inclusief het waarborgen van de fysieke veiligheid ervan, kwaliteitsniveau en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, vooral in de uitbreidingswijken en enkele bedrijventerreinen.

In het investeringes- en beheerplan geven we de financiële onderbouwing aan en sluiten we met de dekkingssystematiek aan op de nieuwe wettelijke kaders. We brengen de onderhoudsbudgetten (toevoeging aan areaalbudgetten) in beeld en we doen een voorstel voor een nieuw te vormen egalisatievoorziening. Daarnaast laten we ook de structurele kapitaallasten (vanaf 2019) voor vervangingsinvesteringen zien. De kosten van het beheerplan gaan we deels dekken uit de bestaande onderhoudsbudgetten en de bijdrage aan de Voorziening Openbare Ruimte. Daarom nemen we de dotatie aan de voorziening, zoals die gepland stond in 2019, als reservering op. Bij de Kadernota 2017 maken we een integrale afweging hoe de middelen besteed gaan worden.

Beleidskader - Gebouwen voor onderwijs

Wij werken op dit moment met de verordening “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Amersfoort”. Deze verordening hebben wij omdat het noodzakelijk is de toekenning van voorzieningen in de huisvesting voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en (speciaal) voortgezet onderwijs te regelen.

Wij hebben het economisch claimrecht op de onderwijsgebouwen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Wij waren, tot 1 januari 2015, op basis van de onderwijswetgeving verantwoordelijk voor het onderhoud aan de buitenkant van de gebouwen van het primair- en speciaal onderwijs. Het VO was al langere tijd verantwoordelijk voor het onderhoud aan de buitenkant van het gebouw. Na een wijziging van de onderwijswetgeving op 1 januari 2015 zijn alle schoolbesturen verantwoordelijk voor het totale onderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen. Wij zijn nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en vervangende nieuwbouw. Wij hebben een Integraal Huisvestingsplan gemaakt om onderwijshuisvesting te vervangen en te verduurzamen en onderzoeken nu met de schoolbesturen de mogelijkheden om een overeenkomst te sluiten tot doordecentralisatie. Meer hierover kunt u vinden in programma 5.

Beleidskader - Gebouwen voor maatschappelijk en ruimtelijk beleid

In december 2014 hebben wij u door een raadsinformatiebrief geïnformeerd waarom wij vastgoed hebben. Een doel is dat wij maatschappelijke instellingen huisvesten. Denk hierbij aan het huisvesten van culturele gebruikers, burgerinitiatieven, sportverenigingen etc. Een ander doel is dat wij ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken. Denk hierbij aan gebouwen die ooit zijn aangekocht, waarna de gebouwen gesloopt worden en de grond verkocht wordt als bouwrijpe grond.

Wij hebben ongeveer 500 vastgoedobjecten, die bestaan uit gronden en gebouwen. Het zijn musea, wijkcentra, monumenten, sportaccommodaties, atelierruimtes, scholen, een paar woningen en onze huisvesting. Vaak is de achtergrond van dit eigendom een historisch gegroeide situatie. Onderdeel van ons vastgoed zijn ongeveer 25 monumentale objecten, o.a. de OLV-toren en Monnikendam. Het betreft met name objecten die een cultuurhistorische en/of maatschappelijke functie binnen de gemeente hebben. De exploitatie van deze groep panden kan door hun kenmerkende karakter niet kostendekkend gebeuren. Dit komt vooral door de hoge kosten van het specialistische onderhoud en omdat wij dit vastgoed niet- of slechts gedeeltelijk kunnen verhuren. Om het tekort op de exploitatie in deze groep te verkleinen is een structurele bijdrage in de begroting gereserveerd. Hiermee wordt de instelling van een onderhoudsvoorziening voorbereid.

Het beheer en de exploitatie hebben wij (deels) uitbesteed aan SRO Amersfoort NV. Hiervoor hebben wij een raamovereenkomst gesloten waarin ook zaken als staat van onderhoud en exploitatierisico zijn opgenomen.

Beleidskader - Gebouwen voor gemeentelijke organisatie

In het coalitieakkoord 2014-2018 is bepaald dat in de komende periode u een besluit zal moeten nemen over de toekomst van het stadhuis. Wegens de sterke veroudering van het gebouw kan renovatie niet lang meer worden uitgesteld. Wij hebben de opdracht gekregen om een renovatie voor te bereiden die sober en doelmatig is. In het nieuw kantoorconcept staat ontmoeten en samenwerken centraal. Door de toepassing van een nieuw kantoorconcept zijn we in staat om onze huisvesting efficiënter te maken en kunnen we van 5 verschillende locaties naar 1 locatie gaan. De reductie van energiekosten en meer mogelijkheid door flexibel werken moeten ertoe leiden dat de renovatie op termijn budgetneutraal wordt gerealiseerd. Wij hebben inmiddels opdracht gegeven om een plan van aanpak op te stellen voor de renovatie van het stadhuis die aan de criteria van bovenstaand coalitieakkoord voldoet. We vergelijken hierin de voortzetting van het huidig beleid met een gerenoveerd stadhuis. Vervolgens wordt dit plan van aanpak ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Door middel van een onderhoudsegalisatie-voorziening *"onderhoud gebouwen stadhuisplein"* worden de kosten van groot onderhoud van het stadhuiscomplex over de jaren heen geëgaliseerd. Uitgangspunten van het beheer van de gebouwen en installaties zijn soberheid en doelmatigheid. Hiervoor is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Dit plan is bedoeld om prognoses te maken voor het groot onderhoud op korte, middellange en lange termijn (tot 15 jaar). Zo kunnen we de functionaliteit van het gebouw en zijn voorzieningen waarborgen en is de besteding van beschikbare middelen beter te beheersen. Op deze manier voldoen we ook aan de door het ABP in de huurovereenkomst opgenomen voorwaarde dat voor de kantoorgebouwen meerjaren onderhoudsplannen worden opgesteld en uitgevoerd. We zien echter dat de noodzakelijke dotatie de afgelopen jaren is gestegen. Ook voor de komende jaren zien we een verdere stijging van de dotatie op ons af komen, zolang we ons stadhuis niet gerenoveerd hebben.

Financiële consequenties van beleid en de vertaling daarvan in de begroting

Als gevolg van het beleid dat we hebben, hebben we geïnvesteerd en gaan we investeren in openbare ruimte en gebouwen. Deze investeringen zijn:

- aanleg van openbare ruimte, de aankoop of de bouw van vastgoed
- levensduurverlengend onderhoud van openbare ruimte of vastgoed
- vervangingsinvesteringen in openbare ruimte of vastgoed

De hoogte van de investeringen vindt u per programma onder "Financieel Beeld, Investeringen". Het verloop van de reserve onderhoud vindt u bij 'Reserves en voorzieningen'.

De jaarlijkse kosten van deze investeringen bestaan uit de rentekosten die wij moeten betalen over de investeringen, de afschrijvingen van de investeringen, beheerskosten van vastgoed e.d.. De kosten die wij maken voor de Openbare ruimte vindt u in programma 3. Alle kosten van vastgoed dat wij hebben voor onderwijs vindt u in programma 5. De kosten van maatschappelijk en ruimtelijk vastgoed vindt u in programma 7. Tenslotte zijn de kosten voor het stadhuis verantwoord in programma 12.

Uitkomst onderzoek extra kosten vanwege vervangingsinvesteringen

Bij de behandeling van de herstelbegroting hebben we vastgesteld dat er de komende jaren extra geld nodig is voor de vervangingsinvesteringen in een aantal aandachtsgebieden: de openbare ruimte, maatschappelijk vastgoed, onderwijshuisvesting en ict. We hebben dit geld nodig omdat veel investeringen die vroeger gedaan zijn betaald zijn uit incidentele middelen. Wij hebben bijvoorbeeld rijkssubsidies gekregen vanuit 'Amersfoort groei-stad' voor de bouw van scholen of de kosten van de bouw van wegen en viaducten betaald uit grondexploitaties. Inmiddels zijn deze scholen, bruggen en wegen toe aan vervanging en omdat we nu geen subsidie meer krijgen en niet meer kunnen betalen uit de verkoop van grond, wordt het voor ons duurder. Dit financiële probleem komt nu naar voren, omdat we toe zijn aan de vervanging van schoolgebouwen en van onder meer verharding en bruggen en viaducten in het openbaar gebied in de groeistad wijken Schothorst, Zielhorst, Kattenbroek en Nieuwland.

Inmiddels hebben we onderzocht hoeveel geld er extra nodig is. We hebben dat als volgt aangepakt. Als eerste hebben we gekeken hoeveel geld er de komende tijd geïnvesteerd moet worden in de aandachtsgebieden. En daarna hebben we gekeken hoeveel de extra investeringen uiteindelijk kosten per jaar.

De hoogte van de investeringen is gebaseerd op beschikbaar onderzoek van externen partijen en ons eigen onderzoek. Bij dit onderzoek is uitgegaan van een aantal aannames. Zo is er bijvoorbeeld uitgegaan van de aanname voor het aantal scholen dat nodig is dat het aantal leerlingen de komende tijd gelijk blijft en er is geen rekening gehouden met de kans dat we misschien subsidies krijgen.

Op basis van de investeringen hebben we uitgewerkt wat de kosten per jaar zijn. We hebben hier o.a. als uitgangpunt gekozen dat de kosten jaarlijks met 2% stijgen door inflatie en dat de rente 4% is. Een ander uitgangspunt is dat het vastgoed en de wegen die we vervangen 40 resp. 30 jaar meegaan. Een belangrijk uitgangspunt is verder dat het systeem van kapitaallasten een gesloten systeem is. Hier bedoelen we mee dat de vrijval van kapitaallasten besteed wordt aan kapitaallasten van toekomstige investeringen.

Tot 2018 is er voldoende geld beschikbaar voor de investeringen die we gaan doen, maar een voorlopige eerste conclusie die we trekken is dat de kosten a.g.v. de vervangingsinvesteringen stijgen met ca. € 1 mln per jaar. Deze stijging van de kosten komt elk jaar terug, de komende 30 jaar. Het eerste jaar zijn de kosten dus € 1 mln extra, het tweede jaar € 2 mln etc.. In de begroting hebben we daarom een stelpost opgenomen van € 0,9 mln. voor 2018 en € 0,8 mln. in 2019 om de extra kosten van de aandachtsgebieden te kunnen betalen.

In de komende periode, voorafgaand aan de kadernota 2017, gaan we per aandachtsgebied verder uitwerken welke investeringen nodig zijn en of er mogelijk geoptimaliseerd kan worden per deelgebied. We kijken daarbij o.a. naar het ambitieniveau en de fasering van de investeringen. Op het moment dat dit voor alle aandachtsgebieden klaar is, wordt er door de Raad een integrale afweging gemaakt. Samen met dit onderzoek willen we voor de kadernota 2017 ook beter in beeld hebben hoe hoog de onderhoudskosten zijn van onze kapitaalgoederen. Ook hierbij kijken wat de kosten zijn van (een aanpassing van) het gekozen ambitieniveau.

Financieringsparagraaf

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Het streven is naar de optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn). Om deze *treasury*-functie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de Wet HOF, de verordening Treasurystatuut en het uitvoeringsbesluit Treasury.

Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende kan er te allen tijde aan onze betaalverplichtingen worden voldaan.

De risico's die aan financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.

De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.

De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Onze inzet

We maken onderscheid tussen financiering en dekking. Bij financiering gaat het om de vraag hoe we aan onze financiële middelen komen (bijv. door verkoop van gronden of door het aangaan van geldleningen). Bij dekking gaat om de vraag hoe we middelen kunnen aanwenden om de begroting sluitend te houden (bijv. opbrengst uitkering gemeentefonds en belastingopbrengsten ter dekking van afschrijvingslasten).

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) en de Wet Houdbare Overheids Financiën (Wet HOF). Om vooral de financieringsrisico's te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: **rente-risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Dit zijn de indicatoren voor het treasury-beleid.

Indicatoren

		Realisatie	Streefwaarden	Streefwaarden	Streefwaarden	Streefwaarden
Omschrijving	Bron	2015	2016	2017	2018	2019
Renterisiconorm	Wet FIDO	29.600	< 96.300	< 87.900	< 87.000	< 85.500
Kasgeldlimiet	Wet FIDO	21.200	< 40.900	< 37.400	< 37.000	< 36.400
Schatkistbankieren drempel	Wet FIDO	0,0	< 3.600	< 3.300	< 3.300	< 3.200

Renterisiconorm

De wettelijke renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximum gesteld aan het renterisico op de langlopende leningportefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast.

Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De renterisiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. Op een begrotingstotaal in 2016 van € 479,2 miljoen bedraagt de renterisiconorm voor onze gemeente € 95,8 miljoen. In 2016 vindt voor € 28,0 miljoen aan aflossingen en renteherziening van bestaande leningen plaats. Er is theoretisch nog ruimte voor het aantrekken van nieuwe langlopende leningen voor € 67,8 miljoen.

Verwacht renterisico

		2016	2017	2018	2019
1	Omvang begroting	481.566	439.668	434.922	427.713
2	Renterisiconorm 20 % (van 1)	96.313	87.934	86.984	85.543
3	Aflossingen en renteherzieningen (netto)	27.976	26.881	25.340	25.428
4	Ruimte onder de renterisiconorm (2-3)	68.337	61.053	61.644	60.115

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico's op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (exclusief de stortingen in de reserves). Voor Amersfoort bedraagt de limiet in 2016 € 40,9 miljoen. De kasgeldlimiet wordt optimaal benut vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Berekende kasgeldlimiet

		2016	2017	2018	2019
1	Omvang begroting	481.566	439.668	434.922	427.713
2	Kasgeldlimiet 8,5% (van 1)	40.933	37.372	36.968	36.356

Koersrisico

Het koersrisico hangt sterk samen met het renterisico en heeft betrekking op (tussentijdse) koersdalingen van verhandelbare schuldtitels. Wij zijn niet in het bezit van deze schuldtitels en dus is het koersrisico niet aanwezig.

Debiteuren-/crediteurenrisico

Onder debiteurenrisico wordt hier verstaan het risico dat uitgezette geldleningen niet worden terugontvangen van marktpartijen. Conform de bepalingen van de Wet HOF (Houdbare Overheids Financiën) mogen wij overtollige geldmiddelen alleen bij de schatkist beleggen. Daarom speelt dit risico hier niet.

Aan de crediteuren wordt binnen 30 dagen betaald, zodra de factuur is geaccordeerd binnen de betreffende 30 dagen.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht de lagere overheden alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, om zo het overheidstekort binnen de grenzen van Europese doelstellingen te brengen en te houden. De Wet biedt, onder bepaalde voorwaarden, (lagere) overheden de mogelijkheid elkaar leningen te verstrekken. Dit kan voor beide partijen leiden tot gunstige rentecondities. Deze mogelijkheid zal bij het toekomstig aantrekken van langlopende geldleningen worden betrokken.

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen is het drempelbedrag bepaald op 0,75% met een minimum van € 250.000. Voor begrotingstotalen boven € 500 miljoen geldt een additionele drempel van 0,2% over dat deel dat de € 500 miljoen overstijgt. Voor Amersfoort geldt als drempel voor 2016 0,75% van € 481,5 miljoen, ofwel € 3,6 miljoen. Wij mogen dus een positief rekening-courantsaldo hebben van € 3,6 miljoen, voordat wij moeten beleggen in de schatkist. Gelet op onze rekening-courantpositie, alsmede het drempelbedrag, gaan wij ervan uit dat we in 2016 geen storting in de schatkist doen.

Berekende drempel schatkistbankieren

		2016	2017	2018	2019
1	Omvang begroting	481.566	439.668	434.922	427.713
2	Drempel 0,75% (van 1)	3.611	3.298	3.262	3.208

Methodiek rente-toerekening

Tot 2016 gingen we op de volgende manier om met de rente:

- Er wordt rente betaald aan de bank over de aangetrokken leningen.
- Er wordt rente ontvangen op de gelden die we doorgeleend hebben aan woningcorporaties en ambtenaren.
- Er wordt rente berekend over de reserves.
- Er wordt rente berekend over de investeringen.
- Er wordt rente toegerekend aan het financieringstekort.

Met ingang van de begroting 2016 rekenen we alleen nog maar met de betaalde en ontvangen rente op de leningen. Daarnaast wordt in de begroting alleen de rente opgenomen over het financieringstekort én de hoogte van het geraamde financieringstekort is op een andere wijze berekend. In de praktijk is gebleken dat het daadwerkelijke financieringstekort altijd (fors) lager was dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat:

- niet alle geplande nieuwe investeringen volledig worden gerealiseerd in het eerste jaar én
- niet alle geplande mutaties in de reserves en voorzieningen daadwerkelijk plaatsvinden.

Uit recente projectrapportages blijkt dat de meeste gemeentelijke grondexploitaties en projecten in de laatste fase van ontwikkeling zitten. De uitgaven zijn grotendeels gedaan. In de komende jaren levert dit onder andere als gevolg van de verkoop van gronden financieringsmiddelen op. Daarom daalt het financieringstekort. In de vorige meerjarenbegroting werd in 2016 van een financieringstekort uitgegaan van € 197 mln. en een rente van € 4,8 mln. In de huidige meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een financieringstekort van € 95 mln. met een rente van € 1,4 mln. De rentekosten zijn € 3,4 mln. lager. In de jaren daarna loopt het verschil in het financieringstekort verder op en dus ook het voordeel. De gewijzigde berekening leidt tot minder rentekosten in de begroting.

Minder rentekosten in de begroting

	2016	2017	2018	2019
minder rentekosten	3.454	3.967	4.903	5.858

Afwijkingen op de uitgaven van de geplande investeringen en op de reserves en voorzieningen zullen, evenals de ontwikkeling van de rente, effect hebben op het financieringstekort en zullen budgettaire consequenties hebben.

Het onderzoek naar de verkoop van de hypotheek van ambtenaren zal eind 2015 worden afgerond. De verwachting op een positieve afloop is gering.

Ook is er een onderzoek gestart worden naar de overdracht aan een externe partij van de woningbouwleningen ad. € 60 mln.

Toegepaste rentepercentages financieringstekort

	2016	2017	2018	2019
Geldmarkt rente	0,4	0,8	0,8	0,8
Kapitaalmarkt rente	2,0	2,3	2,5	2,75

Rentevisie

De verwachting is dat de Nederlandse economie in 2016 groeit met ongeveer 2% en dat de inflatie toeneemt tot 1,6%. Onder invloed van het gematigde herstel verwachten wij een wat oplopende rente op zowel de geld- als kapitaalmarkt.

Overzicht opgenomen geldleningen 2016

Omvang	Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente	Naam relatie
01-01-2016	31-12-2016			%	
9	9	1991	2099	7,5	Caritasvereninging parochie St.Martinus
4	4	1991	2099	7,5	Caritasvereniging St. Joseph
4	4	1991	2099	7,5	Diakonie Ned. Herv. Gemeente
965	877	1996	2026	4,01	nv Bank Nederlandse Gemeenten
8.845	8.555	1997	2039	2,02	nv Bank Nederlandse Gemeenten
908	454	1997	2017	5,91	RABOINT
2.131	1.911	1998	2023	5,4	nv Bank Nederlandse Gemeenten
4.726	4.618	1998	2018	5,46	nv Bank Nederlandse Gemeenten
4.991	4.876	1998	2018	5,42	NN Investment Management Partners
3.011	2.700	1998	2023	5,38	nv Bank Nederlandse Gemeenten
492	454	1998	2028	5,36	nv Bank Nederlandse Gemeenten
1.888	1.652	1998	2023	4,73	nv Bank Nederlandse Gemeenten
1.888	1.652	1998	2023	4,64	nv Bank Nederlandse Gemeenten
13.909	13.127	1998	2028	5,06	Nederlandse Waterschaps Bank nv
10.291	9.770	1998	2029	5,125	nv Bank Nederlandse Gemeenten
10.486	9.393	1998	2023	5,13	nv Bank Nederlandse Gemeenten
1.218	1.131	1999	2029	5,43	nv Bank Nederlandse Gemeenten

1.210	0	2001	2016	5,36	Nederlandse Waterschapsbank nv
385	330	2002	2022	5,13	nv Bank Nederlandse Gemeenten
3.333	1.667	2002	2017	4,558	Nederlandse Waterschapsbank nv
8.000	7.000	2003	2023	4,435	Nederlandse Waterschapsbank nv
1.243	1.087	2003	2023	4,608	Nederlandse Waterschapsbank nv
8.000	7.000	2003	2023	4,625	Nederlandse Waterschaps Bank nv
10.000	9.000	2005	2025	3,66	Nederlandse Waterschapsbank nv
8.250	7.500	2006	2026	4,213	nv Bank Nederlandse Gemeenten
118.969	113.235	2006	2036	4,52	nv Bank Nederlandse Gemeenten
12.000	11.000	2007	2027	4,543	Nederlandse Waterschaps Bank nv
13.000	12.000	2008	2028	4,509	nv Bank Nederlandse Gemeenten
8.000	7.000	2008	2023	4,85	nv Bank Nederlandse Gemeenten
14.000	10.500	2009	2019	4,13	nv Bank Nederlandse Gemeenten
14.000	13.000	2009	2029	4,34	nv Bank Nederlandse Gemeenten
13.333	12.000	2010	2025	3,52	Nederlandse Waterschaps Bank nv
15.000	14.000	2010	2030	3,735	Nederlandse Waterschapsbank nv
12.000	11.250	2011	2031	3,45	nv Bank Nederlandse Gemeenten
10.500	9.000	2012	2022	2,53	nv Bank Nederlandse Gemeenten
16.000	14.000	2013	2023	1,875	nv Bank Nederlandse Gemeenten
16.000	14.000	2013	2023	1,88	Nederlandse Waterschaps Bank nv
368.989	335.756				Totaal

In 2014 en in 2015 eerste halfjaar zijn geen vaste geldleningen afgesloten. Wij zullen in het 2e halfjaar 2015 wegens wettelijke consolidatie van de kortlopende schuld weer een vaste geldlening moeten sluiten.

Overzicht uitgezette geldleningen 2016

Omvang	Omvang	Begin looptijd	Einde looptijd	Rente %	Naam relatie
01-01-2016	31-12-2016				

190	169	1993	2023	3,00	nv Afoortse Maatsch tot Stadsherstel
965	877	1996	2026	4,05	Portaal Eemland
40	37	1997	2027	6,05	Veiligheidsregio Utrecht
8.848	8.561	1997	2039	2,12	Portaal Eemland
631	566	1997	2024	1,86	nv Afoortse Maatsch tot Stadsherstel
1.361	681	1997	2017	6,75	ROVA Regie bv
2.143	1.922	1998	2023	5,50	De Alliantie
4.744	4.638	1998	2018	5,56	De Alliantie
5.010	4.897	1998	2018	5,52	De Alliantie
3.029	2.717	1998	2023	5,48	Portaal Eemland
1.888	1.652	1998	2023	4,83	De Alliantie
1.888	1.652	1998	2023	4,74	De Alliantie
13.983	13.202	1998	2028	5,16	De Alliantie
10.341	9.822	1998	2029	5,225	De Alliantie
10.548	9.452	1998	2023	5,23	De Alliantie
741	688	1999	2029	5,43	Veiligheidsregio Utrecht
45	0	2000	2016	5,75	Theater en Congrescentrum De Flint
66.395	61.533				Totaal

EMU-saldo

De Europese afspraken die in de Wet HOF zijn vastgelegd, gaan over de reductie van het begrotingstekort en de staatschuld. Het Rijk en de medeoverheden leveren een gelijkwaardige inspanning hiervoor. De norm voor de gezamenlijke gemeenten is bepaald op een negatief EMU-saldo van 0,38% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De sanctie bij overschrijding van de norm, die in de Wet is opgenomen, wordt in deze kabinetsperiode niet toegepast. Met de onderstaand berekende EMU-saldi voor de jaren 2016 en 2017 blijven wij ruimschoots binnen de gestelde norm.

Berekening EMU-saldo

	Omschrijving	2015	2016	2017
		volgens realisatie begroting 2015, aangevuld met raming resterende periode	volgens begroting 2016	volgens meerjarenraming in begroting 2016
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17 c)	-7.262	+ 2.023	- 9.900
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	19.714	18.529	19.781
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	12.545	11.365	10.963

Verkoop hypotheekportefeuille

Binnen onze huidige financieringspakket wordt momenteel onderzocht of we de portefeuille voor de ambtenarenhypotheken kunnen vervreemden aan een externe partij. Deze transactie is alleen interessant indien voor de portefeuille een dusdanige agio (“meeropbrengst”) kan worden verkregen dat daarmee het wegvallende rendement van de portefeuille kan worden goed gemaakt. Het onderzoek loopt nog en wij hopen op korte termijn nader te kunnen informeren over de uitkomsten van dit onderzoek. Onze verwachtingen met betrekking tot de verkoop van de hypotheekportefeuille zijn echter niet al te hoog.

Verder wordt gekeken of de in het verleden door tussenkomst van de gemeente aan woningcorporaties verstrekte leningen kunnen worden overgedragen rechtstreeks aan de financier. De tussenkomst van de gemeenten kan dan vervallen.

Beide maatregelen hebben als voordeel dat de bruto-schuldquote wordt verlaagd. Budgettaire consequenties voor de begroting zal het echter niet hebben.

Lokale lasten

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Doelstellingen

Verhogen van OZB-inkomsten met € 3,6 mln. in de periode 2016-2018

Extra toerekenen € 0,3 mln. straatvegen aan de afvalstoffenheffing

Maximaliseren van de beheerkosten wegen en watergangen aan de rioolheffing ad € 2,25 mln.

Terugdraaien lastenverlichting € 0,9 mln. rioolheffing in 2016

Invoeren precario ondergrondse infrastructuur nutsbedrijven, oplopend tot € 3,6 mln. in 2018

Onze inzet

In de herstelbegroting 2015-2018 is een aantal maatregelen opgenomen rond de lokale lasten. **Nadat we jarenlang de lasten voor inwoners en bedrijven van Amersfoort hebben ontzien, is het nodig om de gemeentelijke belastingen meer richting het regionaal, provinciaal en landelijk gemiddelde te brengen.** We hebben daarom in de herstelbegroting maatregelen genomen die de onroerende-zaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing verhogen. Daarnaast is besloten om precariobelasting in te voeren voor de ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven.

Inwoners met een minimuminkomen die de lokale lasten niet kunnen betalen, kunnen kwijtschelding krijgen. Dit geldt ook voor de privé-aanslag van ondernemers met een minimum inkomen.

We zorgen voor een tijdige en correcte verzending van waardebeschikkingen en belastingaanslagen. Beschikkingen en aanslagen worden zoveel mogelijk met dagtekening 31 januari, maar uiterlijk met dagtekening 29 februari (wettelijke termijn) verzonden. Ook de afhandeling van bezwaarschriften vindt tijdig plaats. De termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar, maar Amersfoort rondt dat traject vóór 1 oktober af. We verlenen kwijtschelding zo mogelijk geautomatiseerd; schriftelijke verzoeken handelen we binnen een gemiddelde termijn van 50 dagen af.

In deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens nader toe. Voor de indicatoren verwijzen wij naar paragraaf 12 van de begroting.

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

Tariefsontwikkeling

Bij de herstelbegroting is vastgesteld dat de OZB-opbrengst, los van inflatie en areaaluitbreiding, in 2015 met € 2,3 mln. wordt verhoogd. Dat leidt tot een verhoging van het gemiddelde aanslagbedrag met 8,6%. Daarnaast is de inflatiecorrectie gemeentebreed bepaald op 2%, wat inhoudt dat de OZB met 10,6% stijgt. Deze afspraken zijn vertaald in de tarieven.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2016 zal de OZB worden gebaseerd op de nieuwe taxatiewaarden per 1 januari 2015. De herwaardering leidt dit jaar voor het eerst sinds lange tijd in de meeste marktsegmenten tot hogere waardes. Vanuit het oogpunt van stabiliteit en voorspelbaarheid hebben schommelingen van WOZ-waardes geen invloed op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet wanneer waardes dalen, maar ook niet als waardes stijgen - zoals nu. Bij de tariefsaanpassing voor 2016 zullen wij ervoor zorgen dat *als gevolg van de herwaardering* de tarieven in *procenten* weliswaar lager zijn, maar dat de aanslag OZB in *centen* gelijk blijft. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerend goed een waarde-ontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, hetgeen dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden. Door de verhoging van de opbrengst OZB zijn de tarieven grosso modo hoger dan in 2015. Bij de belastingvoorstellen gaan wij nader in op de uitkomsten van de herwaardering.

Samenwerking met inwoners en bedrijven

Wij streven naar een zo goed mogelijke herwaardering, vertrouwen in deze waardering en naar een minimaal aantal bezwaarschriften. Daarom stuurt de afdeling Belastingen sinds een aantal jaren een zogenaamde voormelding aan enkele duizenden eigenaren van onroerend goed. Ook voor de herwaardering 2016 is dit het geval. Eigenaren krijgen medio september een geprognosticeerde WOZ-waarde, met daarbij een onderbouwing van de totstandkoming van die waarde. Dat alles in een digitale omgeving, die benaderbaar is via DigiD. Met een respons van zo'n 25% worden door de voormelding vooraf eventuele gebreken, verbouwingen etc. onderkend. Niet alleen het aantal bezwaarschriften neemt daardoor af, maar het vertrouwen in een WOZ-waarde waar eigenaren invloed op kunnen hebben, neemt daardoor toe.

Daarnaast is de mogelijkheid om contact op te nemen met de taxateur en met hem of haar te overleggen over de totstandkoming van de WOZ-waarde. Ook wanneer de aanslag/WOZ-beschikking al is opgelegd en de inwoner of het bedrijf hierover vragen heeft, of als hij het niet eens is met de waarde. Dat past in een informelere benadering van geschilsituaties. Immers, een juridisch juiste duiding van een geschil, betekent niet automatisch dat een probleem is opgelost. Zonder afbreuk te doen aan de procedurele rechtvaardigheid, zijn er mogelijkheden om te zorgen voor effectieve geschilbeslechting. De afdeling Belastingen zal zich hier in 2016 meer en meer op richten. Het grote voordeel voor inwoners en bedrijven is dat zij niet per definitie bezwaar moeten maken om tot een oplossing te komen.

Basisregistraties en aan sluiting op de landelijke voorziening WOZ

De afdeling belastingen is de afgelopen jaren aangesloten op de diverse basisregistraties, zoals Basisregistratie personen, de BAG, het Kadaster en het Handelsregister. Ook de WOZ zélf is een basisregistratie. De WOZ-waarde wordt, zoals het er nu naar uitziet, op 1 oktober 2016 een openbaar gegeven, raadpleegbaar via een landelijke voorziening. Als eerste 100.000+ gemeente wordt Amersfoort dit najaar aangesloten op deze landelijke voorziening.

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De afvalstoffenheffing wordt kostendekkend geheven. Dat wil zeggen dat ook de kwijtschelding, oninbaarverklaringen en een deel van de kosten van straatvegen door worden berekend in de tarieven. Dit beleid van volledige kostendekking zetten wij ook in 2016 voort. In de herstelbegroting is vastgelegd dat het doorberekende bedrag voor straatvegen met € 0,3 mln. wordt verhoogd. Ook is het totaalbedrag aan kwijtschelding verhoogd, door de gevolgen van de economische crisis die nog altijd voelbaar is voor inwoners van Amersfoort. De gehanteerde heffingssystematiek met twee tarieven, een (lager) tarief voor eenpersoonshuishoudens en een (hoger) tarief voor meerpersoonshuishoudens, blijft bestaan in 2016.

Kostenontwikkelingen

De kosten voor Rova (inzameling) en Avu (verwerking) volgen een trendmatige ontwikkeling. Zoals eerder genoemd verhogen we de kostenbasis wel, door een extra toerekening van straatvegen/zwerfafval en een groter opgenomen bedrag aan kwijtschelding.

De kostenbasis van de afvalstoffenheffing ziet er in 2016:

Kosten Rova	7.174
Kosten AVU	2.687
Kosten zwerfafval	1.000
Overige afvalkosten	655
Kosten kwijtschelding	969
Oninbaarverklaring	90
	12.574
Compensabele BTW	2.332
Kostenbasis 2016	**14.907**

Tarieven

De stijging van de kostenbasis vangen we voor een deel op door de toename van het aantal huishoudens. De maatregelen uit de herstelbegroting voorkomen echter niet dat de tarieven stijgen ten opzichte van 2015. Voor eenpersoonshuishoudens is de stijging 3,6%, voor meerpersoonshuishoudens 5%.

Rioolheffing

Algemeen

De rioolheffing wordt geheven voor bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend. De kosten van kwijtschelding, oninbaarverklaringen en het grondwaterbeheer zitten in deze heffing verwerkt - en sinds 2014 ook een deel van de kosten voor straatreiniging/zwerfafval.

Kostenontwikkelingen

De kostenbasis is fors gewijzigd ten opzichte van 2015. Allereerst zijn de kapitaallasten vervallen. Dat is een bedrag van € 1,6 mln. De als gevolg daarvan beoogde lastenverlaging (coalitieakkoord 2013) wordt door de maatregelen uit de herstelbegroting niet doorgevoerd. Tegenover de kostenverlaging staan extra opgevoerde kosten ten aanzien van onderhoud van wegen, groot € 2,25 mln. Die laatste kosten vallen ook binnen het regime van de compensabele BTW, waardoor dat aandeel in de kostenbasis ook wat wordt verhoogd. Het toerekenen van extra kosten aan de rioolheffing is het gevolg van de besluitvorming omtrent de herstelbegroting. Het resultaat van deze mutaties is dat de rioolheffing gemiddeld genomen € 6 tot € 7 per huishouden stijgt.

De kostenbasis van de rioolheffing ziet er in 2016 als volgt uit:

Beheer wegen en watergangen	2.250
Dotatie aan investeringsvoorziening	4.160
Onderhoudskosten	3.358
Kosten kwijtschelding	147
Oninbaarverklaringen	55
Straatreiniging	800
	10.770
Compensabele BTW	1.661
Kostenbasis 2016	**12.431**

Herwaardering

Voor de rioolheffing geldt dat de aanslag is gebaseerd op de WOZ-waarde van het pand. De hoogte van de tarieven is daarom afhankelijk van de uitkomst van de herwaardering. Evenals bij de OZB is de ontwikkeling van de WOZ-waardes niet relevant voor de hoogte van de gemiddelde aanslag. Voor de tarieven en de uitkomst van de herwaardering Wet WOZ verwijzen wij u naar de belastingvoorstellen.

Precariobelasting nutsbedrijven

Met ingang van 2016 wordt de precariobelasting voor ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven ingevoerd. Dat betekent dat de gemeente aan nutsbedrijven een bijdrage gaat vragen voor het leggen van kabels en leidingen in gemeentegrond die voor de openbare dienst is bestemd. Met deze invoering zijn inkomsten geraamd van € 2,3 mln. In de herstelbegroting is aangegeven dat er een onderzoek zou plaatsvinden naar de mogelijkheden om precario voor ondergrondse infrastructuur te heffen in Amersfoort. Het onderzoek heeft uitgewezen dat voor kabels ten behoeve van telecom een wettelijk verbod op het heffen van precario bestaat. De overige kabels en leidingen van nutsbedrijven kunnen wel in de precario worden opgenomen, mits er geen overeenkomsten zijn afgesloten die het heffen van precario beperken of onmogelijk maken. Voor *gas en elektra* kan in Amersfoort precario worden geheven. Deze precario wordt door het nutsbedrijf opgenomen in het algemene, niet specifiek aan Amersfoort gebonden, tarief. Dat betekent een verhoging van de lasten bij inwoners en bedrijven (van het hele beheersgebied met zo’n 4 mln. aansluitingen) van een enkele euro per jaar. Voor water geldt dat de door Amersfoort in rekening gebrachte precario, vanwege een in een ondertekend aandeelhoudersconvenant opgenomen bepaling, niet kan worden geheven, dan wel zal moeten worden terugbetaald. Dat heeft geen invloed op het uiteindelijke bedrag aan inkomsten.

Overige belastingen en rechten

De hondenbelasting en de (overige) precariobelasting volgen in 2015 de inflatie, die geraamd is op 2%. Bij vrijwel alle overige heffingen zijn de tarieven gebaseerd op 100% kostendekking. Dit betekent dat daarin in 2015 alle kostenontwikkelingen ten opzichte van 2014 zijn verwerkt. Bij de paspoorten/identiteitskaarten is dit niet het geval, aangezien het Rijk hiervoor maximumtarieven heeft vastgesteld. Ook voor rijbewijzen is door het Rijk een maximumtarief ingesteld. Het tekort op deze leges wordt gedekt uit de algemene middelen.

Lastenontwikkeling burgers

In het volgende overzicht is aangegeven hoe de ontwikkelingen in de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, uitgaande van de hiervoor uiteengezette beleidsvoornemens, bij benadering voor de gemiddelde burger uitwerken. Wij benadrukken dat het hier gaat om het statistische begrip gemiddelde burger in een woning van € 215.000 (gemiddelde WOZ-waarde per 1/1/2014). Voor individuele burgers zal de feitelijke lastenontwikkeling anders kunnen zijn dan hieronder vermeld. Dat is afhankelijk van de economische waarde van de woning en van de vraag of hij/zij in aanmerking komt voor kwijtschelding. Verder is de lastenontwikkeling uiteraard afhankelijk van de nieuwe WOZ-waarde van de woning.

Met deze kanttekeningen ontstaat het volgende beeld van de gemiddelde lastenontwikkeling in 2016:

Eenpersoonshuishoudens	**2015**	**2016**	**Ontwikkeling**
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	50	56	+12,0%
Afvalstoffenheffing	194	201	+3,6%
Lasten huurders	**244**	**257**	**+5,3%**
OZB-eigenarendeel	285	315	+10,6%
Rioolheffing-eigenarendeel	63	70	+11,1%
Lasten eigenaren / bewoners	**592**	**642**	**+8,4%**

Meerpersoonshuishoudens			**Ontwikkeling**
OZB-gebruikersdeel	0	0	
Rioolheffing-gebruikersdeel	50	56	+12,0%
Afvalstoffenheffing	240	252	+5,0%
Lasten huurders	**290**	**308**	**+6,2%**
OZB-eigenarendeel	285	315	+10,6%
Rioolheffing-eigenarendeel	63	70	+11,1%
Lasten eigenaren / bewoners	**638**	**693**	**+8,6%**

Uit dit overzicht blijkt dat de gemiddelde woonlasten voor huurders en eigenaren als gevolg van de herstelmaatregelen fors stijgen. Amersfoort ligt met deze woonlasten nog onder het gemiddelde van alle gemeenten in Nederland (ongeveer € 700). In dit lastenoverzicht is niet de precario opgenomen, omdat deze niet onder de ‘gemeentelijke’ woonlasten vallen. Het door te berekenen bedrag vanuit het nutsbedrijf is overigens ook, zoals eerder vermeld, een enkele euro.

Lastenontwikkeling bedrijven

Hieronder geven wij aan hoe de jaarlijkse gemeentelijke lasten zich in 2016 voor een gemiddeld bedrijf ontwikkelen. Wij zijn daarbij uitgegaan van een gemiddelde waarde van een bedrijfspand van € 700.000 (WOZ-waarde per 1/1/2014).

Bedrijven (cq niet-woningen)	2015	2016	Ontwikkeling
OZB-gebruikersdeel	1.452	1.606	+10,6%
Rioolheffing-gebruikersdeel	360	400	+11,1%
Lasten huurders	**1.812**	**2.006**	**+10,7%**
OZB-eigenarendeel	1.777	1.965	+10,6%
Rioolheffing-eigenarendeel	486	540	+11,1%
Lasten eigenaren	**2.263**	**2.505**	**+10,7%**
Lasten eigenaren/gebruikers	**4.075**	**4.511**	**+10,7%**

Voor bedrijven is de lastenontwikkeling, vanwege het feit dat bedrijven geen afvalstoffenheffing betalen, procentueel iets forser dan bij inwoners.

Kwijtschelding van belastingen

Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (max.1 hond). Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid. Van de mogelijkheid om lagere normen (90% of 95%) te hanteren is bewust geen gebruik om zodoende de meest ruimhartige kwijtschelding te kunnen verlenen. Sinds 2012 wordt ook van de mogelijkheid gebruik gemaakt om ondernemers voor kwijtschelding van de privé-aanslag in aanmerking te laten komen. Aan bijstandsgerechtigden, inwoners die uitsluitend een AOW-uitkering hebben en ondernemers met een BBZ-uitkering is in de regel geautomatiseerd kwijtschelding verleend. Deze groep, groot zo'n 3.500 belastingschuldigen, hoefde dus geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. De gemeente handelt daar proactief door, met verleende toestemming van belastingschuldigen, gegevens te laten toetsen bij het Inlichtingenbureau, een onderdeel van het Bureau ketenregistratie werk en inkomen (BKWI). Voor precariobelasting is geen kwijtschelding mogelijk. Deze wordt opgelegd aan de nutsbedrijven, die de precariobelasting opnemen in de tarieven.

Opbouw belastingramingen

	2014 rekening	2015	2016	2017	2018	2019
Afvalstoffenheffing	14.165	14.240	14.907	15.043	15.197	15.259
Rioolheffing	11.417	11.180	12.431	12.503	12.581	12.650
OZB	33.644	34.931	38.788	39.269	41.047	41.416
Hondenbelasting	628	645	658	658	658	658
Precariobelasting	179	155	2.406	2.446	3.772	3.772
Toeristenbelasting	106	0	0	0	0	0
	60.139	**60.571**	**69.190**	**69.919**	**73.255**	**73.755**

Grondbeleid

wethouder Hans Buijtelaar
Financiën, Mobiliteit, Sport, Grondzaken en Vastgoed
T. 14033, wethouderbuijtelaar@amersfoort.nl

Ambitie

Wij realiseren en faciliteren projecten en gebiedsontwikkelingen die passen in het gemeentelijk beleid. In dat verband verwerven wij vastgoed, we beheren het (tijdelijk) en verkopen het, binnen de financiële en juridische kaders.

Grondbeleid

In de structuurvisie en diverse beleidsnota's is aangegeven op welke wijze wij de stad Amersfoort verder willen ontwikkelen, in samenwerking en/of samenspraak met de inwoners en ondernemers en andere partijen in de stad. In de Nota Grondbeleid die is vastgesteld op 4 maart 2014 sluiten wij hierbij aan. Het grondbeleid wordt meer ingezet om te faciliteren, te regisseren, te verbinden en te verleiden.

Gebiedsontwikkelingen zijn zeer uiteenlopend en veranderen in de loop van de tijd. Per ontwikkeling wordt maatwerk toegepast. Wij benoemen bij de start van een ontwikkeling onze gewenste rol en het instrumentarium dat we zullen inzetten. Als gemeentelijke doelstellingen niet gerealiseerd (kunnen) worden door anderen, zetten we actief grondbeleid in. Een actieve rol zal altijd vooraf gegaan worden door een risico- en financiële analyse.

De veranderende rollen en dynamiek in gebiedsontwikkelingen vragen ook om een andere inzet van grondbeleidinstrumenten. We zoeken flexibele contractvormen en financieringen die kunnen inspelen op initiatieven en veranderende behoeften. Daarnaast onderzoeken we de hele keten van (maatschappelijke) waardecreatie om gebiedsontwikkelingen financieel haalbaar te maken.

Wij gaan het tijdelijk gebruik en de verkoop van vastgoed voor initiatieven met een (maatschappelijke) meerwaarde zoveel mogelijk faciliteren en ontwikkelen daarvoor een beslisboom voor heldere en transparante besluitvorming.

Wij zijn ons bewust van de vele onzekerheden die (nieuwe manier van) gebiedsontwikkeling met zich brengt en sturen daarom strak op de financiën. Dit doen we met behulp van scenarioanalyses, risicomanagement en stapsgewijze besluitvorming zodat tijdig ingegrepen en bijgestuurd kan worden.

De provincie constateerde grote risico's voor de grondexploitatie Vathorst. Met de vaststelling van de grondexploitaties 2015 (inclusief de overeenstemming met de marktpartijen) en de huidige gunstige marktontwikkelingen zijn de risico's sterk afgenomen.

We minimaliseren de risico's in onze grondexploitaties en creëren voldoende ruimte voor onvoorziene uitgaven.

Ontwikkelingen op het gebied van regelgeving:

Vennootschapsbelasting voor gemeenten: Per 1 januari 2016 moeten gemeenten over de winstgevende activiteiten vennootschapbelasting gaan betalen. Daarbij wordt nadrukkelijk naar de gemeentelijke grondexploitaties (niet zijnde PPS) gekeken. Welke consequenties dit voor onze grondexploitaties heeft, is op dit moment nog niet bekend. Mogelijk is het fiscale resultaat wel positief. Met als resultaat dat we venootschapbelasting moeten gaan afdragen. De regelgeving (met name de inbrengwaarde van de gronden) wordt momenteel verder uitgewerkt. Op dit moment hebben wij alleen negatieve grondexploitaties.

Aanscherping regelgeving BBV: De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en de verslaggeggingregels rondom grondexploitaties nader bekeken. Hieruit volgt een aantal aanbevelingen zoals het laten vervallen van de categorie "Niet In Exploitatie Genomen Gronden", het op andere wijze toerekenen van rente, maxiamele looptijd van 10 jaar, beperking van kostentoerekening. Dit kan betekenen dat aan het begin van het project meer geld beschikbaar moet zijn wat pas aan het eind van het project terug verdiend kan worden. Als de aanbevelingen worden vastgesteld zal de aangescherpte regelgeving per 1 januari 2016 in werking treden.

Wij zullen bij de herziening van de grondexploitaties bij de jaarrekening 2015 de consequenties van beide wijzigingen in beeld brengen en financieel doorrekenen. Structurele consequenties betrekken we bij de begroting 2017-2020.

Verantwoording

Als gevolg van het gevoerde actieve grondbeleid zijn er momenteel vijf vastgestelde grondexploitaties operationeel.

- Amersfoort Vernieuwt
- Bestaand Stedelijk Gebied (BSG en CSG)
- Lichtenberg
- Vathorst - Bedrijventerrein
- Wieken – Bloeidaal

Bij de jaarrekening worden de financiële uitgangspunten en de exploitatieplannen/particuliere grondexploitaties jaarlijks herzien. Gedurende het jaar wordt in de rapportage “Grote projecten” de actuele stand van de belangrijkste projecten gerapporteerd. Bij de zomerrapportage worden eventuele afwijkingen meegenomen.

In deze begroting gaan we kort in op de huidige marktsituatie, hanteren we de getallen van de jaarrekening 2014 gehanteerd.

Grondexploitaties

In 2013 en 2014 is de woningmarkt licht hersteld. Er was sprake van een stijging van het aantal verkopen en ook van een lichte stijging van de prijzen. Er lijkt een meer blijvend toegenomen vertrouwen van consumenten in de woningmarkt te zijn. Ook in het eerste half jaar van 2015 is het aantal verkopen verder gestegen maar een prijsstijging blijft achter, mede als gevolg van het afschaffen van het schenkingsrecht en de aangescherpte financieringsregels.

De omstandigheden voor de kopers zijn evenwel nog steeds goed; de rente is laag en de woningen zijn aantrekkelijk geprijsd. Dat blijkt ook wel uit de toegenomen interesse voor nieuwbouwwoningen. Dit is een positieve ontwikkeling voor de grondexploitaties Lichtenberg en de PPS Vathorst waarin nog een aanzienlijk woningbouwprogramma in het dure segment moet worden gerealiseerd. Het herstel is echter nog pril en het is nog onduidelijk op welke wijze de prijs zich gaat ontwikkelen.

De markt voor kantoren vertoont nog geen teken van herstel. In de markt van bedrijfsruimte blijkt de financiering vaak een struikelblok. Hierdoor duren de uitgifteprocedures langer en stagneert het uitgifte tempo enigzins.

De ontwikkelingen zijn nu geen aanleiding om de opbrengsten en parameters voor de grondexploitaties bij te stellen.

Vastgestelde Grondexploitaties

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan worden de financiële kaders van een ontwikkeling vastgelegd in een grondexploitatie. Bij de jaarrekening 2014 zijn de volgende cijfers vastgesteld:

(bedragen x € 1 mln.)	**Boekwaarde** (gerealiseerde baten -/- lasten per 1-11-2014)	**Te verwachten** (na 1-11-2014)			
		Inkomsten	Uitgaven	Eindwaarde	NCW (per 31-12-14)
Bestaand Stedelijk Gebied	-30,5	31,4	25,4	-24,5	-15,0
Lichtenberg	-1,8	30,4	31,1	-2,5	-2,0
Vathorst Bedrijven	-16,0	37,4	25,7	-4,3	-1,8
Wieken - Bloeidaal	-30,6	43,8	28,2	-15,0	-13,3
Negatieve grondexploitaties	**-71,9**	**151**	**125,4**	**-46,3**	**-32,1**
Amersfoort Vernieuwt	7,0	8	15	0,0	0,0
Positieve grondexploitaties	**7,0**	**8**	**15**	**0,0**	**0,0**

Risico’s en weerstandsvermogen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn vaak complexe, langjarige trajecten waar veel geld mee gemoeid is. Dergelijke projecten kennen grote risico's. Bij de herzieningen van de grondexploitaties worden de risico's gekwantificeerd om uiteindelijk gemeentebreed het benodigde weerstandsvermogen te kunnen bepalen. Voor de risico's van de grondexploitaties is geen afzonderlijke reserve aanwezig. Deze risico's worden opgenomen in het gemeentebrede weerstandvermogen.

Voor het risicomanagement maken wij gebruik van de Rismanmethodiek. Voor alle grote projecten zijn de risico's nader geïdentificeerd en voorzien van beheersmaatregelen. Hierdoor kan nog beter gestuurd worden op de projecten.

Duurzaamheid

wethouder Yvonne Kemmerling
Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Duurzaamheid en innovatie
T. 14033, wethouderkemmerling@amersfoort.nl

Ambitie

We willen een duurzame stad Amersfoort op de korte en de lange termijn. Een stad waar het nu en later goed wonen, werken en recreëren is. Dat kunnen en willen we niet alleen doen, daarom werken we samen met ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners.

Doelstellingen

We richten ons op koploperprojecten

Samen werken aan de duurzame toekomst van Amersfoort op de korte en lange termijn vraagt een duidelijk beeld van het einddoel. Dit einddoel hebben we vastgelegd in een toekomstbeeld. De (innovatieve) projecten binnen de duurzaamheidsagenda versterken de duurzame bedrijvigheid en leveren zo een concrete en aantoonbare bijdrage aan het behalen van dit einddoel.

We nemen vanzelfsprekend onze maatschappelijk verantwoordelijkheid

Wat we van anderen verwachten, doen we ook zelf. Daarom neemt de gemeentelijke organisatie, net als het Amersfoortse bedrijfsleven, op het vlak van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen haar verantwoordelijkheid, waardoor de gemeentelijke bedrijfsvoering waar mogelijk een bijdrage levert aan het werken aan een duurzame stad.

We inspireren en vertellen en laten zien wat we doen

Met doelgerichte communicatie over de bereikte resultaten en over de voorliggende opgave worden de diverse projecten (uit het verleden en nu) in hun onderlinge samenhang zichtbaar. Dit verbetert de zichtbaarheid, herkenbaarheid en maakt het inspirerend voor ondernemers, instellingen en inwoners om eigen projecten te ontwikkelen of aan te haken. Succes is aantrekkelijk!

Onze inzet

We zetten in op doelgerichte projecten en ondersteunen initiatieven van de stad

We stellen jaarlijks budget beschikbaar als co-financiering voor innovatieve en duurzame projecten in de vorm van het Toekomstfonds. De uitvoerende partij committeert zich met de aanvraag aan de duurzaamheidsambities en de concrete bijdrage die daaraan geleverd wordt. We richten ons hierbij op koplopers en doorbraakprojecten.

Daarnaast willen we kleinschalige initiatieven ondersteunen (kraamkamer). Amersfoort kenmerkt zich door een veelheid aan initiatieven van onderop; we willen ook deze kleine initiatieven de kans bieden om mee te liften op de kracht van de koplopers en ze helpen op termijn zelf koploper te worden.

We brengen ons eigen huis op orde

Met behulp van een MVO-scorekaart benoemen we voor negen aandachtsgebieden, verdeeld over *people*, *profit* en *planet* concrete ambities en doelstellingen voor een duurzame bedrijfsvoering voor de komende jaren (zie programma Bedrijfsvoering). Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor duurzaam inkopen in ons aanbestedingsbeleid door ook in te zetten op circulair inkopen (10% in 2020), omdat dit een grote impact heeft. Op deze manier kunnen wij zelf met ons inkoopinstrument concreet bijdragen aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen.

Duurzame ontwikkeling raakt alle beleidsprogramma's van de gemeentelijke begroting en komt daar tot uitvoering. De verankering van duurzaamheid binnen de verschillende beleidsprogramma maken we bijvoorbeeld zichtbaar door de aandacht voor duurzaamheid bij Maatschappelijk vastgoed, de doelstellingen voor circulair inkopen bij bedrijfsvoering

en de ambities rond duurzame mobiliteit.

We zorgen voor verbinding, afstemming en inspiratie

Het informeren en betrekken van stakeholders (intern en extern) is cruciaal voor het slagen van de duurzaamheidsagenda. Door koploperbijeenkomsten te organiseren rond de belangrijkste doelstellingen, informeren we partijen, inspireren we ze en verbinden we ze met elkaar. Op deze wijze ontstaat een voedingsbodem voor nieuwe coalities met omvang en slagkracht. Voor de organisatie van deze bijeenkomsten zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met netwerken in de stad en sluiten we waar mogelijk aan bij bestaande evenementen.

Om ervoor te zorgen dat de ervaring die wordt opgedaan binnen concrete projecten en initiatieven nog beter wordt ontsloten, wordt de komende periode benut om te onderzoeken hoe dit het beste kan worden georganiseerd.

Samenwerken

Werken aan een duurzame stad kunnen en willen we niet alleen. Hiervoor werken we lokaal samen met kleine en grote netwerken als Platform Amersfoort Duurzaam, Amersfoort Duurzame Stad en Amersfoort Onderneemt Duurzaam, maar ook regionaal binnen de Economic Board Utrecht, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Utrecht Sustainability Instituut en netwerk 2040. Vanzelfsprekend hebben ook de duurzaamheidsambassadeurs hierin een belangrijke rol.

Decentralisaties sociaal domein

wethouder Fleur Imming
Zorg, Wonen, Wijken
T. 14033, wethouderimming@amersfoort.nl

Het beleid in het sociaal domein wordt door raad integraal en ontschot vastgesteld en aansluitend uitgevoerd en verantwoord. Dit beleid wordt gefinancierd vanuit de integratie-uitkering sociaal domein, andere specifieke- en integratie-/decentralisatie-uitkeringen en tot slot uit de algemene middelen. Begroting en verantwoording vindt plaats in het programma 4. Sociaal domein.

Ontwikkeling budgetten sociaal domein 2016-2019

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de integratie-uitkering sociaal domein opgenomen van 2016-2019, zoals die ook in deze begroting is opgenomen. Voor de volledigheid hebben wij ook de bedragen van 2015 opgenomen, zoals die gepresenteerd zijn in de mei-circulaire 2015. Zo krijgt u een inzicht waar de grootste wijzigingen zijn opgetreden. De effecten van de zojuist verschenen septembercirculaire zijn hierin nog niet verwerkt. Deze zullen wij in een aparte Raadsinformatiebrief aan u presenteren, waarin wij ook de effecten van het sociaal domein meenenemen.

Bedragen integratie-uitkering sociaal domein (bedragen x €1 mln.)	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Wmo nieuwe taken alle gemeenten	16,0	16,1	15,7	15,1	14,9
Wmo nieuwe taken centrumgemeenten (Beschermd wonen)	32,4	26,3	27,5	28,3	29,0
Jeugd	40,0	39,0	38,5	38,8	38,8
Participatiewet: re-integratie	4,2	4,0	3,8	3,9	4,0
Participatiewet: Wsw	20,5	18,9	17,4	16,0	14,9
Totaal integratie-uitkering Sociaal domein	113,1	104,4	102,9	102,0	101,7

Integratie-uitkering sociaal domein

De integratie-uitkering sociaal domein bestaat uit de middelen die per 2015 voor de uitvoering van de Jeugdwet en de WMO (het nieuwe deel) naar gemeenten zijn gegaan en uit het participatiebudget zoals dat per 2015 voor de Participatiewet beschikbaar is gekomen. De participatiemiddelen werden tot 2015 aan gemeenten beschikbaar gesteld via een specifieke uitkering.

Het voornemen was voornoemde middelen via het zgn. 'deelfonds sociaal domein' aan de gemeenten beschikbaar te stellen. Het deelfonds zou een tijdelijke, bijzondere uitkeringsvariant binnen het gemeentefonds zijn. In september 2014 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dit wetsvoorstel ingetrokken. Besloten is de middelen aan de gemeenten te verstrekken in de vorm van een integratie-uitkering.
Hiermee zijn de middelen vrij besteedbaar voor de gemeenten. Wel hebben Rijk en VNG afgesproken om dit geld voor de periode 2015-2018 in ieder geval in te zetten voor de uitvoering van de nieuwe gedecentraliseerde taken in het sociaal domein.

Objectieve verdeelmodellen

In 2015 zijn de budgetten voor jeugd en Wmo verdeeld op grond van historische gegevens. Vanaf 2016 wordt stapsgewijs overgegaan op objectieve verdeelmodellen. Voor WMO en Jeugd zijn deze bekend en in de meicirculaire 2015 is het effect hiervan zichtbaar geworden. Voor Beschermd Wonen volgt nog een nieuwe verdeling. Hierbij bestaat de kans dat de aannames van het Rijk niet kloppen en dat er te weinig geld overgaat naar de gemeenten.

Risico's

De transitie en transformatie van het sociaal domein gaat gepaard met grote risico’s. Separaat aan deze begroting verschijnt de Raadsinformatiebrief "Gemeentebrede risicorapportage 2015-2", onderdeel van deze rapportage is de "Risicorapportage sociaal domein 2015-2". Deze gaat in op de belangrijkste financiële en inhoudelijke risico's.